

Davanın Mahiyeti:

Bu dava, savcının iddiaya uğraştığı gibi, yeni bir rejim ve yeni bir nizam kurmak davası değil, Türkçülük düşmanlarının yaygarasına aldanarak kuruntuya kapılarak hiç yoktan ortaya attıkları bir "açık kapıları zorlama" davasıdır. Bu dava; gizli cemiyet, şifre, parola, telsiz, hükümet darbesi, vatan ihaneti gibi efsanelerle dünyayı velveleye veren şahsî düşmanlarının boş ve hayalî iddialarını zorla isbat etmek için masum insanlara, gerçek yurtseverlere savdukları iftiraların davasıdır.

Kâzım Alöç'ün, Turancılar davasını anlaşılabilir bir teassupla ne kadar yanlış bir zaviyeden gördüğünü, iddialarının ne kadar çürük olduğunu belirtmek, bunun sonunda da müdafaa hakkımı gereğince kullanmak için iddiasının mahiyetini açığa vurup mahkemenin ve bütün dünyanın önüne sermek icap ediyor.

Savcı yerinde duran bu adam herşeyden önce yazılı vesikalara tahrif etmiştir: Ben "bedava broşür verelim" diyorum. O bunu "gizli broşür" şekiline sokuyor. Ben "Türk ellerinin dünkü, bu günkü sınırları" diyorum. O bunu "yankı sınırları" diye tahrif ediyor.

Ben "millî ülkülerin üçüncü merhalesi cihanı kaplamaktır" diyorum. "Cihanı istilâya kalktıgımızı ilân ediyor.

"Ölmüş devlet reisi"nden bahsediyorum. "Ölmüş reisicumhur" haline getiriyor. Ne ben acemi bir lise talebesiyim; ne de o benim tahrir vazifelerini düzelten bir edebiyat öğretmenidir. Taşdığı soyadı bile yanlış olan öğretmenler benim yazılarımı düzeltmez.

Kâzım Alöç yalnız metin tahrifiyle kalmamıştır: Alamanlar ve italyanlar aleyhindeki manzum ve mensur yazılarım kendisince malûm iken ve alamanların balkanlara inerek Türkiye'ye saldırmalarına muhakkak diye bakıldığı bir zamanda yazılmış olan vasiyetnamem gözümün önünde iken hele bu vasiyetnamenin oğluma ait bölümünde alamanlar ve italyanlar da millî düşmanlarımız arasında sayılmışken bana faşist taklitçisi (son teşkikat, sf. 31) deyerek metin tahrifinden daha kötü bir hakikat tahrifine tenezzül etmiştir.

Dava dosyasındaki mektupları görebilseydim daha bir çok tahrif örnekleri verebilirdim. Fakat bu kadarı da isbat ediyor ki savcı Kâzım suç teşkil etmeyen yazılarımızı beğenmediği için bunlarda küçük değişiklikler yapmakta mahzur görmüyor. Sadece savcı Kâzım hiç bir şeyi beğenmiyor. Ona göre bizim her hareketimiz bir suç teşkil ediyor: Doktor Hasan Ferit suçludur; çünkü dargınları barıştırmıştır. Orhan Şaik, o da suçludur: Çünkü dargınları barıştırmamıştır. Zevcemin "sıhhatini bildir" diye çektiği telgraf suçtur. Onun için bu telgraf suç delili olarak dosyaya konmuştur. Orhan Şaik (le birlikte Malatya ve Edirne'de bulunuşum da suçtur. Ve Orhan'ın "Malatya'da beraberdik" deyişi bir itiraftır. Bu zihniyet ve mantığa göre hakka yakın olmak için Kâzım Alöç'ten irak olmaktadır başka çıkar yol kalmıyor demektir ki o da bizim ihtiyarımız dahilinde değildir.

İ r k ç i l i k :

İrk, aynı kökten gelen insan veya hayvan topluluğu demektir. Arapça olan bu kelimenin türkçesi Doğu Türklerinde "uruk", Batı Türklerinde "soy"dur. "Soy", dilimizde asalet ifade eder. "Soylu" demek asil, necip demektir. "Soy-suz" bunun zıddıdır. Bir şeyin bozulması, "soysuzlaşma"dır. Demek ki soyun varlığı ve iyi mâna ifade edişi, milletin şuurundan tahtuşuruna kadar, yahut tahtuşurundan şuuruna kadar geçmiş ve dilde temellenmiştir. Netekim soy ve irk hayvanların bile asillerinde ~~xxxxxx~~ ve değerlilerinde aranır. Yarış atlarında olduğu gibi.

Savcı Kâzım, iddianamesinin ikinci sayfasında "yirminci asra gelinceye kadar dünya yüzünde en müfrit milliyetçi memleketlerde bile kan esasına dayanarak irk tasfiyelerine raslanmamıştır" diyor ve bunu yalnız son zamanların alaman ırkçılığı ile başlamış bir hareket diye gösteriyor. Halbuki

2)

tarihte ırkçılık vardır.Uzak ve yakın zamanlarda vardır.Yabancılar bile Tür ırkına ögünç verecek şekilde Türk ırkçılığı yapmıştır:Arap devleti olan ab-bası imperatorluğunun hükümdarları Türk ırkının üstünlüğünü anlamışlar,or-dularını bu üstün ırkın askerleriyle kurarak kuvvetlenmişler,Türkler başka milletlerle karışarak soyları bozulmasın diye Türkistan'dan Türk kızları getirip Türk askerlerinin bunlarla evlenmesini kanun haline sokmuşlar,hatta Türkler ahlakça da başka milletlerin tesirinde kalmamaları diye yeni bir şe-hir kurarak Türk askerlerini zevceleriyle birlikte o şehre yerleştirmişler-di.Tarihteki türlü Türk hanedanlarında hükümdarın Türk zevcesinden doğan ş-şehzade veliaht olurdu.Osmanlı padişahı ikinci Selim,cinsî hayatta kadın ro-rolü oynayarak Türk halkının ahlâkını bozuyorlardı diye arnavutların Anado-luya gitmelerini yasak etmişti.İkinci Mahmut yeni kurduğu Türk ordusunda ze-kâlarının azlığından dolayı çerkeslerin miralaylıktan daha yukarı terfi e-dememeleri için ferman çıkarmıştı.Vaktiyle yeniçeri ocağının kurulmuş olması da ırkçılığın aleyhinde bir hareket değil,onun tamamlayıcısıdır.Çünkü Osman-lı ordusunun dört yüz bin kişi olduğu heybetli günlerde devşirmeler en çok 60.000 kişiyi geçmiyordu.Evlenmeleri yasak olan bu devşirmeler kapıkulu,ya-nî padişahın köleleri idi.Çünkü Türk devletinde Türkten köle olmazdı.

Tarihte siyasî vakalar olarak görülen ırkçılık ilmi bir mevzudur.19 uncu asırdan beri işlene işlene kanunları bulunmuş,tam bir bilim t olmuştur.Ken-di tarihini bile bilmeyen Kâzım'ın,bir ihtisas şubesi olan ırkçılıktan he-bersiz olması mazur görülebilir.Fakat savcı Kâzım'ın akli ermiyor diye ilim inkâr olunamaz.Delilik,sara,boy,renk gibi hususiyetler irsen intikal etti-ği gibi manevî hasletlerin,hattâ şairlik,musâkişinaslık gibi şeylerin geç-tiği de ilmi hakikattir.Musikişinas aileler,cani aileler olduğunu Kâzım ve belki gazetelerde veya dergilerde görmüş,hiç olmazsa bâzı filimlerde seyret-miştir.Ailelerde irsî hususiyetler olduğu gibi ırklarda da irsî hussiyetler vardır.Yüksek ırklarda bu hususiyetler müsbet hususiyetlerdir.Bu müsbet hu-susiyetler ancak aşağı ırklarla karışma neticesinde bozulur.Yüksek ırk pek çabuk bozulur.İki müsevi ırk olan norveçlilerle italyanlardan yüzer -çift evlense doğacak çocukların aşağı yukarı yarısı norveçliye yarısı İ-talyana benzer.Fakat yüz Türkle yüz zenci evlense doğacak çocukların hepsi zenkiye benzer.Çünkü zenci aşağı ırktır.Tesalüpte onun hususiyetleri üstün bir yer tutacaktır.Zenciden daha üstün,Türkten daha aşağı olan öteki ırk-larla yapılan karışmamalarda da Türk ırkı üstün hasletlerinden yine kaybe-der.Sayı ile bir örnek vermek gerekirse şunu söyleyebilirim ki 100 Türkün 100 zenci ile evlenmesinden doğacak çocukların hepsi zenci olursa;100 Tür-kün 100 yahudi;yahut 100 arap veya kürt;yahut 100 arnavut,boşnak,gürcü ve-ya rusla evlenmesinden doğacak çocukların yüzde yetmiş,seksenî Türke ben-zemez.Bu benzemeyiş hem gövde yapısında hem de karakterdedir.

Emiz ve üstün olan şeylerin çabuk bozulması tabii bir kanundur.Bir bar-dak saf suyu bozmak için deniz suyundan bir kaşık yetirse çirkeften bir dam-la yetr de artar bile.

İşte ırkçılık budur.Yani Türklerin maddî ve manevî hasletlerinin bozul-maması için onun yabancı kanlarla karışmamasını isteyen millî bir düşüncedir.Gerçi Anadoluyu açan atalarımız büyük şehirlerde yabancılarla biraz ka-karışmışlardır.Fakat ırk bilgisinin verilerine göre bir topluluk yalnız -belli bir zamanda karışır da sonra bu karışma devam etmezse kendi kendisi-ni tasfiye ederek bir müddet sonra eski haline döner."Üç göbekten beri Türk olanlara Türk derler" diye Kâzım Alöç'un bana isnat ettiği söz buradan çı-kiyor.Duruşma sırasında da söylediğim gibi su katılmamış Türk olmak için üç göbekten beri Türk olmak lâzımdır.Bunu söyleyen de ben değilim,ilimdir.Aلمانlar yahudilere,amerikalılar da zencilere karşı ilmin bu kanununu tat-bik ederek üç göbek ilerisine kadar kanında yahudilik veya zencilik bulunan insanları kendi milletlerinden saymamaktadırlar.

Demek ki Türk milleti dışarıdan gelen yabancılarla aralıksız olarak uzun zaman karışırsa sonunda bir daha eski haline gelemeyecek şekilde bozulur.Maddî ve manevî üstün vasıflarını kaybeder,netice de de tarihte büyük rol oynayan kahraman Türk olmaktan çıkarak türkçe konuşmasına,kendisini Türk sanmasına rağmen tarihte hiç bir rolü olmayan geri ve kaba ırklar derecesi-ne iner,bunun sonu yıkılıştır.

Hiç şüphesiz her millet kendi arasındaki yabancıardan bir takımını eritip kendisine benzetebilir ve benzetmiştir. Türkler de Türkiye'deki dokuz asırlık hayatlarında kendi yapılarının kaldırabildiği kadar yabancıyı eritip kendilerine benzetmişlerdir. Bu kadarı Türk kanını ve Türk içtimaf yapısını bozmasın. Fakat yabancılar sonu gelmeyerek Türklüğe karışacak olurlarsa nihayet Türk kanını, bunun neticesinde de Türk seciyyesini ve ahlakını bozar. Bunu fizyolojik bir uzviyetin yabancı maddeleri sindirip eritmesine benzetebiliriz. Bir vücut yabancı maddelerin ancak kendisine yarayacak olanını hazmedip fazlasını atıyorsa içtimaf birer uzviyet olan milletler de aynı şekilde harekete mecburdurlar. Fizyolojik bir uzviyet hazmedemediği ve çıkarmağa mecbur olduğu maddeleri çıkarmadığı takdirde nasıl zehirlenirse içtimaf uzviyet olan milletlerde de temsili kabil olmayan unsurları çıkarmadıkları takdirde zehirlenmeye mahkûmdur. Fizyolojik uzviyetin hazmedemediği maddeler nasıl o uzviyetten sayılmazsa ve o uzviyet tartılırken nasıl bu gibi temsil olunmamış maddeler hesaba katılmazsa bir milletin tartısı demek olan nüfus sayımında da temsil olunmamış tortular o millettten sayılmaz. Temsil olunmamış yabancıları o millettten saymak hazmolunmamış gıdaları insan vücudundan saymağa benzer.

Yabancı unsur kendisini o vatana kan bağı ile bağlı görmediği için; kendisini asıl milliyetinden vazgeçmeğe mecbur eden millete karşı içinden kin duyduğu için, o milletin içinde yalnız kendi hususi menfaatlerini güder. Fırsat bulduğu zaman ihanetten çekinmez. Tarihteki en büyük imperatorluklar olan Roma, Abbasi ve Osmanlı imperatorlukları, içlerindeki yabancıların fesadından ve bunların yüksek mevkilere geçmelerinden dolayı yıkılmışlardır. Bir devlet kuvvetli iken ona hizmet eden yabancılar daima görülmüştür. On altıncı asırda Osmanlı sadrâzamı olan hırvat dönmesi Sokollu Mehmet Paşa turancılık yapmış, on dokuzuncu asırda İngiliz başvekili olan yahudi lord bikonsfild İngilterede yahudi aleyhtarı kanunlar çıkarmıştır. Fakat bunlar arızidir. Türk tarihi yabancıların bir kaç hizmetine karşılık binlerce ihaneti ile dolup taşan bir ibret tarihidir. Çine sefere çıkan Türk hakanını zehirleyen çinli pirensesten şerif Hüseyin'e, çerkes Etem'e ve kürt şeyh Sait'e kadar binlerle ~~ikiz~~ vakası olan bir ihanet tarihidir. emleketin öz çocukları ise hizmet etmek için yüksek mevkilere geçmeyi beklememişlerdir. Her yerde, her zaman, her şart içinde sessizce, gösteriş yapmadan hizmet etmişler, kan ve can vergisi vermişlerdir.

Türk milletinin gözünü açmak için ileride büyük ciltler halinde neğre-deceğimiz bu ihanet silsilelerini burada saymaya imkân yoktur. Yalnız, eğer açılabilirse, savcının gözünü açmak için burada bir kaç tarihî vakayı anlatmakla iktifa edeceğim:

- 1.-Namık Kemal'in büyük dedesi olan Gazi ve şehit Topal Osman Paşa, Nâdir şahla savaşırken Osmanlı ordusunda bulunan araplar ve kürtler topyekûn ihanet ederek ordumuzun bozulmasına sebep olmuşlardır.
- 2.-Balkan harbinde, sırplarla yapılan Komanova meydan savaşında Osmanlı ordusundaki arnavutlar yine topyekûn ihanet ettikleri için ordumuz savaşı kaybetmiştir.
- 3.-Yine Balkan harbinde Selanik'in müdaffa edecek olan 40.000 mevcutlu kolordunun kumandanı arnavut Tahsin Paşa tek fişek atmadan şehri ve kolorduyu Yunanlılara teslim etmiştir.
- 4.-Birinci cihan harbinde araplar İngilizlerle, Ermeniler Ruslarla birleşerek ordularımızı arkadan vurmuşlar, Türk esirlerini doğrayarak örneksiz vahşetler yapmışlardır.
- 5.-Türk milletinin idam fermanı olan Sevr barışını ancak Ermeni aslından damat Ferit, arap Hâdi ve arnavut Rıza Tevfik imzalamışlardır. Rıza Tevfik imzada kullandığı kalemi Amerikan kolleğine hediye etmiştir.
- 6.-Mütareke yıllarında "nemrut Mustafa" diye anılan kürt Mustafa divanîharbî sırf irki bir taassupla Türk vatanperverlerini idam etmiş, Ermeni tehçirlerini bahane göstermiştir. Ermeni tehçirini yapan Türkleri idam etmekle istiklal harbina iştirak eden Türkleri idam etmek arasında mahiyet farkı olmasa gerektir.
- 7.-Kurtuluş savaşından sonra Doğu Anadolu'daki kürt ve zezalar topyekûn isyan ederek ayrı devlet kurmak sevdasına kapılmışlardır.
- 8.-Kurtuluş savaşında çerkes Etem ve yardakçıları düzce ve Bolu havalisindeki çerkes ve abazalar topyekûn millî davaya ihanet etmişlerdir. Bunların bir kısmı Balıkesir havalisinde bir çerkes devleti kurmaya kalkmışlardır.

4)

9.-Daha sonra,Türk ordusunda bir yüzbaşı olan kürt İhsan Nuri ağıri dağında-ki kürtlerle birleşerek ve yabancılardan yardım görerek bir isyan hareketi yapmıştır.Dikkate değer ki İhsan Nuri,kumanda ettiği bölüğü de bu isyana sürüklemek istediği halde Türk efrat kendisine uymuşlar,~~ve~~ fakat Türk erat bunu kabul etmemişlerdir.

Asırlardan beri içimizdeki yabancılardan gördüğümüz ihanetler Türk halkında aksülamel ve öfke doğurmuş,Aydın ellerinde bir millet kahramanı gibi hâlâ anılan ve adına kitaplar çıkarılan çakırcalı Efe,bu kahraman dağ şövalyesi arnavur ve çerkes mezarlığı yapmağa andiçmiş ve andını yerine getirmiştir.

Türk milleti içimizdeki yabancılara,gerek bize yaptıkları fenalıklar,gerek ahlaksızlıkları yüzünden daima ağağı görmüş,tehzip etmiştir.Halkın içinde ve kitaplarda yaşayan tabirler,darbımseller ve fıkralar yabancılara karşı Türk irkinin tiksintisini,gururunu,telâkkisini,inancını göztermektedir.Savcının anayasaya aykırıdır diye bize yapıştırmak istediği ırkçılığı devlet bilfiil tatbik etmektedir:

Maden tedkik ve arama enstitüsü ile askerî okullar ve hemşire okuluna ancak Türk ırkından olan öğrencilerin alınması;2510 sayılı iskân kanununun 7,9,10,11,13 üncü maddeleri ile iskân muafiyetleri nizamnamesinin 3 üncü,4 üncü maddeleri;millet meclisi tarafından kanunla kabul edilen istiklâl marşının ve harb okulu marşının Türk ırkını terennüm etmesi hep ırkçı görüşün mahsulleridir.

Benim ırkçılıktan dolayı hesap verdiğim şu dakikada,İstanbul emniyet müdürlüğünün birinci şubesinde,birinci kısımın bir masasında oturan bir memur bazı genç öğrencilerin Türk ırkından olup olmadığını incelemekle meşguldür.Bundan bir kaç yıl önce Atatürk'e suikastla itham olunarak Ankara'da muhakemesi yailan Ali Saib'in davasında,savcı Baha Arıkan,Ali Saibi kürt olmakla itham etmiş ve kürtlüğünü bir suç gibi yüzüne çarparak kürt olduğunun devlet başkanına suikast yapabileceğini ileri sürmüştük.Yani o zaman bir savcı ırkçılık yapmıştı.Bu güne başka bir savcı ırkçılığı yrtta ihanet gibi göstererek ırkçılıarı itham etmektedir.Devletin kanunları savcıların keyfine göre ayrı ayrı mânalar alamaz.Millet fertleri de savcılar,kanunları başka başka anlıyor diye oyuncak yerine konulamaz.Y odor,ya budur.Ceza kanunumuzun birinci maddesi"kanunun sariğ olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez"demesine,devletin orduda bilfiil ırkçılık yapmasını göre demek ki ırkçılık suç değildir.Suçsa asırlardan beri ayrı cemaat teşkilatları,yalnız kendi aralarında evlenmeleri,dini törenleri ve ayrı mezarlıkları ile bilfiil ırkçılık,hem de yahudi ırkçılığı yapan Selânik dönmele-ri niçin cezalandırılmıyor da bu vatanın hakiki sahipleri ve bekçileri olan biz Türkler fikir ve nazariyat sahasında kalmış olan ırkçılığımız için takibata uğruyoruz?

Başvekil Saraçoğlu Şükrü,5.Ağustos.1942 de millet meclisinde verdiği nutukta:"Bizim için Türkçülük bir kan meselesi olduğu kadar ve lâakal o kadar bir vicdan ve kültür meselesidir."deyerek kan,yani ırk esasını kabul etmişti.

26.birinci teşrin.1941 pazar günü çıkan gazetelerde İstanbul halkına bir veda demeci negreden eski örfi idare komutanı Ali Rıza Artunkal Türk millettine değil,asil ve temiz Türk ırkına hitap etmişti.

Görülüyor ki eski örfi idare komutanı "asil ve temiz Türk ırkı"ndan bahse erken yenisi ırkı inkâr ederek ırkçılığı vatan ve millet ihaneti sayıyor Bunların hangisi doğrudur?ikincisi doğru ise niçin Ali Rıza Artunkal,Saraçoğlu Şükrü,ve orduya bilfiil ırkçılığı koyan Çakmakçoğlu Müşir Fevzi Paşa-hazretleri de bizim aramızda değildir?Adaletin eşit olması için aynı suçu işleyen bütün insanların aynı takibata uğraması icap eder.Aksi takdirde adalet yerine getirilmiş olmaz.

Irkçılık resmî neşriyatla da teyit edilmiş,maarif vekâleti neşriyatında,bilhassa inkilap derslerinde son haddine varmıştır.Mahmut Esat Bozkurt'un inkilap tarihi kürsüsünden verip bastıracağı takrirler Türk gençlerinin kalbindeki yankısını hâlâ kaybetmemiştir.Eski bir adliye vekilinin,resmî bir hükümet organıolan kürsüden devletin bu güne ve yarına muzaf düşüncelerini gösteren bu takrirleri vermesi dikkate değer.

İrkçılığı; kabul ettiği iskân kanunuyla sade millet meclisi, askerî okullarda tatbik ettiği usulle ordu, 5. ağustos. 1942 nutkuyla başvekil, neşrettiği kitaplarla maarif vekâleti ve üniversite yapmış değildir. Şimdiye kadar ikisi de benim tarafımdan olmak üzere çıkarılan türkçü dergilerde de ırkçı neşriyat yapıldığı, bunda benim geniş bir payım olduğu halde ne örfî idare, ne müddeiumumilik, ne emniyet takkî takibat yapmamıştır. 1931 den 1943 e kadar suç olmayan fiilin, ceza kanununda değişiklik olmadığı halde 1944 te biradnbire suç deye vasıflandırılmasının hesabını vermeye mecbur olan ben değilim, savcı Kâzım'dır.

İrkçılık Türkiye'de yabancı ırkların tesanüdüne karşı bir aksülamel olarak doğmuştur. Azlıklar hususi cemaat teşkilatları, Türklerle karışmamak hususundaki gelenekleri, birbirlerini koruyan tesanütleri, ayrı mezarlıkları, ayrı dilleri ve dinleri, ayrı mektepleri ve soyadlarıyla kendi ırkî hüviyetlerini inatla sakladıkları, ~~halde bunun suç sayılmayıp ta onların bu ayırıcı~~ yani memlekette türklükten başka ayrı millî hüviyetler yaşatarak millî birliğe engel oldukları, Türkiye'yi yirmi parçaya ayırdıkları halde bunun suç sayılmayıp ta onların bu ayırıcı ve bozguncu hareketine karşı millî bir reaksiyon gösteren, memlekette tek ve rakipsiz bir Türk ırkından başka hiç bir ırk kalmamasını isteyen, yani Türkiye'nin manevî birliğini özleyen Türklerin bu memleketi bin bir parçaya ayırmakla itham edilmesi gibi bir düşünceyet tarihin hiç bir çağında, hiç bir yerde, hiç bir millette raslanmadığı gibi bu günkü hukuk telâkkileri de buna müsaade etmez. Kâzım Alöç'ün inatla müdafiliğini yaptığı başka ırklar, her vesile ile kendilerini Türk'ten ayrı saymakta devam ettiklerini gazetelere verdikleri ilânlarla da göstermektedirler. Mahkemenize sunduğum iki gazetede ki ölüm ilânları sözlerimin delilidir. Birinde (4. Kânunuevvel. 1944 tarihli Akşam'da) ümeray-ı çerakiseden Murat Beyin kerimesi İsmet hanımın, öbüründe (30. ikinciteşrin. 1944 tarihli Cumhuriyet'te) maruf tüccar Sabri Süleymanovîç'in acı ölümlerinden bahsolunuyor. İrkçılığı millî tefrikacılık sayanlar ve hele bu hususta isterik bir hassasiyet gösteren Kâzım Alöç bu ilânları ~~akınakır~~ görmeli, çerkeslik ve boğnaklık iddiasının gösterili şekilleri olan bu ilânları verenler hakkında tatbikat yapılmalıydı.

Burada kendiliğinden bir sual vaki oluyor: Mademki ırkçılık Kâzım Alöç'e göre yanlış, sakat bir zihniyetti, o halde niçin kendisi bizim ırkımızı aramak sevdasına kapıldı? Niçin Barıman'ın, ~~kanımxxxxxxccccc~~ Reha'nın, benim ve zevcemün ırklarımızı aramaya kalkıştı? Burada dördüncü göbek babam hakkında savurduğu rumluk iftirasını da reddetmeye mecburum. Belki bunun yeri burası değil gibi gözükür. Doğrudur. Fakat duruşmam sırasında buna matuf sözlerim durudurularak bunlara müdafaama bırakmam mahkemece bana ihtar olunduğu için ben de bu ihtar uyararak bu meseleyi şimdi ele alıyorum:

21. temmuz. 1944 cuma günü ilk sorgum yapılırken Kâzım Alöç vasiyetnamedeki şeceremi mevzu bahsederek: 'Siz dördüncü göbek babanızı bilmiyorsunuz amma, biz tahkik edip öğrendik' demiş ve 'kimmiş?' diye vaki olan sualime de 'tabii bir Türk' köylüsü' diye cevap vermişti. 22. temmuz. 1944 cumartesi günü yapılan ikinci sorgumda dördüncü göbek babamın rum olduğunu, çünkü Pontus'tan geçerek 'Midi' köyüne geldiğini söylemiş, bu malûmatın nereden elde edildiği hakkındaki sualime de 'mütahassıslara yaptırılan icleme ile' diye cevap vermiş, fakat bu hayalî mütahassısların kimler olduğunu bildirmemişti. Aynı gün zevcemün yine vasiyetnamede bulunan şecerelerini mevzu bahsederek onun da tahkik edildiğini ve doğru çıktığını, Reha hakkında yapılan incelemede de Reha'nın berberî ırkından olduğunu tesbit ettiklerini ve bu berberîliğin uzak değil, ikinci atadan geldiğini söylemişti. 7. eylül. 1944 te okuduğu son tahkikat kararında ise rumluğu biraz daha yaklaştıracak dördüncü göbek babamdan üçüncü göbeğe inifiriyor ve dedemin babası için 'dönme olduğu mervi Ahmet' diyor. Bu kadar mühim ve tarihî bir davada bir savcının rivayetlerle değil, riyazî katiyetlerle söz söylemesi icap ederdi. Duruşma sırasında, 'Midi' köyünde yaşayan doksan yaşındaki bir ihtiyarın (ki Kâzım'ın mütahassis dediği adam he halde bu olacak) sözlerine atfen bu rivayetin çıktığını itiraf eden savcının biraz içtimaiyat bilgisi olsaydı bir soyadının ancak uzun bir zamanda teşekkül edeceğini, bir dönmenin veya oğlunun "Çifçioğlu" diye bir soyadı almayacağını kestirirdi. Biraz Türkiye coğrafyası bilseydi başka yerlerden Gümüşhane vilâyetine bir muhaceret değil, toprağı verimsiz ve taşlık olan Gümüşhane vilâyetinden dışarıya doğru bir göç olduğunu bilirdi. Biraz istatistik yıllıklarını karıştırmış, eski ihşaf malûmata bakmış olsaydı Türkiye'nin altmış üç vilayeti arasında yüzde hesabıyla Türklerin en kalabalık olduğu vilâyetin Gümüşhane

6)

olduğunu görürdü. Tarih ve etnolojiye biraz vukufu olsaydı Gümüşhane vilayetinin Bayındır Türkleriyle dolduğunu, Fatih Sultan Mehmed'in de buraya Amasya'dan bir yığın Türk getirdiğini hatırlardı. Hepsinden sarfınazar biraz mantıklı düşünebilseydi Karadeniz kıyılarında balıkçılık eden rumların Ziganadağları aşarak Dorul'a gelip çiftçilik yapamayacaklarını, sahil ehlinin daima sahillere hicret ettiğini düşünebilirdi. Bütün bunlardan sonra beni bütün psikolojimle tanımak iddiasında bulunan Kâzım beni ciddi tanısaydı, eserlerimi okusaydı bende bir dönme torununun psikolojisi bulunmadığını idrak ederdi. Dönme psikolojisinin nasıl olduğunu Kâzım Alöç çok iyi bilir. Nihayet şunu hatırlatmak isterim ki bu gün Midi köyünde yaşadığı iddia olunan doksan yaşındaki ihtiyar, hakikaten mevcutsa benim ne dördüncü ve ne de üçüncü göbek babamı görmüş tanımış olmaz. Babamın ve dedemin malum olan doğum yıllarına göre bu imkânsız bir fantazidir. Mahkemeyi bir de karışık rakamlarla yormamak için bu hesapları göstermekten vazgeçiyorum. Çünkü diğer delillerim her yerde olduğu gibi burada da bir iftiraya uğramış olduğumu kâfi miktarda isbat etmektedir.

Şimdi: Eski atamın ilk önce 'Türk', ikinci seferde 'rum', üçüncü seferde rivayete göre 'dönme' olduğunu söyleyen, yani bir meseleyi üç seferde üç ayrı şekilde ortaya atan Kâzım'ın sözlerinden hangisi doğrudur? Ve biz onun sözlerinden hangisine inanıp hangisine inanmayacağımıza nasıl kestiririz? Belli ki bu iftira benim ırkçılık prensipini çürütmek için ortaya atılmıştır. Fakat çürütülemez. Farzımuhâl benim ana ve baba tarafından bütün ecdadım gayritürk olsa bile yine bununla ırkçılık ülküsü çürütülemez. Çünkü ilmi hakikatler ve tarihi zaruretler şahısların hususî durumuna bağlı değildir. Eğer ben halis Türk değilsem ırkçılık davasına gütmem hem samimi olduğumu hem de bu davanın haklı ve kuvvetli olduğunu gösterir. Çünkü ırkçılık ülküsünün zaferinde şahsî hiç bir kazancım yoktur.

Savcının ırkçılıktan dolayı bana yakıştırdığı 142 inci maddenin ırkçılıkla ilgisi olamaz. Ceza kanununu iyi karıştırsın: ırkçılığı suç sayan başka birmadde bulabilirse onu ileri sürsün. Çünkü 142 inci madde zikrolunan 'içtimaf ve iktisadî zümreler' Türkiye'deki ırklar değil; işçi, patron gibi sınıflardır. ırklar içtimaf zümreler değil, millî, ırkî veya kavmi zümrelerdir. 142 inci madde memleketin iktisadî nizamına bozmak ve içtimaf bir zümre olan amele sınıfını diğerleri üzerine tahakkümünü mümkün kılmak için faaliyete geçen komunistlere karşı konulmuştur. Komunistler için kullanılan madde komunist düşmanları için de kullanılmaz. ırkçılığı reddetmek günün birinde bu devletin başında yahudi bir devlet başkanı, yahut ermeni bir başvekil, zenci ordu kumandanları, çingene profesörler görmeye razı olmak demektir. ırkçılığı inkâr etmekle savcının böyle bir duruma razı olduğu anlaşılıyor. Fakat ben aslâ kabul etmeyeceğim.

Turancılık :

Turancılığa gelince: Bunun hakkında fazla söz söylemeyi lüzumsuz buluyorum. Dünyanın hiç bir yerinde kendi devletini büyültmek isteyenlere vatan haini denmemiştir. Biz Ziya Gökalp'ın, Mehmet Emin'in şiirleriyle beslendik. Haritalarda, ırkımızın yaşadığı yerlere baktık. Ve millî kini ateşten damgalar gibi kalbimize yazdık.

ırkçı ve turancı olduğumuz için vatan ve millet haini olduğumuz gazete-lerde ilan eden örfî idare kumandanıyla duruşmamızı yapan hâkimlerin garip bir tesadüfle hep turancılığa ait adlar taşıması Allahın bir lütfü ve bir intarıdır. 'Noyon' veya 'Noyan' turan kumandanlarına verilen bir rütbedir. Mahkeme reisi generalin soyadı olan 'Yazgan' kâtip mânasına gelen bir kelimenin Türkistan telâffuzudur. General pekâlâ 'yazan veya yazıcı' diye bir soyadı alabilirdi. Bunun Türkistan telâffuzu ile olan şeklini almakla hiç şüphesiz kalbimde oraya karşı olan sevgisini göstermiştir. Albayın soyadı 'Kaan' turan imperatorlarının unvanı olan bir kelimedir. Hâkim Osman Cevdet'in soyadı olan 'Erkut' Altay destanlarındaki bir kahramana aittir. Fazla olarak millet meclisi reisvekilinin Günaltay, bir orgeneralin Altay, genel kurmay asbaşkanının Omurtak, İsparta mebusunun Turan soyadlarını taşıdığını

'Turan' diye bir vilayet gazetesi çıktığını zikredebilirim. Görülüyor ki Turan ülküsü ve sevgisi bütün milletin gönlünde, şuurunda, tahtteğşurunda yaşamakta, biz farkına varmadan soyadlarımıza kadar geçmektedir.

Bir gözcü nasıl yalnız sağ gözü tedavi ile iktifa edemezse bir türkçü de böylece yalnız Türkiye türklerini düşünmekle kalamaz. Netekim hükümet te dış türkleriyle ilgisini kesmemiş, ilk uygun fırsatta Antakya sancağını ilhak etmiştir. Halep ve Musul da millî misaka dahildir. Antakya'yı istemekle ırkımızın beşiği olan ülkeleri istemek arasında mahiyet farkı yoktur. Kinse den haksız bir şey talep etmiyoruz. Atalarımızdan kalan mirasın, mefahirimizin gömülü olduğu toprakların bizim olması ülküsünü kalbimizde taşıyoruz. Oralara unutmamak istiyoruz. Ben bunları şahsım için istemiyorum. Oralarda çiflik yahut apartıman yapacak değilim, milletim için düşündüğüm haklardan dolayı da kimse bana 'vatan haini' deyemez. Bu çirkef iftirayı iadeye tenezzül etmiyorum. Kimin hain kimin vayanperver olduğunu tarih tayin edecektir. Hattâ etmiştir bile.

Mahmut E. at Bozkurt'un 'Atatürk ihtilâli' adlı kitabında ve Adsız Necmua, Orhun, Bozkurt, Çınaraltı ve Tanrıdağı dergilerinde Turancılık için yazılardan hiç birinin takibe uğramaması bir gaflet eseri değildir. Çünkü bir devletin 1931 den 1944 e kadar gaflet etmesine imkân yoktur. Kanunlarımızda turancılığı suç sayan maddeler birmadde olmadığı için şimdiye kadar kanunî takibat yapılmamıştır. Anayasamızda turancılıktan bahis yoktur. Fakat anayasamızda ahlâktan da bahis yoktur. Kâzım Alöç'ün mantığı ile yürürsek ahlâkî müdafaa eden insanları da anayasanın ana vasıflarını bozmakla itham ederek cezalandırmak icap eder. Turancılığın yüksek bir ülkü, uğrunda can ve rilecek millî bir fazilet olduğunu ben tesbit ettim. Suç olup olmadığını da mahkemeniz takdir edecektir.

H ü k ü m e t i T a h k i r i :

Hükümeti tahkir ettiğim hakkında Kâzım Alöç'ün dayandığı en sağlam delil Cihat'ın ifadesidir. Cihat hakkında ise mahkemeniz elbette bir kanaat edinmiştir. Reha'nın 'Seni nefis vekili yaparız'deye yaptığı bir şakayı doğru sanacak kadar suurdan mahrum ve irsiyetinde delilik olan Cihat'ın hükümeti tahkir ettiğim yollu ifadesininin hukukî değeri olabilir mi? En yakın vakaları bile hatırlayamayan ve ifadelerine daima 'kat'i olarak hatırlamıyorum amma...' diye başlayan Cihat'ın, 1941 de hükümete sövdüğümü nasıl hatırlayabildiği düşünülmeğe değer. Duruşma sırasında İsmet Paşa'nın otomobili ile yaptığımız gezinti için, "bu otomobilde daha kimler vardı?" diye tarafınızdan tekerrürle sorulan bir suale cevap verirken İsmet'in dört kişilik küçük otomobile, aralarında Hamza gibi yer kaplayacak birisi daha olmak üzere yedi kişiyi sığdıran; Çınaraltı idarehanesindeki tesadüfî bir konuşmayı kapalı perdeler arkasında yapılmış eszarengiz bir toplantı gibi gösteren bu bozuk beyinli müterecdi 27. kânunuevvel. 1944 çarşamba tarihli bir duruşmada, öğleden sonraki celsede hükümete sövdüğümü pek hatırlayamadığı ifade etmiştir. Öteki maznunlar da bunu teyit etmiştir.

Reha'nın aleyhimde verdiği ifadenin bana kanunî bir suç tahmil edip etmiyeceğini bilmiyorum. Emniyet müdürlüğünde işkence odasındaki feryatlarını kendi hücremden ıztırapla dinlediğim, mahkemede ilk tahkikattakine aykırı ifade verirse yeniden aynı işkenceye kapılmakla tehdit edildiğini bildiğim Reha, benim gibi bir maznun olan Reha, hakiaketen onun yanında hükümeti tahkir etseydim aramızdaki düşmanlığın en hâd devrinde yazdığı, benim için iftiralar taşıyan kitabına bunu almaz mıydı?

Cemal Oğuz'un sözlerine gelince: Duruşma sırasında her şeyi zühülle izah eden bu Filorinalı Nazım'ın hayrülhalefi hakkında mahkemeniz bilhassa yaptığı o manzum müdafaaadan sonra tam bir kanaat edinmiştir. Tam bir kemalist olduğunu söyleyerek Turancılığı reddetmesine rağmen manzumelerinde boyunca Turan'dan bahsetmesi bir zühuldür. İrkçılığı kabul etmemesine rağmen bir mecmuade ırkçılığı benimsemesi yine bir zühuldür. Ankara gençliğinin bana gösterdiği konukseverliği kendine inhisar ettirmesi: O da bir zühuldür. Ülkü ve feragat sözü ağzından düşmediği halde kitabını sırf çok satılıyor diye Aylık Kır yayını olarak bastırarak istemesi, yani adî bir ticarî maksatla hareket etmesi elbette zühuldür. Kendisini altı yıldır tanıdığım halde benimle on iki yıllık aile dostuboluğu tabii yine bir zühuldür. Velhasıl bu zavallı mahlûkun bizzat kendisi bir zühuldür: Tabiatın ve hilkatin zühülü....

8)

Onun manzume kitabında sırf Atatürk ve İnönü adlarını çıkardığım hakkındaki sözlerinin bir zühul olması icap eder. Çünkü ben bu kitaptan Atatürk'ü ve İnönü'nü değil, dalkavukluğu çıkardım. Bir ismi bir kitaptan çıkarmak bir hakaret değildir. Fakat bâzen bir ismi bir kitapta bırakmak o isme hakaret olabilir. Ahlâk ve sanat endişesiyle yaptığım, kendisince de malûm bir kaç düzeltmeden dolayı, manzumelerinde ordulara meydan okuyan; ~~İnönü~~ ölümü, azabı hiçe sayan bu sahte kahramanın, ilk işkence tehdidi karşısında kendisini k ödü patlayarak kendisini kurtarmak için bana zühulen iftira atacağını nereden bildirdim? Onun mazumelerinden münhasıran Atatürk ve İnönü adlarını çıkarmış olsam bile hakaret bunun neresinde? Bunu hakaret saymak ta savcının zühülü olsa gerek.

Fiilen veya matbuat sahasında muhasama yapmadığımız diğer mazmunlar ve şahitler benden tahkir yollu söz işitmediklerini ittifakla bildirmişlerdir. Geriye savcının elinde kala kala Tevet'e ve Sançar'a yazılmış mektuplar kalmaktadır ki bundada aleniyyet olup olmadığını mahkemeniz takdir edecektir.

Savcı Kâzım zoraki bir aleniyyet yaratmak için çarpınmakta ve hiç kimseye gösterilmemiş olan vasiyetnamemi de suç delili gibi ortaya sürmekte ise de gayreti boşunadır. Kâzım Alöç'ün dostu olsaydım onun da böyle baştan başta vatanperverlik ve ahlâk dersi olan bir vasiyetnamesi bulunmasını temenni ederdim. Onun yerinde olsaydım bunu sahibine iade ederdim.

Kimsenin görüp bilmediği vasiyetnamemde bazı şahısları sevmediğim için beni hiç bir kanun, hiç bir mahkeme mahkûm edemez. En herkesin sevdiği insanları sevmeğe mecbur değilim. Hele psikanalizin ortaya koyduğu hakikatlerden sonra; tahtışurullarındaki zulmetlerle, gönüllülerinde yaşayan ifritlerle hiç bir insanı sevmeye lâayık buluyorum. Bütün didinmelerden sonra büyük kâinat manzumesinde meçhul bir zerre olacağımızı düşünüyor ve bu kadar kü boş bir neticeye varmadan önceki şu kısa misafirlikte insanların vicdanına karışmak namakatini gösterenlere acıyorum. Hiç bir hakiki bahtiyarlığın bulunmadığına kani olduğum dünyada tek vazife ve teselli bildiğim ülkü, şahıslardan sıyrılmış yüksek bir duygu ve düşüncedir. O, çirkin yüzlü ölümlü bile güzelleştirip bir sevgili bağrımıza bastırır. Hayatan zehir zemberek kasırgalarını, ruhumuzda nisan rüzgarı gibi estirir. Acıların önünde bizi granit heykeller gibi susturur. Ben bu yolun üzerindeyim. Mazide ve istikbalde yaşayarak, fakat bu günden öğrenerek bu yolun üzerindeyim. Onun içindir ki öğluma zengin olmasını, bahtiyarlık için çalışmasını değil, Turan'ı kurtarmak için yapılacak kutlu savaşta şehit olmasını vasiyet ediyorum. Savcı beğenese de, bütün dünya hoşlanmasa da ben böyleyim işte. Vasiyetnameyi suç saymak, insanların beyinlerinden geçen düşünceleri suç saymağa benzer. Acaba Kâzım Alöç yirmi üç mazmunun kafalarında kendi için dolayan mahrem fikirlerden dolayı da her hangi bir kanunî maddenin tatbikini isteyebilir mi?

Ankara Nümayişi:

Savcının hakkımdakini iddialarının en garibi Ankara nümayişini hazırladığım hakkındaki sözleridir. Duruşmada elbette anlaşılmalıdır ki bu nümayiş hazırlayan bend değilim. Yarattılışım ve seciyyem buna elverişli değildir. Ankara'ya gittiğim zaman nümayişe iştirak etmiş olanlardan yalnız Cemal Oğuz'u tanıyordum. Tanıdıkları ve avukatları ziyarete derek, bana gelen yüzlerce gençle konuşarak geçen zamanda bir nümayiş hazırlayacak kadar vaktim acaba varmıydı? İlk defa görülen gençlerle bir nümayiş hazırlamak bu kadar kolay mıdır? Bu gençleri, farzımuhâl bir nümayişe tahrik etsem, beni sabahdan akşama kadar kontrol eden polisler farkına varmaz mıydı?

13. teşrinisani. 1944 tarihli duruşmada, Cemal Oğuz, Tevetoğlu'na yazdığı bir mektuba dair söz söylerken: "Atsız'la Sabahaddin Ali'nin davalarına ait duruşma sırasında, ıslık çalmak suretiyle Sabahaddin Ali'ye ve onun şahsında bütün komunistlere karşı tezahuratla bulunacağımızı da yazmıştım" diyor. Bu mektup son teşkikat kararının 15 inci sayfasından anlaşıldığı üzere 21. nisan. 1944 te yani ben Ankara'ya gitmeden önce yazılmıştır. Nümayiş muhakkak bir kararla yapıldıysa görülüyor ki bu karardan benim haberim yoktur. 2. mayıs. 1944 günü nümayiş yapmak için Cebbar, Sait, Cemal Oğuz ve benim aramda verilen karar sebat otelinde değil, savcı Kâzım'ın hayalhanesinde hazırlanmıştır. Netekim bu husustaki iddiasında da bir zapturapt yoktur:

1.-Son tahkikat kararının 14 üncü sayfasında Cebbar'la Said'in idaresinde toplanan ve adları tesbit edilen 15 kadar gencin Samanpazarı'nda toplanarak nümayişi kararlaştıklarını söylemektedir.

2.-Son tahkikat kararının 15 inci sayfasında nümayişin kadastro okulunda hazırlandığını iddia etmektedir.

3.-Diğer taraftan nümayişin Sebat otelinde dört kişi(ben,Sait,Cebbar,Cemal)arasında hazırlandığını ileri sürmektedir.

4.-İddianamede ise Said'i bu komplodan çıkararak nümayişi üç kişi(ben,Cebbar,Cemal)arasında hazırlandığını isbata çalışmaktadır.

Duruşmadaki ifadelerinde Cebbar,Sait ve Cemal Oğuz benim nümayişle hiç bir ilgin olmadığı söylediler.Şahit Osman Yüksel ve Nezahet te bunları teyit ettiler.Yalnız Ülker aleyhime ifade verdi.Bununlabeleder bu ifadenin de inanılmaz bir tarafı olmasa gerek.İnsan,ilk defa gördüğü bir genç kıza "şimdi size bir sır vereceğim"deyerek hazırlanmakta olduğu suçu haber verir mi? Ülker'in nasıl bir tesir altında bu ifadeyi verdiğini belirtmek için mahkemeye şu hakikati söylemeye mecburum:Ülker ve Nezahet anne şahidi olarak gösterildikleri halde hakikatte Ankara'da tevkif olunarak İstanbul'a getirilmişler,fakat Nezahet'in askerî hâkim olan babasının husufi müdahalesiyle serbest bırakılmışlardır.Bununlabeleder serbest bırakılma karşılığı olarak istenilen şekilde ifade vermeye icbar edilmişlerdir.Ülker,mahkeme huzurunda verdiği ifade de bir otele kaldığını söylediği halde emniyet müdürlüğünde kalmış ve mahkemeye polis nezareti altında gelmiştir.Bunun mânasını takdir akliselime aittir.**Kız**

Benim anladığıma göre Ankara nümayişi gençliğin müşterek ve fevri bir hareketidir.Cebbar'ın,Said'in ve İsfendiyar Barıno'nun ifadelerinden anlaşıldığına göre daha ben Ankara'ya gelmeden çok önce Rasih Kaplan,Reşat Şemseddin,Behçet Kemal,Rebiî Barkın,Suut Kemal,Tahsin Bangoğlu gibi mebusların şifahi telkinleriyle komünistlere karşı tahrik edilen gençler Sabahaddin Ali'ye hakaret etmeye karar vermişler;Sabahaddin Ali'de benimle olan duruşmasında "Atsız bu davayı ülkü davası şekline sokarsa bundan hem kendisinin,hem de d vletin zarar göreceğini ihtar ederim"diye tehdit savurarak mahkeme salonunu dolduran Türkçü Türk gençlerini hiddetlendirip tahrik etmiş,3.mayıs duruşmasında mahkeme salonuna alınmayarak adliye sarayı önünde biriken gençlerin içlerindeki kin duygusu nümayiş şekline dökülmüştür.Anne şahidi deye dinlenen Osman Yüksel ve Ülker bu nümayişin yalnız ve ancak komünistlere yuhut yeni adıyla troçkistlere karşı yapıldığını kesin olarak söylemişlerdir.Said'in ifadesine göre nümayiş kafilesinin başında Ankara emniyet müdürü Şinasi'nin bulunması ve kafiye Ulus meydanına gelinceye kadar polisin müdahale etmeyişi dikkate değer.Bundan sonra polisin yaptığı müdahale telaşlı ve izam edici bir adam olduğu anlaşılan Ankara valisinin teşebbüsü ile olmuştur.Hüseyin Namık Örkün ile çektiğim resmi bir suç vesikası sayacak kadar mübalâgacı olan Ankara valisinin millî bir tezahürü ihtilâl sanmasının ceremesini on aydır biz çekiyoruz.Mudaffa şahidi deye gösterdiğim Ankara emniyeti birinci şubesi memurlarından Zühtü ve Mahmut'un şahadetlerini dinlemeye mahkemeniz lüzum görmedi.Beni adım adım takip ettiklerini tevkifimden sonra öğrendiğim bu iki memur dinlenmiş olsaydı nümayişte ilgin olmadığı en salâhiyetli insanlar olarak bildireceklerdi.

Maarif kadrosunda mühim yerler tutan ve vaktiyle komünizm suçundan dolayı hepsi de sabikalı olan bir kaç yerli komünistekarı yapılan ve suçsa,tecemmuat kanununa göre vasıflandırılması gereken bu millî hareketi dailandırıp budaklandıran,benim iki şahsî düşmanım olan Falih Rifki ile Hasan Ali olmuştur.

Falih Rifki,Ankara nümayişinden mevkuf olan gençlerin henüz polis tahkikatı(ilk tahkikatı)yapılırken Ulus gazetesinde kışkırtıcı ve iftiracı yazılarla vakayı büyültmüş,efkârıumumiyede heyecan uyandırmıştır.3.mayısta polis tarafından tevkif olunan yüze yakın gencin henüz sorgusu bile yapılmayan Falih Rifki 7.mayısta kışkırtıcı neşriyata başlamış,bu yalan neşriyat 8,9,11,13,14,18 mayıs tarihli Uluslarda devam etmiş,hiç yoktan ortaya bir irkçilik-turançılık davası çıkarmıştır.

Aleyhinde dava açması için,Hasan Ali ile birlikte Sabahaddin Ali'yi tahrik eden ~~xxxx~~ de yine Falih rifki olmuş ve Ulus gazetesinin avukatını fahri bir hukuk müşaviri gibi Sabahaddin Ali'ye vermiştir.Kendisine Hasan Ali

10)

ile Falih Rifki'nin tahrik ettiğini Sabahaddin Ali, Orhan Şaik'a söylemiş, Orhan Şaik ta bunu duruşma sırasında mahkemeye bildirmişse de maalesef bu sözleri zapta geçmemiştir.

Hasan Ali, bir kitabını vaktiyle Orhun'da tenkit ederek cehaletini açığa vurduğum için, maarif vekâletinde orta öğretim müdürü olduğu zamandan başlayarak bana şahsî kin gütmüş, selefi Saffet Arıkan'ın son zamanında bir mebusun kendi kendine yaptığı teşebbüsle resmî bir liseye tayinim tahakkuk etmek üzere bulunmuşken maarif vekâletine geçerek ilk icraat olmak üzere benim tayinimi durdurmuştur.

Bütün bunlar Hasan Ali ile Falih Rifki'nin benim aleyhimde nasıl bir ~~kk~~ kinle hareket ettiklerini açıkça göstermektedir. Ankara nümayişi olunca bu iki düşman bundan istifade etmek için fırsatı ganîmet bildiler ve bu nümayişin şübheli hükümeti devirmek için yapılmış bir ihtilâl olduğunu velvele ile etrafa yayarak fikirleri bulandırdılar.

Şimdi soruyorum: Zevce ve benden Ankara mahkemesinin rafsilatını istemiş olan iki iyi talebeme duruşma safanatını ve Sabahaddin Ali'nin mahkemeden kaçtığını yazdım diye benim tahrikçilikle itham eden savcı Kâzım, daha ben tevkif olunmadan ve hükümet resmî tebliği neğretmeden önce U. us gazetesini ile efkârı umumiyeyi bulandıran, Falih Rifki, ve matmış gibi onun makalelerini günde dört defa tekrarlayan Ankara radyosu hakkında niçin takibat yapmadı? Ulus gazetesi ile Ankara radyosu olmasaydı Ankara nümayişi denilen hadise iki günde unutulup gidecekti. Bu hadise gazete ve radyolarla bütün dünyaya mübalâğalı bir şekilde anlatılırken bunun bir mektupla zevceye bildirilmesinin tahrik olduğunu iddia etmek ne demektir? Hüküm vermeyi mahkemeye ve namuslu insanların vicdanlarına bırakıyorum.

Hasan Ali'nin şahsî garazla hareket ettiğinin en bariz delillerinden biri de şudur: Erenköy kız lisesinde tarih öğretmeni olan zevcem Bedriye Atsız 16. mayısta tevkif edildiği halde tevkifinden üç gün önce vekâlet emrine alınmış, yetmiş iki günlük mevkufiyetten sonra tahliye olunduğu ve vekâlete dilekçe ile başvurduğu halde vazifesi verilmiş, ~~xxxxxxx~~ verilemeyeceği de Hasan Ali'nin imzası ile gelen bir kâğıtla kendisine bildirilmiştir. Halbuki aynı şekilde vekâlet emrine alınmış olan Reşide Sançar ile Ziya Özkaynak tekrar öğretmenliğe getirilmiştir. Demek ki vekâlet emrine almalar ve tayinler tamamıyla bana karşı olan kinle ayarlanmıştır. Netekim Ankara'da kendilerini ziyaret ettiğim Orhan Şaik, Hüseyin Namık, Osman Turan da sırf bu yüzden vekâlet emrine alınmışlardır.

Bu kadar büyük, âdeta cihanşümul bir davanın sorgusunu üzerine alan Kâzım Alöç, davanın azemetiyle uygun şahsî bir ikbal temini hevesiyle işe başlamış, müzelerdeki heybetli mankenlerin altından iki değnek parçası çıktığı gibi bu hailevi tahkikatın altından da bir iki manyakla masum vatanperverler çıkınca inanmamış, muhakkak resmî sözlere uygun ifadeler almak için maznunlara emniyet müdürlüğündeki yardımcılarını ile birlikte her türlü işkenceler yapmaktan çekinmemiştir. İnsanların insan gibi hava ve güneş görerek yaşayacağı kocaman bir askerî ceza evi varken maznunları sıkışık, pis, bir karıyolanın ancak sığıdığı hücrelerinde güneş bulunmayan, yaz günlerinde musluklatında su akmayan emniyet müdürlüğü nezarethanesine niçin götürdüğü elbette mahkemenizce takdir olunmuştur.

Bütün bunlardan sonra iddianamesinin ikinci sayfasında benim için "müvazenesizliği ile maruf olan Nihâl Atsız şecaat arzette kabildinden huzurunuzda ölmüş bir reisicumhura karşı hakaretimi kanunla imzı suç saymaz demek suretiyle kendi şahsî kin ve ihtirası uğrunda millî mukaddesata bile dil uzatmaktan haya etmeyen vicdansız olduğunu ortaya koymuştur" ~~deyerekxxxx~~ bana hakaret etmekten çekinmiyor.

Gerçi savcı Kâzım'ın haykırarak savurduğu bu küfürlerle benim şerefimin sağiyeti bulamaz. Çünkü benim şerefim bir değil, bir kaç yüz Kâzım Alöç'ün alçaltamayacağı kadar yüksektir. Beşinci askerî adli hâkim Bay Kâzım Alöç bu dünyadan şöylece bir gelip geçecektir. Fakat ben muhteşem anamızın bağrında yani vatan topraklarında yatarken yarınki nesiller benim ektiğim tohumun yemişlerini devşireceklerdir.

"Ölmüş olan devlet reislerine hakaret kanunî bir suç değildir." derken ben kanuna uygun bir söz söyledim. Kanun adamı olması gereken ve hukukî bir cevap vermesi icap eden Kâzım buna "hayâ etmeyen, vicdansız" kelimeleriyle karşılık verdi. Bu iki çirkin sıfat tarih değilken yıkılmaz ve aşınmaz kayanın duvarlarına çarptı, fakat henüz bir yankı halinde dönmüş ve bize erişmiş değildir. O yankı bize eriştiği zaman bu dava yeniden görülecek, fakat bu sefer yanılmaz tarihin temyizsiz hüküm verdiği bu mahkemede maznun ve mahkûm mevkiinde Kâzım Alöç oturacaktır.

Mahkemede Fehiman'ın sorgusu yapıldığı 29. Eylül. 1944 tarihli calsede hepimize birden "kaatiller, caniler" diye bağırın;

Bize "erapalas otelini tahsis edemeyeceğini ileri sürerek istihza kabiliyetini isbata yeltenen;

"Elbette her türlü işkenceyi göreceklersiniz" diye şecaat arzeden; istediği şekilde ifade almak için anayasamızla yasak edilen işkence yollarına saporak Reha'yı, Hamza'yı, Hikmet'i, Osman Yüksel'i, Orhan Saik'i tabutluk denilen, tepesinde begyüzer mumluk üç ampul yanan bir insanın ancak ayakta durabileceği kadar dar bir hücreye sokan;

Anne şahid diye ifadesini okuttuğu Kulanlıoğlu Mehmed'e falaka attıran; Necdet Sançar'ı ne bir penceresi, ne de hava değişimi olmayan bir hücrede yirmi iki gün tutan;

Zeki Velidi'yi iki gün aç bırakan; Beni toprağın beş metre altında, küflü ve rutubetli havasında kibrit yanmayan ve eşyaları küflenmiş, duvarlarında lâğım borusu sızan bir mezarda bir hafta tutan;

Masum zevceyi tevkif ettirerek yavrusundan zorla ayırıp o zaman dört yaşında bulunan küçük oğlunu anası babası sağken öksüz bırakan bu adamın vicdansız deyerek beni tahkire cüret etmesi vicdana karşı bir iftira ve işgal ettiği makama hakarettir.

Emniyet müdürlüğünde bütün ifadeler bu şekilde işkencelerden sonra veya işkence tehditleriyle alınmış, ifadeler alınırken de kanunî hak ve salahiyetleri olmadığı halde emniyet umum müdürlüğü müdür muavini Kâmuran Çakırık, İstanbul emniyet müdürü Ahmet Demir, birinci şube müdürü Sait zaman zaman hazır bulunmuşlar, maznunlara sualer sormuşlar, hakaret etmişlerdir.

Yirmi milyonun selâmeti için çirpindiğini nedense sesi titreyerek söyleyen Kâzım Alöç'ü bu vatanperverliğinden dolayı tebrik ederim. Fakat o yirmi milyon arasında, yahudilerden, arnavutlardan, boşnaklardan önce Türk ırkından gelenlerin de bulunduğunu kendisine hatırlatırım. Anayasada yalnız 89 inci maddeye saptanmamasını, mânasını yanlış anladığı o maddeden önce 73 üncü maddeyi de ezberlenmesini tavsiye ederim.

S o n u ç i :

Netice olarak şunları söylüyorum:

1.-Türkçüyum. Türkçülük milliyetçiliktir. İrkçilik ve turancılık ta bunun şumulüne dahildir. Memleket ya bu iki temel üzerinde yukselecek ya yıkılacaktır. İrkçilik ve turancılık anayasaya aykırı değildir. Ceza kanununda sarahatla suç olduğu yazılmayan bir hareketten dolayı kimse suçlandırılmaz. Devlet te icraatıyla açıkça ırkçı, Hatay'ı ihlak etmekle de turancıdır.

2.-Yalnız gönderilenlere malûm mektuplara ve herkese meçhul vasiyetname bakılarak hükümeti alenen tahkir ettiğim iddia olunamaz. Bunlar polisin başka bir mesele için yaptığı arama dolayısıyla elde edilmiştir. Hükümeti tahkir ettiğim hakkında bir şikâyet veya ihbar yapılmış değildir. Şu dakikada böyle mektuplar yazmış veya vasiyetname hazırlamış kaç bin kişinin bulunduğunu Taşrı bilir. Anayasaya göre istediğim gibi düşünmekte serbestim. Çünkü eşit adaletin hüküm sürdüğü hür vatandaşlar diyarının vatandaşıyım.

3.-Ankare nümayişini hazırlamadım. Bu nümayiş mebusların teşvik ve Sabahaddin Ali'nin tahrik ettiği milliyetçi gençliğin kalbinden kopmuş maaşerî ve millî bir harekettir. Bunu hükümet aleyhine bir hareket diye gösteren benim şahsî ve barışmaz düşmanlarım olan Hasan Ali ile Falih Rifki olmuştur.

Sözlerimi bitirirken tarihî bir misal zikretmekten kendimi alamıyorum: Taşa tutularak öldürülecek bir maznun hakkında İsa peygambere fikrini sordukları zaman ilk önce hiç bir söz söylememiş. İsrar olununca "içinizde hiç

12)

günhasız olan kimse ilk taşı o atsın"deye cevap vermiş.

Siz de, eğer bir parça olsun ~~xxxx~~ benim gibi düşünmüyorsanız, iyi veya kötü daima doğruyu söylediğime kani değilseniz istediğiniz şekilde karar verin. Siz hâkimler de insan olduğunuz için belki insanlık icabı zühullerde bulunabilirsiniz. Fakat yanılmaz hâkim olan zaman, yani tarih hepimiz hakkında en âdil kararı verecek, ırkçı ve turancı olduğum için mahkûm olursam bu mahkûmluk hayatımın en büyük şerefini teşkil edecektir.

19. Şubat. Pazarertesi. 1945 saat: 16.55

Nihâl Atsız

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 056 - 83/1

تجدید نامی 28.6.1938

شماره 3510

شماره 1 : احمد ویران اردن است مدیریت به بیلدینگ ویران
اردن آقرضا حکم است 1934. 2/4 تا 1/4 1/4
اعلامیه حکم بیلدینگ بیان صبی و اولی آن نامیدید تا محمود ویران
چرا این نامیدید و این نام است اردن اردن به عنوان حکم

شماره 2 : به نامده ترس نامیدید تا بیلد

شماره 3 : به نامده است امیرانه عدلیه دیکه نامیدید

7-7-1938

شماره 14 تیر 1938 - صید 3959 - حید 10296

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 056-83/2

Davanın Mahiyeti:

Bu dava, savcının iddiaya uğraştığı gibi yeni bir rejim ve yeni bir nizam kurmak davası değil, Türkçülük düşmanlarının yaygarasına aldanarak kuruntuya kapılanların hiç yoktan ortaya attıkları bir "açık kapıları zorlama" davasıdır. Bu dava; gizli cemiyet, şifre, parola, telsiz, hükümet darbesi, vatan ihaneti gibi efsanelerle dünyayı velveleye veren şahsi düşmanlarının, boş ve hayali iddialarını zorla ispat etmek için masum insanlara, gerçek yurtseverlere savdukları iftiraların davasıdır.

Kâzım Alöçün, Turancılar davasını anlaşılabilir bir taassupla ne kadar yanlış bir zaviyeden gördüğünü, iddialarının ne kadar çürük olduğunu belirtmek, bunun sonunda da müdafaa hakkını gereğince kullanmak için iddiasının mahiyetini açığa vurup mahkemenin ve bütün dünyanın önüne sermek icap ediyor.

Savcı yerinde duran bu adam her şeyden önce yazılı vesikaları tahrif etmiştir: Ben "bedava broşür verelim" diyorum. O bunu "gizli broşür" şekline sokuyor. Ben "Türkellerinin dünkü, bugünkü sınırları" diyorum. O bunu "yarıncı sınırlar" diye tahrif ediyor.

Ben "millî ülkülerin üçüncü merhalesi cihanı kaplamaktır" diyorum. Cihanı istilâya kalktığımızı ilân ediyor.

"Ölmüş devlet reisi"nden bahsediyorum. "Ölmüş reisicumhur" haline getiriyor. Ne ben acemi bir lise talebesiyim; ne de o benim tahrir vazifelerimi düzelten bir edebiyat öğretmenidir. Taşdığı soyadı bile yanlış olan öğretmenler benim yazılarımı düzeltemez.

Kâzım Alöç yalnız metin tahrifiyle kalmamıştır; Almanlar ve İtalyanlar aleyhindeki manzum ve mensur yazılarını kendisince malumken ve Almanların Balkanlara inerek Türkiye'ye saldırılarına muhakkak diye bakıldığı bir zamanda yazılmış olan vasiyetnamem gözünün önünde iken, hele bu vasiyetnamenin oğluma ait bölümünde Almanlar ve İtalyanlar da millî düşmanlarımız arasında sayılmışken bana faşist taklitçisi (son tahkikat, s. 31) diyerek metin tahrifinden daha kötü bir hakikat tahrifine tenezzül etmiştir.

Dava dosyasındaki mektupları görebilseydim daha birçok tahrif örnekleri verebilirdim. Fakat bu kadarı da ispat ediyor ki savcı Kâzım suç teşkil etmeyen yazılarımızı beğenmediği için bunlarda küçük değişiklikler yapmakta mahzur görmüyor. Esasen savcı Kâzım hiçbir şeyi beğenmiyor. Ona göre bizim her hareketimiz bir suç teşkil ediyor: Doktor Hasan Ferit suçludur. Çünkü dargınları barıştırmıştır. Orhan Şaik, o da suçludur. Çünkü dargınları barıştırmamıştır. Zevcemim "sihatini bildir" diye çektiği telgraf suçtur. Onun için bu telgraf suç delili olarak dosyaya konmuştur. Orhan Şaikle birlikte Malatya ve Edirne bulunuşum da suçtur ve Orhanın "Malatyada beraberdik" diyişi bir itiraftır. Bu zihniyet ve mantığa göre hakka yakın olmak için Kâzım Alöçten irak olmaktan başka çıkar yok kalmıyor demektir ki o da bizim ihtiyarımız dahilinde değildir.

İrkçilik:

İrk, aynı kökten gelen insan veya hayvan topluluğu demektir. Arapça olan bu kelimenin Türkçesi Doğu Türklerinde "uruk", Batı Türklerinde "soy"dur. "Soy", dilimizde asalet ifade eder. "Soylu" demek asil, necip demektir. "Soysuz" bunun zıddıdır. Bir şeyin bozulması "soysuzlaşma"dır. Demek ki soyun varlığı ve iyi manâ ifade edışı, milletin şuurundan tahtessuuruna kadar, yahut tahtessuurundan şuuruna kadar geçmiş ve dilde temellenmiştir. Netekim soy ve ırk hayvanların bile asillerinde, değerlilerinde aranır. Yarış atlarında olduğu gibi.

Savcı Kâzım, iddianamesinin ikinci sayfasında "20 nci asra gelinceye kadar dünya yüzünde en müfrit milliyetçi memleketlerde bile kan esasına dayanarak ırk tasfiyelerine raslanmamıştır" diyor ve bunu yalnız son zamanların Alman ırkçılığı ile başlamış bir hareket diye gösteriyor. Halbuki tarihte ırkçılık vardır. Uzak ve yakın zamanlarda vardır. Yabancılar bile Türk ırkına övünç verecek şekilde Türk ırkçılığı yapmıştır: Arap devleti olan Abbasi imparatorluğunun hükümdarları Türk ırkının üstünlüğünü anlamışlar, ordularını bu üstün ırkın askerleriyle kurarak kuvvetlenmişler, Türkler başka milletlerle karışarak soyları bozulmasını diye Türkistandan Türk kızları getirip Türk askerlerinin bunlarla evlenmesini

kanun haline sokmuşlar, hatta Türkler ahlâkça da başka milletlerin tesirinde kalmasınlar diye yeni bir şehir kurarak Türk askerlerini zevceleriyle birlikte o şehre yerleştirmişlerdi. Tarihteki türlü Türk hanedanlarında hükümdarın Türk zevcesinden doğan şehzade veliaht olurdu. Osmanlı padişahı İkinci Selim, cinsî hayatta kadın rolü oynuyarak Türk halkının ahlâkını bozuyorlar diye Arnavutların Anadoluya gitmelerini yasak etmişti. İkinci Mahmud, yeni kurduğu Türk ordusunda, zekâlarının azlığından dolayı Çerkeslerin miralaylıktan daha yukarı terfi edememeleri için ferman çıkarmıştı. Vaktiyle Yeniçeri ocağının kurulmuş olması da ırkçılığın aleyhinde bir hareket değil, onun tamamlayıcısıdır. Çünkü Osmanlı ordusunun 400.000 kişi olduğu heybetli günlerde devşirmeler en çok 20.000 kişiyi geçmiyordu. Evlenmeleri yasak olan bu devşirmeler kapıkulu, yani padişahın köleleri idi. Çünkü Türk devletinde Türkten köle olmazdı. Tarihte siyasi vak'alar olarak görülen ırkçılık ilmi bir mevzudur. On dokuzuncu asırdanberi işlene işlene kanunları bulunmuş, tam bir bilim olmuştur. Kendi tarihini bile bilmiyen Kâzımın, bir ihtisas şubesi olan ırkçılıktan habersiz olması mazur görülebilir. Fakat savcı Kâzımın akli ermiyor diye ilim inkâr olunamaz. Delilik, sar'a, boy, renk gibi hususiyetler irsen intikal ettiği gibi, manevî hasletlerin; hatta şairlik, musikişinaslık gibi şeylerin geçtiği de ilmi hakikattir. Musikişinas aileler, canî aileler olduğunu savcı Kâzım belki gazetelerde veya dergilerde görmüş, hiç olmazsa bazı filimlerde seyretmiştir. Ailelerde irsî hususiyetler olduğu gibi ırklarda da irsî hususiyetler vardır. Yüksek ırklarda bu hususiyetler müspet hususiyetlerdir. Bu müspet hususiyetler ~~çok~~ ancak aşağı ırklarla karışma neticesinde bozulur. Yüksek ırk pek çabuk bozulur. İki müsavi ırk olan Norveçlilerle İtalyanlardan yüzer gift evlense doğacak çocukların şağı yukarı yarısı Norveçliye, yarısı İtalyana benzer. Fakat yüz Türkle yüz Zenci evlense doğacak çocukların hepsi Zenciye benzer. Çünkü Zenci aşağı ırktır. Tesalüpte onun hususiyetleri üstün bir yer tutacaktır. Zenciden daha üstün, Türkten daha aşağı olan öteki ırklarla yapılan karışmalarda da Türk ırkı üstün hasletlerinden yine kaybeder. Sayı ile bir örnek vermek gerekirse şunu söyleyebilirim ki: Yüz Türkün yüz Zenci ile evlenmesinden doğacak çocukların hepsi Zenci olursa; yüz Türkün yüz Yahudi, yahut yüz Arap veya Kürt; yahut yüz Arnavut, Boşnak, Gürcü veya Rusla evlenmesinden doğacak çocukların yüzde yetmiş, sekseni Türke benzemez. Bu benzemeyiş hem gövde yapısında, hem de karakterdedir.

Temiz ve üstün olan şeylerin çabuk bozulması tanîî bir kanundur. Bir bardak saf suyu bozmak için deniz suyundan bir kaşık yeterse çirkeften bir damla yeter de artar bile.

İşte ırkçılık budur. Yani Türklerin maddî ve manevî hasletlerinin bozulmaması için onun yabancı kanlarla karışmamasını istiyen millî bir düşüncedir. Gerçi Anadoluyu açan atalarımız büyük şehirlerde yabancılarla biraz karışmışlardır.

Fakat ırk bilgisinin verilerine göre bir topluluk yalnız belli bir zamanda karışır da sonra bu karışma devam etmezse kendi kendisini tasfiye ederek bir müddet sonra eski haline döner. "Üç göbektenberi Türk olanlara Türk derler" diye Kâzım Alöcün bana isnat ettiği söz buradan çıkıyor. Duruşma sırasında da söylediğim gibi sukatsız Türk olmak için üç göbektenberi Türk olmak lâzımdır. Bunu söyleyen de ben değilim, ilimdir. Almanlar Yahudilere, Amerikalılar da Zencilere karşı ilmin bu kanununu tatbik ederek üç göbek ilerisine kadar kanında yahudilik veya zencilik bulunan insanları kendi milletlerinden saymamaktadırlar.

Demek ki Türk milleti dışardan gelen yabancılarla aralıksız olarak uzun zaman karışırsa sonunda bir daha eski haline gelemeyecek şekilde bozulur, maddî ve manevî üstün vasıflarını kaybeder, neticede de Tarihte büyük rol oynayan kahraman Türk olmaktan çıkarak Türkçe konuşmasına, kendisini Türk sanmasına rağmen tarihte hiçbir rolü olmayan geri ve kaba ırklar derecesine iner. Bunun sonu yıkılıştır.

Hiç şüphesiz her millet kendi arasındaki yabancılarından bir takımını eritip kendisine benzetebilir ve benzetmiştir. Türkler de Türkiyedeki dokuz asırlık hayatlarında kendi yapılarının kaldırabildiği kadar yabancıyı eritip kendilerine benzetmişlerdir. Bu kadarı Türk kanını ve Türk içtimai yapısını bozamaz. Fakat yabancılar sonu gelmiyerek Türklüğe karışacak olursa nihayet Türk kanını, bunun neticesinde de Türk seciyesini ve ahlâkını bozar. Bunu fizyolojik bir uzviyetin yabancı maddeleri sindirip eritmesine benzetebiliriz. Bir vücut,

nasıl yabancı maddelerin ancak kendisine yarayacak olanını hazmedip fazlasını kendisinden atıyorsa içtimaf birer uzviyet olan milletler de aynı şekilde harekete mecburdurlar. Fizyolojik bir uzviyet hazmedemediği ve çıkarmağa mecbur olduğu maddeleri çıkaramadığı takdirde nasıl zehirle - nirse içtimaf uzviyet olan milletler de temsili kabil olmayan unsurları çıkaramadıkları takdirde zehirlenmeğe mahkumdur. Fizyolojik uzviyetin hazmedemediği maddeler nasıl o uzviyetten sayılmazsa ve o uzviyet tartılırken nasıl bu gibi temsil olunmamış maddeler hesaba katılmazsa bir milletin tartısı demek olan nufus sayımında da temsil olunmamış tortular o millettten sayılamaz. Temsil olunmamış yabancıları millettten saymak hazm olunmamış gıdaları insan vücudundan saymağa benzer.

Yabancı unsur kendisini o vatana kan bağı ile bağı görmeyi için; kendisini asıl milliyetinden vazgeçmeğe mecbur eden millete karşı içinden kin duyduğu için, o milletin içinde yalnız kendi hususi menfaatlerini güder. Fırsat bulduğu zaman ihanetten çekinmez. Tarihteki en büyük imparatorluklar olan Roma, Abbasi ve Osmanlı imparatorlukları, içlerindeki yabancıların fesadından ve bunların yüksek mevkilere geçmelerinden dolayı yıkılmışlardır. Bir devlet kuvvetli iken ona hizmet eden yabancılar daima görülmüştür. On altıncı asırda Osmanlı sadrazamı olan hırvat dönmesi Sokollu Mehmet Paşa turancılık yapmış, on dokuzuncu asırda İngiliz başvekil olan yahudi lord Bikonsfield İngilterede yahudi aleyhtarı kanunları çıkarılmıştır. Fakat bunlar arızidir. Türk tarihi, yabancıların bir kaç hizmetine karşılık binlerce ihaneti ile dolup taşan bir ibret tarihidir. Çine sefere çıkan Türk hakanını zehirleyen çinli pirensesten şerif Hüseyne, çerkes Etem'e ve kürt Şeyh Said'e kadar binlerle vakasa olan bir ihanetlerin tarihidir. Memleketin öz çocukları ise hizmet etmek için yüksek mevkilere geçmeyi beklememişlerdir. Her yerde, her zaman, her şart içinde sessizce, gösteriş yapmadan hizmet etmişler, kan ve can vergisi vermişlerdir.

Türk milletinin gözünü açmak için ileride büyük ciltler halinde neşredeceğimiz bu ihanet silsilelerini burada saymağa imkân yoktur. Yalnız, eğer açılabilirse, savcının gözünü açmak için burada bir kaç tarihî vakayı anmakla iktifa edeceğim:

1.-Namik Kemal'in büyük dedesi olan gazi ve şehit Topal Osman Paşa, Nadir şahla savaşırken Osmanlı ordusunda bulunan araplar ve kürtler topyekûn ihanet ederek ordumuzun bozulmasına sebep olmuşlardır.

2.-Balkan harbinde, sırplarla yapılan Komanova meydan savaşında Osmanlı ordusundaki arnavutlar yine topyekûn ihanet ettikleri için ordumuz savaş kaybetmiştir.

3.-Yine Balkan harbinde Selanik'i müdafaa edecek olan 40000 mevcutlu kolordunun kumandanı arnavut Tahsin paşa, tek fişek atmadan şehri ve kolorduyu yunanlılara teslim etmiştir.

4.-Birinci Cihan harbinde araplar İngilizlerle, ermeniler ruslarla birleşerek ordularımızı arkadan vurmuşlar, Türk esirlerini kesip doğriyarak örneksiz vahşetler yapmışlardır.

5.-Türk milletinin idam fermanı olan Sevir barışını ancak ermeni aslından Damat Ferit, arap Hadi ve arnavut Rıza Tevfik imzalamıştır. Rıza Tevfik imzada kullandığı kalemi Amerikan kollejine hediye etmiştir.

6.-Mütareke yıllarında 'Nemrut Mıstafa' diye anılan Kürt Mıstafa divanharbi sırf ırkî bir taassupla Türk vatanperverlerini idam etmiş, ermeni tehçirlerini bahane göstermiştir. Ermeni tehçirini yapan türklere idam etmekle İstiklal harbine iştirak eden türklere idam etmek arasında mahiyet farkı olmasa gerektir.

7.-Kurtuluş savaşında çerkes Etem ve yardakçıları Düzce ve Bolu havalsindeki çerkes ve abazalar topyekûn millî davaya ihanet etmişlerdir. Bunların bir kısmı Balıkesir havalsinde bir çerkes devleti kurmaya kalkmışlardır.

8.-Kurtuluş savaşından sonra doğu Anadolu'daki kürt ve zazalar topyekûn isyan ederek ayrı devlet kurmak sevdasına kapılmışlardır.

9.-Daha sonra, Türk ordusunda bir yüzbaşı olan Kürt İhsan Nuri, Ağrı dağındaki kürtlerle birleşerek ve yabancıardan yardım görerek bir isyan hareketi yapmıştır. Dikkate değer ki İhsan Nuri, kumanda ettiği bölüğü de bu isyana sürüklemek istediği halde kürt efrat kendisine uymuşlar, fakat Türk erat bunu kabul etmemişlerdir.

Asırlardan beri içimizdeki yabancıardan gördüğümüz ihanetler Türk

halkında aksülamel ve öfke doğurmuş, Aydın ellerinde bir millet kahramanı gibi hâlâ anılan ve adına kitaplar çıkarılan Çakırcalı Efe, bu kahraman dağ şövalyesi arnavut ve çerkes mezarlığı yapmağa andiçmiş ve andını yerine getirmişti.

Türk milleti içimizdeki yabancıları, gerek bize yaptıkları fenalıklar, gerek ahlaksızlıkları yüzünden daima aşağı görmüş, tehzil etmiştir. Halkın içinde ve kitaplarda yaşayan tabirler, darbimeseller ve fıkralar yabancı-lara karşı Türk ırkının tiksintisini, gururunu, telâksini, inancını göstermektedir.

Savcının anayasaya aykırıdır diye bize yapıştırmak istediği ırkçılığı devlet bilfiil tatbik etmektedir: Maden Tedkik ve Arama enstitüsü ile askerî okullar ve "emşire okuluna ancak Türk ırkından olan öğrencilerin alınması; 2510 sayılı İskân kanununun 7, 9, 10, 11, 13 üncü maddeleriyle iskân muafiyetleri nizamnamesinin üçüncü, dördüncü maddeleri; millet meclisi tarafından kanunla kabul edilen İstiklâl marşının ve harb okulu marşının Türk ırkını terennüm etmesi, hep ırkçı görüşün mahsulleridir.

Benim ırkçılıktan dolayı hesap verdiğim şu dakikada, İstanbul emniyet müdürlüğünün birinci şubesinde, birinci kısmın bir masasında oturan bir memur bazı genç öğrencilerin Türk ırkından olup olmadığını incelemekle meşguldür.

Bundan bir kaç yıl önce Atatürk'e suikastla itham olunarak Ankara'da muhakemesi yapılan Ali Saib'in davasında, savcı Baha Arıkan, Ali Saibi kürt olmakla itham etmiş ve kürtlüğünü bir suç gibi yüzüne çarparak kürt olduğu için devlet başkanına suikast yapabileceğini ileri sürmüştü. Yani o zaman bir savcı ırkçılık yapmıştı. Bu gün ise başka bir savcı ırkçılığı yurda ihanet gibi göstererek ırkçıları itham etmektedir. Devletin kanunları savcıların keyfine göre ayrı ayrı mânalar alamaz. Millet fertleri de savcılar, kanunları başka başka anlıyor diye oyuncak yerine konulamaz. Ya odur, ya budur. Ceza kanunumuzun birinci maddesi 'kanunun sarîh olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilmez' demesine, devletin orduda bilfiil ırkçılık yapmasına göre demek ki ırkçılık suç değildir. Suçsa asırlardan beri ayrı cemaat teşkilâtları, yalnız kendi aralarında evlenmeleri, dinî törenleri ve ayrı mezarlıkları ile bilfiil ırkçılık, hem de yahudi ırkçılığı yapan Selanik dönmeleri niçin cezalandırılmıyor da, bu vatanın hakikî sahipleri ve bekçileri olan biz Türkler fikir ve nazariyat sahasında kalmış olan ırkçılığımız için takibata uğruyoruz?

Başvekil Saraçoğlu Şükrü, 5. ağustos. 1942 de millet meclisinde verdiği nutukta: 'Bizim için türkçülük bir kan meselesi olduğu kadar velaakal o kadar bir vicdan ve kültür meselesidir' diyerek kan, yani ırk esasını kabul etmişti.

26. birinciteşrin. 1941 pazar günü çıkan gazetelerde İstanbul halkına bir veda demeci neşreden eski örfî idare kumandanı Ali Rıza Artunkal Türk mil etine değil, asil ve temiz Türk ırkına hitap etmişti.

Görülüyor ki eski örfî idare kumandanı 'asil ve temiz Türk ırkı'ndan bahsederken yenisi ırkı inkâr ederek ırkçılığı vatan ve millet ihaneti sayıyor. Bunların hangisi doğrudur? İkincisi doğru ise niçin Ali Rıza Artunkal, Saraçoğlu Şükrü ve orduya bilfiil ırkçılığı koyan Çakamkoğlu müşir Fevzi Paşa Hazretleri de bizim aramızda değildir? Adaletin eşit olması için aynı suçu işleyen bütün insanların aynı takibata uğraması icap eder. Aksitakdirde adalet yerine getirilmiş olmaz.

İrkçılık resmî neşriyatla da teyit edilmiş, maarif vekâleti neşriyatında, bilhassa inkilâp derslerinde son hiddine varmıştır. Mahmut Esat Bozkurt'un inkilâp tarihi kürsüsünden verip bastırıldığı tavrîrler Türk gençlerinin kalbindeki yankısını hâlâ kaybetmemiştir. Eski bir adliye vekilinin, resmî bir hükümet organı olan kürsüden devletin bu güne ve yarına muzaf ü-düşüncelerini gösteren bu tavrîrleri vermesi dikkate değer.

İrkçılığı; kabul ettiği İskân kanunuyla sade millet meclisi, askerî okullarda tatbik ettiği usulle ordu, 5. ağustos. 1942 nutkuyla başvekil, neşrettiği kitaplarla maarif vekâleti ve üniversite yapmış değildir. Şimdiye kadar ikisi de benim tarafımdan olmak üzere çıkarılan türkçü dergilerde de ırkçı neşriyat yapıldığı, bunda benim geniş bir payım olduğu halde ne örfî idare, ne müddeiumumilik, ne emniyet takibat yapmamıştır. 1931 den 1943 e kadar suç olmayan bir ~~fiil~~ fiilin, ceza kanununda değişiklik olmadığı halde 1944 te birdenbire suç diye vasıflandırılmasının hesabını vermeye mecbur olan ben değilim, savcı Kâzım'dır.

İrkçılık, Türkiye'de yabancı ırkların tesanüdüne karşı bir aksülamel olarak doğmuştur. Azlıklar hususi cemaat teşkilâtları, Türklerle karışmamak hususundaki gelenekleri, birbirlerini koruyan tesanütleri, ayrı mezarlıkları, ayrı dilleri ve dinleri, ayrı mektepleri ve soyadlarıyla kendi ırkı hüviyetlerini inatla sakladıkları, yani memlekette türklükten başka ayrı millî hüviyetler yaşatarak millî birliğe engel oldukları, Türkiye'yi yirmi parçaya ayırdıkları halde bunun suç sayılmayıp ta onların bu ayırıcı ve bozguncu hareketine karşı millî bir reaksiyon gösteren, memlekette tek ve rakipsiz bir Türk ırkından başka hiç bir ırk kalmamasını isteyen, yani Türkiye'nin manevi birliğini özleyen türklerin, bu memleketi bin bir parçaya ayırmakla itham edilmesi gibi bir düşünceye tarihin hiç bir çağında, hiç bir yerde, hiç bir millette raslanmadığı gibi bu günkü hukuk telâkileri de buna müsaade etmez. Kâzım Alöç'ün inatla müdafiliğini yaptığı başka ırklar, her vesile ile kendilerini Türkten ayrı saymakta devam ettiklerini gazetelere verdikleri ilânlarla da göstermektedirler. Mahkeme-nize sunduğum iki gazetede ki ölüm ilanları sözlerimin delilidir. Birinde (4. Kânunuevvel. 1944 tarihli Akşam'da) Ümeray-ı Çerakiseden Murat Bey'in kerimesi İsmet hanım'ın, öbüründe yi (30. ikinciteşrin. 1944 tarihli Cumhuriyet'te) maruf tüccar Sabri Süleymanoviç'in acı ölümlerinden bahsolunuyor. İrkçılığı millî tefrikacılık sayanlar vehale bu hususta isterik bir hassasiyet gösteren Kâzım Alöç bu ilanları görmeli, çerkeslik ve boşnaklık iddiasının gösterili şekilleri olan bu ilanları verenler hakkında takibat yapmalıydı.

Burada kendiliğinden bir sual vaki oluyor: Mademki ırkçılık Kâzım Alöç'e göre yanlış, sakat bir zihniyetti, o halde niçin kendisi bizim ırkımız ı aramak sevdasına kapıldı? Niçin Barıman'ın, Reha'nın, benim ve zevcemin ırklarımızı aramaya kalkıştı? Burada dördüncü göbek babam hakkındaz savurduğu rumluk iftirasına da reddetmeye mecburum. Belki bunun yeri burası değil gibi gözüktür. Doğrudur. Fakat duruşmam sırasında buna matuf sözlerim durdurularak bunları müdafaama birkınam mahkemece bana ihtar olunduğu için ben de bu ihtara uyarak bu meseleyi şimdi ele alıyorum:

21. temmuz. 1944 cuma günü ilk sorgum yapılırken Kâzım Alöç vasiyetnamedeki şeceremi mevzuubahsederek: 'Siz dördüncü göbek babanızı bilmiyorsunuz amma biz tahkik edip öğrendik' demiş ve 'kimmiş' diye vaki olan süalime de 'tabif bir Türk köylüsü' diye cevap vermişti. 22. temmuz. 1944 cumartesi günü yapılan ikinci sorgumda dördüncü göbek babamın rum olduğunu, çünkü Pntus'tan geçerek 'Midi' köyüne geldiğini söylemiş, bu malûmatın nereden elde edildiği hakkındaki süalime de 'mütahassıslara yaptırılan inceleme ile' diye cevap vermiş, fakat bu hayalî mütahassısların kimler olduğunu bildirmemişti. Aynı gün zevcemin yine vasiyetnamede bulunan şecerelerini mevzuubahsederek onun da tahkik edildiğini ve doğru çıktığını, Reha hakkında yapılan incelemede de Reha'nın berberîrkindan olduğunu tesbit ettiklerini ve bu berberîliğin uzak değil, ikinci atadan geldiğini söylemişti. 7. eylül. 1944 te okuduğu son tahkikat kararında ise rumluğu biraz daha yaklaştıracak dördüncü göbek babamdan üçüncü göbeğe indiriyor ve dedemin babası için 'dönme olduğu mervi Ahmet' diyor. Bu kadar mühim ve tarihî bir davada bir savcının rivayetlerle değil, riyazî katiyetlerle söz söylemesi icap ederdi. Duruşma sırasında, Midi köyünde yaşayan doksan yaşındaki bir ihtiyarın (ki Kâzım'ın mütahassis dediği adam her halde bu olacak) sözlerine atfen bu rivayetin çıktığını itiraf eden savcının biraz içtimaiyat bilgisi olsaydı bir soyadının ancak uzun bir zamanda teşekkül edeceğini, bir dönmenin veya oğlunun 'çifçioğlu' diye bir soyadı alamıyacağı kestirirdi. Biraz Türkiye coğrafyası bilseyid başka yerlerden Gümüşhane vilayetine bir mühaceret değil, toprağı verimsiz ve taşlık olan Gümüşhane vilayetinden dışarıya doğru bir göç olduğunu bilirdi. Biraz istatistik yıllıklarını karıştırmış, eski ihşaf malûmata bakmış olsaydı Türkiye'nin 63 vilayeti arasında yüzde hesabıyla türklerin en kalabalık olduğu vilayetin Gümüşhane olduğunu görürdü. Tarih ve etnolojiye biraz vukufu olsaydı Gümüşhane vilayetinin Bayındır türkleriyle dolduğunu, Fatih Sultan Mehmed'in de buraya Amasya'dan bir yığın Türk getirdiğini hatırlardı. Hepisinden sarfınazar biraz mantıkî düşünsebilseydi Kaçadeniz kıyılarında balıkçılık eden rumların Zigana dağlarını aşarak Dorul'a gelip çifçilik yapamayacaklarını, sahil ehlisinin daima sahillere hicret ettiğini düşünsebilirdi. Bütün buhlardan sonra benü bütün psikolojimle tanımak

iddiasında bulunan Kâzım beni cidden tanısaydı, eserlerimi okusaydı bende bir dönme torununun psikolojisi bulunmadığını idrak ederdi. Dönme psikolojisinin nasıl olduğunu Kâzım Alöç çok iyi bilir. Nihayet şunu da hatırlatmak isterim ki bu gün Midi köyünde yaşadığı iddia olunan doksan yaşındaki ihtiyar, hakikaten mevcutsa, benim ne dördüncü ve ne de üçüncü göbek babamı görüp tanımış olamaz. Babamın ve dedemin malûm olan doğum yıllarına göre bu imkansız bir fantazidir. Mahkemeyi bir de karışık rakamlarla yormamak için bu hesapları göstermekte vazgeçiyorum. Çünkü diğer delillerim her yerde olduğu gibi burada da bir iftiraya uğramış olduğumu kâfi miktarda isbat etmektedir.

Şimdi: Eski atamın ilkönce 'Türk', ikinci seferde 'rum', üçüncü seferde 'rivayete göre dönme' olduğunu söyleyen, yani bir meseleyi üç seferde üç ayrı şekilde ortaya atan Kâzım'ın sözlerinden hangisi doğrudur? Ve biz onun sözlerinden hangisine inanıp hangisine inanamayacağımızı nasıl kestiririz? Belli ki bu iftira benim ırkçılık prensipimi çürütmek için ortaya atılmıştır. Fakat çürütülemez. Farzımuhâl benim ana ve baba tarafından bütün ecdadım gayrı Türk olsa bile yine bununla ırkçılık ülküsü çürütülemez. Çünkü ilmi hakikatler ve tarihi zaruretler, şahısların hususî durumuna bağlı değildir. Eğer ben halis Türk değilsem ırkçılık davasını gütmem hem samimi olduğumu, hem de bu davanın haklı ve kuvvetli olduğunu gösterir. Çünkü ırkçılık ülküsünün zaferinde şahsî hiç bir kazancım yoktur.

Savcının ırkçılıktan dolayı bana yakıştırdığı I42 inci maddenin ırkçılıkla ilgisi olamaz. Ceza kanununu iyi karıştırsın. ırkçılığı suç sayan başka bir madde bulabilirse onu ileri sürsün. Çünkü I42 inci maddede zikrolunan içtimaf ve iktisadî zümreler Türkiye'deki ırklar değil; işçi, patron gibi sınıflardır. ırklar içtimaf zümreler değil; millî, ırkî veya kavmî zümrelerdir. I42 inci madde memleketin iktisadî nizamını bozmak ve içtimaf bir zümre olan amele sınıfının diğerleri üzerine tehakkümünü mümkün kılmak için faaliyete geçen komunistlere karşı konulmuştur. Komunistler için kullanılan madde, komunist düşmanları için de kullanılamaz. ırkçılığı reddetmek günün birinde bu devletin başında yahudi bir devlet başkanı, yahut ermeni bir başvekil, zenci ordu kumandanları, çingene profesörler görmeğe razı olmak demektir. ırkçılığı inkâr etmekle savcının böyle bir duruma razı olduğu anlaşılıyor. Fakat ben asla kabul etmeyeceğim.

Turancılık.

Turancılığa gelince: Bunun hakkında fazla söz söylemeği lüzumsuz buluyorum. Dünyanın hiç bir yerinde kendine devletini büyültmek isteyenlere 'vatan haini' denmemiştir. Biz Ziya Gökalp'ın, Mehmet Emin'in şiirleriyle beslendik. Haritalarda, ırkımızın yaşadığı yerlere baktık. Milletimize fenalık edenleri tarihte okuduk. Ve millî kini ateşten damgalar gibi kalbimize yazdık.

ırkçı ve turancı olduğumuz için vatan ve millet haini olduğumuzu gazetelerde ilan eden örfi idare kumandanıyla duruşmamızı yapan hâkimlerin garip bir tesadüfle hep turancılığa ait adlar taşıması Allahın bir lütfü ve bir ihtarıdır. "Noyon" veya "Noyan" Turan kumandanlarına verilen bir rütbedir. Mahkeme reisi generalin soyadı olan "Yazgan", kâtip mânâsına gelen bir kelimenin Türkistan telâffuzudur. General pekâlâ "yazan" veya "yazıcı" diye bir soyadı alabilirdi. Bunun Türkistan telâffuzuna olan şeklini almakla hiç şüphesiz kalbinde oraya karşı olan sevgisini göstermiştir. Albayın soyadı "Kaan", Turan imparatorlarının unvanı olan bir kelimedir. Hâkim Osman Cevdet'in soyadı olan "Erkut" Altay destanlarındaki bir kahramana âittir. Fazla olarak millet meclisi reis vekilinin "Günaltay", bir orgeneralin "Altay", genelkurmay asbaşkanının "Omurtak", Isparta mebusunun "Turan" soyadlarını taşıdığını, "Turan" diye bir vilayet gazetesi çıktığını zikre ehilirim. Görülüyor ki Turan ülküsü ve sevgisi bütün milletin gönlünde şuurunda, tahteshuurunda yaşamakta, biz farkına varmadan soyadlarımıza kadar geçmektedir.

Bir gözcü nasıl yalnız sağ gözü tedavi ile iktifa edemezse bir türkçü de öylece yalnız Türkiye türklerini düşünmekle kalamaz. Netekim hükümet te dış türkleriyle ilgisini kesmemiş, ilk uygun fırsatta Antakya sancağını ilhak etmiştir. Halep ve Musul da millî misaka dahildir. Antakya'yı istemekle ırkımızın beşiği olan ülkeleri istemek arasında mahiyet farkı yoktur. Kimseden haksız bir şey talep etmiyoruz. Atalarımızdan kalan mirasın,

mefahirimizin gömülü olduğu toprakların bizim olması ülküsünü kalbimizde taşıyoruz. Oralari unutmamak istiyoruz. Ben bunları şahsım için istemiyorum. Oralarda çiflik yahut apartıman yapacak değilim. Milletim için düşündüğüm haklardan dolayı da kimse bana 'vatan haini' deyemez. Bu çirkef iftirayı isadeye tenezzül etmiyorum. Kimin hain, kimin vatanperver olduğunu tarih tayin deceptir. Hattâ etmiştir bile.

Mahmut Esat Bozkurt'un "Atatürk ihtilali" adlı kitabında ve Atsız Mecma, Orhun, Bozkurt, Çınaraltı ve Tanrıdağ dergilerinde turancılık için çıkan yazılardan hiç birinin takibe uğramaması bir gaflet eseri değildir. Çünkü bir devletin 1931 den 1944 e kadar gaflet etmesine imkân yoktur. Kanunlarımızda turancılığı suç sayan musarrah bir madde olmadığı için şimdiye kadar kanunî takibat yapılmamıştır. Anayasamızda turancılıktan bahis yoktur. Fakat anayasamızda ahlaktan da bahis yoktur. Kâzım Alöç'ün mantığı ile yürürsek ahlaki müdafa eden insanları da anayasanın ana vasıflarını bozmakla itham ederek cezalandırmak icap eder. Turancılığın yüksek bir ülkü, uğrunda can verilecek millî bir fazilet olduğunu ben tesbiğ ettim. Suç olup olmadığını da mahkemeniz takdir edecektir.

Hükümeti tahkir.

Hükümeti tahkir ettiğim hakkında Kâzım Alöç'ün dayandığı en sağlam delil Cihat'ın ifadesidir. Cihat hakkında ise mahkemeniz elbette bir kanaat edinmiştir. Reha'nın "seni nafia vekili yaparız" diye yaptığı bir şakayı doğru sanacak kadar şurudan mahrum ve irsiyetinde delilik olan Cihat'ın, hükümeti tahkir ettiğim yollu ifadesinin hukukî değeri clabilir mi? En yakın vakaları bile hatırlayamayan ve ifadelerine daima "kat'i olarak hatırlamıyorum ama..." diye başlayan Cihat'ın, 1941 de hükümete sövdüğümü nasıl hatırlıyabildiği düşünülmeğe değer. Duruşma sırasında, İsmet Hasin'in otomobili ile yaptığımız gezinti için, "bu otomobilde daha kimler vardı?" diye tarafınızdan tekerrürle sorulan bir süale cevap verirken İsmet'in dört kişilik küçük otomobiline, aralarında Hamza gibi iki kişilik yer kaplayacak birisi de dahil olmak üzere yedi kişiyi sığdıran, Çınaraltı idarehanesindeki tesadüff bir konuşmayı kapalı perdeler arkasında yapılmış esrarengiz bir toplantı gibi gösteren bu bozuk beyinli mütereddi 27. Kanunuevvel. 1944 çarşamba tarihli duruşmada, öğleden sonraki celsede hükümete sövdüğümü pek hatırlıyamadığını ifade etmiştir. Öteki maznunlar da bunu teyit etmiştir.

Reha'nın aleyhimde verdiği ifadenin bana kanunî bir suç tahmil edip ~~etmediğini~~ etmeyeceğini bilmiyorum. Emniyet müdürlüğünde işkence odasındaki feryatlarını kendi hücremden ıztırapla dinlediğim, mahkemede ilk tahkikattakine aykırı ifade verirse yeniden aynı işkenceye sokulmakla tehdit edildiğini bildiğim Reha, benim gibi bir maznun olan Reha hakikaten onun yanında hükümeti tahkir etseydim, aramızdaki düşmanlığın en hâd devrinde yazdığı, benim için iftiralar taşan kitabına bunu almaz mıydı?

Cemal Oğuz'un sözlerine gelince: Duruşma sırasında her şeyi zühulle izah eden bu Filorinalı "azım'ın hayrülhalefi hakkında mahkemeniz bilhassa yaptığı o manzum müdafaadan sonra tam bir kanaat edinmiştir. Tam bir kemalist olduğunu söyliyerek turancılığı reddetmesine rağmen manzumelerinde boyuna turandan bahsetmesi bir zühuldür. Irkçılığı kabul etmemesine rağmen bir mecmuada ırkçılığı benimsemesi yine bir zühuldür. Ankara gençliğinin bana gösterdiği konukseverliği kendine inhisar ettirmesi: O da bir zühuldür. Ülkü ve feragat sözü ağzından düşmediği halde kitabını sırf çok satılıyor diye aylık Kurt yayını olarak bastırmak istemesi, yani âdi bir ticari maksatla hareket etmesi d elbette zühuldür. Kendisini altı yıldır tanıdığım halde benimle 12 yıllık aile dostu oluşu, tabif yine bir zühuldür. Velhasıl bu zavallı mahlukun bizzat kendisi bir zühuldür: Tabiatın ve hilkatın zühülü...

Onun manzume kitabından sırf Atatürk ve İnönü adlarını çıkardığım hakkındaki sözlerinin bir zühul olması icapeder. Çünkü ben bu kitaptan Atatürk'ü ve İnönü'nü değil, dalkavukluğu çıkardım. Bir ismi bir kitaptan çıkarmak hakaret değildir. Fakat bâzen bir ismi bir kitapta bırakmak o isme hakaret olabilir. Ahlak ve sanat endişesiyle yaptığım, kendisine de ma malûm bir kaç düzeltmeden dolayı, manzumelerinde ordulara meydan okuyan; ölümü, azabı hiçe sayan bu sahte kahramanın, ilk işkencetehdidi karşısında ödü patlayarak kendisini kurtarmak için bana zühulen iftira atacağını ne-

reden bilirdim?Onun manzumelerinden münhasıran Atatürk ve İnönü adlarını çıkarmış olsam bile hakaret bunun neresinde?Bunu hakaret saymak ta savcının zühülü olsa gerek.

Fiilen veya matbuat sahasında muhasama yapmadığımız diğer maznunlar ve şahitler benden tahkir yollu söz işitmediklerini ittifakla bildirmişlerdir.

Geriye savcının elinde kala kala Tevet'e ve Bançar'a yazılmış mektuplar kalmaktadır ki bunda da aleniyyet olup olmadığını mahkemeniz takdir edecektir.

Savcı Kâzım zoraki bir aleniyyet yaratmak için çırpınmakta ve hiç k kimseye gösterilmemiş olan vasiyetnamemi de suç delili gibi ortaya sürmekte ise başı gayreti boşunadır.Kâzım Alöç'ün dostu olsaydım,onun da böyle baştan başa vatanperverlik ve ahlak dersi olan bir vasiyetnamesi bulunmasını temenni ederdim.Onun yerinde olsaydım bunu sahibine iade ederdim.

Kimsenin görüp bilmediği vasiyetnamemde bazı şahısları sevmediğim için beni hiç bir kanun,hiç bir mahkeme mahkûm edemez.Ben herkesin sevdiği insanları sevmeğe mecbur değilim.Hele psikanalizin ortaya koyduğu hakikatlerden sonra;tahtesşuurlarındaki zulmetlerle,gönüllerinde yaşayan ifritlerle hiç bir insanı sevilmeğe lâıyk bulmuyorum.Bütün didinmelerden sonra büyük Kâinat manzumesinde meçhul bir zerre olacağımızı düşünüyor ve bu kadar boş bir neticeye varmadan önceki şu kısa misafirlikte insanların vicdanına karışmak hamakatini gösterenlere acıyorum.Hiç bir hakikî bahtiyarlığın bulunmadığına kani olduğum dünyada tek vazife ve teselli bildiğim ülkü,şahıslardan sıyrılmış yüksek bir duygu ve düşüncedir.O,çirkin yüzlü ölümü bile güzelleştirip bir sevgili gibi bağrımıza bastırır.Hayatın zehirzenberek kasırgalarının ruhumuzda nisan rüzgarı gibi estirir.Acıların önünde bizi granit heykeller gibi susturur.Ben bu yolun üzerindeyim.Mazide ve istikbalde yaşayarak,fakat bu günden iğrenerek bu yolun üzerindeyim.Onun içindir ki oğluma zengin olmasını,bahtiyarlık için çalışmasını değil,Turan'ı kurtarmak için yapılacak kutlu savaşta şehit olmasını vasiyet ediyorum.Savcı beğenirse de,bütün dünya hoşlanmasa da ben böyleyim işte..Vasiyetnameyi suç saymak insanların beyinlerinden geçen düşünceleri suç saymaya benzer.Acaba Kâzım Alöç yirmi üç maznunun kafalarında kendisi için dolaşan mahrem fikirlerden dolayı da her hangi bir kanunî maddenin tatbikını isteyebilir mi?

A n k a r a n ü m a y i ş i :

Savcının hakkımdaki iddialarının en garibi Ankara nümayişini hazırladığım hakkındaki sözleridir.Duruşmada elbette anlaşılmalıdır ki bu nümayiş hazırlayan ben değilim.Yaratılışım ve seciyyem buna elverişli değildir.Ankara'ya gittiğim zaman,nümayişe iştirak etmiş olanlardan yalnız Cemal Oğuz'u tanıyordum.Tanıdıkları ve avukatları ziyaret ederek,bana gelen yüzlerce gençle konuşarak geçen zamanda bir nümayiş hazırlayacak kadar vaktim acaba var mıydı?İlk defa görülen gençlerle bir nümayiş hazırlamak bu kadar kolay mıdır?Bu gençleri,farzımuhal bir nümayişe tahrik etsem,beni sabahtan akşama kadar kontrol eden polisler farkına varmaz mıydı?

13.teşrinisani.1944 tarihli duruşmada Cemal Oğuz,Tevetoğlu'na yazdığı bir mektuba dair söz söylerken:"Atsız'la Sabahaddin Ali'nin davalarına ait duruşma sırasında ıslık çalmak suretiyle Sabahaddin Ali'ye ve onun şahsında bütün komunistlere karşı tezahuratta bulunacağımızı da yazmıştım"diyor.Bu mektup,son tahkikat kararının 15.inci sayfasından anlaşıldığı üzere 21.nisan.1944 te yani ben Ankara'ya gitmeden önce yazılmıştır.Nümayiş muhakkak bir kararla yapıldıysa görülüyor ki bu karardan benim haberim yoktur. 2.mayıs.1944 günü nümayiş yapmak için Cebbar,Sait,Cemal Oğuz ve benim aramda verilen karar Sebat otelinde değil,savcı Kâzım'ın hayalhanesinde hazırlanmıştır.Netekim bu husustaki iddiasında da bir zapturatp yoktur:

1.-Son tahkikat kararının 14 üncü sayfasında Cebbar'la Said'in idaresinde toplanan ve adları tesbit edilen 15 kadar gencin Samanpazarı'nda toplanarak nümayiş kararlaştırdıklarını söylemektedir.

2.-Son tahkikat kararının 15 inci sayfasında nümayişin kadastro okulunda hazırlandığını iddia etmektedir.

3.-Diğer taraftan nümayişin Sebat otelinde dört kişi (ben, Sait, Cebbar, Cemal) arasında hazırlandığını ileri sürmektedir.

4.-İddianamede ise Sait'i bu komplodan çıkararak nümayişin üç kişi (ben Cebbar, Cemal) arasında hazırlandığını isbata çalışmaktadır.

Duruşmadaki ifadelerinde Cebbar, Sait ve Cemal Oğuz benim nümayişle hiç bir ilgim olmadığını söylediler. Şahit Osman Yüksel ve Nezahet te bunları teyit ettiler. Yalnız Ülker aleyhime ifade verdi. Bununla beraber bu ifadenin de inanılmaz bir tarafı olmasa gerek. İnsan, ilk defa gördüğü bir genç kıza "şimdi size bir sır vereceğiz" diyerek hazırlamakta olduğu suçu haber verir mi? Ülker'in nasıl bir tesir altında bu ifadeyi verdiğini belirtmek için mahkemeye şu hakikati söylemeye mecburum: Ülker ve Nezahet amme şahidi olarak gösterildikleri halde hakikatte Ankara'da tevkif olunarak İstanbul'a getirilmişler, fakat Nezahet'in askerî hâkim olan babasının hususi müdahalesiyle serbest bırakılmışlardır. Bununla beraber serbest bırakılma karşılığı olarak istenilen şekilde ifade vermeye icbar edilmişlerdir. Ülker, mahkeme huzurunda verdiği ifade İstanbul'da bir otelde kaldığını söylediği halde emniyet müdürlüğünde kalmış ve mahkemeye polis nezareti altında gelmiştir. Bunun mânasını takdir akliselime aittir.

Benim anladığıma göre Ankara nümayişi gençliğin müsterek ve fevri bir hareketidir. Cebbar'ın, Sait'in ve İsfendiyar Barıönünün ifadelerinden anlaşıldığına göre daha ben Ankara'ya gelmeden çok önce Rasih Kaplan, Reşat Şemseddin, Behçet Kemal, Rebif Barkın, Suut Kemal, Tahsin Bangoğlu gibi mebusların şifahi telkinleriyle komunistlere karşı tahrik edilen gençler Sabahaddin Ali'ye hakaret etmeğe karar vermişler; Sabahaddin Ali de benimle olan duruşmasında "Atsız bu davayı ülki davası şekline sokarsa bundan hem kendisinin, hem de devletin zarar göreceğini ihtar ederim" diye tehdit savurarak mahkeme salonunu dolduran türkçü Türk gençlerini hiddetlendirip tahrik etmiş, 3. mayıs duruşmasında mahkeme salonuna alınmayarak adliye sarayı önüne biriken gençleriniçlerindeki kin duygusu nümayiş şekline dökmüştür. Amme şahidi diye dinlenen Osman Yüksel ve Ülker bu nümayişin yalnız ve ancak komunistlere, yahut yeni adı ile troçkistlere karşı yapıldığını keşin olarak söylemişlerdir. Sait'in ifadesine göre nümayiş kafilesinin başında Ankara emniyet müdürü Şinasi'nin bulunması ve kafile Ulus meydanına gelinceye kadar polisin müdahale etmeyişi dikkate değer. Bundan sonra polisin yaptığı müdahale, telaşlı ve ı'zam edici bir adam olduğu anlaşılan Ankara valisinin teşebbüsü ile olmuştur. Hüseyin Namık Orkun ile çektirdiğim resmi bir suç vesikası sayacak kadar mübalâgacı olan Ankara valisinin millî bir tezahürü ihtilal sanmasının ceremesini on aydır biz çekiyoruz. Müdafaa şahidi diye gösterdiğim Ankara emniyeti birinci şubesi memurlarından Zühtü ve Mahmud'un şahadetlerini dinlemeğe mahkemeniz lüzum görmedi. Beni adım adım takip ettiklerini tevkifimden sonra öğrendiğim bu iki memur dinlenmiş olaysaydı nümayişte ilgim olmadığını en salahiyyətli insanlar olarak bildireceklerdi.

Maarif kadrosunda mühim yerler tutan ve vaktiyle komunizm suçundan dolayı hepsi de sabıkalı olan bir kaç yerli komuniste karşı yapılan ve suçsa, tecemmuat kanununa göre vasıflandırılması gereken bu millî hareketi dallandırıp budaklandırın, benim iki şahsı düşmanım olan Falih Rifki ile Hasan Ali olmuştur.

Falih Rifki, Ankara nümayişinden mevkuf olan gençlerin henüz polis tahkikatı (ilk tahkikatı) yapılırken Ulus gazetesinde kışkırtıcı ve iftiracı yazılarla vak'ayı büyültmüş, efkârı umumiyede heyecan uyandırmıştır. 3. mayısta polis tarafından tevkif olunan yüze yakın gencin henüz sorgusu bile yapılmadan Falih Rifki 7. mayısta kışkırtıcı neşriyata başlamış, bu yalan neşriyat 8, 9, 11, 13, 14, 18 mayıs tarihli Ulus'larda devam etmiş, hiç yoktan ortaya bir ırkçılık-turancılık davası çıkarmıştır.

Aleyhime dava açması için, Hasan Ali ile birlikte Sabahaddin Ali'yi tahrik eden de yine Falih Rifki olmuş ve Ulus gazetesinin avukatını fahrî bir hukuk müşaviri gibi Sabahaddin Ali'ye vermiştir. Kendisinin Hasan Ali ile Falih Rifki'nin tahrik ettiğini Sabahaddin Ali, Orhan Şaik'a söylemiş, Orhan Şaik te bunu duruşma sırasında mahkemeye bildirmişse de maalesef bu sözleri zapta geçmemiştir.

Hasan Ali, bir kitabını vaktiyle Orhun'da tenkit ederek cehaletini açığa vurduğum için, maarif vekâletinde ortaöğretim müdürü olduğu zamandan başlayarak bana şahsî kin gütmüş, selefi Saffet Arıkan'ın son zamanında bir mebusun kendikendine yaptığı teşebbüsle resmî bir liseye tayinim ta-

hakkuk etmek üzere bulunmuşken maarif vekâletine geçerek ilk icraat olmak üzere benim tayinimi durdurmuştur.

Bütün bunlar Hasan Ali ile Falih Rifki'nin benim aleyhimde nasıl bir kinle hareket ettiklerini açıkça göstermektedir. Ankara nümayişi olunca bu iki düşman bundan istifade etmek için fırsatı ganimet bildiler. Ve bu nümayişin âdeta hükümeti devirmek için yapılmış bir ihtilâl olduğunu velvele ile etrafa yayarak fikirleri bulandırdılar.

Şimdi soruyorum: Zevceme ve benden Ankara muhakemesinin tafsilatını istemiş olan iki iyi talebeme duruşma safahatını ve Sabahaddin Ali'nin mahkemen kaçığını yazdım deye beni tahrikçilikle itham eden savcı Kâzım, daha ben tevkif olunmadan ve hükümet resmî tebliği neşretmeden önce Ulus gazetesiyle efkârı umumiyeyi bulandıran Falih Rifki ve matahmiş gibi onun makalelerini günde dört defa tekrarlayan Ankara radyosu hakkında niçin takibat yapmadı? Ulus gazetesiyle Ankara radyosu olmasaydı Ankara nümayişi denilen hadise iki günde unutulup gidecekti. Bu hadise gazete ve radyolarla bütün dünyaya mübalâğalı bir şekilde anlatılırken, bunu bir mektupla zevceme bildirmemin tahrik olduğunu iddia etmek ne demektir? Hüküm vermeyi mahkemeye ve namuslu insanların vicdanlarına bırakıyorum.

Hasan Ali'nin şahsî garezde hareket ettiğinin en bariz delillerinden biri de şudur: Erenköy kızlisesinde tarih öğretmeni olan zevcem Bedriye Atsız 16 mayısta tevkif edildiği halde tevkifinden üç gün önce vekâlet emrine alınmış, yetmiş iki günlük mevkuftan sonra tahliye olunduğu ve vekalet dilekçe ile baş vurduğu halde vazifesi verilmemiş, verilemeyeceği de Hasan Ali'nin imzasıyla gelen bir kağıtla kendisine bildirilmiştir. Halbuki aynı şekilde vekâlet emrine alınmış olan Reşide Sançar ile Ziya Özkaynak tekrar öğretmenliğe getirilmiştir. Demek ki vekâlet emrine almalara ve tayinler tamamıyla bana karşı olan kinle ayarlanmıştır. Netekim Ankara'da kendilerini ziyaret ettiğim Orhan Şaik, Hüseyin Namık, Osman Turan da sırf bu yüzden vekâlet emrine alınmışlardır.

Bu kadar büyük, âdeta cihanşümul bir davanın sorgusunu üzerine alan Kâzım Alöç, davanın azameti ile uygun şahsî bir ikbal temini hevesiyle işe başlamış, müzelerdeki heybetli mankenlerin altından iki değnek parçası çıkarttığı gibi bu hailevî tahkikatın altından da bir iki manyakla masum vatanperverler çıkıncainamamış, muhakkak resmî sözlere uygun ifadeler almak için maznunlara emniyet müdürlüğündeki yardımcılarını ile birlikte her türlü işkenceler yapmaktan çekinmemiştir. İnsanların insan gibi hava ve güneş görerek yaşayacağı kocaman bir askerî ceza evi varken maznunları sıkışık, pis, bir karyolanın ancak sığıdığı hücrelerinde güneş bulunmayan, yaz günlerinde musluklarından su akmayan emniyet müdürlüğü nezarethanesine niçin götürdüğü elbette mahkemenizce takdir olunmuştur.

Bütün bunlardan sonra iddianamesinin ikinci sayfasında benim için "müvazenesizliği ile maruf olan Nihâlş Atsız şecaat arzetme kabilinden huzurunuzda ölmüş bir reiscumhura karşı hakaretimi kanunlarımız suç saymaz demek suretiyle kendi şahsî kin ve ihtirası uğrunda millî mukaddesata bile dil uzatmaktan hayâ etmeyen vicdansız olduğunu ortaya koymuştur" diyerek bana hakaret etmekten çekinmiyor.

Gerçi savcı Kâzım'ın haykırarak savurduğu bu küfürlerle benim şerefimin safiyeti bulanmaz. Çünkü benim şerefim bir değil, bir kaç yüz Kâzım Alöç'ün alçaltamayacağı kadar yüksektir. Beşincin sınıf askerî adlî hâkim bay Kâzım Alöç bu dünyadan şöylece bir gelip geçecektir. Fakat ben muhtemem anamızın bağrındağx yani vatan topraklarında yatarken yarıncı nesiller benim ektiğim tohumun yemişlerini devşireceklerdir.

"Ölmüş olan devlet reislerine hakaret kanunî bir suç değildir" derken ben kanuna uygun bir söz söyledim. Kanun adamı olması gereken ve hukukî bir cevap vermesi icap eden Kâzım buna "hayâ etmeyen, vicdansız" kelimeleriyle karşılık verdi. Bu iki çirkin sıfat tarih denilen yıkılmaz ve aşınmaz kayanın duvarlarına çarptı, fakat henüz bir yankı halinde dönmüş ve bize erişmiş değildir. O yankı bize eriştiği zaman bu dava yeniden görülecek, fakat bu sefer yanılmaz tarihin temyizsiz hüküm verdiği bu mahkemede maznun ve mahkûm mevkiinde Kâzım Alöç oturacaktır.

Mahkemede Fehiman'ın sorgusunun yapıldığı 29. Eylül. 1944 tarihli celsede hepimize birden "kaatiller, caniler" diye bağırın;

Bize Perapalas otelini tahsis edemeyeceğini ileri sürerek istihza kabiliyetini isbata yeltenen;

"Elbette her türlü işkenceyi görecektir" diye şecaat arzedən;

İsteddiği şekilde ifade almak için anayasamızla yasak edilen işkence yollarına sarak Reha'yı, Hamza'yı, Hikmet'i, Osman Yüksel'i, Orhan Şaik'i 'tabutluk' denilen, tepesinde beş yüzer mumluk üç ampul yanan, bir insanın ancak ayakta durabileceği kadar dar bir hücreye sokan;

Amme şahidi deye ifadesini okuttuğu Külahlıoğlu Mehmed'e falaka atıran;

Nejdet Sançar'ı ne bir pençeresi ne de ~~kır~~ hava deliği olmayan bir hücrede yirmi iki gün tutan;

Zeki Velidi'yi iki gün aç bırakan;

Beni toprağın beş metre altında, küflü ve rutubetli havasında kibrift yanmayan ve eşyalar küflenene, duvarından lâğım borusu sızan bir mezarda bir hafta tutan;

Masum zevceyi tevkif ettirerek yavrusundan zorla ayırıp o zaman dört yaşında bulunan küçük oğlunu anası babası sağken öksüz bırakan bu adamın vicdansız diyerek beni tahkire cüret etmesi vicdana karşı bir iftira ve işgal ettiği makama hakarettir.

Emniyet müdürlüğünde bütün ifadeler bu şekilde işkencelerden sonra veya işkence tehditleriyle alınmış, ifadeler alınırken de kanunî hak ve salahiyetleri olmadığı halde emniyet umum müdürlüğü müdür muavini Kâmuran Çıkrık, İstanbul emniyet müdürü Ahmet Demir, birinci şube müdürü Sait zaman zaman hazır bulunmuşlar, maznulara sualer sormuşlar, hakaret etmişlerdir.

Yirmi milyonun selâmeti için çarpındığını, nedense sesi titreyerek söyleyen Kâzım Alöç'ü bu vatanperverliğinden dolayı tebrik ederim. Fakat o yirmi milyonun arasında yahudilerden, arnavutlardan, boğnaklardan önce Türk ırkından gelenlerinde bulunduğunu kendisine hatırlatırım. Anayasada yalnız 88 inci maddeye saptanmamasını, mânasını yanlış anladığı o maddeden önce 73 üncü maddeyi de ezberlemesini tavsiye ederim.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 056-83/2

Sonuç:

Netice olarak şunları söylüyorum:

1.-Türkçüyüm. Türkçülük milliyetçiliktir. İrkçalık ve turancılık ta bunun şümülüne dahildir. Memleket ya bu iki temel üzerinde yükselecek veya yıkılacaktır. İrkçalık ve turancılık anayasaya aykırı değildir. Ceza kanununda sarahetle suç olduğu yazılmayan bir hareketten dolayı kimse suçlanılamaz. Devlet te icraatıyla açıkça ırkçı, Hatay'ı ilhak etmekle de turancıdır.

2.-Yalnız gönderilenlere malûm mektuplara ve herkese meçhul vasiyetnameme bakılarak hükümeti alenen tahkir ettiğim iddia olunamaz. Bunlar polis başka bir mesele için yaptığı arama dolayısıyla elde edilmiştir. Hükümeti tahkir ettiğim hakkında bir şikâyet veya ihbar yapılmış değildir. Şu dakikada böyle mektuplar yazmış veya vasiyetname hazırlamış kaç bin kişinin bulunduğunu Tanrı bilir. Anayasaya göre istediğim gibi düşünmek te serbestim. Çünkü eşit adaletin hüküm sürdüğü hür vatandaşlar diyarının vatandaşiyim.

3.-Ankara nümayişini hazırlamadım. Bu nümayiş mebusların teşvik ve Sabahaddin Ali'nin tahrik ettiği milliyetçi gençliğin kalbinden kopmuş ma'serî ve millî bir harekettir. Bunu hükümet aleyhinde bir hareket deye gösteren benim şahsî ve barışmaz düşmanlarım olan Hasan Ali ile Falih Rıfıkı olmuştur.

Sözlerimi bitirirken tarihî bir misal zikretmekten kendimi alamıyorum: Taşa tutularak öldürülecek bir maznun hakkında İsa Peygambere fikrini sordukları zaman ilk önce hiç bir söz söylememiş. İsrar olununca "İçinizde hiç günahsız olan kimse ilk taşı ~~ata~~ o atsın" diye cevap vermiş.

Siz de, eğer bir parça olsun benim gibi düşünmüyorsanız, iyi veya kötü daima doğruyu söylediğime kani değilseniz istediğiniz şekilde kara verin. Siz hâkimler de insan olduğunuz için belki insanlık icabı zühullerde bulunabilirsiniz. Fakat yanılmaz hâkim olan zaman, yani tarih, hepimiz hakkında en âdil kararı verecek, ırkçı ve turancı olduğum için mahkûm olursam bu mahkûmluk hayatımın en büyük şerefini teşkil edecektir.

I)

I Numaralı Sıkı Yönetim Mahkemesi Yüksek
Başkanlığına

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 056-83/3

Ben, vatanın dört bir bucağında , on yedi yıldır alnının akıyla Türk mil-
letinin hizmetinde şerefli bir öğretmen olarak çalışan ben.. On yedi yıldır
ne kendi şerefine, ne vatanının ve milletin şerefine, kendi aczi dahilinde
leke sürdürmeyen ben.. Şerifi, haysiyeti, adı aylardır darağacında sallandırıl-
an ben, yani bu gün artık her iki mânada adı çıkmış ve çıkarılmış olan Orhan
Şaik Gökyay, karşınızda, yeryüzünde işlenebilecek suçların en zelili, en iğren-
ci, en şerefsizi ile vasıflandırılmış olarak, vatan haini ithamı altında bulu-
nuyorum. Bir madalya takar gibi, bir sadaka verir gibi, vicdanımız ürpermeden
bana yakıştırılan bu kirli ve çirkin emaneti, daha lâıykına verilmek üzere
verenlere iade ediyorum.

Karşınıza, makalelerin, resmî tebliğlerin, nutukların geceleri içinden, her
biri bir türlü saldıran kalemlerin teşhirleri arasından; kısacası hür vatan-
daşlar diyarından geldim. Fakat bir köle gibi geldim. Ne elimde kendimi müdaf
faa edecek bir kalem, ne dilimde fani kulaklara ulaştırılması mümkün bir söz
kudreti vardı. Yalnız sırtımda, efkâr-ı umumiyyeyi dile getirmeye yeltenen bâzi
gazete kâğıtlarından bir mahkûm gömleği.. Hem bu benim sırtımdaki, belki de,
ne kumaş olduğu milletçe malûm olan ve millete ilân edilen bir gazetenin kâ-
ğıdıdır, ve belki de müseccel vatan hainlerinin çuvaldızıyla dikilmiş â-
dinin bayağısı bir gömlektir.

Hür vatandaşlar diyarından bu adalet sığınağına varabilmek için uzun, iz-
tiraplı, karanlık yollar yürüdüm. Bu zehri içmiş olan bir insanın kendini mü-
dafaada kullanacağı dil tatlı olamazsa mazurdur. O insan, Türk milletine, ya-
nız tabiiyetiyle, yalnız şahsî menfaatkârıyla, yalnız sandalyasıyla bağlı de-
ğil; kaniyle, tarihiyle, mensubiyetinden kendine düşen şeref payıyla.. Duygusuy-
la, taşımağa ve kendini bildi bileli edinmeğe, içine sindirmeğe çalıştığı yal-
nız Türk olana has gurur ve karakteriyle ondandır, o millettendir; o büyük um-
mandan bir katredir. Onun için bu yersiz ve çürük ithamlar, benim adımın üye-
rinde, o engin denizdeki çörçöp gibidir. Çünkü darağacına da çeksen sancak yi-
ne sancaktır. Hürriyetim alınmış, şerefim ve vicdanım bende kalmıştır.

Bu bir müdafaa değil, elinden en kıymetli varlığı alınmak istenen bir in-
sanın çırpınmasıdır. Bu, her Türkün aynında taşıdığı şeref çelenginin kurta-
rılması için, bütün feryat takatını ortaya koyan bir insanın meçhulden istim-
dadıdır. Bu, o çelenkten mahrum edilmiş bir türkün, alnından koparılan çelen-
gin açtığı yaraları.. şimdi artık kendisince çok daha şerefli bir çelenk o-
lan yaraları, göstermek için, aylardır hasretini çektiği bu güne, o yaraların
küşat resmî olan bu güne sizi davettir.

Beni ve benim halimden benden fazla acı duyan sevdiklerimi bu gayyaya a-
tan kazanın mahiyetini anlatmağa; rabbânî kudreti tefsir ve izaha; ve takdi-
ri hiç olmazsa yarı yoldan geri çevirmeğe çalışacağım. Haksızlığa uğradığına
inanın, suçsuzluğunu ilk gününden bu güne kadar bilen, açıkçası bir kasda kur-
ban gittiğine -imandan ötesi varsa- işte o şekilde * kani bulunan bir kimse
haysiyetiyle ve onun korkusuzluğu ile konuşmak istiyorum. Bu müdafaanın -var-
sa- celâdeti bundandır. Bir mahkemenin burcuba sığınıp, ben de bir defa, üye-
rimden pervasız akıp giden düşünelere, tahkiirlere, resmî ve hususî tezlillere,
ithamlara karşı hür vatandaşların diyarına seslenmek istiyorum. Ondan öte ta-
rih beğendiği dille konuşsun.

Onun, bizi, mütearifeleri isbat zorunda bırakan, dünyaca revaçta bir ilim
olduğunu bildiğim halde, siyasetin her türlüüne karşı nefretim, bu gün, eski-
sine göre daha artmış ve cehaletim bir mürekkep gibi daha da koyulaşmıştır.

2)

Onun için,iddianamenin "medih veistihsanında"bulduğumu kekeleyiği ırkçılık ve turancılığın müdafaaasını yapacak değilim.Zira benim suçum bu değildir.Ben dilimin döndüğü,acizimin elverdiği kadar,hür vatandaşlar diyarı olarak tavsif edilen,eşit adaletin yürüdüğü Müstakil Türkiye Cumhuriyetinde,on sekiz yıllık bir mektep arkadaşını iki gece misafir etmenin basit bir muâşeret icabı olduğunu ve bunun bir suç sayılmadığını müdafaa ve isbata çalışacağım.

Gerçi tarih,böyle bir hareketin müdafaaasına lüzum hasıl olduğuna hayret edecektir;fakat ne yapalım,yirmi yıla sığdırdığımız yirmi asırlık inkilâplardan dolayı hayrette kalan tarih vârsın biraz da buna şâşsın.

Dünyanın döndüğünü isbat için bile,insanlığın asırlar harcadığını ve asırlarca canlar harcadığını düşündüğüm zaman ,benim şahsıma teallük eden bu küçük hakikatin üzerine adalet güneşinin doğması için beklemek mecburiyetinde olduğum zamanı uzun görmüyorum.Fakat tarihin misallerine rağmen,insan nedense bu güneşin doğuşunu;kendisi ve onu sevenlerle birlikte,gönülleri encandan ,en lekesiz bir sadakat ve sevgi ile dopdolu,gözleri bu ufka dikilmiş olanlarla birlikte,seyretmek ümidiyle titreyecek kadar hodbin olmaktan geri kalmıyor,bu zevki tarihe bırakmak feragatine bir türlü yanaşmıyor.Bu gözler hâlâ bir yıldız masumluluğu ve sabrı ile o ufukta asıldır.İçimi bir cam kırığı gibi yırtıp gelen bir sesle,kendi kendime de olsa diyorum ki,hür vatandaşlar diyarında adalet güneşi hiç batmamalıydı.Çünkü onu bizim gözlerimizden saklayan şey,bir bakımdan,o kadar zayıf,o kadar basit,öyle hiçten ki... Ankara valisine her nasılsa unutulup gönderilmeyen,fakat bundaki unutkanlık bana ait olmayan bir davetiyye ve kendisinden bütün hayatımda üç mektup ya aldığım ya almadığım Nejdet Sançar'ın iki üç satırlık bir tekerlemesi..Birincisi yüzünden vali üç yıl bana dargın durmuştur;ikincisinin bana daha nelere malolacağını kestirmek güçtür.Çünkü mevkufluya ve savcı Kâzım Alöç'ün bize açıkça söylediğine göre hattâ masumluya teallük eden bu davanın,hürriyetinden mahrum her insana uzun görünen seyri,bende tahmine değil,intizara bile mecal bırakmamıştır.

İşte yüzüne,şairane akşamların hafif,tül bulutları bile yakışmayan adalet güneşinin üzerine bir mezardan daha dar olan bir hücrenin,bir zindanın zifiri karanlıklarını yığan,bu iki kâğıt parçasıdır.

Cumhur başkanının konsere geleceğini ve Konservatuvarda her hangü bir nümayişten benim tek başıma mesul olduğumu söylemek için beni çağıran valinin Nevzat Tandoğan'ın o zaman " vatanperverliğin bana kalmadığını,işterse beni kazıklayacağını"iddia etmesinden hiç bir mâna çıkaramamıştım.Çünkü bence "kazıklemek",ticaret argosunda,bu gün herkesin öğrendiği gibi 'ihtikâr' ve 'vurgunculuk' demektir.Halbuki vali ticaretle meşgul değildi.Fakat bunun ondan beter bir 'hürriyet ihtikârı' demek olduğunu işte anlamış bulunuyorum.Çünkü bunun bedelini on aydır hürriyetimle ödemeğe çalışıyorum ve bir türlü hesabımı kapatamıyorum.

Nejdet Sançar'ın her neşeli insanda tabif görülen tekerlemesine gelince: Bunu,biraz şaka ve mizah tarafı olan makul bir insanın anlamaması için,insanca olmayan tarafının galip bulunması icap eder.Bunu bir şifre sayan ve izaha kalkıştıkça,kendisinin hakkında reva gördüğü ve tekrarından edeplendiğim sıfat karşısında,bir tesbih sayısınca beni 'estağfirullah' demeğe mecbur kılan valinin bu ısrarı ya bir vehme dayanır;o zaman yakın tarihimizin,istibdadın,dillere destan olan vehimlerinin yüzünü kızartacak bir yeni örneğini vermiş oluruz.Yahut,daha fenası,bu bir kasıttır ki bundan duyulacak hicabın rengini dünyanın kx bütün kırmızı boyları ifade edemez.

Emniyet Umum Müdürü Osman Sabri Adal'ın yanında,vali,bu bir kaç satır tekerlemenin şifre olduğunu su götürmez bir hakikat olarak kabul ve örfi idare komutanlığının emriyle beni- ihtilâttan menedilmek kaydıyla-tevkif ettiğini söyledi.Bana eziyet edeceğini ilâveyi de unutmadı.O zaman şikârını yakalamış olanların vahşi sevinciyle parlayan gözlerini gördüm.Ve orada benim hafızamdan çoktan silinmiş bir davetiyyenin hâlâ taze,hâlâ kurumamış siyah

3)

mürekkebini seyrettim.Ve diyorum ki:Bu bir kasıttır.Yoksa,İstanbul'daki Örfi idare komutanlığı beni nereden tanırsın?Hiç tanısayda,bu gün bile hâlâ davanın neticesi alınmadığına göre,daha o zamandan 'millî ve vatanî hiyanetleri sabit olan' deye beni efkâr-ı umumiyyeye arz ve ilân edebilir miydi?

Beni,on aydır,hürriyetten mahrum yaşatan,bir ümidin kıyısından alıp bir ye'sin kayalarına çarpan işte bu vehimdir.

Benim küçük hayatımın on yedi yılını dolduran;Giresun'da bir nahiyeden başlayarak,Samsun,Balıkesir,Kastamonu,Malatya,Edirne,Ankara,Ekişehir,Bursa ve tekrar Ankara'da yaptığım;bana vatan hizmetinden duyulan derin zevki veren;benim için hayatın tek mânası haline gelen çok sevdiğim mesleğimi,öğretmenliği elimden alan işte bu tekerlemedir.

Şimdi artık ömrüm boyunca akıp gelen güzel hatıraların köprüsü yıkılmış olan Anakara'da,başkentte,son beş yıllık vazifem sırasında,murakabaların en yükseğine,hem de sık sık mazhar olarak elde ettiğim,daima artan bir gayret ve sadakatle lâıyk olmağa çalıştığım teveccüh ve itimadı;her faninin,erişmekle hayatının nadir iftihar ve sevinçlerinden birini duyacağı teveccüh ve itimadı benden gasbeden işte bu bir kaç satır tekerlemedir.

Bu tekerleme yüzündendir ki bir dişi kuşun tek başına beklediği yuvası,ertesi gün onun başına yıkılınca kadar,bir eşkiya ini gibi sarılmıştır.

Hem de,beni bir ferahın cennetinden bir zindanın gayyasına indirirken kullanılan zincir,bir suikast isnadının zinciridir.Telâffuzu bunu yapanlara ne kadar tatlı gelirse gelsin,benim dilim de,gönlüm de,vatanın değil,evcek te kendi aile büyüğümüz saydığımız,öyle sevdiğimiz,öyle alıştığımız bir insana karşı hakkımda reva görülen bu çirkin şüphenin -ister vehim,ister kast olsun-zehriyle,ömrüm oldukça acılansa çok görülmez.

Ve yine,bu kadar büyük,çirkin,âdi bir mâna verildiği halde,hazırlık tahkikatı esnasında ne bana,ne de bunu yazan Nejdet Sançar'a bir kerrecik bile sorulmayan;son tahkikat kararında sözü geçmeyen;duruşma sırasında,yazılı delillerin arasında okunacak kadar da bir haysiyet izafe edilmeyen işte bu şifredir.

Şüphe yalnız sandalyeye has bir kusur değildir,ben de şüpheleniyorum.

Her ne kadar bunun bir şifre olmadığı anlaşılmissa da,valinin bana eziyet edeceği hakkındaki va'di,emniyet umum müdürü muavini kâmuran -soy adı bence malûm değildir-tarafından yerine getirilmiştir.Haziranın ~~ix~~ en sıcak bir gününde öğle sonunda,kendisi tarafından mutena hücre ve ziyaretçilerince tabutluk deye adlandırılan işkence odasında;bu,elektrik lâmbaları altında ışıl ışıl yanan odada,ayakta,beş saat bir şehriyân seyrettim.Buradan bir adım ilerisi değil,fakat on dört asır gerisi görünüyordu:Arabistan çölünde,efendileri tarafından kızgın güneş altında kayalara çakılmış çıplak köleler..

Tabii 'yirminci asr-ı medeniyette' ham bir tabiat unsuru olan güneş yerine onun göz kamaştırıcı ve kör eden icatlarından biri,elektrik vardı.

İşte,İstiklâl mücadelesinin kazanıldığı ilk yıldan başlayarak 11.mayıs.1945 tarihine kadar,mesleğin çeşitli kademelerinden,en geniş teftiş ve murakabalar görerek Devlet Konservatuvarı müdürlüğüne,kayılarak değil,lâıyk olarak getirilmiş olan bir öğretmene reva görülen tahkir budur.Vazife hayatı,cumhuriyetle yaşıt ve vatan hizmetinde yorulmuş bir vatandaşın mükâfatı budur.

Bu elketrikler altında verilen siyasî terbiye metodunu;bütün kültürü kötü zabıta romanlarından ibaret olan bu adam,bu sözde mülkiye mezunu,Siyasal Bilgiler okulunda öğrenmiş olmasa gerek.

Münevver vatandaşların Türk kanunlarına bu teshin vasıtalarıyla ısındırıldığından;AnaYasanın hâlâ yürürlükte bulunan 73 üncü maddesinin bu ışıklar altında okutulduğundan;ve ömrünü vatan çocuklarını aydınlatmağa vakfetmiş bir öğretmenin bu yolda tenvir edildiğinden ben,nefsimde tecrübe ile yeni haberdar oldum.Bir hukukçu okması icap eden savcının bunu bileceği ve kitapta yerini bulacağı da pek tabiidir.Çünkü kendisi de,29.eylül.1944 cuma günü yapılan alenî bir duruşmada 'bize her türlü zulmü caiz gören' bir acayip mütalâada bulundu.Fakat hikmet-i vücudu,her vatandaşın kanunu -Türk ırkından olanlar da dahil -kanunca korunmuş olan hakkını belirtmekten ve ancak kanunu temsil eden ibaret olan iddia makamı çürük hitabet temrinleri için icat edilmiş değildir.

5)

Yazıların kontrolörlüğü meselesi de, duruşma sırasında yeter derecede açıklanmıştır. Duruşma zabıtlarıyla, 26.6.1943 tarihli, Dâva dosyasında saklı mektubumu bir defa daha, bilgisini tazelemek için okumasını tavsiye ederim.

Duruşma sırasında acayip ifadelerle Atsız'ın müdafaasını yaptığım iddiasına gelince: Ben türkçeyi ancak bir türlü konuşabiliyorum, o da doğru konuşmaktır. Belki acayip görünen de budur. Çünkü, benim için bu iddianın ne kadar yerinde olduğunu, duruşma zabıtlarından araştırmak imkânı, mahkemenin kararı dolayısıyla mevcut olmamakla beraber, bu ifadeler zapta benim ağzımdan çıktığı gibi geçmediği için de bu acayıplık varit değildir. Müdafaaya babında ise Atsız'ın bana ihtiyacı yoktur. Yalnız ben şuna işaret edeyim ki ister Atsız gibi aksayışarkta oturur müfrit bir milliyetçi; isterse Pertev Boratav gibi aksayışimalde çömelmiş hayal kurar bir beynelmilelci ve insaniyetçi olsun, insanın manevî servetini teşkil eden hatıraları tâ mektep sıralarından beri samimiyet yolunda haşırneşir olmuş arkadaşlarımı satmak ve inandığı ahlâk prensiplerini, vicdanın; ne tarafından bakılsa bir tahta parçasından ibaret olan bir dünya sandalyasına ile tırampa etmek gibi ilk bakışta kârlı görünür bir ticaret zihniyeti bende yoktur.

Cemal Oğuz'u evime davet edip etmediğim duruşma sırasında ne bana, ne de Atsız'a sorulmadığı ve benim böyle bir daveti yapmayacağım 23.nisan.1944 tarihli, dâva dosyasında mevcut mektubumdan ve ilk tahkikat ifademde sarahatle beyan edilmiş olmasından ve bunun yazıya geçmesinden dolayı savcının malûmu olduğu halde onu burada -bunun bir suç olmaması bir tarafa -öne sürmesi de bana hem acayip hem garip geliyor.

Sabahaddin Ali'nin vekâlet emrine alındığının doğru olmadığını söylemek te neden suç olsun? Bir arkadaşına bu kadar basit ve herkesin bildiği vâkıanın doğru değil de yalan olarak bildirilmesi icap ettiğini ve bundaki hikmeti kavrayamadım. Bunun bir gün, bir iddia makamından, bir esas mütalâa olarak ileri sürüleceğine ben değil, Eflâtun olsa ihtimal veremezdi.

Dâvanın tahrik mi, hem tahrik, hem de bir nevi emir mi olduğu meselesini üstelemiyorum. Sabahaddin Ali hakkında üst makama niçin bir rapor vermediğim süalini anlayamadım. Nasıl bir rapor olacaktı bu? Savcı kazım alöç beni birine benzetti sanırım. Ben o değilim; benim adam Orhan Şaik Gökyay'dır. Benim vazifemi ve mevkiimi hususi fikir ve maksatlarıma alet ettiğimi veya edeceğimi zannedenler mi olmuştur? Hiç olmazsa son beş yıllık Konservatuvar müdürlüğüm sırasında eriştiğim ve kıymetini herkesin ölçemeyeceği takdirler yerine, bana vazifemde nefret veya muhabbetlerimin, yahut ta menfaatlerimin rehberlik ettiği rivayeti mi çıktı? Anlayamadım.

Her ikisi de yakın arkadaşım olan Atsız'la Sabahaddin Ali'yi barıştırmakla işlediğim suça da hayretle yeni vakıf oldum. Aynı iddianamede, değerli maznunlardan Hasan Ferit Cansever'in barıştırmaması, benim de barıştırmamaklığım suç gösteriliyor. Deme barıştırmak: suç; barıştırmamak: ~~suç~~ O da suç. Benim bu iki kutup arasında şaşkın pusulaya döndüğümü bir tarafa bırakarak kısaca işaret edeyim ki Ulus başyazarının ısrarla istediğini, emrine gazetenin avukatını tahsis ettiğini ve maarif vekilinin de dâva açmasını söylediğini kendisinden işittiğim Sabahaddin Ali'yi o günlerde barıştırmaklığım için benim bunlardan ~~çok~~ çok daha üstün bir nüfuz ve salâhiyetim ve kudretim olması gerekti. Bunlar da bende yoktu.

Nihâl'i misafir etmekle, neden siyasî bir hatâ işlediğimi, on aydır bu yüz yüzden hürriyetimden edilmiş olmakla beraber halâ anlamış değilim. Bununla beraber -Tanrı korusun -yarın, Nihâl'la tabantabana ~~zık~~ aykırı fikirler taşıyan ve benim aynı şekilde, tipki Atsız gibi on sekiz yıllık mektep arkadaşım olan Pertev Boratav'ı annesi, kendisi, eşi ve oğlu ile birlikte, hem de bundan iki sene kadar önce, yani yakın bir zamanda, bir buçuk ay evimde misafir ettiğim için bana ayrı bir hesap açılmasından, haklı olarak korkuyorum.

Ben, bir türkçe öğretmeni sıfatıyla, savcının suç saydığı bu arkadaşlığı, ilkokuldan yeni gelmiş öğrencilerin körpe dimağlarına nakşetmeye; ortaokulların birinci sınıfındaki masumların kalblerine silinmez bir yazı ile yazmağa memur bulunuyorum.

Ortaokul Okuma kitabının (Okuma kitabı, I. sınıf, Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı, Devlet basımevi, İstanbul 1938) 6) inci sayfasında 'Kefil' adlı parça okunsun. Orada, kızkardeşiyle nişanlısının düşünlerini yapıp dönmek üzere üç gün izin isteyen bir idam mahkûmuna kefil olan bir arkadaşın hikâyesi anlatılmaktadır. "Arşısında zalim bir hükümdarın balmumu gibi eridiği ve onu da bu iki arkadaşın üçüncüsü olmayı kendilerinden dileyecek kadar hislendirmiş olan, bu ölüme kadar varan yüksek arkadaşlık sadakatini telkin, bizim vazifelerimiz arasında iken bunun suç sayılmasını, hem de mahiyeti anlaşılğıktan sonra hâlâ suç sayılmasını tevîl veya tahkim edecek kelime benim lûgatimde yoktur, Türk lûgatinde bulunacağını da sanmıyorum. Yoksa, Okuma kitabındaki bu parça, İngilizcede olduğu gibi, Liverpool yazılıp Mançister okunsun diye ortaya konmuş değildir.

Bir de Atsız hakkında 'vur' emri mi çıkmıştı? Kellesini getirene mükâfat mı va'dedilmişti? Ben de, Atsız da bunda on ay önce şimdiki sizler gibi hür insanlardık, hür vatandaşlardık, hür Türklerdik. Bir dâvanın, bir haksız ithamın müdafaası için bile olsa, bu kadar basit bir muşeret kaidelerini, bir misafirliği, on sekiz yıllık bir mektep arkadaşını, bir aile dostunu iki gece misafir ettiğimi söyleyip durmak, bunu onun başına kakar gibi tekrarlamak bana ağır geliyor, ayıp geliyor, utanılacak, yüz kızartacak bir leke geliyor. Ölümün evimize kanad gerdiği günlerde, hastayı Azrail'in elinden kurtarmak için kendi evini bir kale yapıp bizimle beraber ölüm meleği ile döğüşen; eşimi, annesi, ölüm cül halde hasta babası ile birlikte aylarca misafir eden bir arkadaşına, mahkeme huzurunda hesap vermek için de olsa, bu, şimdi artık zehir olup evcek hepimizin boğazına dizilen lokmaları bir bir saymak bana nankörlük geliyor, bunları bana ne diye hatırlatıyorsunuz?

Beni buna mecbur bırakan savcının kalbi, bu neviden insanî hisler kervanının uğrağı değilse, kabahat bende değildir. Ve peşin hükümlerin yuva kurduğu başlar, benim uydüğümü duyamaz ve düşündüğümü düşünemezse mazurdurlar.

Savcı kâzım alöç'ün suç saydığı mektuplara gelince: Bunlar orasından burasından kirpılarak, yalan yanlış birbirine eklenerek, başı sonu kesilerek bir suç unsuru haline getirilmeğe çalışılmıştır. Ve bu yüzden 'mânidar' olmuşlardır. Aslında bu mektuplar mânidar değil, sadece, her okur yazar insanın herhangi bir yazısında tabii görüleceği üzere mânalidir, yani mânasız değildir. Bunlar, dikkatle değil de, bir selâm sabah mektubu olarak şöylece okunduğu zaman bile görülür ki Atsız'ın Orhun mecmuasında başvekile neşrettiği açık mektuplar üzerine yazılmıştır. Bu açık mektupların mevzuu ve hedefi, memlekette tehlikeli bir şekil alan komünistlik cereyanı üzerine dikkati çekmektir. Benim 'mânidar' mektuplarım da bunun üzerine yazılmıştır, onu alikoyucu, itidale çağırıcı mektuplardır. Nitekim bu açık mektuplar üzerine yazdıklarımla ondan önce yazılmış ve yinedâva dosyasında mevcut mektuplarım karşılaştırıldığı zaman sonuncuların rasgele iki arkadaş arasında yazılan selâmlı sabahlı, keyifli mektuplar olduğu görülür. Ve berikilerin de, vatan vemmillet mefhumunu, müstakil Türk vatanının dışında mânalandırmak isteyen bir cereyanın yer yer kendini göstermesi üzerine her hangi bir Türk'ün, müstakil bir vatani, bir bayrağı, bir milleti olan her Türk'ün duyacağı bir his ve endişe ile yazılmış dertleşme mektuplarından başka şeyler olmadığına hükmedilir. Fakat bir mektup ta bir insan gibi bir bütündür. Onun teşrihini anlamak için ayağını çıkarıp kol yerine takmak icap etmediği gibi bir mektup hakkında hüküm vermek için de ondan, suretâ mânidar görünen satırlar almak yetmez. Bu yolda sözü uzatmak yerine, bu mektupların mâna ve mahiyeti hakkında, hattâ lise talebelerinden seçilecek bir ehl-i vukuf heyetinin vereceği hükme razı olduğumu beyan edeyim.

Ne ırkçılık-turancılık propagandası, ne de bunun tarafımdan medih ve istihsanı gibi bir iddianın yersizliğini göstermek için savcı kâzım alöç'ü, ne-dense başvurmağa, amme şahidi olarak ikameye lüzum görmediği, bu kadar ayrı vilâyetlerde benden ders almış olan ve sayıları binleri aşan bu kadar çok talebenden; ve tanımak şerefiyle bahtiyar olduğum yüzlerce öğretmen arkadaşlarımdan isediklerine, hakkımda, iddiasını isbat edecek istediği sùalleri sormağa

7)

davet ediyorum.Yoksa diyeceğim ki savcı kâzım alöç bende suç bulmuş değil, Türk Ceza kanunundan benim falıma bakmış ve açtığı sahifede 142 inci maddeye raslamıştır.Fakat Türk ceza kanunu,vatandaşların hürriyetlerini ellerinden almak için başvurudur bir fal kitabı değildir.

İşte hür vatandaşlar diyarında yakalanıp şerefi,canlı canlı,bir post gibi yüzülmek istenen meraklı avın hikâyesi,gerçek ve tarihî hikayesi bundan ibarettir.Söylüyeceklerim de bu kadardır.

13.II.1945

Orhan Şaik Gökyay

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 056-83/3

Filhakika bu kağıt üzerinde noktai nazarımı tesbitten önce imkân bulabil-
diğim kadar müekkilime isnat olunan fiil ile anın delillerini - bunun hari-
cinde kalan - diger ef'al ve delailden ayırarak ve iddia makamının İsmet Rasin
hakkındaki telâkkisini öğrenmek için yüzlerce sahife teşkil eden notların ara-
sında çektiğim zahmet ömrümü dolduran adlî hayatımda misline tesadüf etmediğim
dereceyi bulduğu için işe lüzumu kadar vuzuh vermek ve bu suretle maruz kaldığım
güçlüklerden kurumunuzu - elden geldiği kadar - korumak için oturumların meydana
çıkardığı hakikatları sayın savcının İsmet Rasin'i alâkalandıran telâkkisi ile
istinât ettiği delillerin mahiyetini digerlerinden ayırarak - öğrenebildiğim
kadar - arzettikten sonra hadisenin hukukî ve kanunî cephesini tahlil ve münakaşa
edeceğim.

DAVANIN İSMET RASİN'İ ALÂKALANDIRAN MAHIYETİ NEDİR :

Son tahkikatın açılması hakkındaki karara göre:

- 1- İsmet Rasin'in de rejimimize ve vatandaşlarımızın hakikî milliyetçilik hislerine aykırı umdelere varmak için gizli cemiyetleri, faaliyet programları, teşkilât ve propaganda organları ve hatta muhaberelelerini gizli tutmağa mâtuf şifre ve parolaları bulunması;
- 2- Memleketin muhtelif mntakalarında ve bilhassa her çeşit terbiye müesse- selerinde masum gençlerin milliyetçilik ve vatanseverlik duygularını istismar ederek genç nesil arasında kendisine taraftar toplamak ve bu suretle hedefle- rine (galiba hükümeti devirmek olacak) ulaşmak için devamlı ve sistemli faaliyet sarfetmesi;
- 3- Zararlı ideolojilerini memlekette tahakkuk ettirmek yolunda muhtelif gruplar halinde çalışılması;
- 4- Memleketin emniyeti aleyhine bu gizli cemiyetleri kendi maksatlarına göre tevcih etmek isteyen yabancı teşekküllerin tesir ve müdahalesini tahakkuk ettirmesi;
- 5- Bu suretle hükümeti devirmek için cemiyet kurmak, hükümet ve büyük millet meclisinin manevî şahsiyetler tahkir ve millî menfaatlere muhalif hareket etmek, gayesi devletin anayasasıyla muayyen olan ana vasıflarına muhalif bir şe- kilde millî hissiyatı sarsmağa ve zayıflatmağa matuf propaganda yapmak..... Key- fiyetlerinden dolayı suçlu farzedildiği anlaşılmaktadır.

Savcının okuduğu iddianâmeye göre :

Bu kâğıdın iptidalarında dava mevzuunu teşkil eden fiillerin hepsinde bütün maznunların iştirâki vehmini uyandıracak şekilde kalem yürütüldükten sonra İsmet Rasin'in sâbit gösterilen harekâtı:

I- Reha Oğuz Türkkân'ın daha Lise talebesiyken GÜREM namıyla kurduğu cemiye- tin dağılması üzerine ERGENEKON mecmuası arkasında faaliyetine devam ederken bu mecmuanın kapatılması ~~ERGENEKON~~ üzerine neşrine başladığı BOZKURT mecmuasının da kapatılması dolayısıyla faaliyetini daha iyi maskeleyeceği gaye edinen Reha Oğuz'un - tanınmış zevâtın nüfuz ve himayesinde - KİTAPSEVENLER kurumunu tesis ve bu kuruma İsmet Rasini de ithal ederek kurum faaliyetine iştirak eden zevâtın malumatları haricinde müşterek faaliyette bulunması;

II- Bu iltihaktan üç ay sonra diger arkadaşlarıyla kararlaştırdığı ırkçı- lık ve Turancılık umdelerini tahakkuk ettirecek bir hükümet kurmak maksadiyle ihya ettiği GİZLİ GÜREM'in nâşiri efkârı olarak 1941 senesinde tekrar çıkardığı BOZ KURT mecmuasının idarehanesini merkez ittihaz ve üyelerini tahlif suretiyle gizli cemiyetlerinin teşkilat ve faaliyetini planlı surette tanzim ve tertip etmesi;

III- Reha Oğuz'un ırk karışıklığından vesairenden bahsederek mesai arkadaşlarından bir kısmını ve bu arada İsmet Rasin'i GÜREM'den uzaklaştırdıktan sonra Türkçü bazı zevatın tasvip ve ısrarlarıyla Zeki Velidi'nin evinde bir barışma protokolu imza ederek faaliyette devam etmesi keyfiyetlerine hasredilmiş, bu suretle İÇTEN BELİREN FESAT VE HİYANET HAREKETLERİNDE DİŞ UNSURLARIN TEŞİK VE MUDAHALESİ kanaatinden rücu edildiği gibi hükümetin ve Büyük Millet Meclisinin manevî şahsiyetlerine hakaret fiilinden İsmet Rasin'in tecziyesi fikir ve memelinden vazgeçilmiştir ki ~~YAKINAK~~ ~~YAKINAK~~ ~~YAKINAK~~ YABANCI UNSURLARIN İŞTİRAK VE MUDAHALESİ keyfiyetinin dava mevzuu haricinde bırakılması memleket hesabına, İsmet Rasin'in hakaret fiiline ıstırâki vehminin ortadan kalkması da bu zavallı sanıkla hak ve adalet namına büyük bir kazanç sayılır...

BU KANAATİN DELİLLERİ NE OLABİLİR ? ..

Gerek hazırlık veya ilk tahkikat evrâkına ve gerek son tahkikat zabıtname- siyle dosya muhteviyatına ve savcının iddia kâğıdına göre delil deye ortaya at- ılan hususatin henüz İsmet Rasin'e ait olan kısımlarının şunlardan ibaret ol- ması icap edeceği anlaşılmaktadır:

1- İkrar, atfı cürüm ve şahadetlere göre.

Maznun İsmet Rasin'in ikrar ve itirafının mahiyetini ilerde ele alacağımdan burada yalnız atfı cürüm ve şahadata temas edeceğim .

(4. sayfanın başı)

13/9/944 tarihli celsede Muzaffer Biriş BOZ KURT idarehanesinde kendisine yemin ettirildiği, Cihad'ın arkadaşları arasında İsmet Rasin'i de gördüğünü, bu mecmuada (Güremde değil) anın da çalıştığını bildiğini, grupta (mecmua grubunda mı, Gürem grubunda mı bu da belli değil) Reha ile İsmeti de tanıdığını beyan etmekle beraber - bilmesi lâzım geldiği hâlde - müekkâlimin de yemin ettiğini bilmediğini ve anın Nurimanın evindeki toplantıda bulunmadığını bil- diriyor.

15/9/944 tarihli celsede Nurullah Barıman, ~~KITAP~~ KİTAPSEVENLER kurumunun teşkilinden sonra Ankaradan İstanbula gelirken Rehanın kendisine İsmet Rasin'le görüşerek kuruma âzâ yazılmasının teminini söylediğini, Bebekteki evinde İsmetle görüşerek yaptığı üye olması teklifini anın da kabul ettiğini, kurum merkezince evvelâ Üniversite koluna, sonra da teşkil edilen İstanbul şubesi başkanlığına tayin edilerek açılma formalitesi anın tarafından yapıldığını ve bu kurumun Halkevlerine ilhakına kadar şube başkanlığını muhafaza ettiğini bildirdikten x sonra İsmet'in de bu g Güremde faaliyetini ve darılma - barışma hadiselerini anlatıyor. (Bu ifade tetkik edilirken Nurullahın körükörüne Rehanın emrine tâbi olacak kadar iradesiz bir varlık olmakla beraber İsmetle aralarında geçen kavga hadiselerini ve Reha ile birlikte kendilerine isabeti muhtemel mes'uli- yetten Rasin'e de bir hisse çıkarmak arzusunun hâkim olması ihtimalinin çok kuvvetli bulunduğunu ve nihayet bu ifadelerin bir atfı cürümden ileri geçemeyeceği göz önünde bulundurulmalıdır.)

22/9/944 günkü celsede Zeki Velidi İsmet Rasin'i hiç ilgilendirmeyen bir sürü ifadeleri arasında müekkâlimi KİTAPSEVENLER kurumunun Eminönü Halkevindeki toplantısında gördüğünü, 7 Mart 1944 tarihinde Nihal Atsız ve İsmet Rasin ile Reha Oğuz arasındaki dargınlığın izalesi için vaki toplantıda kimlerin bulunup neler konuşulduğunu, anlatmakla beraber İsmet'in Reha ile barışmayacağını ken- disine söylemiş olduğunu ve bundan az zaman sonra alâkadarların tekrar evine gelerek bu itilafı bozduklarını, 23/10/1944 tarihli celsede de gizli cemiyet meselsinin Kitapsevenler gurubu teşekkül etmeden evvel yâni Rehanın Rasin ile münasebeti bulunmadığı vakitlerde mevzuu bahis olduğunu beyan etmiştir.

27/9/944 tarihli celsede Zeki Özgül, Kitapsevenler kurumuna nasıl girdiği- ni, oraya kimlerin dâhil bulunduğunu, içtimaların polis nezareti altında nasıl yapıldığını, üzerinde İRKLARIN ÜSTÜNDE TÜRK İRKİ vecizesi yazılı olan Boz Kurt mecmualarından ikinci defa çıkan nüshaları görünce İsmete bu yolda mektup yazıp nasıl mukabele gördüğünü 942 Birinci Teşrininde Reha Oğuz ile yalnız görüştü- kleri sırada Reha'nın kendi guruplarına, yani Güreme iltihakını teklif ettiğini,

suali üzerine de Gürem kelimesinin topluluk ifade ettiğini bildirmiş olduğunu, kurduğu bu Güreme girmek için yemin icap ettiğini söylemesi üzerine kabul etmediğini anlattıktan sonra Reha Oğuz Güreme dahil olanların ismini tasrih etmemekle beraber fikri ve mesleki faaliyetini Boz kurt mecmuasına hasredenleri kendi grubunda göstermesinden istidlâlen İsmet Rasin'in de bunlar arasında bulunduğunu tahmin eylediğini, İsmeti bir kerre 940-41 senesinde Reha'nın yanında bir kerre de barışma toplantısında gördüğünü, 942-43 senesinde Reha'yı Ankaradaki evinde ziyaret ettiği vakit de kendisini meyus görerek sebebini sorması üzerine (İsmet Rasin'i kaybettikten sonra Boz kurdun parasını yemesinden dolayı Nurullah Barımandan ayrıldım.) dediğini, daha sonra barışma hadisesine temas ederek ve yapılan itilafta bundan böyle teşriki mesafî edileceğine dair bir kayıt olmadığını anlatmaktan başka bir şey söylememiştir. (Bu ifade de tetkik edilirken İsmet'in de bu guruba dahil olduğuna dair olan sözlerinin bir istidlâlden ibaret olduğunu ve Rehanın iliğine işliyen megalomani sebebiyle kuvvetli bulduğu herkesi mesafî arkadaş göstermek palavrasından kurtulamadığı göz önünde bulundurulmalıdır.)

(b. sayfanın başı)

29/9/944 tarihli oturumda Yusuf Kadıgil, Reha Oğuzla Nihal Atsız'ın araları açılmadan evvel İsmet Rasinle bozduğuna, Reha bunun sebebini babasının Arnavut ve anasının Çerkez olmasıyla izah ettiği halde Nihal Rasin'in mecmuadaki kuvvetli yazılarıyla şahsiyet yapmağa başlaması üzerine kıskançlıklar yüzünden mecmuadan uzaklaştırdığını söylediğini, mahkemeye intikal eden bir dava sebebiyle Nurullah Barıman, İsmet Rasin ve Nihal Atsız ile Adliyeye giderek duruşmaya müteakip, Nurullah ile İsmet arasında başlayan münakaşanın sokakta döğüşmeye müncer olacağını hissedince bunları ayırdığını ve Boz kurt idarehanesine döndükleri sırada Nurullahın kendisine gizli bir teşkilatları olduğundan bahsile girmesini teklif ettiğini, daha evvel de Reha Oğuz ile Nurullah Barıman arasında Gürem kelimesinin geçtiğini işiten Nihal Atsız bunun iç yüzünü anlamasını kendisine söylemiş olduğu için bu maksatla Nurullah'ın teklifini kabul ettiğini anlattıktan sonra cemiyete nasıl yemin ederek gardığını, Nihal Atsız evvela Gürem azalarının Reha ile Nurullah ve Cihat Savaşferden başkası olamayacağını bildirmiş olduğu gibi yemin için idarehaneye gittiği zaman da bunlardan başka kimseye tesadüf etmediğini ve yemin celsesinin kendisinde bıraktığı intibaa göre bunun saçma ve Atsız'a karşı bir blöf mahiyetinde olduğunu hissettığını ve 940 senesi başlarında vaki olan bu yemin hadisesinden iki buçuk ay sonra Rehanın GÖKBÖRÜ mecmuasını çıkardığını bildirmekten başka bir şeye temas etmemiştir.

24/9/944 tarihli celsede Fehiman Altan, 941 Ağustosunda bir arkadaşının şiirini Bozkurda vermeğe giderek bunları çekmeceye koyduğu sırada BOZKURT GÜREMI yazılı bir zarf görerek gizlice okuduğunu ve neleri ihtiva ettiğini anlatmakla beraber İsmet Rasin'in leh veya aleyhinde bir tek kelime bile söylememiş, hatta Rasin'i ilk defa olarak mahkemede gördüğünü bildirmiştir.

4/10/944 tarihli celsede Hamza Sadi Ozbek, Güreme kimlerin dahil olduğu hakkında Reha Oğuz kendisine bir şey söylemiş olmamakla beraber Rehanın arkadaşlarıyla olan münasebetinden istidlâlen hasırlık yahkiyeti sırasında İsmet Rasin'i de Güreme dahil göstermiş olduğunu, öğle üsütü oturumunda da Nihal Atsızı barıştırmak için İsmet'in Pendikteki evinde yapılan toplantıda kendisiyle Mikmet Tanyu, Cihat Savaşfer ve Rehanın da bulduklarını Rehadan aldığı mektuplarda daima İsmet Rasin, Nurullah Barıman ve Nihal Atsızla Çınaraltıcılar kx aleyhinde bulunduğunu, İsmet hakkında da irki isnatlar yaptığını hikâye ediyor.

24/10/944 tarihli celsede Mikmet Tanyu, sanıklardan Ceyhan'un Güremenin gizli ve sebebini bir devletin Turancılık zihniyetini onlemek için hükümetimizi müskilata sokmak ihtimali olduğunu kendisine söylemiş bulunduğunu bildirdikten sonra Güremenin maksat ve gayesini tahlil ve dava mevzuu hakkındaki şahsî kanaatlerini izah ederek arkadaşlar arasında bu gayeler görüşülürken şimdiki hükümeti düşürüp maksada uygun yeni bir hükümet kurmağı akıllarından geçirmedikleri gibi, fikirlerinin bir hükümet darbesiyle değil, bütün memlekete yayılarak maksadın kendi kendine hasıl olacağına inandıklarını söylemiş, öğle sonrası oturumunda da Kitapsevenler kurumunda hangi maruf zatların bulunduğunu ve Rehanın bu kurum hakkındaki kanaatlerini belirtiyor, ihtimalarda kimlerin hazır bulunduğunu soy-

lediği halde İsmetin de bulunduğu hakkında birkelime bilex sarfetmiyor, sonra da Bozkurt mecmuasında çalışan Rasin'in Türk ırkından bulunmasına rağmen Reha Uğuz'un bunu çekemiyerek baba tarafından arnavut ve ana cihetinden çerkez olduğunu ileri sürmesinden dolayı kendisinin Reha hakkında hoşnutsuzluk hissettiğini anlatıyor.

11:13/10/944 tarihli celselerde Reha Uğuz Türkkan, Evvelce çıkardığı ERGENEKON mecmuasının (Türkiye üzerinde Almanların niyeti) başlığı ile yazdığı makaleden dolayı 12/2/939 tarihinde kapatıldığını, aynı sene Mayısında BOZKURT'u neşre başlıyarak köycülük çıkan yazısının mevzuu sınıfları tahrik mahiyetinde görülerek Cumhuriyet müddei umumîliği tarafından aleyhine ceza davası ikame olunmakla mecmua da kapatılmış isede bir sene süren muhakeme sonunda beraatle neticelenerek mecmuanın 28/5/940 tarihinde tekrar intişara

(6. sayfanın ~~KÖRM~~ başı)

başladığını, ve bu çıkışında yazı ve mesaf arkadaşlarının, İsmet Rasin, Cihat Savaşfer, Hikmet Tanyu ve Nurullah Barıman olduğunu, mecmuanın tatili sırasında davanın uzaması ihtimaliyle neşriyatı tatilden kurtarmak ve faaliyetini genişletmek için muhtelif sahalarda neşriyatta bulunmağa kudreti kifayet etmediği için ilmin muhtelif kollarında ihtisası olanları bir araya getirerek ilmi eserler vücuda getirmek ve bu suretle Türkçülüğün ilmini yapmak ve yaymak için bir cemiyet teşkilini düşündüğünü ve o zaman Adliye vekili olan Fethi Okyar tarafından fahrî himayeye alınan KİTAP SEVENLER KURUMU'nu tesis ile 10/11/939 tarihinde cemiyetin gayesini sarahaten gösteren ve ilim kadrosu teşkilatını ihtiva eden beyannamayı vererek müsaadesi alındıktan sonra faaliyete başladığını, Ulus gazetesini muharrirlerinden Sadık Aran'ın reisliğine, kendisinin de idare hey'eti azâlığına ve umumî kâtipliğe seçildiğini anlattıktan sonra kurumun muhtelif kollara ayrılması idare hey'etince kararlaştırılması üzerine Nurullah Barımanın Liseler kolu başkanı olması kendisine teklif edilerek anın da kabul ettiğini, Barıman İstanbula giderken üye olmasını teklif ettiğim İsmet Rasine gidip görmesini ve Kurumun basılacak eserleri hakkında makslumat vermesini tenbih ettiğini, Bu kurumun beş ay on yedi gün yaşadıkdan sonra 27/4/940 tarihinde halk evine ilhak edildiğini anlatıyor, bundan sonra da İsmet Rasin ile olan münasebetine geçerek: KİTAP SEVENLER KURUMU'nun teşekkülünden bir hafta kadar evvel YÜCEL mecmuasında İsmetin (Türkçülük Propagandası) adlı yazısının çıktığını görerek kendisini Türkçülük ideolojisi bakımından takdir ettiğini için evvelce çıkardığı ERGENEKON ve BOZKURT mecmualarının nüshalarını göndermiş ve bir mektup ile de yazıları ve Türkçülük hakkındaki mütalaalarını sormuş, aldığı cevaptan da kendisinin müfrit bir ırkçı olduğunu an- (yazının aslının burasında üç kelime kadarlık okunmayan bir yer var), FAKAT GEREK YAZI VE GEREK MUHAVERELERİNDE BU FIKIRLERİ BİTRAFLINDA MÜNAKAŞALARDA BULUNDUĞUNU GÖRMEMİŞ OLDUĞUNU, Kurumun teşekkülünden sonra da yine idare hey'eti kararıyla İsmeti üniversiteliler koluna başkan yaparak kendisine bildirdiklerini, bu arada bu teşkilat ta kâfi görülmevcek harine her vilâyette birer şube açılması münasip görülmesi üzerine İstanbul şubesi başkanlığına seçildiğini söylüyor, daha sonra da bu kurumun halkevlerine iltihakı kararını İstanbuldaki azaların nasıl karşıladığını ve iltihakı müteakip tekrar intişara başlayan Bozkurt mecmuasında İsmet Rasin'in faaliyetini ve kendisiyle aralarında hasil olan dargınlığın sebebini, bu bozuşmayı bertaraf etmek için Türkçü arkadaşların teşebbüsleri üzerine Zeki Velidi'nin evinde yapılan itilafın az zaman sonra feshedilerek bundan sonra İsmet Rasin Tümtürk ile aralarındaki münasebetin bu muhakemeye kadar münkati olduğunu anlatıyor.

20/10/944 tarihli celsede Dr. Hasan Ferid Cansever, Rehanın İsmet Rasin ve Nihal Atsız ile darılıp barışma hadisesinden başka İsmete taalluk eder bir ifade de bulunmuyor.

3/11/944 tarihli celsede, İsmet Rasin hakkında bir şey söylemeyen Nihal Atsız 6/11/944 tarihli oturumda: ERGENEKON mecmuasına makale vermesi için Orhan Türkkan'ın kendisiyle ilk temasında - ki hadisenin İsmete sirayetinden çok evvel dir - Liselâhlerle Üniversitelilerden mürekkep bir cemiyetleri ve bu cemiyetin Avni Motun isminde bir reisi olduğunu ve teşkilatla çalıştıklarını söylediği gibi Rehanın da bunu bir mektubunda tekrarladığını ve Bozkurtçuların da bir cemiyeti bulunduğunu Yusuf Kadıgilden, Gürem ismini taşıdığını da muhakemeden öğrendiğini Ziya Ozkaynak'tan aldığı bir mektupta da darbei hükümete taalluk eder bazı imâ-

lara tesadüf ettiğini, bir manyak olan Rehanın 24 saat içinde bir darbe hükümet yapacak kadar don kıyota tasavvurlarda bulunduğunu, hikâye ettikten sonra İsmet Rasin ile münasebetini anlatmaya başlayarak, Reha, Cihat Savaşfer ve Hamza Sadi Özbek ile İsmet Rasin'in yapılan bir toplantıda ve bir kerre de Nurullah Barıman ve isimleri yukarıda geçen arkadaşlarla İsmet'in otomobilinde yaptıkları gezintide Bozkurt mecmuasının idare ve tekâmülünden bahsederek kendisinin de Bozkurtçu olması teklif edildiğini, bilâ kaydu part benim seçeceğim yazıların bu mecmuada kabul ve neğri halinde kabul edeceğimi bildirdim. Bir nüsha böyle çıktı, isim çok olduğu, xxx seçtiğim yazıların çoğu edebî olmasından dolayı mecmuaya içtimaî ve tarihî yazılara daha çok yer verilmesi fikrinde bulunan Reha ile İsmet'in tenkidine maruz kaldığım için bıraktım. Onların Bozkurtçu olmaklığım hususundaki teklifini ben bu mecmua ile alakâdar olmak şeklinde anladım. diyor ve maznunlardan Sofuoğlu Zeki aleyhine çıkardığım bir broşür dolayısıyla bana nazikâne beyanı teessürde bulunduğu gibi beş altı ay sonra tekrar evime gelerek Reha ile biribirimiz aleyhine çıkardığımız broşürlerin Türkçüler efkârında fena tesir bıraktığından bahsile bunlarca gençler ve gençler arasında barışmamız arzu edildiğini söyledi. Evvela red etdim, sonra Zeki Velidi ile görüşerek onun da Türkçüler arasında bu barışmanın zarurî olduğu ve bozgunluğun devamı komünistlere bir silah olabileceğini söylediği için barışmayı kabul ederek 7/3/1944'de Zeki Velidin'in evinde buluştuk bu toplantıda benden başka Zeki Velidi, Dr. Hasan Ferid Çansever, İsmet Rasin Tümtürk, Sofuoğlu Zeki Özgür, Reha Öguzkan, Mehmet Kulaşlıoğlu, Necdet Özgelen, Muzaffer Şiş ile Cihat Savaşfer bulunmuşlar dı. Takarrür eden itilaf şartları Zeki Velidi tarafından yazılarak hepimiz tarafından imzalandı. Fakat çok geçmeden bozuldu. diyor ve Reha Öguz'un 942 yazında kendisine yazdığı bir mektupta İsmet Rasin'in Türk olmadığı ve babası Arnavut irkine mensup bulunduğu için Bozkurt mecmuasından (Gürem'inden değil) çıkarmak istediğini bildirmiş ve mehaş olarak ta (Hayat Ansiklopedisi)ni göstermiş olduğunu ve yaptığı tetkikat neticesinde aksine kani olduğunu bildirmiştir...

15/11/944 celsesinde Cemal Öguz, Hazırlık tahkikata sırasında alınan ifadesinin bir kısmı zapta zuhulen geçtiğini, hatta tashihini askerî hâkimden (son tahkikatta savcı) istediği halde "Ne zararı var böyle kalsın" dediğini ve o tahkikat sırasında kendisine şiddetli tazyikler yapıldığını bildirmiş ve 6/12/944 tarihli celsede taraflarımızın istimaları istenildiği halde hazırlık tahkikata sırasındaki ifadelerinin okunmasına karar verilen şahitlerden İskender, Mehmet Kulaşlıoğlu ve Necdet barışma ve darılma hadisesiyle Ankara nümayişlerinden başka bir şey anlatmamıştır.

SAVCI iddia kâğıdında Cihat Savaşfer'in de ifadesine bir kıymat vermiş isede bu ifadenin mahkeme dosyasından tetkikine imkân bulamadığım için bunu da iddia kâğıdının gazetelere akseden suretinden alarak buxraya kaydedeceğim:

iddia namede Cihat Savaşfer tarafından verilen ifadenin "Gürem'in Kitap Sevenler Kurumunun Halkevine ilhakiyle Bozkurdun tekrar neğri sırasında ihya edildikten sonra faaliyetine İsmet Rasin'in de iştirak ettiği" merkezinde olduğu görülmekte, fakat üyelerine yemin ettirilmesi statüleri icabından olarak kabul edilen bu Güreme girmek için İsmete de yemin ettirildiğine dair bir delille tesadüf edilmemektedir.

Casuslukla maznun ve nedense - bütün maznunların münferit hücrelerde bulun durulmasına rağmen - Cihat Savaşfer'in yanına sokulan Hüseyin Balcılar'ın acayip şahadetki Cihat Savaşfer ile Reha arasında mevkufiyet halinde cereyan eylediği bildirilen gizli muhavereye taalluk ettiği cihetle bu şahadetten İsmet Rasin'e bir hisse çıkarmak imkânsızdır.

2- Yazılı Deliller:

Savcı tarafından yazılı delil olarak meydana çıkarılan kâğıtlardan : Hüseyin Namık'ın Nihal Atsız'a yazdığı 3 Şubat 1943 tarihli mektupta gizli cemiyet sözü geçmekte ve Reha Öguz hakkında atıp tutmalar bulunmakta isede İsmet Rasin hakkında bir kelime bile yoktur.

(8. sayfanın başı)

Yine Hüseyin Namık'ın Nihal'e yazdığı 25 Şubat 1943 tarihli mektupta Reha

için "Aleyhimde bir halt ettiği, bilhassa dava açtığı takdirde kendisini ve gizli cemiyet işlerini filan hep anlatıp teşhir edeceğim." fıkrası ile Pertev ve Adnanın son derece azdıklarından ve onları teşvik eden zevatı kiramin da bulunduğundan bahsedilerek bunlar hakkında mutlaka bir risale neşri lüzumundan başka yine İsmeti alâkalandıracak bir söz yoktur.

Nihal Atsız tarafından Hamza Sadi Özbeğe yazılan 4 Birinci Kanun 1941 tarihli mektupta "Reha tarafından mektuplar yazılarak hep kuvvetli teşkilattan bahsettiğini fakat herkese aynı klişeleri tekrarladığını öğrendim. Başkalarına yazdığı mektuplardak kendi kendini nakzeden bir çok şeyler yakalamıştım. Mesela bazı kimselere yazdığı mektupta İzmirdeki şubemiz, yakında Kızılelma adında bir mecmua çıkaracaktır, deyor. Halbuki Kızıl Elmaya çıkarmak için uğraşanların kimler olduğunu çoktan biliyordum. Bunların Reha Oğuzla hiç bir münasebeti olmadığı gibi onları tanımıyorlardı bile..." , "Son günlerde ben bu gençlerin toplanıp büyümesinden memnun oluyordum. ", "Son günler de İsmet te onlara iltihak etti.", "Ben bu muazzam teşkilatın Reha, İsmet, Nurullah, Cihat, Hikmet ve Hamza ile 3-4 kişiden ibaret olduğunu anladım, bunlar da mütecanis degillerdir ~~mitakim~~. Nitekim bir müddet sonra Hikmetle araları açıldı. Sonra bir digeri daha çıktı. Hatta sizinle bile şâhalarının açıldığı söylendi. En sonra İsmetle de darıldılar. Ve ortada kala kala Reha ve Nurullah la Cihat kaldı." ibarelerini ihtiva etmektedir.

Reha Oğuz'un Nurullah Barıman'a yazdığı ~~mektup~~ 3 Eylül 1940 tarihli mektupta: İstanbul büyük olduğundan iki arkadaş ayrılmıştır, sen ve Hasin... cümlesinden başka müekkilime aid bir x yazı olmadığı gibi 19 İkinci Teşrin 1941 ve 7 Birinci Teşrin 1942 tarihli mektuplar da bu mahiyettedir.

Zeki Velidi tarafından Reha Oğuz'a yazıldığı bildirilen 10 İkinci Kanun 1941 ve 12 Kânunı evvel 1941 tarihli mektupların dosyanızdan tetkikine imkân bulamadığım için bunların mütalaası zahmetini yüksek kurulunuza bırakıyorum.

Savcı ikame ettiği deliller pek zayıf bulmuş olacak ki noktaî nazarını Cumhuriyeti reisi hazretlerinin 19 Mayısta irad buyurdıkları nutukla da bunları takviye ve uğraşmakta ve MAZUNLARA GENİŞ MÜDAFAA HAKKI VERİLEREK YAPILAN DÜŞÜNMEDE ~~ve~~ da son tahkikatın açılmasına ait kararlar tesbiht olunun hakikatlerin teyyüt ettiğini aynı maksatla ileri sürmektedir.

Evet, Biz de bu nutku kendileri gibi okuduk ve muhtevasının yıllardanberi bu devleti tesis ve idare fırsatına malik olan bu yüksek şahsiyetin samimî ve hayırlı bir direktifi olarak bulduğumuz için de her cümlesini bir ders gibi hürmet ve sevgiyle karşıladık. Bu bir hakikat olmakla beraber - davaya tesiri bakımından - mahiyetini takdir edebilmek için hadisenin kendilerine ne şekilde arz ve ibrâğ edildiğini bilmek zaruretinden de kendimizi kurtarabilmediğimiz halde ne bu nutukta, ne de özene bezene yazdıkları savcı iddiasında bir tek kelime bile bulamadık. Filhakika bu iddia kâğıdı revnâkını hadiseyi müşarunileyhe anlatanların sözlerinden almış veya millî şefimize kendi iddiaları gibi arz edilmiş ise buna istinaden yürütülecek mütalaanın bundan başka bir şey olamaması pek tabiidir.

Şurası da muhakkaktır ki Cumhuriyet Reislerinin hak ve vazifelerini tayin eden Ana yasamızın 31. maddesiyle anı takip eden 12 maddesinde kendilerinin adlî hususatta mahkemelere diraktif vermek salahiyeti kabul edilmiş değildir... Şüphesiz bu hakikati bizlerden çok fazla bilen bir millet babasının genç vatandaşlarına karşı beyan buyurdıkları mütalaadan savcının istifadeye kalkması hey'eti hâkimiyi bunun tesiri altında bırakarak kendi noktaî nazarının tervicine yol aramakdan başka manaya mahmul olamayacağı gibi tahakküm demek olan bu hareketin de herşeyden ziyade cumhuriyet mefhumu ile bunun ana vasıflarını

(9. sayfanın başı)

tayin eden Teşkilatı Esasiye kanunumuza sığacak bir şey olmadığını burada hatırlatması bir vatandaş borcu ve bir meslek vazifesi addeylerim. Hatta her kim olursa olsun sözlerine revaç vermek için dedikodu mahiyetini aşmayan böyle hâdiselere bir millet babasının isim ve şahsiyetlerini karıştırmak suretiyle yapılan hürmetsizliği bütün mevcudiyetimle protestodan vicdanımı alkoyamam.

Kaldı ki Anayasamızın 54üncü maddesinde ~~XXXXX~~ YARGIÇLAR BÜTÜN DAVALARIN GÖRÜLMESİNDE VE HÜKMÜNDE BA.İMSİZDİRLAR. VE BU İŞLERİNE HİÇ BİR TÜRLÜ KARŞILANMAZ. ANCAK KANUN HÜKMÜNE BAĞLIDIRLAR. denilmesine rağmen savcının bunu bilmemezlikten gelerek pek sayın cümhur reisimizin idar buyurdıkları nutku - şüphesiz maksatları haricinde - adli sahalara sokarak yargıçlarımızın vicdanı üzerinde bir tazyik ve tehakküm vasıtası olarak kullanması dünyanın adalet tarihinde misli görülmemiş bir dalalet teşkil eder.

Savcı yine iddianamesinde MAZNUNLARA GENİŞ BİR MÜDAFAA HAKKI VERİLDİĞİNİ yazmakla ne kastedtiğini anlamak ta bizim için kabil olamamıştır. Yine Anayasamızın 59uncu maddesinde yalnız vatandaşlar değil HERKES MAHKEME ONÜNDE HAKLARINI KORUMAK İÇİN GEREKLİ GÖRÜĞÜ YASALI ARAÇLARI KULLANMAKTA SERBESTTİR denildiği gibi bütün kanunlarımızda da bu geniş hakkı müdafaa tanınmış, hatta Türk Ceza Kanununun 286. maddesinde bu hak daha geniş bir hale getirilerek alelittlak BİR DAVA ESNASINDA İKİ TARAF VEYA VEKİLLERİ CANIBİNDEN DAVA HAKKINDA MAHKEMEYE VERİLEN EVRAK VE İRAD OLUNAN MÜDAFAATIN MUHTEVİ OLDUĞU ELFAZİ TAHKİRİYEDEN DOLAYI TAKİBAT İÇRA OLUNMAZ diyor . Mevzuatı kanuniyemiz bu kadar kutsî bir hakkı tahkiri tezmamun etse bile suç saymayacak kadar tekrim ederken savcı hangi suali mukaddere karşı bu cevabı verdiğini söylemekten çekiniyor.

Kendilerinin tasavvur ettikleri bu geniş hakkı müdafaa:

- 1- Merkez komutanlığına bağlı bir ceza evi ve yüksek divanınızın müsait bir binası varken ta Emniyet Müdürlüğüne kadar giderek yapılan tahkikatı zabıta kuvvetinin yardımıyla hatalı yollara sokmaksa;
- 2- Orada sanıkları tazyik etmek ve ettirmekse;
- 3- Dosya içine yalnız sanıklar aleyhine mana ifade ettiği vehminde bulunduğu evrakı sokarak lehlerinde sayılacak yazılı delillerin ortadan kaldırılmasına meydan vermekse;
- 4- Maznunların meydana çıkarılmasını istedikleri bu evrakın mahkemece tetkikine imkân bırakmamaksa;
- 5- Sanıkların müdafaa hakkını kullanmak için ikame ettikleri deliller aleyhine mütalealar serdiyle verdikleri dilekçeler - askerî ceza mahkemeleri kanununun 148inci maddesi hilafına - okumadan, bir karara iktiran etmeden ve hatta zabta da geçirmeden geri vermekse;
- 6- Yine bu kanunun 207. maddesi sarahati veçhile ilk tahkikattan sonra müdafilerin talebi üzerine dava evrakını tetkike ve istediği evrakın suretini almağa selahiyetleri olduğu halde tevali eden bu talepler bir takım bahanelerle son tahkikatın sonuna kadar is'af edilmeyerek hadisenin iç yüzünü avukatların anlamalarına imkân bırakmamaksa ;
- 7- Yine bu kanunun 208. maddesine göre mevkufl bulunan maznunların müdafileriyle görüşmeğe hakları olduğu ve yanlarında bir zabiti adlinin bulunması ancak müdafinin bilmesi tecviz edilmeyen hususlarda tecviz edildiği
(10. sayfanın başı)
halde müdafî ile müekkilinin temasına müşkilat çıkarmak ve buna müsaade edilebildiği zamanlarda da - hiç olmazsa - mutlaka bir nöbetçi subay buldurmak suretiyle hakikatın sanıklar lisanından da öğrenilmesine meydan vermemek se;
- 8- Sanıkların hazırlık tahkikatı aleyhinde zannolunan ifade ve talepleri karşısında ikrah ve işmizazi andırır işmi'zazlarla sola baş çevirmekse;
- 9- Bazı celselerde maznunların polis dairesinde kendilerine yapılan tehditleri ve gösterilen işkence vasıtaları hakkındaki iddialarını zabta geçirmemekle de kalmıyarak mesela 6 Birinci Kanun tarihli celsede DAİAR ATMA VE TAZİYE EDİLME HAKKINDAKİ İDDIALAR EMNİYET KUVVETLERİNE İFTİRA MANİYETTİNE SOKULARAK SAVCILIK MAKAMINCA İÇAP EDEN MUAMELEYE TEVESSÜL EDİLECEĞİ TEHDİDİ İLE bu kabi iddia ların tekrerrürünü önlemeksef ;

10- Şahitlerin biri (Ben hazırlık tahkikatında böyle ifade vermedim.) der demez diğer şahudun celbinden sarfı nazarla ifadei mazbutalarının karâatiyle iktifa edilmesini mahkemeden istemek suretiyle ne şerait altında istimaını bilmediğimiz eski ifadelerin hakimiyetini temine çalışılmaksa;

11- Ve nihayet dünyadaki bütün savcıların müdafaasına memur ve mecbur olduğu amme hukuku içinde sanıkların hakları da bulunduğunu unutacak kadar şahsî his ve düşüncelerini tahakkuk ettirebilmek için daima delilleri maznunlar aleyhine göstermeğe çalışılmaksa
Bunlar kendi zehaplarına göre istedikleri kadar vâsî bir hakkı müdafaanın icabı farzolunsun hukuk ve kanun insanları nazarında ifade edeceği mana bu olamaz.

TESLAKÎ FAKLARI :

Savcı, çok müstehzi bir lisanla yazdığı iddianamesinde sanıkları Hitlerleş-tirmekle başlayarak bu davanın yeni bir rejim ve yeni bir nizam kurmak ve maznun-ların hemen hepsi şimdiye kadar ilim mevzuu olarak kitaplarda kalen İRA nazari-yesini memleketimizde tatbik için bir zümrenin başında cihanı fethetmek davasına kapıldıklarını bildirdikten sonra hadiseyi kendi zaviyeyi ruyetinden tahlile kalkarak maznunlara göre millet demek ırk demek olduğunu, Türk milleti içinde Türk ırkından olmayanların Türk milletiyle karışık olmalarından fevkalik gelece-ği zehabiyle tasviye edilerek bu yabancı unsurları , hariçte kendilerine mensup hükümetleri varsa, oraya göndermek ve kalanları ancak müteferrik işlerde kullana-rak hatta bunlara silah taşımak şerefi de verilmemek icap ettiğini tesbit edebil-mek için sahifelerde yazı yazmak zahmetinden çekinmemiştir.

Müekkilim İsmet Rasim Tümtürk ise içtimâî ve felsefî mezhebini 6 Birinci Teş-rin 944 tarihli duruşmada tahlil ve tesbit ederken şu kelimelerle izaha çalışmış-tır:

BENİM TÜRKÇÜ FAALİYETİM VE FİKİRLERİM KENDİ MÜŞAHEDAT VE TETEBBUATIMLA BAŞ-LAMIŞTIR. ON SENEDENBERİ KENDİMİ TÜRKÇÜ AD ETMEKTEYİM. ANKADAKİLERLE TARTIŞMADAN EVVEL DE BU FİKRİM TEBELLÜK ETMİŞTİ. BEN MUHTELİF HİZİPLERDEN HİÇBİRİNE İNTİSAP ETMEYEN MÜSTAKİL BİR TÜRKÇÜYÜM. BURDA - SAVCININ DEĞİŞİĞİ GİBİ DEĞİL - KENDİ ANLADIĞIM MANADA TÜRKÇİLİK DE VARDIR. BEN TÜRKÇİLİĞİ TÜRKÇÜLÜĞÜN Dİ-ŞİNDA DEĞİL ONUN BİR CEFRESİ ÇIKARAK TANIRIM. BENCE TÜRKÇÜ OLMAK TÜRK MİLLİYETİ ÇİLİĞİNİN HUSUSÎ ADIDIR . BU DA TÜRKÇÜ TÜRKÇÜLÜĞÜ VE TÜRK MİLLİYETİNİ HERŞEYİ FEDA EDECEK KADAR TAM BİR KUVVET VE ÇUURLA SEVMEK, ANA PRİNSİPİ TÜRKİ FAİDALI OLMAK VE MEFHUDU MUHADEFİ DE TÜRKİ DÜŞMANLIK ETMEKTİR.

TÜRKÇÜLÜĞÜN MUHTELİF CEFRESİNİ ANASINDA T Ü R K İ R K C İ L İ K İ L E T Ü R K İ R K C İ L İ DA VARDIR. BEN TÜRKÇİLİKTEKİ ÇUURLARI ANLARIM.

1- TÜRK MİLLETİNİN CİSMEN KÜÇÜK OLUŞUNUN ARIZİ VE ASLEN ÇIRAKLIK BUNYELİ BİR MİLLET OLDUĞUNA İNANMAKTIR ... BEN DE İNANIRIM.

2- DIŞ TÜRKLERİN ESİR BULUNMASININ MİLLİ HAYSİYETİ MÜHİM VE ACI BİR HAL OLDUĞUNA VE BUNLARI ESİR TUTANLARA KARŞI İÇİMİZDEKİ MİLLÎ KIRI DAİMA CANLI

BULUNDURMAK LAZIM GELDİĞİNE İNANMAKTIR... BEN DE İNANIRIM.

3- DÜNYANIN BUGÜNKÜ ŞERAITİ ALTINDA 20 MİLYONLUK BİR KİTLENİN TUTUNMASINA İMKAN OLMADIGINA GÖRE MİLLİ İSTİKBALİ EMNİYET ALTINA ALABİLMEK İÇİN BÜYÜMEK İÇAP ETTİĞİNE İNANMAKTIR... BEN DE İNANIRIM.. BÜYÜK MİLLETLERİN KENDİ İÇİNDE HREMESİ ŞEKLİNDE OLABİLECEĞİ GİBİ DIŞARIDAKİ MİLLETTAŞLARIN TÜRK MİLLETİNE KATILMALARI SURETİNDE DE OLABİLİR.

4- BUGÜN MİLLİ HÜDUMLAR DIŞINDA KALAN TÜRLERE KARŞI KARDEŞLİK HİSLERİ DUYMAK VE EYLİKLERİNİ İSTEMEK... BEN DE DUYAR VE İSTERİM.

* 5- BU ÜMDELER İÇİMİZDE SAKLANACAK HİS VE DÜŞÜNCELERDİR ... BEN DE BOYLE DUYAR VE DÜŞÜNÜRÜM. BU GÖRÜŞ VE ANLAYIŞIN FİLLİYAT SAHASINDA TECELLİSİ DE TÜRKÜN SON MÜSTAKİL KALESİ OLAN ANADOLU İSTİKLALİNİ ASLA TEHLİKEYE SOKMAMAK ŞARTI İLE DIŞ TÜRLERİN KURTULMASI İÇİN ELDEN GELENİ ESİRGEMEMEK KELİMELEERİYLE BULASA OLUNABİLİR.

İsmet rasinin ırkçılık hakkındaki kanaatine gelince :

1- TÜRK İRKÇILIĞI KOKU VE MAHİYETİ İTİBARI İLE DÜNYANIN BAŞKA YERLERİNDEKİ İRKÇİLİKTAN TAMAMEN AYRI VE ONLARLA HIÇ BİR ALAKASI OLMAYAN BİR DÜŞÜNCE DİR.

(12. sayfanın başı)

II- ÜMDESİ DE TÜRK MİLLETİNİN YÜKSEK FITRAT VE KABİLİYETLERLE İYATILMIŞ ASİL BİR MİLLET OLDUĞUNA İNANMAKTIR. BU İNANCIN HARFİYYEN İFADESİNİ CUMHURİYESİ İNONUNUN 1941 SENESİNDE MÜLKIYE MEKTEBİNDE İRAD BUIYURDUKLARI MUKTADA DA BULMAK KABİLDİR.

III- TÜRK MİLLETİNİN EN KIYMETLİ HAZİNESİ OLAN FITRİ HASSALARINI KAYBETMEMESİ İÇİN TÜRK İRKİNDAN OLANLARIN YABANCI İKLARA TESALÜBÜNÜN ZARARLI OLANIĞINA İNANMAKTIR. BUNUN TATBİKATTAKI ŞEKLİ DE ŞİMDİYE KADAR MEMUR VE SUBAYLARIN YABANCI İRKİTAN KADINLARLA EVLENMELERİNİ MEN HUSUSUNDA HÜKÜMETİN ALDIĞI TEDBİRLERDİR.

IV- TÜRKİYEDE YAŞIYAN YABANCI İRKLARA KARŞI MİLLETİN BZELİ HASSASI OLAN ŞEFKAT VE TAM BİR HÜSNÜİYETLE HAREKET ETMEKLE BERABER BUNLARIN TÜRKÜĞE KARŞI İHANETİ İHTİMALİNİ DÜŞÜNEREK DAİMA MÜTEYAKKİZ BULUNMAKTIR. BU TEYAKKUZUN TATBİKATTA ALACAGI ŞEKLİ DE ORDUDAKİ SUBAYLARIN ÖZ TÜRKİTEN OLMASI HAKKINDA HÜKÜMETİN TATBİK VE İLAN ETTİĞİ REJİMİN AYNE DİĞER HAYATİ EHEMLİYETTEKİ HİZMETLERE TEŞMİLİNDEN İBARETTİR. BEN DE PRENSİP İTİBARI İLE MÜRİM MEMURİYETLERİN TÜRK İRKINA HASKINA VE HÜKÜMET BAŞINDA BULUNANLARIN TÜRK KAN VE İRKİNDAN OLMASINA TARAFTAR BULUNUYORUM.

İsmet Rasın Tümtürk kanaatlerini bu suretle samimiyetle izah ettikten sonra diyor ki:

Bunlar benim içimde sakladığım fikirlerdir. Bunların hiç bir yerde münakaşa ve izahını yapmış değilim. Telkinatta da bulunmadım. Yazılarımın hepsi sadece millete karşı sevgi uyandırmaya matuftur.

Hayatta hiç bir siyasî faaliyetim yoktur. Bu telkinlerim matbu neşriyatla olmuş, mektup veya sözle hiç bir propaganda faaliyetim görülmemiş ve Türk milletinin birliğini tahakkuku emelini ihsas edecek faaliyetim ne matbuat vasıtasıyla, ne tahriren ve ne de şifahen bir hareketim görülmemiştir. Irkçılık hakkında da keza....

Bunlardan sonra Rasin deyör ki :
Türkçülük hususundaki yazılarıma 1936 senesinde Yücel Mecmuasında başladım. Reha ile münasebetim de 939 da bu mecmuada neşrolunan (Türkçülük propagandası) başlığı altındaki yazımı müteakip kendisinden aldığı mektupla başlar. diyor.

Filhakika Reha grubunun 939 senesine tekaddüm eden zamanlarda şu veya bu şekilde iştirakine delalet eder hiç bir şey bulunmadığı için daha evvelki hareketlerden hisse ayırmağa yol açmakta isabet ve adalet olamayacağı meydandadır.

(13. sayfanın başı)

İsmet'in yukarıya aynen naklettiğim sözleriyle iddianamenin ihtiva ettiği şartlar karşılaştırılırsa ortaya çıkan ihtilafı nazarın Türkçülüğe ana yasa lisanıyla milliyetçiliğe verilen mana ile bunun şumulunu tayinden ileri geldiği kolayca anlaşılır. Bu böyle olunca da herşeyden evvel Türkçülük, Irkçılık ve Turancılık denilen şeylerin menşe, tarih ve şumulüne aiddüşünceler hakkında bu dava dolayısıyla, edindiğim malumat ile icra edebildiğim tetkikatın neticelerini göstermek mecburiyeti tezahür eder.

Türk tarihini karıştırmaya hacet kalmadan Osmanlı tarihine sathî bir göz atmakla da anlaşılabilir ki zayıfa yardım gibi çok asilane ve faziletkârâne hislerle kırk çadır halkından cihana hâkim bir hükümet kurmak kudret ve kabiliyetini fiilen isbat eden Osmanlı Türkleri bir iki asır içinde dünyanın üç kit'asına sahip olacak ve hatta en kuvvetli kiralara kendisinden yardım dilendirecek bir varlığa sahip olduktan sonra bir takım amillerin tesiri altında mazisinden aldığı gururlara gömülerek elde ettiği refahın uyuşturduğu kabiliyetleri önünde tedenni yolunu tutmuş, ziri hükümet ve saltanatına aldığı ülkeleri mütevali bozgun ve satışlarla vere vere cihanın sahibi ve fatihi olan bu muazzam Türk devleti bu davanın cerezen ettiği günlerde Anadolunun bir kısmıyla Avrupanın yarı Trakyasından bir toprak kııntısı ve yirmi milyonu bulmayan karışık Osmanlı milleti ile varlığını muhafaza kaygısına düşmüştü.

Bu inhitatin sebep ve amillerini arayıp bulmak bir hukuk işi değil, bir tarih meselesi ve bir cemiyet felsefesi olduğu için yabancısı olduğum bu cihetlerin münakaşa ve tahlilini ihtisas sahiplerine bırakarak bahsi kısa kesmek zaruretini hissetmekteyim.

Şukadar var ki bu mühim amiller salahiyettar insanlar elinde aranılınca elde edeceği kanatların biribirinden ayrı olabileceklerini de tabii bulmak icap eder. mesela bu mütehassısların bir kısmı bu inhitat sebebini hükümetin şeklinde ve milletin idare tarzında bulmaları mümkün olduğu gibi bir kısma göre ahlak ve faziletin ortadan kalkarak redaetin birer vasıtaf huzuru refah olmasında, diğer bir kısmının zi saltanat büyüklerin millet işini bırakarak meftuh yerlerden getirdikleri muhtelif ırklara mensup havva kızlarının visaliyle sermest olmalarında ve nihayet bir kısmının da tarih boyunca içimize karışan yabancı unsurların menfi faaliyetiyle Türklük vasfının bir lafzı hakaret addedilecek kadar yabancılara kendi öz milletinden fazla haklar tanıyarak onların hem kendi ırklarından, hem de Türk milletinden gördükleri muzaaf himayeler le kudret ve kabiliyetlerini çoğaltmasına mukabil zavallı Türk milletine layik görülen lakaydi de ve bunlara rağmen yabancı hükümet ve milletler tarafından Türkün zalim ve başkalarının mazlum gösterilmesinde bulmaları kabildir.

Bu neticelere varan ferdler için de kendi kanaatlerine uyan bir yol çizerek kendi milletini göz önünde beliren muazzam bir inhilal ve izmihlalden kurtarmaya çalışmak ta kendileri için hem hak, hem de vazife mahiyetine istihale eder.

Bir çoğumuzun içinde yaşadığı Meşrutiyet devrine kadar TÜRK lafzı yabancılar nazarında bir kuvvet remzi iken bizler bunu da yapıyarak Anadolunun saf hal-kına, hemde şedde ile ESSEK TÜRK gibi iğrenç bir hakaret etiketi yapıştığımızı-zı unutacak kadar uzun zaman geçmediği gibi Türkü ve Türkçülüğü ve milletin bariz vasıflarını daha iyi idrake başladığımız Cumhuriyet devrinde daha güzel idrake başlıyarak - belki de daha evvelki çağların aksülamelleriyle mübalagalı bir tarzda ihya için daha esaslı bir surette ihyaya çabaladığımızı Türkçülük ve milliyetçilik hakkında yazılan eserler, makaleler, Türk'ü herkese

(14. sayfanın başı)

sevdirecek ve Türkçülüğü bir ilim halinde kuracak müesseseler vücuda getirmeğe uğraştığımızı, Atatürk ile başlayan bu verimli devirde lisanımızdan yabancı keli-meleri atarak yerine Öz, iç ve dış Türkler arasında bir lisan vahdeti vücuda getirecek kelimeler ikame etmek ve Türkün tarihî varlık ve meziyetlerini meydana çıkarmak için dil ve tarih kurum ve kongreleri gibi ilmî topluluklar yaratmak ş-şeklinde tezahür eden hayırlı faaliyetlerde bulduğumuza temas etmekten kendimi alamıyorum. Ne yazık ki gazete ve mahkeme lisanında Türkçülük vasfıyla da anı-lan bu davanın cereyanı sırasında Başvekilimiz resmî sayılır nutuklarıyla ciha-na TÜRKÜZ VE TÜRK KALACA. IZ ~~DI~~ diye bağıyor, bayram günlerimizde Halk Partisi ulu gazinin vecizelerini kırmızı bezler üstüne yazarak NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE cümle-i mefharetini dünya gözüne sokuyor ve teşkilatı esasıye kanunumuz ANAYASA namını alarak yabancı kelimeler yerine Türkçe terimler aranıyor, kanunlarımıza da Türkçe lehçeler verilmeğe uğraşılıyordu...

Su halde Türkçülük - yani milliyetçilik - meşrutiyet ilanından bugüne kadar tarihimizi doldüran, milli ve resmi müesseselerimizin harimine kadar giren yara-tıcı ve yürütücü akideden başka bir şey addedilemez.

TÜRKÇÜLÜK, İRKÇİLİK ve TURANCILIK NEDİR ? ..

Bu davada bütün sanıkların ittifak ettikleri bir hakikat vardır ki bu da umde ve akidelerinin mahiyetinde toplanmaktadır. Bütün mazmunların Türkçülüğe verdikleri mana TÜRKÜ SEVMEK VE FAYDASINA ÇALIŞMAK ~~ÇIK~~ cümlesiyle izah edile-bilir. Bu da Anayasamızın milliyetçilik dediği şeyden başka bir şey değildir. Türkten nefret ve zararına çalışmak bir Türk devleti için akla gelir bir dalalet olamaz.

İrkçilik ve Turancılık ta bu mefhumda dahil olmasına göre hadisede nazara alınmak icap eden şey Türk'ü ne dereceye kadar sevmek ve faydasına nereye kadar çalışmak icap eder?... sualine verilecek manadan ibarettir. Su halde de sanık-lar üzerinde toplanan infialin mastarını Türkçülüğün bünyesinden ziyade ifade ettiği mananın şümülünde aramak daha doğru olur.

Bu hududu tayinde şüphesiz Türkçülükte müşterek olanların zihniyet, kabili-yet ve yaratılış unsurları hâkim olacaktır. Filhakika fikrin mebdel hareketi ile teşekkül unsurları şahsa göre değişir. Bu okadar tabii bir kanunu hilkat icabıdır ki tesirinden kimse kendini kurtaramaz. Mütefekkir JAN JAK RUSO bile senelerce evvel "dünyada ne kadar adam varsa o kadar da düşünce vardır" demeye mecbur olmuş, bu hakikat beşer masallarına bile intikal ederek Nasraddin Hoca'nın hikâyelerine de girmiştir. Her fikrin bir tenkid cephesi bulunmasına göre bun-lardan yalnız birini alarak diğerlerini ihmal ile o fikrin derece-i isabetini ta-yin doğru olmaz. (1)

(1) Malumunuzdur ki Hoca bir gün kendi eşekte, oğlu xyaya giderken bir köyde halkın "Ne günlere kaldık, koca herif eşek üstünde rahat giderken bacak kadar çocuğu yaya yürütüyor." tenkidini savurması üzerine kendi anıp çocuğu eşe-ğe bindirmiş, yine halkın "İhtiyar adamın yaya yürüdüğü halde çocuğu eşekte gör-ünce" bunu da tenkit etmişler, ikisi de binmişler, yine halk ufacık bir eşeğe iki kişinin binmesini insafsızlık addetmiş, son çare olarak baba oğul yaya yürü-meğe başlayınca bu sefer de halkın "Budalara bak eşeği yedirip içiriyorlar da yaya yürüyorlar" itabından kendini kurtara mamıştır. Filhakika bu bir amiyane hikâyedir, fakat ifade ettiği mananın kuvveti karşısında bu vasfı görmemezlikten gelmek mechuriyetindeyiz...

(15. sayfanın başı)

Milliyetçilerin Türkü sevmek ve Türkün faydasına çalışmak şıarı olduğuna göre hiç değilse milli menfaatleri kendi ırkına hasrederek yabancı unsurlara tabii hakları hâricinde kalan nimetleri ancak kendi liyakatleri nispetinde onlara tevzi etmesi icap eder ki bunun tabii neticesi ırkçılığın meydana getirir. Bunun sebebini anlamak için de şu mülhazanın arkasında yürümek icap eder:

Fikrimce en büyük içtimaî hata, lisancuların fiilleri lazım ve müteaddi diye ikiye ayırmalarıyla başlar. Halbuki hakikatte lazım diye bir fiil yoktur. Bunların hepsi ef'ali müteaddiyenin vicdan ve şuurda in'ikâsından başka bir şey değildir. Meselâ sevmek fiili durup dururken vücut bulmaz, bu duygu ancak kendini sevdirenler karşısında hissedilir. Nefret hissi de istikrah ettirenlere karşı duyulur.

Savcı iddianamesinde Türk camiası dışında kalan vatandaşları da millet mefhumuna sokarak "Milletimiz bir ayrılık his ve düşüncesine tabi olmayarak millî istiklal ve hakimiyet davamıza canlarıyla bağlarıyla iştirak ve büyük hizmetler ifa ederek rejimimiz kurulduğundan beri Türklüğe ve ülkümüze bağlılıklarını fiilen ispat ve dünyanın içine düştüğü bugünkü buhranlı zamanlarda bile sarsılmaz bir birlik arzeden vatandaşlardan müteşekkil bir millettir" diye istediği kadar sesini yükseltsin böyle bir rüşveti kalemiyye ile tarihi hakikatler ortada kalkmaz. Kendileri bu satırları yazarken istiklal ve hakimiyet davamıza canlarıyla bağlarıyla iştirak ettiklerini bildirdikleri bu vatandaşlar arasında düşünman yerine milleti arkadan vuran kuvvayı inzibatîyenin kimler olduğunu, o hakimiyet ve istiklal savaşında ermenilerle Pontusçulardan gördüğümüz ihaneti, yine o zamanlarda Ermenilerin Anadolu'da Türkler aleyhine icrasından çekinmedikleri zulümleri, hatta mütareke devrinde Elen vatandaşlarımızın bu en elemli günlerimizde Beyoğlu apartmanlarının çatısından yerlere inen Yunan bayraklarının his ve vicdanlarımıza kadar sokarak caddelerimizi dolduran "Kato Türkiye" feryatlarını işitmemiş ve görmemiş olsalar da çok yakın zamanlara aid Kürt isyanlarını, hatta bir kaç sene evvel tarihine - kendilerinin huzuruna temin için de - mecburiyet hasıl olan varlık vergisi bahanesiyle başımıza yeni bir kapitülasyon belası çıkaracak kadar ileri götürdükleri faaliyetlerini hatırlamış olsalardı ilerde aleyhimize kullanılması çok muhtemel olan böyle bir vesikayı ortaya çıkarmaktan vazgeçerler, hele tarihimiz boyunca yabancı devletlerin aleyhimize tatbikinden çekinmedikleri müdahale ve himayetleri, ve dünyayı velveleye veren ehli salıp muhacemelerinin Türkten başkalarındaki ırkçılık temayülâtının hiç te kanaatlerine uymediğini anlardı.

Tarihi böyle nefret verici cidal içinde geçen bir milletin bunlar hakkında duyacağı his de tabii sevgi olamaz. İsmet Rasin de bu hiyanet ve ihanet zinciri karşısında - belki de gayri şuarî olarak - peşine düşmüş olduğu ırkçılık zihniyetiyle Türk ırkından olanların yabancı ırklarla tesalübünü ~~çok~~ müzar görmüş, yabancı unsurların Türklüğe ihaneti ihtimalini göz önünde bulundurarak müteyakkız bulunmak lüzumuna kani olmuş, böyle olmakla beraber şefkat ve tam bir hüsnüniyetle hareket edilmesi icap edeceğine inanmış ve yine bu düşüncelerle mühim devlet işlerinin Türklere hasrında menfaat bulmuş olabilir.

Büyük harflerle ifadesini yukarıya aynen naklettığım İsmet Rasin Tümtürk Turancılığı da Türkçülük mefhumunda dahil gördüğü için kendisinin de Turancı olduğunu itiraftan çekinmiyor, bundan kasedettiği manayı da tahlil ederek Türk milletinin aslen cihangir bünyeli bir millet olduğuna, kendi ırkımdan olan dış Türklerini istiklallerinden mahrum edenlere karşı milli kini canlı bulundurmamak icap ettiğine, milli istikbal emniyet altına alabilmek için büyümek ~~çok~~ lazım olduğuna

(16. sayfanın başı)

inendiğini söylüyor. Bununla beraber bu millî gaye ne kadar kudsi olursa olsun o bu uğurda Türkün son müstakil kalesi olan Anadoluxistinin istiklalini tehlikeye sokmaktan imtina ediyor.

Kendi vicdanımızla başbaşa kalarak düşünelim: Bizler de mensup olduğumuz asil milletin aslen cihangir ~~bir~~ bir devlet olduğuna ve daha kavi bir varlık olabilmek için - kabil olduğu kadar - büyümek faydalı olacağına inanmıyoruz? ... Kendi ırkıma mensup milyonlarca insanın yabancı tahakkümü altında

yaşamından ızdırıp duymaz mıyız? .. Bu zavallı insanların müşterek elemleleri karşısında bir ırk kardeşi sıfatıyla iyiliklerini istemez miyiz? .. Bu sualler karşısında verebileceğimiz cevap, Evetten başka ne olabilir?

Turancılığın bir ifadesi de PANTÜRKİZM dir. İslavların, Cermenlerin de böyle milli bir vahdet peşinde koştuklarından, bu gaye uğurundaki faaliyetlerinden haberdar görünmek te bu gün adeta İngiliz ve Fransızların manda ve nüfuza altında yaşayan bir sürü Arap devletlerinin bile - bu nüfuza rağmen - birleşmeğe uğraşip durduklarını yerli ve yabancı yayınlardan öğrenmiyor muyuz? Sene-lerdenberi bu gayeye erişmek isteyen ve bu uğurda can veren dış Türklerin mevcudiyetini biz de mi inkâr edeceğiz? ... Anver Paşanın buna benzer milli hareketini de bir Don Kışotluk addetsek bile eski ve en zayıf zamanlarda bile bu düşüncelerin mevcudiyetinden teğafül mü edeceğiz? ... Ve nihayet yabancı unsurların kendi mağaza ve dükkanlarında bile müstahdem bir Türk bulamazken devletin mühim hizmetlerinde yabancı kullanmak istemiyenleri birer suçlu mu farzedeceğiz?

HAZNUNLAR ARASINDAKİ İŞTİRAK :

Memleketimizde gittikçe artan Türköçlük yanında sinsi, sini çalıgan ve herhalde daha çok esaslı bir teşkilata malik olmaları icap eden bir de komünist faaliyetini inkâr etmekle bir şey kazanacak değiliz. Bu faaliyet vardır vemilliyeti alakadar eden her hadisede bunların menfi hareketlerini sezmeğe mümkündür. Bunun bir misalini de Prof. İsmail Hakka Baltacı'nın Eminönü Halkevinde verdiği konferansın arzettiği manzara ve tevlit ettiği neticede görmeye kabül olduğu gibi bu davanın indası sebepleri arasında da böyle a gizli bir maksadın vücuduna inanmak o kadar hatalı bir hareket olmaz.

Sağcılık ve solculuk dünyanın her tarafında Milliyetçilik ile beynelmilelçiliğin bir vasfı müneyyizi olarak kabul edilmiştir. Milliyetçiler milliyeti himaye ederken komünistler bunu yıkmaktan başka bir şey düşünmediği için umde ve skidelere arasında bu kadar farklı içtimai ve siyasi bir mefkure gösterilemez. Bu iki müessese dervişlerinden birinin faaliyeti karşısında diğeri müteakabil bir aksülamelle hatta gıgıx gayri şuari olarak hemen masaraya atılır ki bu neticeyi şahsî kabiliyetten ziyade gayelerin mahiyetinden doğan bir zaruret olarak kabul en salim bir düşünce olur.

Türköçlük camiasında dahil olan ferdler ister ırkçı ve Turancı olsun, ister olmasın komünist faaliyetini, her şeyden evvel, herbirinin müşterek gayesi olan milliyetçilik akidesine vurulacak müşterek bir darbe olarak kabul edecekleri için hemen birleşmek ihtiyacını hissederler. Çünkü birinin kuvvetli olduğu yerde diğeri hakkı hayati kalamaz. Nettekim komünist tenilen bazı eşhasın gördüğü müzaheretini komünistliği himaye telakki eden Nihal Atsız derhal başvekilie matbu bir açık mektup yazarak bu himayeyi protesto etmiş, mukabil taraf

(17. sayfanın başı)

da derhal gizli bir harekete geçerek hadiseyi ka - kendileri değil - hükümet aleyhinde gösterdikleri gibi gizli ajan ve müsevviklerin müdahalesiyle bu açık mektup bir dava mevzuu şeklini almış, şuursuzca yapılan nümayiş te bunların ekmeğine yağ sürdüğü için o güne kadar idealleri peşinde - hiç olmazsa bir takibe maruz kalmadan - yürüyen huzurunuzdaki gençler bugün yüksek divanınızda hesap vermek mecburiyetinde bırakılmışlardır.

Bu mülahazattan doğan bir tedai ile şu ciheti de arzedeğim ki masbeka uymayan bu yeni kanaatte cihanı komiren harbi hazırım gösterdiği meddü cezirlerin de müessir bulunduğunu kabul etmek o kadar bait bir ihtimal farzedilemez. Hakikat böyle de olsa şimdiye kadar aleml hariciye intikal etmeyerek vicdanlarda kalen Turancılık hislerinin benliğimizde şekli olarak kalmasının mı, yoksa - belki de solcuların gizli telkini altında - adeselerle bütütülerek yar ve ağyara göstermek mi devlet ve millete faydalı olacağını takdir bana düşmez. Gittikçe şovenliğe varan bu ülküler devlet ve memleket için hakikaten muzırsa bunu evvelden düşünükçere resmen mekteplerde telkin ve gençlerin ruhuna aplayacak yerde bundan feragat daha doğru olacağı gibi iş buraya vardiktan sonra da cebir yerine aksi telkin ve tenvirin daha necip ve daha hayırlı neticeler varacağına inanmak daha doğru olur. Cihan tarihi gösteriyor ki içtimai, dinî ve felsefî kanaatler

cebir ve tazyik ile bertaraf edilemez. Engizisyon devirlerine inerse bu-
nun bariz misallerini görebiliriz. Bu mahkemelerin hatıra gelmez işkenceleri
bile DÜNYA DÖNER kanaati ilmiyesini bugüne kadar bir hakikat olarak beşeriyetin
kabulüne mani olamamıştır. Binaenaleyh ileri sürülen sanıklar arasındaki iştirak-
kin köklerini Güremlerde, hükümeti devirmek hayalinde ve ırkçılıkla Turancılık
umdelerinde arayacak yerde milliyet, ırkçılık ve Turancılık ülkelerinin birleştiği
Türkcülükte aramak ~~ganaat~~ hepsinden doğru bir düşünce olur.

DAVA MEVZUUNUN HUKUKİ MAHIYETİ NEDİR ? ..

A- Türkcülük, Irkçılık ve Turancılık

Savcı en yüksek kudret ve kabiliyeti milliyetçilik şumulüne dahil olan ülkü-
lerin tenkit ve muhahezesinde göstermiştir. Ana göre millet, Türkiyedeki vatan-
daşların hepsine aid bir düşüncedir. Ve milletçi olmak milletimizi bin bir par-
çaya ayırarak intihara sürüklemekten başka türlü izah olunamaz.

Yine savcıya göre Irkçılık, milletin birliğini bozacak, meddî ve manevî kuv-
vetini sarsacak fasit bir düşüncedir. Ve 20 inci asra gelinceye kadar dünya yü-
zündeki en müfrit milletçi memleketlerde bile kan esasına dayanan ırk tasfiyeler-
ine raslanmış değildir.

Sanıkların Turancılık düşünceleri de tecrübe ve mantıktan mahrum macerape-
restlerin birbirine yapıştırdıkları gibi muvazehesizlik, şovalyelik ve Don kişot-
luk kelimeleriyle ancak tavsif olunabilir. Ve bunlar devletin anayasa ile muayyen
olan ana vasıflarına muhalif olduğu için de - hatta - bu hususu medhü istihsan
yolunda propogandada bulunmak bir suç teşkil eder.

Halbuki milliyet mefhumunda Türk ırkından olmıyanlar dahil olamayacağı gibi
Türkcülük ve milliyetçiliğin esasında dahil olan ırkçılık ta memleketimizde Türk-
lerden evvel yabancı vatandaşlar tarafından düşünülmüş, hatta muazzam sıfatıyla
tanıdığımız devletler tarafından himaye görmüş bir idealdir. Türk tarihinin ba-
şından Lozan muahedesine kadar EKALLİYETLER HUKUKU diye kanun ve muahedelere giren
şeyler bunun en kat'î bir delilidir.

(18. sayfanın başı)

Kan esasına dayanan ırk tasfiyesi de hayvanlarakadar tatbik edilen ilmi bir
hadisedir. Savcı bu sakat iddiayı ortaya atmadan evvel memleketimizde de yapılan
at yarışları programlarından biriniz okumuş olsa her kategoriye giran göre kendi-
lerinden beklenen kabiliyeti tayin için müsabakaya girecek hayvanların bile Halis-
süddem, Yarım Kan, Yerli gibi isimler altında tasnife tabi tutulduğunu öğrenir,
hiç olmazsa hakikate uymıyan bu iddiaya olsun lüzum görmezlerdi.

Evet, müekkilim gibi ben de ikrar edeyim ki İsmet Kasin Tümtürk Milliyetçi
ve binaenaleyh Türkcü, ırkçı ve Turancı bir gençtir. Böyle olmasının ifade etti-
ği manayı da evvelki satırlarda izah ettiğim için bunu tekrara artık lüzum görmü-
yorum.

Bu bir hakikat olmakla beraber genaat addedilerek bu güne kadar bir suç adde-
dilmediği gibi mevzumatı kanuniyiz, Anayasadan başlayarak kâmilten tadil veya
tağyir edilmedikçe bundan sonra da bir cürüm sayılmasına imkân ve ihtimal yoktur.

Anayasamızda hükümetin şekil ve Ana vasıflarını ancak birinci ve ikinci mad-
deler tesbit eder, bunu takip eden maddeler de bu vasıfların teferruatı mahiyetin-
dedir. Türkcülük ve milletçiliğin şumulüne dahil olan ırkçılık ve Turancılığın
en müfrit mübalağalı derecesinin de şekli hükümetle hiç bir minasibeti olmadığı
için bunlara tealluk eden ef'al ve harekâtı bu bakımdan ~~hiç~~ tedkik fazla bir külfet
olur. Irkçılık hareketleri müstebit saltanatlarda da, Meşrutiyet ve cümhuriyet
idarelerinde de tahakkuku mümkün düşüncelerdir.

~~***~~ Ana yasamızın tesbit ettiği vasıflar ikinci maddede TÜRKİYE DEVLETİ CUMHURİYETİ
YETKİLİ, MİLLİYETÇİ, DEVLETÇİ, LAYIK VE DEVRİMCİDİR kelimeleriyle tesbit olunmuş-
tur. Irkçılık ve turancılık mefhumlarının devletçilik ve layıklık vasıflarıyla
de bir münasebeti ~~hiç~~ bulunmamasına mukabil DEVRİMCİLİĞİN hududuna ithali mümkün
bir ülkü, milliyetçilik ise ırkçılığın ta kendisidir.

Vakıa bu maddede devletin ırkçı olduğunu sarahatle gösteren bir kelime yoksa da bunun mani bir delalet de göstermek kabil değildir. Evet bu maddede devletin zalim ve mütehakim olacağına ~~ki~~ dair bir hüküm de yoktur, fakat bunun böyle olması zulüm ve tehakkümü mübah bir fiil haline sokamaz. Çünkü cümhuriyet kelimesinin mefhumunda dahildir.

Maddenin ihtiva ettiği MİLLİYETÇİLİK - savcı nazarında - Türkiyede mevcut bütün insanlara şamil farzedilse bile Türkiye Türkler tarafından tesis edilmiş bir Türk devleti olmak haysiyetiyle Türklük camiası dışında kalan ve Türklüğü fırsat buldukça tezlil ve kendileri için bir zillet sayan yabancı fertleri Türk milletinin içine sokarak milliyetçilik dahilinde kabule aklen ve hukuken imkân yoktur. Bu vasıflar içinde LAYIKLIK de bulunduğu için bu yabancı ırkları din noktai nazarından tasnife de ~~şu~~ anayasamız müsaade etmez.

Vakıa bu yasanın 88. maddesinde TÜRKİYEDE DİN VE İRK AYIRT EDİLMESİZİN VATANDAŞLIK BAKIMINDAN HERKESE TÜRK DENİR sayışı goze çarpmaktadır. Lakin bu maddede Türk kelimesi vatandaşlık mukabilinde başka ırktan olanlara vatandaşlık bakımından Türk denilmekle bunların ırkdaşlık ve milliyet mefhumları kabul edilmeleri icap etmez. Zaten savcı gibi vazii kanun da yabancılara Türk ve ırkdaş dese onlar kabule tenezzül etmez ve tesadüfen, yahut menfaat fikriyle Türkiye tabiiyyetini haiz herkesi ırkan da Türk addetseydi maddeye vatandaşlık bakımından kaydını koymağa lüzum görülmezdi. Hatta bu madde savcının tevehhümü vechile anlatılmak istenilseydi (Türkiye tabiiyyetini haiz herkes ne din ve ne ırkta olursa olsun Türktür) şeklini alır ve işte o zaman öte taraftan koparılarak yabancı devletlerin ekalliyetlerin hukuku deye bir müşahede karaladıkları çoktan görülürdü.

Savcının bu husustaki zihabının butlanını bu ülkelerin yalnız sanıklara mühasır kalmıyarak uzun zamanlardanberi bunu taşımış ve ömrünü buna vermiş binlerce insanların mevcudiyeti ve dünyanın her tarafında bunu için koca bir ilim yapılarak binlerce kitaplar yazılmasıyla de ispat kabildir.

Kitap Sevenler Kurumunun gayelerinde de ırkçılık umdesinin dahil olduğu bu davanın incelenmesiyle anlaşılmiş bulunmasına nazaran o Kurumun bütün üyelerini ırkçı olarak kabul pek doğru olacağı gibi Ziya Gökalplerin, Rıza Nur'ların, Millet Meclisi ikinci reisleri Şensettinlerin neşriyat ve faaliyeleri de maznunları gölgede bırakacak bir mahiyet arzetmektedir.

Yine iddianamenin ihtiva ettiği bu sakat düşüncenin aksini hükümet faaliyetinin de bulunmak cümhuriyet banilerinin lisanlarından işitmekle de teyit mümkündür. Bunun misallerle de teyidine lüzum varsa :

Atatürk'ün matbu nutuklarında bir vecize olarak söylenen TÜRK DÜNYAYA BEDEL, NE MUTLU TÜRKÜM DEYENE cümlelerini bulmak kabil olacağı gibi yine bu nutkun ihtiva ettiği ARANIZA ~~ARANIZIN~~ ALACAGINIZ ARKADAŞLARIN MÜMKÜNSE KANINI TAHLİL EDİNİZ şeklindeki cümlelerinin ne ifade ettiğini düşününüz ve aynı nutkun EY TÜRK GENÇLİĞİ BİRİNCİ VAZİFEN TÜRK İSTİKLALİNİ, TÜRK CÜMHURİYETİ İLELEBET MÜHAFAZA VE MÜDAFAA ETMEKTİR. MUHTAC OLDUGUN KUDRET DAMARLARINDAKİ ASİL KANDA MEVCUTTUR. sözleriyle bittiğini görünüz. Devletin banisi ve Anayasasının nazımı olan bu ulu ölü bu nasihatla bulunur ve emri verirken hitap ettiği gençliğin bu emrin arkasında yürümesine suç gözüyle bakmak nasıl kabil olur? ve savcının 20nci asra gelinceye kadar dünya yüzündeki en müfrit milletçi memleketlerde bile kan esasına dayanan ırk tasfiyelerine tesadüf edilmez tenkidine ne denir?

Bugünkü gibi o zaman da başvekil olan Saracoğlunun 5 Ağustos 942 tarihinde irat ettiği nutukta BİZ TÜRKÜZ, TÜRKÜYÜZ VE DAIMA TÜRKÜ KALACAGIZ . BİZİM İÇİN TÜRKÇÜLÜK BİR KAN MESELESİ OLDUGU KADAR VE LAEKAL O KADAR BİR VİCDAN VE KÜLTÜR MESELESİDİR kelimelerini cihanın gözü önünde bütün millete söylemesini nasıl telif ~~ve~~ ne ile izah edeceğiz.

Bugün memlekette ırkçılık aleyhtarı görünen Maarif Bakanlığının kendi hesabına bastırıldığı kitapların 5incisini teşkil eden Büyük Millet Meclisi ikinci reisinin (Mufassal Türk tarihi) adlı eserinin ikinci cildinin 147. sahifesinin 1 numaralı haşiyesiyle 4. cildinin 51 ve 114üncü sahifelerindeki maznunlarınk çok daha koyu ırkçılık izlerini ve yine Rıza Nur tarafından yazılıp telif ve terceme hey'etince kabul olunduktan sonra 54 numara ile Maarif hesabına neşrolunan ve

baştan sonuna kadar ırkçılık fikir ve misalleriyle dolu olan 12 ciltlik (Türk tarihi) adlı kitabının Osmanlı devletinin inkırazı sebeplerine anlatan 176, Kuvvayı inzibatiyeden bahseden 202nci, Sevir muahedelerinin imzasına hikâye eden 205inci ve içimizdeki unsurların casusluklarını, Türkiyede milliyet duygusunun inkışafı sebeplerini tahlil eden 176 ve 404üncü xx k sayfaları ve bilhassa 214üncü sahifesinde görülen "Türkler aynı post kavgasıyla mahvulacaktır. Bunu da yapan Türklerin yüksek mevkilere çıkararak sırlarını öğrettikleri ecnebilerdir. Türkün gayri unsura millet idaresini vermenin ne demek olduğunu bu adamın işi anlatacak ve Türk evlatları için büyük bir intibah dersi verecektir.", 302inci sahifesindeki xx "ecnebi unsurlar herhangi bir mevkie çıkarılırsa çıkarılsın, ne kadar iyi bakılırsa bakılsın, ister kadın ister erkek olsun devlet ve millete ne kadar sadık olduklarına ve olacaklarına ve behemehal bir gün zemin müsait olunca hiyanet edeceklerine bir ders daha" cümlelerini ve hassaten Mahmut Esadın Üniversitede okuttuğu (Türk inkılap tarihi) dersinin notlarından vücuda getirilerek ve İstanbul Üniversitesinin yayınları arasına girerek bugün de okutulan ders kitabının 106, 120, 142, 228 ve 446. sahifelerindeki ırkçılık telkinlerini ve hususiyile 447nci sahifede (Tarih diyor ki) cümlesiyle başlayan fıkrada : "Devlet işlerinin başına devletin kurucusu olan kavimden başkaları geçince o

(19/2nci sayfanın başı)

devlet inkıraz bulur. Millet istiklalini kaybeder. Misal mi istiyorsunuz? İşte Araplar, işte Osmanlı ve Endülüs hükümetleri.. Yeni Türk cumhuriyetinin devlet işleri başında mutlaka Türkâer bulunacaktır. Türkten başkasına inanmayacağız. Atatürk inkılabının fârikası Türkün milliyetçiliğidir, Türk olmaktır." kanaatlerini göre göre ve memleketin istikbali ellerine verilen gençlerin ruhuna bu fikirlerin aşılmasında mahzur görmeyen ve umumî enstrüksiyondan mes'ul olan Maarif Vekâletinin neşri talimine vasıta olduğu bu undelerin gereğini bile bile savcının iddiasındaki isabet ve samimiyete nasıl güveneceğiz?

İrkçılığın bariz misallerini hükümetin icraatı ile de meydana çıkarmak kabildir. Metekim Tasviri Efkar gazetesinin 13, 16, 20, 22, 24 Temmuz 1943 tarihli nüshasıyla Ulus gazetesinin 1944 tarihli sayısındaki devletin resmî makamları tarafından verilmiş olan ilanlarda Harp, Askerî Lise ve Ortaokullarıyla Hava ve Deniz Gedikli Erbaş okullarına girebilmek için tesbit olunan şartlar arasında "Oz Türk ırkından olmak", "Türk ırkından olmak", "Aslen ve neslen Türk olmak", "Anası babası Türk soyundan olmak" gibi ırkçılığın tam bir ifadesi olan aşikâr bir şartın bulunması tabii ve zarurî addedilirken bundan başka bir şey düşünmeyen sanıkların kanaatine birer suç etiketi yapıtırmakta izalesi kabii olmaymayan bir tezat bulmıyacakmıyız? ... Hatta Cumhuriyetin Anayasaları içinde layıklık ta yer tutmasına, münakaşa mecburiyetinde bırakıldığı 88. maddesinde din farke dilmeksizin herkese vatandaşlık bakımından Türk deneceği, 92. maddesinde de siyasi hakları olan her Türkün yeterliğine ve hak edişine göre devlet memuru olmak hakkıdır denilmesine rağmen aynı hizmetlerinin hiç birinde, velev gayri müslim olsun, yabancı unsurların tayin edilmemesini - savcının görüş tarzı doğru ise - nasıl bu maddelere aykırı bulmıyacağız? ...

Hepsinden garibi davada suçun vasıtâi icraiyesi haline sokulan Bozkurt mecmuasının başlığında "İrkların üstünde Türk ırkı" yazılı olduğu gibi idare kapısının üstünde de aynı ibare - daha büyük harflerle memleketin gözü önüne asıldığı, izin almak için verilen beyannamede de gazetenin mesleki arasında ırkçılık da bulunduğu sarahaten yazılı olduğu ve Başvekâlete merbut Matbuat Umum Müdürliğünün senelerden beri neşrettiği (Türkiyede çıkmakta olan gazete ve mecmualar) hakkındaki kitabın 1940 senesine aid nüshasının bu mecmuaya tahsis edilen 50. sahifesinde mesleki İRKÇİ olarak gösterilmiştir ve o suretle de hükümetçe tanınmış olduğu halde hükümetin sayılı ve zımnî müsaadesiyle yazılan makalelerin ırkçılık mahiyetinde görülerek yazarların kanaatini suç göstermek yolunda tez ahür eden savcının görüş noktasını nasıl alkışlayabiliriz?

Şuhalde ırkçılık kanaat ve hareketleri anayasın ana vasıflarına muhalif bir fiil değil, onun tabii bir neticesi olduğunu kabul etmekten başka bir yol bulunmayacağı meydandadır.

Turancılık temayülâtına gelince :

İsmet Rasin, kendisinin Turancı olduğunu itiraf etmekle beraber, bunu nasıl anladığını da izah ederek bu düşünüş ve anlayışların fiiliyat sahasındaki tecelli sini de "Türkün son müstakil kâsm kalesi olan Anadolu'nun istiklâlini asla tehlikeye koymamak şartıyla dış Türklerin kurtulması için elden geleni esirgememek" suretinde izah ediyor. Zannederseniz sanıklar arasına giren ve girmeyen her şahsın Turancılık kelimesinden anladığı mana da bundan başka bir şey olamaz. Onlara göre Turancılık, milliyetçilik çerçevesine giren bir vasıftır.

İrkçilik hakkında arzettiğim mülâhazalar Turancılık için de varid bulunmaktadır. (20nci sahifenin başı)

Türkleri çoğaltmak lüzum ve emelinin hem valid hem de mevlûdu olan bu umde ve iman - İsmet'in de dediği gibi - içeriden üremekle de, iç ve dış Türkler arasında vahdeti efkârdan doğacak müsterek bir hareketle de tahakkuk edebilir. Bunun ilk kademesi de dünyaya yayılan bütün Türkler arasında bir lisan vahdeti ve bir kültür ve mefkûre birliğidir. Bu nasıl olduktan sonra bir ki, nasıl olacak kudret ve kuvvetle iqtisai ve siyasi birliğin husulüne çalışma sırası gelir.

Turancılığın da Pan İslavizm ve Germanizm, Pan İslamizm veya Arabizm gibi ne zaman tahakkuk olacağını tahmin iptidadan mümkün olmaz. Bu ele geçecek her fırsatta ve nasıl olacak kudretin derecesine göre on senede, yüz senede, hatta bin senede de vücuda gelebileceği gibi ilelebet bir haşalden ibaret kalması da muhtemeldir. Fakat her fikir için de bu tereddüt vaki olmuş ve olacaktır. Kâkâ Mesela saniyede 300000 kilometre mesafe kat ettiği kabul olunan elektrik icat edilmeden, hatta vasıtasız yürümek kabiliyeti keşfolunmadan evvel biri çıkıp ta mesafe bir tevehhümden ibarettir, binler ve yüzbinlerce mesafeden insanların biri biriyle konuşup görüşeceği ve cazibei arz kanunlarının tadili imkanları bulunarak, gaz mo türleri icat edilerek hayatını bunlara ve bunlar gibi bir çok keiflere medyun olan tayyare havalarda uçmasaydı havada bir duman bile durduramayan insanların hangisi tonlarla demirin havadan istenilen yere naklini fikrine kabul ettirebilirdi?

Üremek ve türemek şüphesiz bu güne kadar gelmiş ve bundan sonra gelecek her devletin en faydalı idealidir. Beş senede bir hükümetimizin de yaptığı nüfus sayımları dahilen üreme kabiliyetimizi ölçmek, Yunan hükümeti ile yapılan mübadele ve bütün muhaceret muahedeleri de dışarıdan gelecek ırkdaşlarla millî bünyeyi semirtmekten başka bir emelin mahsülü değildir? ...

İsmet Rasin Turancılığın tahakkuku vasıtası hakkındasarih bir şey söylemekle beraber anadolu istiklalini tehlikeye koymamak şartını bütün düşüncelerin fevkinde tutmuş ve benliği bu endişeyle maceraperestlikten, savcının tabiriyle Don Kışotluktan, kurtulmuştur.

İsmet Rasin, fazla olarak Turancılık içimde sakladığım fikirlerdir, bunun hiç bir yerde münakaşaya ve izahına yapmış olmadığım gibi telkinatta da bulunmadım. hele Türk birliğinin tahakkuku uğrunda hiç bir zaman hiç bir vasıta ile propagandada bulunmadım deyior. Filhakika Rasin'in Turancılığını meydana çıkarabilecek hiç bir delile istinat edemediği gibi sizler de, bizler de kendisinin Turancılığını yalnız ve yalnız mahlemin kendisine tevcih ettiği suale verdiği cevaptan öğrenmiş bulunuyoruz. Demek ki İsmet Rasin'in Turancılığı alevi hariciye intikal etmeyen bir fikir ve düşünce olarak kalmıştır.

Anayasamızın 70inci maddesine nazaran vicdan ve tefekkür hürriyeti Türklerin tabii haklarından biridir. Bunun en kat'i neticesi de iyi veya kötü ne olursa olsun vicdan aleminde kalan fikirlerden dolayı kimsenin kimseye hesap vermemek mecburiyetinden başka bir şey olamaz. Bunun aksini düşünmek Engizisyon ve Orta Çağ zihniyetinin ihyası demek olur ki bunun da Cumhuriyetin en tali vasıflarıyla da telifine imkân yoktur.

Şimdiye kadar vermeğe çalıştığım izahattan da anlaşılmiş olacağı veçhile Turancılık ve hassaten ırkçılık, milliyetçilik vasfında dahil olduğu gibi İsmet Rasin'in Turancılığı tamamen vicdanında kalarak kavlen ve fiilen hariçte akisler birkalmış olmasından dolayı hakkında cezai mes'uliyeti haklı gösterecek hiç bir hukukî noktai nazar ileri sürülemez.

(21. sayfanın başı)

B- Kitapsevenler kurumu ile Güremler faaliyetine iştirak vahimesi :

Savcının sathî görüşüne nazaran Reha Oğuz Türkkkan'ın daha lise talebesi bulunduğu çocukluk çağında okulda okutulan derslerle hariçte kavlen ve fiilen gösterilen misallerin tesiri altında kalarak milliyetçiliğe başlamış, gün geçtikçe bunu ırkçılık ve Turancılık derecesine çıkarmış olduğunu anlamak mümkündür, hatta sayın savcının vehmi gibi Türk birliğini tahakkuk ettirebilmek için Türk ırkından bir hükümet kurmak temayülünü hissetmiş ve bunu temin için de bir kurum vâcudunda getirmek emeline kapılmış olabilir. Fakat bunu teyid için delil diye ortaya stılan yazı ve sözleri incelemeden önce Reha Oğuz'un psikolojisini çizmek ve o delaletleri bununla ölçmek hukukî bir zarurettir.

Bütün arkadaşları tarafından söylendiği gibi kendisinde kimse tarafından yetiştirilemeyecek bir zekâ ve kudretin vücuduna inemiş, alemleri buna inandırmaktan ziyade omründe bir şey düşünmemiş ve yapmamış Megalomaniye müptela bir psikopat'tır. Bunun için de fitraten kendi dununda gördüğü karamazlık iradesiz insanları etrafına toplar, kendi varlığı, bu kâfi gelmeyince memleketin zîşöhret ve nüfuz şahsiyetleri kabilsen yanına toplar, kabil değilse toplamış görünür, ve bu suretle bir varlık olduğuna alemleri inandırmak ister. Memlekette ve belki tekmil kâinatta vukua gelen her hadisede kendisi emil, hiç olmazsa müessirdir. Bilfarz İzmirde biri Kızılelma adında bir mecmua çıkarmaya kalksa derhal buna tesahübe kalkar, naşiri kendi olduğuna kendi inandığı için de herkesi buna iknaa çalışır. Yine ona göre muhâyîel bir sürü teşekküller vardır. Bunun kendi muhâyîelesinde yaşayan bir vehimden ibaret olduğunu alemleri sezdirmemek için de birbirini takip eden mevhum cemiyetlerine mutlaka bir gizlilik etiketi yapıştırır, ve bu cemiyetlerin her zaman şefi kendisidir. Ona göre etrafını memlekette ismini bilmediği ve işe bir esrar perdesi koymak âdeti olduğu için de söylemediği, Generaller, alimler ve meb'uslar sarmıştır. Bunlara cihani inandırmaya uğraşırken bunlardan evvel kendisi inanır. Kandırabildiklerine bir de yemin ettirerek işi büsbütün esrarengiz bir hale sokar. Kendi seflliğini kabul edenlere en yüksek payeleri verdiği halde kendisinden biraz yüksek olanlara türlü türlü isnadlarla bulunarak kendisinden uzaklaştırır. İşte herkesi velveleye veren Reha Oğuz, böyle bir Oğuz Türkkkan'dır. Kendisine isnad edilen herşeyde bu ruhi marazın muhakkak izleri görülür.... Hatta hilkatin kendine verdiği acayip bir zekâ ile hakikaten memlekette ilmiyle, başardığı işlerle tanınmış zînüfuz ve şahsiyet insanları da kandırayarak faraza KİTAP SEVENLER KURUMU diye bir şey açar, zamanın Adliye Vekilini fahri riyasete, eskisini de idare hey'eti azalığına geçirir, bir takım meb'usların iştirakini temin eder, genç ve faal olduğu için de kurumda kendisine verilen vazifeleri kendi iştiharı için istismar ederek her topluluğun başı ve nazamı görünmek isteyen bu çocuk hakikatte bir tefrika amilidir.

Kitapsevenler kurumunun teessüsüne kadar biribirinin yaşadıklarından haberi olmayan Reha ile İsmet arasındaki muarefe, 939 senesinde Rehanın İsmete yazdığı bir mektupla başlamış ve Rehanın teklifini kabul ederek bu kuruma üye olarak kabul edilmiştir. Bu suretle kuruma - kendisine bildirilen müessis ve azalarının hüviyetlerinden hasıl ettiği itimatla - intisap eden İsmet Rasın az zaman sonra idare hey'eti kararıyla bu teşekkülün evvela Üniversite koluna, sonrada İstanbul şubesine başkan olmuş ve bir kaç geçince bu kurumun halk evlerine ilhak olunması üzerine de bununla aleka ve münasibeti kalmamıştır. Bu itibarla her ikisinin de aynı kurumun üyesi olmakla beraber Reha ile İsmet arasındaki rabita birinin Ankara'da, diğerinin İstanbulda oturmaları dolayısıyla samimiyet derecesini bulmamış ve aralarındaki temas kurumun hayatı müddetince bir iki temas inhisar etmiştir. Bunun bir hakikat olmasına göre Rehanın veya vücudunda getirdiği teşekkülün gizli bir maksadı mevcut farzolunsa bile merkezde çalışan ve umumî ihtimalarda bulunan eşhasın

(22nci sahifenin başı)

bu maksattan haberdar olmadıkları kabul edilince kendilerinden kilometrelerle uzakta bulunan ve toplantılarının hiç birinde bulunmayan İsmet Rasını gizlendiği farzolan maksada vakıf olduğunu kabul etmek çok acip bir düşünce olur. Binaenaleyh Kitapsevenler kurumunun maksadında istediği kadar şenat bulunsa bile bundan merkezde çalışanlardan fazla bir hisse çıkarmak doğru olamayacağı kadar bu kuruma intisabından ayrılmasına kadar geçen zaman arasında İsmete izafe edilmiş şahsî bir fiil ve hareket olmamasına göre de mahza Kitap Sevenler Kurumuna

dahil bulunduğu için memnu bir fiil izafe edilemez.

Filhakika İsmet Rasin Kitapsevenler kurumu ortadan kalktıktan sonra Rehanın ikinci defa çıkardığı Bozkurt mecmuasında da iştiraki anlaşılmaktadır. Fakat bu mecmua etrafında suç addedilebilir hiç bir filü hareketi bulunmamasına nazaran bu devzârında da kendisine suçluluk isnadına aklen ve hukuken ihtimal yoktur. Ancak toplanan delillerin müşterek ifadesine göre Rehanın - yukarıda arzettiğim içyüzdü delayısıyla - İsmeti çekememesi, ve yalancı saltanatına boyun eğecek bir tabiatta olmamasının tabii bir neticesi olarak İsmet aleyhinde, babasının arnavut ve anasının çerkez olduğundan bahsile irkî isnatlarda bulunmuş, irkçılık umdesinin vicdanında yarattığı şovenlik tesiri altında bunu küfür ve hakaretlerin en şenii addeden İsmetle Reha arasında surlardan dışarı müthiş bir muharebe vaki olmuş ve bundan sonra da bugüne kadar devam eden bir dargınlık cereyan edip durmuştur.

Savcı da bu hakikati itiraf mecburiyetinde kalmışsa da gayesine başka yoldan ulaşabilmek için bu dargınlığı bir itilafı yeniden bertaraf olduğunu, ondan sonra da mevhum fiillerde iştirakin devam eylediğini ileri sürmek zorunda kalmıştır. Fakat kendisinin yaptığı hazırlık ve ilk tahkikatta kendisinin, kurulunuzca yapılan son tahkikatta sizlerin elde ettiği delillerden hiç biri bunu teyit değil, ihsas bile eder mahiyette bulunmamasına mukabil ister yazılı ister yazısız olsun bütün deliller Zeki velinin evinde yapılan buluşmanın barışma ile alâkası olmayan ve sadece mefkûre hasımlarına bir ipucu vermemek gayesine matuf bulunan bir mütareke ile neticelenmiş, çok geçmeden bu itilafın bile yerinde yerler eserek yine Zeki Velidinin evinde fesh edildiği bizzat savcının istinat ettiği delillerle en kat'î bir surette tahakkuk etmiştir. Şuhalde 941 senesindenberi İsmet Rasin ile Reha Oğuz ve hatta Nurullah Barıman arasında herhangi bir maksatla şu veya bu şekilde bir temas ve münasebet bulunmamasına göre o tarihten sonraki ef'alde de bir iştirak iddiasını haklı gösterecek bir sebep mevcut farzolunamaz.

İsmetin hükümeti devirmek kasdiyle teşekkül eden kurumlarda teşriki mesaide bulunduğu iddiası da hakikate uymıyan istidlalatı batılanın doğurduğu bir neticedir. Vakıa yazılı delillerle sanıklarından bazıları Rehanın gizli bir cemiyeti olduğunu ve Rasin'in de buna dahil bulunduğunu zannettirecek bazı telmih ve yazı-ları yok değilse de bunların hepsi Rehanın bir cemiyette değil Bozkurt mecmuası etrafında beraber çalışmalarından istidlal edilmiş tahminlere dayandığı ve tahminlere kendilerinin de inanmadığını gösteren noktaların da bulunduğu aşikârdır.

Bundan başka Yusuf Kadıgil, Fahıman, Hikmet Tanyu bu cemiyetin üyesi olduk-ları halde Rasin'in de dahil bulunduğunadair bir söz bile sarfetmemişlerdir. Hakikatte Rehanın kafasında kurulan bu cemiyetin hariçte akisleri bulunmasa bile bundan Resine bir hisse ayırabilmek için hukukî şekildeki delillere de ihtiyaç vardır. Maddî ve kanunî delillere istinat etmeyen şahsî istidlallere ceza huku-kunda yer verilemez. Bilhassa Rehanın yukarıda tesbitine çalıştıgımpsikolojik vaziyeti karşısında gizli cemiyet ve hükümeti devirme teranelerine hakikat gözû ile bakmak ne kadar doğru değilse İsmetle Reha ve arkadaşları arasında goze çar-pan yaratılış farkları da uzun müddet bir arada çalışabilmek için ihtimalini salıp bir mahiyette olduğu göz önüne alınırsa böyle bir

(23üncü sayfanın başı)

ihtimal kendiliğinden silinir.

Kaldı ki savcının zihabını takviye için ileri sürülen delaletler en kat'î mahiyeti de haiz olsa bunların kanunî vasfı atfı cürümden ileri gidemez. Sanık-ların bizzat kendi nefesine tealluk eden ikrarları bile - başka delillere mukarin olmadıkça - sebebi hüküm olamayacağı hukukî bir hakikat iken bunların mes'uliyeti başkalarına sirayet ettirecek laflarına kanunî bir kıymet vererek bu gibi sözlerle herhangi bir şahsın mahkûmiyetini mümkün görmek, bu günkü ceza hukukunun prensiplerine uymıyan bir düşünceden ileri gidemez.

Elhasıl ortada var denecek ve mevcudiyetinde korkulacak bir teşekkül olma-dığı gibi Rehanın marazî ve hayalî bir şekilde ortaya attığı herhangi bir kuru-mun varlığı kabul edilse bile İsmet Rasin'in bununla lakası sabit olamamış, olsa dahî bu alaka senelerdenberi ortadan kalkmış bulunduğu muhakkak bulunmuş olduğun-dan müekkilime bu şekilde de isnadı kabil bir fiil ve mes'uliyeti icap ettirecek bir suç isnad edilemez.

TATBİKİ İSTENİLEN KANUN MADDELERİ : 1

İddiaya hâkim olan zihniyete ve tatbiki istenilen kanun k maddelerine göre İsmet Rasin Tümtürk'e isnad olunan suçun 1-→ Teşkilatı Esasiye Kanunun hükmüne göre teşekkül etmiş olan büyük millet meclisi ile icra vekilleri hey'etini iskat için bazı arkadaşlarıyla ittifak etmek, 2-) İrkçılık ve Turancılık neticesi olarak devletin Teşkilatı Esasiye kanunu ile ana vasıflarını ve milli hissiyatı sarsılmak için bunlar aleyhine ve yabancı rejimler lehine propaganda yapmak keyfiyetlerinden ibaret olduğunu anlamak kabildir.

Yukarıdaki sayfalarda izahına çalıştığım veçhile İsmet Rasin'in hükümeti iskatı matuf bir kasdı olmadığı gibi bu maksadı temin için xx de başkalarıyla ittifak etmemiş, rejiminin ana vasıflarını ve millî hissiyatı sarsmak için bunlar aleyhine veya yabancı rejimler lehine propaganda da yapmamıştır. Sabit görülebilecek fiili ancak - hepsinin milliyetçilik vasfından doğmuş mantikî bir zaruretle - diğerleriyle olduğu gibi Reha Ögüz la da tanışmış, fakat ruh ayrılığı dolayısıyla çok geçmeden ayrılmış olmalarından ve propaganda denilen hareketi de Türkçü olarak tanıyan bir kaç mecmuaya Türkçülük ve irkçılık mahiyetinde bir kaç makale yazmaktan ibarettir.

Savcının vukuuna inandığı bu fiiller - yalnız kendisine bir cemile olarak - sübut bulmuş farzolunsa bile tatbikini istediği kanun maddelerinin hududuna sokmağa imkân yoktur :

Türk ceza kanununun 171 inci maddesinin ikinci fıkrasında (146 ve 147 nci maddelerde gösterilen fiilleri işlemek için yapılan gizli ittifak fiillerinden bahsedilmekte, 146nci maddesinde de Teşkilatı Esasiye Kanununun tagyir ve ilgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan büyük millet meclisini iskat veya vazifesini yapmaktan men'e teşebbüs edenlerden ve 147 inci maddesi de icra vekilleri hey'etini cebren iskat veya vazifesini görmekten cebren men veya buna teşebbüs edenlerden bahsedilmektedir.

146 ve 147nci maddelerde gösterilen bu fiillerin suç sayılması için teşebbüste CEBİR unsurunun tahakkuku icap edeceği gibi 171 nci madde mucibince de yine aynı suçları CEBREN İCRA kasdı ve ~~KESKİ~~ HUSUSİ VASITALAR kullanmak çartıyla gizli ittifak vukuunun sübut bulması iktiza eyler. Bu ef'ali icra kasdında CEBİR ve ittifakta da HUSUSİ VASITALAR KULLANMAK unsuru meydana çık-

(24Üncü sayfanın başı)

(24Üncü sayfa yok. Onun yerine 25inci sayfadan başlıyor)

Çıkmadıkça bu maddenin tatbikine imkân bulunamaz. Böyle olduğu halde savcının iddiasında ne cebrin mahiyeti, ne de vesaiti mahsusaya temas olunmamıştır. Bu CEBİR ve YAKIN VESAITİ MAHSUSA Rehanın Almanyadan getirdiği söylenmiş manut çifte namıllı bir tek tabanca ise, bu çocukların paşa üniformalarıyla bayram yerinde dolayırken bellerine taktıkları oyuncaktan farklı bir şey olmadığı için bu cebrin bir delili veya kullanılacak vesaiti mahsusanın kendisi addediliyorsa buna diyebiliriz bir şey bulunmaz.

Son bir meslekî cemile olarak - savcının vehmi gibi - bütün unsurları cami bir ittifak yapıldığı, kabul edilse bile kendilerinin aksini iddia etmiş olmalarına rağmen 941 senesinden itibaren İsmet'in ne Reha ve arkadaşlarıyla, ne de Bozkurt mecmuasıyla alakası kalmadığı - her hakikati söylemekten çekinmeyen sanıkların hiç bir hususta belirmeyen tam bir ittifakıyla hilafı iddia edilemeyecek kadar tahakkuk eylemiş bulunmaktadır. Bu bir hakikat olunca da haklarında tatbiki icap eden kanun maddesi Türk Ceza Kanununun 171nci maddesinin ikinci fıkrası değil, belki 173üncü fıkrası olabilir. Bu fıkrada ise CÜRUM İCRASINA VE TAKİBATA BAŞLAMAZDAN ÖVVEL BU İTTIFAKTAN ÇEKİLENLER CEZA GÖRMEZLER denilmesine göre ortada yine mucibi takip bir fiil yok demektir.

Savcı da bunu bildiği ve mutlaka maznunlara bir suç izafesini ilzam eylediği için sanıkların bozuşma neticesi olarak ayrıldıklarını kabul etmekle beraber 7 mart 1944 tarihinde Zeki Velidinin evinde yapılan itilaf ile İsmet Rasin'in tekrar bu ittifaka iltihak ettiğini - bermutat - iddiadan çekinmemiş ve hatta hakikat hilafına Bozkurt'un hükümetçe 5 defa kapatıldığını ileri sürmek suretiyle iddialarını bunla cilalamaktan kurtulamamıştır.

Halbuki 7 Mart 944 tarihinde Zeki Velidinin evinde yapılan toplantıda ta-karrür eden uzlaşma şartları, savcının dediği gibi, yalnız Bozkurt mecmuası-nın imtiyazı muvakkaten Dr. Hasan Ferid Cansever'e, ırkçılıktan en iptidai ma-lumatı da olmayan bu hayırlı ve halk dostu hekime devredilmesinden ibaret değil, biribiri aleyhine neşriyatta bulunmamak, biribiri aleyhine açtıkları da'vaları takip etmemek ve kasine iare olunan kitapları kehaya iade etmek gibi hususatı da havi olan fakat tekrar beraber çalışma temayülâtını sureti kat'iyede ihsas etmeyen bu itilaf yeni bir faaliyetin mebdel addolunmuş, milliyetçiler arasında boğuşmalar vukuunu memleketteki komünistlere ihsas ile onların cesaretini arttırmamak için yapılan bu itilaf çok geçmeden alakadarların şeraite riayetsizliği yüzünden, yırtılıp atılmasına rağmen savcı bu mütarekeyi musalaha mahiyetinde kabul etmekle kalmıyarak darılıp ayrılan İsmet Nasin'in tekrar iltihak ile faaliyete devam etti-ğini iddia eylemek suretiyle bu üçüncü fıkranın tatbikine mahalk bırakmamak iste-miş, bu hususta delil x diye ileri sürüldüğü istidlalatı batıla arasında bu vâhi iddiasını asılsız delillerle takviye etmiş görünmek arzusundan vicdanını alıkoy-mamış, davanın her mevzuu hakkında istinat ettiği bu kabil delillerin atfı cürümêa-den başka bir mahiyeti olmadığını ve sanıkların nefsine muzaf ikrarları bile diğer kanunî delillerle takviye edilmedikçe sebebi hüküm olamayacağını bildiği halde arkadaşları aleyhine, çirkin tesirler altında, söylediklerini kanunî birer delil halinde adaletin başına fırlatarak hayalinde yerleşen delilsiz kanaatları bunlarla tahakkuk etmiş haline sokmaktan çekinmemiştir.

Sanıkların Türkçülük ve milliyetçilik temayüllerini de ihtiyat sermaye gibi kullanan savcı bu temayülleri de Türk Ceza kanununun 142nci maddesine temas eden bir suç olarak göstermiştir.

Kanun kitaplarımızda bu madde şu suretle yazılmıştır: " Memleket dahilinde içtimaî bir zümrenin diğeri üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya içtimaî bir züm-reyi ortadan kaldırmak, teessüs etmiş içtimaî zümreleri devirmek yahut memleketi-mizde siyasî ve hukukî nizamını yıkmak için propaganda yapan kimse altı aydan iki seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.... Devletin teşkilatı esasîye Kanunu ile muayyen olan ana vasıflarını veya millî hissiyatı sarsmak veya zayıf-latmak için bunlar lehlerine ve yabancı rejimler lehine propaganda yapanlar altı aydan iki seneye kadar cezalandırılır. "

(26. sahifenin başı)

Bu madde oldukça kesir ef'ali hükmünde toplandığı halde savcı maznunlara isnat ettiği hangi suçu, hangi fıkraya temas etmiş farzederek bunu tasrihe hacet görmediği için maddenin şumulüne dahil hususatın kâffesi hakkında tahlillerde bu-lunmak mecburiyetini de bize tahmil eylemiştir.

Irkçılık temayülâtını Türklerin diğer unsurlar üzerinde tahakkümünü tesis veya Türkler haricinde kalan unsurları ortadan kaldırmak, yahut memleketin siyasî ve hukukî nizamını yıkmak mahiyetinde telâkki ederek bundan dolayı bu madde şayanı tatbik görülmüşse bu telâkki hiç bir zaman doğru olamaz. Yukarıda da geniş ve de-rin surette münakağa ettiğim vehile Turancılıkla bunların bir münasebeti olmadığı gibi ırkçılık ta milliyetçilik mefhumuna dahil olduğu ve bu fikrin tatbikat saha-sında tecellisi hayati ehemmiyeti haiz hükümet işlerinde yabancı unsurların kulâ-nılmamasından ibaret olmasına göre ~~kanunî~~ bununla yıkmak, ortadan kaldırmak, tahakküm etmek gibi kasıtlar husul bulmayacağı cihetle ne ırkçılık, ne de Turancı-lık hakkında yapılacak propaganda diğer zümreler üzerinde tahakküm ifade etmez.

Yine Türkçülük, ırkçılık ve Turancılık devletin muayyen ana vasıflarından milliyetçilikten başka bir şey olmadığı ve ifade ettiği mana milli hissiyatı sars-mak, zayıflatmak değil, anı dimdik durdurmaktan başka bir olamayacağı cihetle bundan milliyetçiliğe hizmet ve anı tevkir mevzuu bahsolabileceğine göre ortada millî hissiyatı sarsacak ta bir hareket mütasavver olamaz. Böyle xx olunca da bu maddenin herhangi bir fıkrasına temas edecek bir fiilin de mevcudiyeti kabul olunamaz. Şu halde meydana sanıklara, bilhassa müekkilime kabili isnat olabile-cek müstelzimi ceza bir propogandanın vücuduna tehayyüle inkân olmadığı gibi meclis veya hükümeti devirmek için bir ittifak yapılmış olamsı da vehim hududunu geçemez. Savcı hakikaten herhangi şekilde bir propoganda yapıldığına samimi olarak inemişse bizleri de inandırmak için ne vakit, nerede, ve ne suretle propoganda yapıldığını ve bunun neden ibaret olduğunu bildirmek lütfunu esirgememelerini dileriz.

Binaenaleyh - bilhassa - müekkilime kabili isnat olabilecek hiç bir suç mevcut olmadığından bu davanın hakikî mahiyeti fiilsiz fail aramaktan başkaca bir şey olamaz.....

N E T İ C E :

Sayın yargıçlar, Tarihe mal olacak bu düğümün ellerinizle çözülmesini tali ve nasip sizlere bırakmıştır. O eller ki birinde milletin istiklal ve mevcudiyetini koruyacak birer silah, diğesinde de amme nizamını ilgilendiren hadiseleri ölçecek birer mizanı adalet bulunuyor. Kararınızı tarihimizin sayfelerine geçirmeden evvel bu davanın hakikî mahiyet ve saiklerini o mizanla ölçünüz

Bu dava savcının dediği gibi hakikaten bir rejim davasıdır. Fakat mevzu değil, mahiyeti itibariyle ... Eveç bu dava ülilemrin iğfaline matuf hareketlerin, devletin ana vasıflarına vurulmak istenen gizli darbenin davasıdır. Zararlı rejimlerin millette milliyet hissini boğarak kendi rejimlerini ikameye müteveccih bir tegallübün temini, heraslarla örtülen hakikatin inliyon feryadı davasıdır... Hâdiseye mübdilerin vermek istediği veçheyi vermek için sanıkların kendilerine tatbik edildiğinde ısrar ettikleri içkenceler tahakkuk eder ve bunlara inanmak zarureti hasıl olursa o zaman da bu dava ceza kanunlarımızın

(27 nci sahifenin başı)

zın yarıtlması, usûl kanunlarımızın da bir zulüm vasıtası haline sokulması davasıdır ve bu itibarla da hakikaten bir rejim davasıdır.

Neticelerin vasıtaları muhik kılması ancak ve ancak Cizvit an'anesinde görülebilir. Adalet kendini izhat için herkesten kullanılacak vesaitin de muhik olmasını ister. Vicdanlara vurulacak gemlerin yeri adalet divanları değil, ancak engizisyon mahkemeleridir.

Saygı değer hakimler, Biliyorum ki uzadıkça uzayan yazılarımla sizlere kelal verdim. Fakat benden evvel sayın savcı için tarih ve felsefesini bilenlere bırakarak iddiasını davanın yalnız hukukî cephesine hasretse ve bilhassa sanıklara ait hakların da müdafaasına memur ve mecbur olduğu amme hukuku içinde bulunduğunu unutmazaydı bu yazılar onun iddianamesinde bulunacak, beni de bu yorucu zahmetten kurtaracaktı. Böyle olamadı ve bizlere vermeği vadeylediği istihza ile dolu iddianameyi gazetelere peşkeş çekmek suretiyle yeni bir gailenin temeli atılmış oldu. Her satırı hakikati daha kalın sislerle örten, vakıaları lüzumundan fazla izam eden bu iddianamenin yar ve ağyar önüne serilmesinden doğabilecek skibetlerden ~~muhtemelen~~ masun kalmamızı dua ederim. Ve bu herası duyan bir insanın huzurunuzda müdafaalarını kısa kesmesine nazarı müsamaha ile bakacağınızdan emin olarak bu layihamı dosyanızın mahremiyeti içine koymakla iktifa eylerim.

Son sözüm de İsmet Rasın Tümtürk'ün suçsuz bir mücrim, bu davanın da failsiz bir fiil davası olduğunu tekrardan ibaret kalacaktır. Davada kanun ve adaleti hakim kılacak ellerinize bırakarak tam bir huzur içinde huzurunuzdan çekilirken müekkilimin şeref ve istikbalı de vicdanlarınıza emanet ediyorum. Bundan sonrası İsmetin nasibine, sizlerin de zevki adalet ve şekli telakkinize bağlı kalacaktır.

Derin itimad ve saygılarıyla.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 056-83/4

(İsmet Rasim Tümtürk'ün müdafaaanamesinin suretidir)
1 Numaralı Sıkı Yönetim Mahkemesi Yüksek Başkanlığına

Silintisiz ve çıkıntısız otuz sekiz sayfalık işbu müdafaaanamenin her sayfasındaki yazılı kısmın altı tarafımdan imzalanmıştır. Yapılan tashihler yalnız benim el yazımıyla yapılmış ve her tashih hakkında tashihin bulunduğu sayfanın altına el yazımıyla şerh yazılmış ve altı tarafımdan imzalanmıştır.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 056-23/5

Özü: Müdafaaanamemdir.

Bu dava savcının dediği gibi yeni bir rejim ve yeni bir nizam kurmak davası değildir. Bu dava eslında pek mahdut bir zümrenin, kendi menfaatlerinin

icabını böyle harekette gördüğü için, suiniyetle ihdas ve icad ettiği ve daimi tahrikler ve el altından çalışmalar ile boyuna şişirilen sun'î vehedefini şaşırmış bir davadır.

Bu davanın tahrikçilerinin hareketlerinde amil olan çeşitli düşünce ve hesapların teker teker nispet ve rollerini tayin etmek hemen imkansızdır. Bilhassa onları bu yolda hırsla yürümeğe sevkeden ruhî ve hatta belki de tahteşsuurî amillerin tesirleri tam olarak ölçmek ve ispat etmek büsbütün imkansızdır. Ancak bazı şeyler pek aşîkârdır. Bunları muhataplarımin da bildiği muhakkak olmakla beraber bir de açıkca kâğıt üzerinde tesbit etmiş olmak için bunları kısaca kaydediyorum:

- 1- Nazarı dikkati başka tarafa çekmek. Tahrikçilerin başta gelenlerinin bazı kirli çamaşıbları ortaya atılmıştı; bunları tevil ve örtbas etmek hususunda bir hayli güçlük çektiklerini tahmin edebiliriz. Bunların üzerinde fazla durulmamasını temin etmek ve bilhassa başka işlerin ve bu sefer belki tevil ve izahı okadar kolay olmayacak işlerin efkârı umumiyeye ve devletin başında olanlara aksetmesinden endişe duymaları tabiidir. Bunu önlemek için siyasette klasik hale gelen bir taktik yine kullanıldı: başka tarafta bir gürültü çıkarıp, bir hadise yaratıp dikkati o tarafa çekmek.
- 2- Bu dava büyük bir dereceye kadar şahsî rekabetler, çekememmezlikler, fırsat kollayan sinmiş şahsî münaferetler ve kinler davasıdır. Bu cihetlere duruşma esnasında arada sırada temas edildi; pek derinleştirilmedi; buna dair bir sözün zabta geçirilip geçirilmediğini ise pek hatırlamıyorum.
- 3- Bu davanın şişirilmesinde büyük bir amil de şüphesiz bazı kimselerin hükümeti bazı tehlikelerden koruyor görünerek kendi mevkilerini tarsin etmek ve salahiyetlerini idame ve tevsi etmek istek ve temayülleridir. Hani bazı arsız çocuklar vardır; deniz kenarından veya dik bir yamacın yakınından kendi halinde yürüyen bir kimsenin sessizce arkasına sokulup birdenbire ürkütecek şekilde kollarını onun beline atar ve "Tutmasaydım düşüyordun!" der. İşte onun gibi bir şey...
- 4- Bulanık suda balık avlamak isteği. Huzur ve rahat içinde bulunan, içtimai nizamı dosta ve düşmana karşı bir istikrar manzarası arzeden, devlet başındakiyle halk arasında karşılıklı ve vasıtasız, perdesiz, paravanasız bir anlayış ve itimat hüküm süren cemiyetlerin berrak muhitleri karanlık şahsî gayeler peşinde koşanlar için, kolayca bir şeyler yapıyor görünüp şöhret ve mevki kapmak isteyenler için, aklınca tehlikesizce sadist temayüllerini tatmin etmek isteyip saha arıyanlar için, bir mevkiin postuna bürünüp kolayca arslanlaşdırmak isyeneler için, muvafık bir zemin değildir. Bunların ve bu gibi başkalarının işine gelen şüphe ve vehim içinde herkesin herşeyden korkup çekindiği, hakikatlerin ifadesine cesaret edilemeyen, kin, nefret ve düşmanlık hareketlerinin çıkardığı toz duman ve karanlığın arkasından kolaylıkla entrika ve dalaverelerin yürütülebildiği bozuk ve hasta bir cemiyettir. Böyle bir cemiyeti bulurlarsa bu halinin geçmemesine çalışırlar ve sıhhatli bie cemiyeti de bu hale getirmek için uğraşırlar. Tıpkı yaraların içinde yaşamağa tabiat tarafından mahkûm edilmiş bulunan, öyle yaratılmış olan, bir nevi kurdun en ufak bir sıyrık bulunca, sıcak iklimlerde, o sıyrığın içinde yerleşip boyuna saçtığı hususî zehirlerle yaranan kapanmasına mani olduğu, yarayı gittikçe tahriş ederek azdırdığı ve teaffün ettirdiği gibi.

- 5 Hükümetle milliyetçi Türk gençliğinin räsına manevî bir mih sokmak arzusu. Yarının getireceği çeşitli ağır imtihanlar ve karşılaşacağı, âni değişiklikler ~~mümkün~~ göstermesi mümkün tehlikeler karşısında devletin değişmez en kuvvetli dayanağı milliyetçi Türk gençliğidir. Herhangi bir yabancı ölkü ve propagandanın yurttan yayılışını önleyecek olan bu milliyetçi gençliğin milli şuur ve heyecanıdır. Türk yurdunu dış hücumlardan korumak için en büyük cömertlikle kanını akıtacak zümre bu milliyetçi Türk gençliğidir. Milli bünyenin ve içtimai nizamın zaaf anlarında bohranlı devrelerde iç nizamı ayakta tutacak zinde kuvvetin manevî tarafını da ancak yine bu milliyetçi gençliğin hükümete ve devletin başındakilere karşı duyacağı samimî sevgi ve itimat teşkil edecektir. Onun için bu devletin hayat ve emniyetine karşı işlenebilecek en büyük suç bu milliyetçi gençlik ile devletin başındakiler arasında bir mih sokmaktır. Bunu yapmak bugün olmasa bile yarınki şartlar altında devlete karşı işlenebilecek en büyük ihanet, sokulabilecek en tehlikeli kundak vasfıyla takdir olunacaktır. İşte bu davanın tahkikatı sırasında bazı tahkikatçıların bu hareketi yapmağa çalıştığını görüyoruz. Bunu devletin başındakiler görmüyor, göremiyorlardır; elbette göremezler, çünkü bunlar onların gözünün önünde değil, bizim gözümüzün önünde yapılmıştır. Sebepsiz, tamamen sebepsiz, ve çok ağır işkencelere maruz bırakılan bir genç hakkında tahkikatçılardan birinin; "şimdiye kadar değilse bile bundan sonra menfi olmuştur ya." sözlerini bir muvaffakiyet, bir zafer edasıyla söylemiş olması ne kadar manidardır.

Savcı Kâzımın Üç Yanlışını Düzeltme

Savcı Kâzımın son tahkikat kararında ve esas hakkındaki son mütalaa ve iddia yazısında görülen yanlışları hepsini düzeltmeğe kalkışacak değilim. Çünkü bunun için yeter sabrım olmadığı gibi, müdafaamemin hacmini buna göre tayin edip mefkufuya taalluk eden bu davayı uzatmak ta istemiyorum. Ancak müsaade buyrulursa savcının son yazısının baştarafındaki üç noktaya, bunların hakikate aykırılığı pek bariz olduğu için ve hak ve insaf duygularımı fazlaca incittiği için, kısaca dokunayım:

1- Türkçülükle Faşistlik ve Nasyonal Sosyalistlik arasında bir mahiyet birliği varmıdır?

Komünistlerin ve sair Türk düşmanlarının çok eski zamanlardanberi Türkçülere edegeldikleri isnat ve iftira Faşistlik veya Nasyonal Sosyalistlik taklitçiliği ve hatta taraftarlığı olmuştur. Zamanla bu isnat komünist propaganda taktığının öylesine bir temel taşına teşkil eder oldu ki, bu terane en gizli bir komünisti bile tanıtan bir işaret halini aldı. Bu mealde bir beyanın sayın savcıdan da sudur ettiğini görmek benim için bir hayret ve teessür sebebi teşkil etti. Bu herhalde sayın savcının bu gibi propaganda hareketlerini eskidenberi takip etmediği için bu iddianın menşeiini bilmemesine ve bu iddia şimdiye kadar çok tekrarlanmış olduğu için hulus ve saffeti dolayısı ile onun hernasılsa buna kandığına hamlolunabilir.

İşin hakikatine gelince: Faşizmde ve Nasyonal Sosyalizmde iki baş unsur vardır: milliyetçilik ve otoriterlik. Türkçülük Türk milliyetine has birçok hususiyetleriyle bu iki rejimden ayrıldıktan başka bir de bu rejimlerin baş unsuru olan otoriterliğe tamamiyle muarız olmak bakımından bu rejimlerden kat'iyetle ayrılmaktadır.

Türkçülük memlekette düşünce hürriyeti, söz ve yazı hürriyeti, keyfi idare yerine istisnasız bir kanun hakimiyeti taraftarıdır; memlekete koyun-adamdan ziyade şahsiyet, ferdi düşünme kabiliyeti ve medenî cesaret sahibi adamdan fayda gelebileceğine inanır; ve bu bakımlardan Türkçülük komünizden olduğu kadar Faşizm ve Nasyonal Sosyalizmden de hiç bir şeyin doluramayacağı kadar derin bir uçurumla ayrılmaktadır.

Sırası gelmişken başka bir noktaya da temas edeyim: maznunlardan muhterem Doktor Hasan Ferid Cansever'in müdafaasının okunmasını müteakip, 22 Şubat 1945 Cuma günü celsede sayın savcı, Türkçülerden bazılarının yabancı devletlerle iritabatlarına dair elinde vesikalar bulunduğunu, ve fakat devletin menfaati şimdilik bunların mahrem tutulmasını Amir bulunduğundan bunları ifşa edemeyeceğini, ilerde neşrolunacaklarını söylemişti. Bu vesikaların mevcudiyeti savcı Kâzımın şahsî kavli mücerredinde kalmaktadır; bu ifşa ve vaadi

işiten herkes bu vesikaların varlığına inanıp inanmamakta sebesttir. Bu vesikaların Emniyet Müdürlüğünde istiktap zımında beyaz kağıt üzerine alınan bazı imzaların üstüne sonradan bir şeyler yazılması ve mukaddem tarih atılması suretiyle vücut bulmuş olması da mümkündür. Bu vesikalar sahte olmasa dahî en masum mektupların bile ne derecelere kadar suitefsir edildiğinin açık misalleri gözümüzün önünde iken bu vesikaların metin ve mahiyeti bitaraf ve kanunî bir mercice esaslıca tetkik olunmadan ve bilhassa vesikalar kendisine atfolunan kimsenin etraflı ve serbest müdafaası alınmadan bunlara binamen bir kanaat edinmenin ve ortaya atmanın kanun ve adaletin ruhuna ne kadar aykırı olacağı uzun uzadıya izaha lüzum yoktur.

Bütün bunların dışında olarak ben savcının böyle bir beyanda bulunmasını esasından da doğru bir hareket olarak görmüyorum. Evvela mahrem tutulması devletin yüksek menfaati icabından olan bazı vesaikin, metnini olmasa bile vücut ve mahiyetini, şahsına müteveccih bir iştika ve itham şemmesi sezilmesi üzerine bir müdafa silahlı olarak kullanmak için alenî bir celsede ifşa edivermek pek doğru olmasa gerek; bilhassa, misalimizde olduğu gibi vesikanın vücutu bir kere ifşa ve kabul edildiği takdirde muhteviyatını aşağı yukarı tahmin etmenin mümkün olabileceği hallerde. Saniyen eğer savcı Kâzım yabancı bir dil bilseydi ve o dillerin hukuk edebiyatında çok bulunan "hukuk ahlâkı" (İngilizcesi Legal Ethics) mevzuu üzerinde bir kaç kitap okumuş olsaydı, bütün bu kitapların ittifakla hukukçulara azamî titizlikle iştinaş edilmesi gereken bir hareket olarak, delillerini hemen ibraz edebilecek bir mevkiye bulunmadığımız bir iddiayı ortaya atmamak fiilinden bahsettiklerini bilirdi.

2- Türkçülük- Atatürkçülük.

Savcı Kâzım son iddia yazısının baştaf larında bir yerde Türkçülerin kendilerine muarız olanlara Atatürkçü dediklerini söylüyor. Bunu neye istinade söyleyor? Ne şimdi mahkemede bulunan maznunlardan biri ne de dışardaki Türkçülerden hiçbirinin böyle bir beyanda bulunduğunu duymadım. Bilakis bazı maznunlar Türkçülüğün aksinin ne olduğunu da sarahaten söylediler. Mesela ben "Türkçülüğün mefhumu muhalifi Türk düşmanlığıdır." demiştim. İşte bu budur; bu kadar basit ve bu kadar dosdoğrudur. Atatürkçülüğe gelince Atatürkçülük Atatürkü sevmek ve beğenmek demektir. Türkçülerin ve bilhassa genç Türkçülerin çoğunluğu Atatürkü sever ve beğenir. Tabii bu duyguları şahsa göre değişir ve derecelenir, çünkü Türkçülüğün baş şiarlarından biri samimiyettir. Her işte ve bilhassa millî mahiyette olan her işte imkanın azamî müsaadesi nispetinde samimî olmak, sözü özüne uygun olmaktır. Türkçülerin arasında Atatürkçülüğe en uzak gibi görünen Atsız bu meseleye karşı vaziyetinin ruhunu şu mealde bir cümleyle ifade etmişti: "Başkumandan Mustafa Kemal Paşayı tebci ederim, fakat Reiscümhur Atatürkün her hareketini beğenmeğe mecbur değilim." Diğer maznun Türkçülerin vaziyeti ise Atatürke derece derece daha yakın görünüyor. Şuhalde Atatürkü mutlak surette sevmemek veya beğenmemek Türkçülerin umumî bir vasfı ve hele Türkçülüğün bir unsuru olmaktan uzaktır. Ben, samimiyetle ve hüsniniyetle taşıyan her fikri, Türk düşmanlığının her şekil ve derecesi müstesna, şükünetle ve hürmetle karşılamak ve serbestçe münakaşa etmek taraftarıyım. Her işte ancak böylelikle basma kalıp klişelere saplanmaktan kurtulup doğruya erişmenin mümkün olabileceği kanaatindeyim. Türkçülerin ağzından Türkçülüğün aksinin Atatürkçülük olduğunu ifade ve ifşa etmeyi olsa işin iç yüzünü bilmeyen bazı körpe çocukların Atatürke karşı olan sevgilerini istismar ederek onları Türkçülüğün aleyhine kıskırtmak ve millî birliği bir de bu cihatten bozmak gayesiyle izah edebiliriz.

3- Atsız nasıl tanırım.

Savcı Kâzım son mütalaa ve iddia yazısının ikinci sayfasında bir yerde, "Aralarında dahî muvazenesizliğiyle maruf Nihal Atsız..." demektedir. Savcı bunu nereden almış, ben hiç bir hakikî Türkçüden böyle bir şey işitmedim. Adı "Atsız" değil "Atsız" olan Atsız diğer Türkçülerin nazil tanıdığını söylemek bana değil onlara düşer. Ben ancak savcının umumî bir şekilde Türkçülere mal etmek istediği bir kanaatin benim hisseme düşen kısmını yalanlıyorum. Bence Atsız bütün hayatı boyunca her türlü şahsî menfaatini Türklük uğruna feda edegelmiş, mefküresinde yüzde yüz samimî, yüksek ahlâklı ve kahraman ruhlu bir adamdır. Bence Atsız "muvazenesizliğiyle" değil, bu hassalarıyla maruftur.

Bu Tahkikatın Hususiyetleri

Şimdi müsaadenizle bu tahkikatın arzettiği hususiyetleri sırasıyla ele alıyorum:

Tahkikatı Yapan Kim ?

Salahiyettar askerî makamların resmî binalarında tahkikat yapmak için bu hizmete muhassas ve elverişli yerler varken henedense, subay maznunların sorgusu da dahil olduğu halde, duruşma safhasından evvelki bütün tahkikat Emniyet Müdürlüğü binası içinde yapılmıştır.

Hazırlık yahkikatı mı, yoksa ilk tahkikat mı olduğu bir türlü anlaşılamayan bu tahkikat nasıl cereyan etmiştir? Duruşma zabtında buna dair izahat ve tafsilat yoktur. Yalnız bu tahkikatta alınan her ifadenin zikri "Usûlen alınmış" sözleriyle başlar. "Usûl"ün ne olduğunu kat'iyetle bilmiyorum. Olanı aynen anlatmakla iktifa edeyim.

Laalettayin bir sorgum:

Höcremden çıkarılıp bir odaya götürülüyorum. Kapıyı açıp içeri girince karşı tarafta kocaman bir koltuğa gömülüp, vücudunu kendine has bir şekilde çarpıtarak oturmuş, ayaklarını odanın ortasına doğru uzatmış, ağzındaki püroyu püfür püfür içen bir adam var. Yüzüne ve sesine elinden geldiği kadar mütaazzım, gazup ve kahhar bir ifade vermeğe çalışıyor. Bu, Emniyet Umum Müdür Muavini Kâmurandır. (Soyadının Çuhruh olduğunu zannediyorum.) Kamuranın sağında ve kapı ile koltuk arasında, duvar dibinde orta büyüklükte, üzeri çıplak bir masa var; masanın arkasında bir iskemle. Bu iskemlenin üstünde müddep bir şekilde sivil giyinmiş, Hukuk rozetli genç bir adam oturuyor. Bu, şimdiki savcı Kâzım Alöçtür. Kamuranın koltuğunun sol tarafında başka bir masanın arkasındaki iskemlede bir başka genç oturuyor. Önündeki masada bir yazı makinesi bulunan bu genç sivil polislerden daktilo vazifesini gören Muzafferdir.

Sorgu başlıyor. Sualleri Kamuran soruyor. Sorduğu sualler verilmesi matlup cevapları anlatır mahiyette. Bazıları evvelce verilen bir neticeyi teyit ettirmek isteyen suallerden ibaret. İstenilen cevap çıkmayınca Kamuranda bir hiddet ve şiddet fırtınası; ayağa fırlıyor, tehditkâr tavırlar alıyor ve nihayet istenilen cevabı işkence ile alacağını açıkça söylüyor. Bütün bu sırada Kâzım Alöç ile Muzaffer, bunlardan birincisi dikte ettirmek ve öbürü makine ile yazmak suretiyle Kamuran'ın umumî direktifi altında birşeyler zabta geçiriyorlardı. Bunlardan kırık dökük bazı sözleri yarı işitiyor, yarı işitemiyordum. Ne yazıldığına dikkat etmenin imkânı yoktu. Bazan bir şeyin zabta geçip geçmeyeceği hususunda tereddüde düşülünce, Kamurandan soruluyor, onun bir işareti meseleyi hallediyordu. Zannedersem o sefer, belki de daha önceki sefer idi, iyi hatırlayamıyorum, söylediğimden bambaşka bir şekilde zabta geçirilen bazı şeylere itiraz etmiştim; nazarı itibare alınmadı. Nihayet Kamuran'ın elinin sinek kovar gibi bir işareti sorgunun bittigine işaret ediyor. O sorgunun sonunda zannedersem kitap okumama müsaade edilmesi hakkında bazı dileklerde bulundum. Ve Kamuran bunu kısmen kabul etti. O sırada sonu bağlanan ve imza yerleri hazırlanan zabıt kâğıtlarını Kâzım Alöç topladı ve biribirinin üstüne bir deste halinde koyarak en altındaki yerinde kalmak ve üstündekiler sıra ile birer ikişer parmak yukarı doğru kaymak suretiyle kâğıtları gereken şekilde sıraladı. Kâğıtların yalnız imza yerleri görünüyordu. Kâzım Alöç'ün parmağıyla işaret ettiği yerleri imzaladım. Kâğıtlardan hiçbirisini okumadım. Kamuranın ikinci bir işareti. Dışarı çıkarılıyorum. Benim sorgularım diğer maznunlarınkine nazaran çok basit ve hadisesiz geçmiştir. Meskela benim sorgumda tahkikat hey'etinden yalnız bu hey'etin başı Kamuran ile hey'etin azasından Kâzım Alöç bulunmuştur. Hey'etin diğer azası olan İstanbul Emniyet Müdürü Ahmet Demir ile bunlara nazaran ikinci planda kalan Sait Koçak (İstanbul Emniyet Birinci Şube Müdürü) ve Ankaradan gelen muhtelif diğer Emniyet mensupları vesaire benim sorgumda bulunmadığı gibi sayın Örfî İdare komutanı da benim sorguma şeref vermemişlerdir. Diğer maznunların sorguları daha kalabalık olduktan başka daha heyecanlı ve enteresan tablolar da arz etmiştir. Kufürler, tehditler, tokatlar vesaire; muhtelif sorguların yeknasaklığı başka türlü giderilmiştir. Ancak iki noktada her sorgu birleşiyor:

1- Sorguyu kim yapmış olursa olsun, ki ekseriya kamuran yapmıştır, ifade zabtında onun adı ve şahsiyeti ortadan silinmiş ve bütün ifadeler Kâzım Alöç tarafından alınmış gibi gösterilerek yalnız onun tarafından imzalanmıştır. Şuhalde "Usûlen alınmış" bulunan bu ifadelerin hemen hepsi, başka bir nokta-

yı araştırmaya kalmadan, sahtelikle mualleldir.

2-Bütün maznunlara ifadeleri okutulmadan imza ettirilmiştir. Maznunların bunu niçin yaptıklarına gelince: bunun yardımcı sebepleri itimat etmek, mahcubiyet, tıxcrübesizlik, o anın şaşkınlığı, telkin altında kalmak gibi sebeplerdir. Asıl ana sebebi ise bundan sora gelen bölümde anlatıyorum.

İŞKENCE

Bu tahkikatın başlıca hususiyetlerinden bürünü de işkence teşkil ediyor. Bu işkence mevzuuna dair söylenecek herşeyi söylemeğe bu kısa müdafaanamede yer olmadığı gibi esasen herhangi tek bir maznunun yapılan işkencelerin panoramasını eksiksiz bir bütün halinde görmesine de tahkikatın üzerine, bilhassa baştarafına ve muharrir kaynaklarına üzerine, gerilen kalın ve hiç bir zaman kalkmamış bulunan esrar perdesi manidir. Ben burada sadece tatbik olunan başlıca işkence nevi ve şekillerini söyleyeceğim ve ancak sağlam surette bildiğim kadarını söyleyeceğim.

Evvela şu noktayı belirtmek icap eder ki bilfiil ve maddeten yapılan işkencelerin yanında ve arkasında sarih veya müphem surette yapılan işkence tehditleri yerxx almıştır. Ve tahkikatın seyri üzerinde müessir olan belki bilfiil yapılan işkencelerden çok fazla olarak bu işkence tehditleridir. Bilfiil yapılan işkencelerin çoğu ve pek bariz şekillerinin hepsi ilk veya hazırlık tahkikatı denilen safhanın bitmesiyle bitmiş veya duruşmanın sonuna doğru hafiflemiştir. İşkence tehditlerinin karanlık gölgesi ise devam etmiş ve duruşmanın sonuna kadar maznunların maneviyatını bozucu, susturucu ve sindirici bir baskı tesirini icra etmiştir.

Türkçülere karşı yapılan işkenceleri iki kategoriye ayırabiliriz:

- Uzun müddet tatbik edikime neticesinde maznunun ruhî kuvvetini ypratıcı ve inhitata uğraticı tesirini tedrici ve birikici bir şekilde icra eden "hafif" fakat devamlı tazyik ve tazip tedbirleri .
- Maznunun bütün maneviyatını bir hamlede çöktürmeği istihdaf eden acı, vahşî ve şedid işkence şekilleri.

A) Devamlı ve "hafif" tazyik ve tazip tedbirleri. Evvela şu noktayı belirtmek icap ederki tahkikat esnasında tatbik edilen mevkufiyet tarzı, başka hiç bir şey olmasa da, başlı başına bu bende girecek mahiyettedir. Kanun bizim askerî tevkif evinde mevkuf tutulmaklığımızı emrettiği halde hemedense ilk tahkikat ve duruşmanın çoğu sırasında Emniyet Müdürlüğü binası dahilinde hapsedildik. Hapsedildiğimiz hücrelere bir karyola sığdıktan sora fazla yer kalmayacak derecede dar, tavanları basık, havasız, karanlık ve pisti. Ya dışarıya hiç penceresi yoktu, yahutta pencere vazifesi gören aralık pencereden ziyade delik denecek kadar dardı. Hücrelerin içinde tahtakurusu ve sivri-sinek kaynaşıyordu, bir aralık salgın halinde bitler de etrafı kapladı. Bu haşerati ortadan kaldırmak için en basit bir hareket kâfi gelecekken hiçbir şey yapılmadı. Karyolaların üstünde tahta parçalarının yanyana getirilmesiyle yapılmış bir sathın üstünde yattık. Aylarca tam bir ihtilat memnuiyeti halinde yaşadık. Sorgularımız bitti. Hala ihtilattan memnuiyet devam etti. Duruşma başladı, ihtilattan memnuiyet yine devam etti. Duruşmada sorgular bitti, bir kısım maznunların hala ihtilattan memnuiyeti devam etti. Şahitler dinlendi hala aynı hal devam etti. Şahitlerden sora yazılı delillerin okunmasına başlandı ve bu iş te bir müddet devam ettikten soradır ki ihtilattan memnuiyet herkes için nihayet kaldırıldı. İhtilattan memnuiyetin maznunlar için ifade ettiği mana uzun aylarca bir mezar yalnızlığını çektirmekten de ibaret kalmadı. Bu ihtilattan memnuiyet maznunları tazip, tahkir ve izrar etmek gayesiyle yapılan çeşitli muameleler için bir türlü bitip tükenmek bilmeyen bir bahazne kaynağı olmuştur. Yalnız üç misal vereceğim: Mesela ihtilattan memnuiyeti muhafaza etmek için mevzu kaidelerden biri hücrelerden ayak yoluna giderken iki maznunun birbirinin yüzlerini uzaktan bile olsa görmemeleri için ayakyoluna çıkmak bir sıraya konmuştu; evvela birisi çıkacak, dönüp hücresine gidecek, üzerine kapısı kapanacak ve ondan başka birisi kapısına vurarak dışarı çıkarılmayı isteyecek ve bekleyecektir. Kapısı belki açılacak, belki de açılmayacaktı, bu biraz da baht işiydi. Otuz küsur kişi tek bir ayakyoluna gitmek için sıra bekliyordu. Nihayet iş öyle bir hale geldi ki en acil ve tabii bir ihtiyaç için bile olsa ayakyoluna gidebilmek muvaffakiyet ve mazharîyet halini aldı. Buda maznunlara yapılan muameleleri tanzim eden kimseleri tatmin etmedi. Bir gün baktık ki yeni bir kaide konmuş. Ancak günün muayyen saatında onbeşer dakikalık bir müddet

içinde dışarı çıkmaya izin varmış, geri kalan müddet içinde ne kadar acil bir ihtiyaç olursa olsun dışarı çıkmak mutlak surette yasakmış. Hesap etmişim ve hesabımın neticesini bir yazı ile tahkikat hâkimi Kâzım Alöçe de bildirmiştim. Herkesin işini en çabuk bir şekilde yapıp bitirmesi halinde de bir maznuna dışarı çıkmak sırası 24 saatte bir bile gelmiyordu. Ben acil ve tabii bir ihtiyaç için bile en aşağı yirmidört saat beklemek mecburiyetinin manasını akli selim takdir eder.

Yiyeceklerimizi dışarıdan çok zor, masraflı, zararlı ve külfetli bir şekilde temin edebiliyorduk. Bunun tafsilatı, ayrı bir rezalet faslını dolduracak kadardır. Fakat bir gün o da çok görüldü. Bir tahdit vazediliverdi. Dışarıdan yalnız dört kalem eşya aldırmağa müsaade edilecekti: domates, hıyar, peynir ve zeytin. Okadar. Çünkü yalnız bunlar zarurî ihtiyaçlarım ve başka şeyler lüzumsuz bir lüks teşkil ediyormuş, ve bize unutulması çok güç bir eda ile söylendiğine göre biz oraya istirahat etmek için getirilmemiştik.

Doğrudan bir kıl eni kadar bile ayrılmamış olmak için hemen ilave edeyim ki bu yukarıdaki iki tedbir çok sürmedi, az sonra kaldırıldılar, fakat benzerleri ~~xxx~~ yerini almakta gecikmedi. Emniyet Müdürlüğünde bütün ikametimiz boyunca çeşitli tazip ve tahkir tedbirleri birbirini takip etti. Ruhlarımızda birinin boşalttığı yeri öbürü hemen doldurdu. Sürprizsiz geçen günler az oldu.

Bir tedbir daha: (Bu vereceğim son misaldir) Biz sıcak bir yazın en sıcak günlerinde mevkuftuk. Havasız, bunaltıcı hücrelerde kapalıydık. Aylarca yikanamadan kaldık. Yediğimiz şeylerin yağları vessaire hep yattığımız yatağın üstünde idi. Bu vaziyet içinde hiç olmazsa elini ve ağzını yıkayabilmenin bu vaziyette bulunduğumuz yerdeki tek musluğun suyunu kestiler. Bazı günler lütfen bir iki saat kadar su akıttılar ve buna (hücrelerden çıkmak için gerekli olan uzun merasim sebebiyle) maznunlardan ancak bir kısmı erişebildi, bakan ise günlerce üstüste muslukten bir damla su akıtılmadı. Dışarıdan ufak bir şişe suyun getirilmesine imkan bazen hasıl oldu, bazen de olmadı. Bu böyle bütün bir yaz ve son bahar sürdü.

Türkçülerin Emniyet Müdürlüğü binasında geçirdikleri aylarca süren müddetin bütün safahatı, en ince teferruatına kadar, bugün gözümün önünde cereyan ediyor gibi hafızamda canlıdır. Son derece sakin olarak, hissiyatıma kendim de hayret edecek kadar hakim olarak vakalarım bir mücerret şuur bita-raflığı ile bakıyor ve hüsünüyetle ve gayretle bütün bu müddet esnasında bize karşı yapılan bir tek dürüst ve temiz hareket, yapılması unutulmuş bir tek çirkinlik ve küçüklük nevi bulmağa çalışıyorum. Çalışıyorum, fakat muvaffak olamıyorum.

Şurasını derhal teslim edeyim ki Emniyet Müdürlüğünde yapılanların bütün manevi mes'uliyeti ancak orada hakim bir zümreye aittir. Her rütbede Emniyet mensupları arasından Türkçülere yapılan zulümlere karşı içinden nefret duyan ve bunların icrasına alet olmaktan elinden geldiği kadar çekinen pek çok Türk çocuğu çıkmıştır. Onların vaziyetini anlıyor ve takdir ediyorum.

Emniyet Müdürlüğündeki yaşatılış tarzımızın umumî şeklinin de bir nevi işkence olduğuna işaret ettikten sora buna ilaveten muayyen şahıslara karşı zaman zaman adamına ve tahkikatın seyrine göre yapılan "hafif" ve devamlı işkence nevilerinden birkaçını arz edeyim:

Yakınlarıyla görüşmemek. Birdenbire sevdiklerinin arasından alınıp kapatılan ailesine bağlı her adamda yakınlarına, anasına babasına, çocuklarına, kardeşlerine karşı şiddetli bir hasret mazur görülebilir. Hele bu yakınlar maddî manevî her türlü sıkıntı içinde en gayri müsait ve acı şekiller arzeden hayat mücadelesi karşısında yapayalnız kalmışlarsa onlara karşı duyulan hasrete bir üzüntünün, merakın, iç titreyişinin ekleneyeceği de tabiidir. Böyle olmuştur ve tahkikatı idare edenlerce bu cihet maznunların bir zayıf noktası olarak yakalanmış ve tahkikatın bütün boyunca bu zayıf noktanın üzerinde oynanmıştır. Görüşmelere kâh müsaade edilmiş, kâh birdenbire bu müsaade sebebsiz yere gerik alınmış, kâh müphem vaatlerle günler ve haftalarca intizar halinde bırakmak yolu tutulmuş; bu iş daima üzme ve iradeleri bağlamak için bir koz olarak kullanılmıştır. Rivayetlerin müphem tehdit, ima ve ruhi tazyiklerin kısmen bu yakınlar üzerine yöneltilmesi de ihmal edilmemiştir. Bunun bilfiil tatbiki ile karısının hapsedilmesi yalnız Atsız hakkında tatbik edilmiştir.

Birikici tesirleri çok ağır olan bir devamlı tazyik şekli de okuyup yazma yasağıdır. 18 Mayıs tarihinden itibaren her türlü gazete ve mecmua-nın okunması maznunlar için şiddetle yasak edilip bu yasak bütün ilk tahkikat boyunca ve duruşmanın da yaralarına kadar aralıksız devam etti. Dünyada olan bitenle bütün alakamız kesilmiş, sanki dünya bizim için küçülmüş verip tahkikat hey'atından ibaret kalmıştı. İlk başladığı zaman ehemmiyetsiz gibi gelen bu mahrumiyet, içinde bulunduğumuz diğer mahrumiyetlerin de eklenmesiyle, ve mevkufiyet müddetinin uzamasıyla gittikçe tesirini arttırmış, hakiki bir sıkıntı ve ızdırıp kaynağı olmuştur. Tahkikat ile alakalı olduğu vehmedilen hertürlü yazıları kesilip çıkarıldıktan sonra gazetenin kalan kısımlarının okunmasına müsaade edilmesini teklif ettimse de Kazım Alöç, Örfi İdare Komutanının emrine atfen bu teklifin de kabul olunamayacağını bildirdi.

İlk tahkikatın baştaflarında mutlak bir okuyup yazma yasağı işkencesi tatbik edildi. Kendilerinden istenilen şekilde bir ifade alınıncaya kadar maznunların büyük bir kısmına, bu arada bana, yanımda herhangi bir nevi kağıt bulundurmamak ve yazı yazmak yasağı kondu. Tamamen zararsız ve tahkikat mevzuu dışı yazılar yazmak ve yazılan her şeyi istenildiği anda göstermeğe ve vermeğe hazır bulunmak teklifim de reddolundu. Okumak için, ~~ma'ni ister~~ nev'i isterlerse kendileri tarafından tayin olunmak ve istedikleri şekilde alınmak ve kontrol edilmek şartıyla kitap okunama müsaade edilmesini istedim. Hiçbirşeye, adı romanlara bile müsaade etmediler. Kazım Alöçün benim ağzımdan yazdığı ikinci ifadeyi de imza edinceye kadar, bir aydan fazla bir müddet esnasında, dört çıplak duvar arasında, içinde yürünülemeyecek kadar dar ve penceresiz bir hücrede, ihtilattan tam memnuiyetin üstüne bir de yazmak ve okumaktan da tam memnuiyet halinde yaşadım. Bunun tesiri işkencenin daha kaba ve göze çarpar şekillerinin tesirinden az değildi.

Diğer bir "hafif" tazyik tedbiri de kötü hücrelere kapatmak suretiyle maneviyatı bozmaktır. İlk ifadeleri matluba muvafık olarak alınan maznunlar çok kere bunun üzerine nispeten eyice hücrelere veya yine nispeten daha serbest şart altında dışarıdaki odalara naklolundular.

Yeniden bir husus hakkında ifadelerine müracaate lüzum görüldüğü vakit çok kere bu maznunlar ifadeleri alınmadan bir kaç gün evvel yeniden eski hücrelerine veya daha kötü bir yere konulmuşlar ve maneviyatları bu şekilde bozulduktan soradır ki ifadeleri alınmağa başlanmıştır. Bu usul hemen hemen her maznun hakkında tatbik edilmiş ve adeta bir nevi kaide"halini almıştır. Mesela Atsız ifadesi alınmadan evvel yedi gün müddetle yerin beş metre dibinde mezar gibi karanlık ve rutubetli bir hücreye konulmuştur. Duruşma sırasında da aynı taktik kullanılmıştır. Mesela Hamza Sadi Özbek mahkemede ifade ~~verdiği gündü~~ vereceği günden önceki gece bulunduğu yerden kaldırılarak dar ve karanlık bir hücrede başka bir kimse ile beraber aynı tahta yatak üzerinde yatmağa mecbur edilmiş ve ifadeden evvelki geceyi bir dakika bile uyumadan geçirmiş, ifadeyi o tesir altında vermiştir.

Emniyet Müdürlüğünde yapılan muamelelere dair şikayet ve taleplerin karşılanış şekline gelince evvela yazı ile kanun dairesinde merciine şikayet etmenin maddî imkanları çok defa bizden nez edilmişti. Çünkü kalem kağıt almak ve kullanmak tahkikatın devam ettiği müddetin büyük bir kısmı esnasında bizim için yasaktı. Kağıt kalem ancak tamamen keyfi olarak ve tahkikatçıların işine geldiği işler için verilebiliyordu. Şikayet için kağıt kalem bahse mevzu olamazdı. Şifahî şikayet ve taleplere gelince, çok defa karşımızda bir muhatap bulamıyorduk. Polisler haklı olarak böyle işlerde hiç bir salahiyetleri olmadığını söylüyorlardı. Salahiyettar kimselerle temas için konulan usul ise şuydu: söyliyeceğimiz şeyi veyahut görüşmek istediğimizi nöbetçi komiseri vasıtasıyla alakadar şahsa bildiriyoruz ve alakadar şahıs isterse ve istediği zaman gelip bizi görüyordu. Tabii tutulduğumuz muameleye dair şikayet ve talepler ise daimi bir sükut ile karşılaşmıştır. Gelen giden olmamıştır. Ve taleplerimizi çok defa reddedildiğinin bildirilmesine bile lüzum görülmemiştir. Ayrıca şikayet ve talep hoşça gitmeyecek bir şekil alınca bunların mukabil tedbir şeklinde bazı akisleri kendini göstermekte gecikmemiştir. Mesela: hariçten alınan mallarda geniş mikyasta hırsızlık yapıldığını ve birtakım hakaretamiz muamelelerde bulunulduğunu Kazım Alöçe bildirmemin hemen ertesi günü, belki bir tesadüf neticesi olarak, yukarıda arzettiğim ayakyoluna çikmak hususundaki çok ağır tahdit vaz'olunmuştur.

B) Ağır ve şedit işkenceler:

Bu tahkikatın tipik ağır işkence şekli "tabutluk" denen yere konulmak olmuştur. Kamuran Çuhruhun müstehzi dilinde "mutena höcre" adını alan bu yer Emniyet Müdürlüğünün üst katında yol uğrağı olmıyan bir yerde sadece işkenceye yarıyazlık ve hususî surette o iş için sabit ve daimi bir yapı olarak inşa edilmiş bir höcredir. Bunlardan yanyana iki tane vardır. 19, 20 numaralı höcreler. Bunların içinde bir adam oturamayacak ve çömelemeyecek şekilde ancak ayakta durabilecek kadar höcrenin için dardır. Höcrenin penceresi yoktur. Hava alacak deliği de yoktur. Ancak son şikâyetler üzerine bu höcrelerde ufak hava alacak delikler açılmış isede bunlar kapaklıdır ve gerektiği zaman o deliklerden de istifade ettirilmeyebilir. Odanın duvarlarında içerideki adamın dirseklerinden ızdırap verecek bir şekilde duvara bağlanması için duvara gömülü hususî halka tertibatı vardır. Çok güzel bir yer olmadığı görülün bu höcrenin tek iyi tarafı en soğuk kış günlerinde bile üşümek imkânı ve karanlıktan korkanlar için karanlıkta kalmak tehlikesi olmadığıdır. Höcrenin tavanında üç tane beheri beşyüz mumluk, yani cem'an binbeşyüz mumluk elektrik ampulü vardır. Bunlar tabutlukta ayakta duran adamın başından ancak pek az yukarıdadır. Ben kendim tabutluğa sokulmadım. Gerek bu davanın maznunlarından, gerek diğer kimseler arasından tabutluğa girenlerin müttefikan tasdik ettiklerine göre bu kafaya sıcak vurma işkencesi cidden çok ağır ve beyinde çok feci ağrılar husule getiren tahammül olunması hemen hemen imkansız bir işkence nevidir.

Tabutluğa maznunlardan Hikmet Tanyu, Orhan Şaik Gökyay, Hamza Sadi Ozbek ve Reha Oğuz Türkkan sokulmuş ve orada az çok uzun müddetler bırakılmışlardır. Fehiman Altan ise kapısından vaziyet gösterildikten sonra icap ettiği gibi ifade evrmediği takdirde içinde bırakılacağı kendisine ihtar edilmiş ve ifadesi öyle alınmıştır. Yukarıda saydığım isimler maznunlardan tabutluğa sokulduğunu sağlam surette bildiğim kimselerdir. Başkalarına da tabutluk muamelesinin yapıp yapılmadığını bilmiyorum. Ancak bu tabutluktan umumî bir tehdit vasıtası olarak sık sık istifade edilmiştir. Tabutlukta yapılan işkenceler hakkında tahkikat yapmak için bazı zevatın geleceği Emniyet Müdürlüğüne tebliğ olunca oradaki üç ampul kaldırılmış, yerleri muvakkaten siva ile kapatılmıştır. Buna da pek lüzum yokmuş, çünkü tahkikatı yapacak zevat tabutlukların bulunduğu yere kadar zahmet buyurmadılar. Ve Emniyet Müdürü Ahmet Demirin odasında oturup gerekli gördükleri izahatı aldıktan ve kahvelerini içtikten sonra avdet buyurmuşlardır. Bu zevat maznunlardan hiçbirisiyle de temas etmemişlerdir.

İkinci bir ağır işkence şekli aç bırakmaktır. Bu usûl Zeki Velidi hakkında tatbik edilmiş ve bu zat icap ettiği gibi ifadesi alınmadan evvel 48 saat aç bırakılmıştır. Bu usûlün başkalarına tatbik edilip edilmediğini bilmiyorum.

Üçüncü bir şekil doğrudan doğruya dayaktır. Bu usûl maznunlardan olup mahkemeye sevk edilmeden bırakılmış ve fakat maznun sıfatıyla ve dayakla verdiği ifade bir şehadet delili olarak mahkemede okunmuş ve kendisi İstanbulda bulunduğu halde mahkemeye henedense çağırılmamış olan Külahlıoğlu Mehmet hakkında bütün şiddetiyle tatbik edilmiştir.

Dördüncü bir şekil (ağır küfürlerle beraber) tabanca ile ölüm tehdididir. Hikmet Tanyuya tahkikatı idare eden Kamuran tarafından kendisinin muvafık ifade vermediği takdirde (çekip gösterdiği tabancasıyla) öldürüleceği ve mahzeninde infaz edilecek bu ölümden sonra doktor tarafından icap eden bir rapor verileceği ve bunun hiç bir aksi ve mes'uliyeti olmayacağı söylenmiştir. Türkçü maznunlardan sekseninin de böyle öldürülebileceği de söylenmiştir.

Bunlardan başka ağır ve hakaretamiz bir çok şekillerde, dövmenin, tahkir ve tehdidin muhtelif şekillerinde tazyikler yapılmıştır ki bunların iğrenç tafsilatıyla heyetinizin uzun uzadıya vaktini almak istemiyorum. Çünkü kanunen ve ahlakam işkencenin her şekli ve azi ve çoğu birdir.

İşkence mevzuunu bitirirken şu noktayı da arz edeyim ki işkence görenleri bunlara dair yapılacak en ufak bir şikâyet ve ihbarın bile bu işkencelerin tekerrürü ile cezalandırılacağı ima edilmiş ve ya sarahaten söylenmiştir.

Yüksek heyetinizin önünde bu sebeble ancak işkencelerin pek az bir kısmı söylenebilmiştir. Söylenenler de henedense zabta geçmeye layık görülmemiştir. Bu arada heyeti hakime önünde de savcı Kazım Alöcün maznunları tedhişe matuf şiddetli hücumları vukubulmuştur. Mesela maznunlardan Fehiman Altan'ın sorgu-

sunun yapıldığı 29 Eylül Cuma günü celsede kendisine yapılan tehdid ve taz-yiklerden bahsederken bu genç maznun arkadaş hernasılsa tecrübesizliği sebe-biyle herhalde bilmeden bir hürmetsizlikte bulunmuş olacakki sayın mahkeme reisi tarafından susması kendisine şedid bir şekilde ihtar edilmiştir. Aynı günkü celsenin sonunda işkence meselesi üzerinde cereyan eden münakaşayı mealen savcı Kâzım Alöç şu sözlerle kapatmıştır:

"Biz bunları huzurunuzda vatan hainleri, caniler ve katiller olarak getirdik, bunları Perapalas veya Tokatlıyan otellerinde yatıracak değildik. Onlar müstehak oldukları muameleyi görmüşlerdir. Elbetteki onlara hernevi zulüm yapılmıştır ve yapılacaktır."

Buna rağmen yine arada sırada ifadelerin işkence tesir veya tehdidi ile imzalatıldığı ve kendi iradesini belirten bir mahiyette olmadığı muhtelif maznunlar tarafından duruşmanın devamı boyunca söylenmiştir. Bu beyanlar ya zabta hiç bir surette aksetmemiş veyahut ta "bu ibare zabta zuhulen böyle geçmiştir", "içinde bulunduğum haleti ruhiye sebebiyle", " zabtı okumadan im-zaladım." gibi işkence yapıldığını pek anlatmayan müphem tabirlerle zabta geçmiştir.

İleri Sürülen Mazeret

Bütün bu işkencelere ve sair yapılan yolsuzluklara karşı bunları iriti-kap edenlerin ileri sürdükleri tek mazeret, tek bahane, temcit pilavı gibi tekrar tekrar ortaya çıkarılan bahane, her kelimesinin arkasından samimiyet-sizliği, ~~yalan~~ yalanlığı, sahteliği sırtan bahane şudur:

Guya hükümet fevkal'ade vahim ve acil bir tehlike karşısında imiş, bu tahkikatçılar olmasaymış devrilivericekmiş, bunların kalpleri hükümete karşı okadar ateşli bir sadakatle dolu imiş ki bu müthiş ve anî tehlikeyi görür görmez guurlarını kaybedip öne atılivermişler, ne olmuşsa bu sebeble ve bu arada olmuş, nasıl heyecanlılarki hala bu heyecanla titriyorlar imiş. Bunlar cerhe değmez. Fakat vazifemi yapmış olmak için gene şukadarını işaret ede-yim yeter. Bu tahkikatda ortaya çıkarılmış gibi gösterilen şeyler tâ 1942 tarihinde bir broşürle bizzat Türkçüler tarafından ortaya atılmış ve dediko-dusu ve matbuat sahasındaki akislerini memlekette duymayan kalmamıştı. Bun-lar polisçe bir kaç kişinin şöylece malumatına müracaat edilmekten başka bir değer vermaye karşılanmamıştır. Biraz sonra bu işin hiç bir ehemmiyeti ol-madığı anlaşılmiş ve bu tahkikata da nihayet verilmiştir. Çünkü kimsenin tevkifine ve herhangi cezaî takibe de lüzum görülmemiştir. Bu işin ruhunu Emniyet Umum Müdürünün bir cümlesi ifade eder: " Bu çocuklar hırsız-polis oynuyorlar, bırakalım oynasınlar." Üstünden iki sene de geçtikten sonra ya-pılan işkence ve yolsuzluklara mazur göstermek için aynı adamların aynı iş hakkında birdenbire başka herşeyi unutacak kadar samimî bir heyecana düştük-lerine inanmak için bir kimsenin safdilden de ötede olması icap eder.

Müdafiler ve Dosya Tetkiki

Duruşmanın ilk celsesinde yüksek hey'etiniz maznunlardan isteyenlerin emiri adlinin isteyeceği avukatları vekil tayin edebileceklerine karar verdi. Bazı gazetelerce bu karar hiç layık olmayan kimselere gösterilen fevkalade bir lütuf ve semahat eseri olarak karşılandı. Maznunlar ise bunun mevcudiyeti-ni hemen hemen unuttukları hukuka nihayet dönüleceğine dair bir işaret te-lakki ederek ümitle karşıladılar. Bazı müz'ic idarî zorluklardan geçilerek vekiller nihayet tayin olunabildi.

Fakat tatbikatta tezahür eden müşkilatin başlıca ikisi bu müsaadenin müdafaa için kıymetini hemen hemen tamamen ortadan kaldırdı. Bunlardan birin-cisi vekil ile müvekkilin görüşme yasağı idi. Duruşmanın bütün devamı sıra-sında tâ sayın savcının son mütalaanamesi okununcaya kadar, vekillerin müvek-killeri ziyaret edip buluşmaları yasaktı. Vaki duruşmayı idare eden sayın hakim maznunlarla veya vekilleriylehususî konuşmalar esnasında vekillerle maz-nunların savcı Kâzımın nezaret ve mürakabesi altında konuşmalarına müsaade edileceğini vaad buyurdular, fakat böyle bir müsaade, bir türlü yukarıda arzettiğim gibi duruşmanın en son safhası gelinceye kadar fiiliyat sahasına çıkma-dı.

Vekillerin vazifelerini tam bir verimle yapabilmelerine ikinxci bir mani dosyayı görme yasağı oldu. Vekillerin tayin muameleleri hitam bulur bulmaz ilk istekleri dava dosyasını görmek oldu. ~~Ya~~ Bu istek terviç buyurulmadı.

sunun yapıldığı 29 Eylül Cuma günü celsede kendisine yapılan tehdid ve taz-yiklerden bahsederken bu genç maznun arkadaş hernasılsa tecrübesizliği sebe-biyle herhalde bilmeden bir hürmetsizlikte bulunmuş olacakki sayın mahkeme reisi tarafından susması kendisine şedid bir şekilde ihtar edilmiştir. Aynı günkü celsenin sonunda işkence meselesi üzerinde cereyan eden münakaşayı mealen savcı Kâzım Alöç şu sözlerle kapatmıştır:

"Biz bunları huzuruza vatan hainleri, caniler ve katiller olarak getirdik, bunları Perapalası veya Tokatlıyan otellerinde yatıracak değildik. Onlar müstehak oldukları muameleyi görmüşlerdir. Elbetteki onlara hernevi zulum yapılmıştır ve yapılacaktır."

Buna rağmen yine arada sırada ifadelerin işkence tesir veya tehdidi ile imzalatıldığı ve kendi iradesini belirten bir mahiyette olmadığı muhtelif maznunlar tarafından duruşmanın devamı boyunca söylenmiştir. Bu beyanlar ya zabta hiç bir surette aksetmemiş veyahut ta "bu ibare zabta zuhulen böyle geçmiştir", "içinde bulunduğum haleti ruhiye sebebiyle", " zabtı okumadan im-zaladım." gibi işkence yapıldığını pek anlatmayan müphem tabirlerle zabta geçmiştir.

İleri Sürülen Mazeret

Bütün bu işkencelere ve sair yapılan yolsuzluklara karşı bunları iriti-kap edenlerin ileri sürdükleri tek mazeret, tek bahane, temcit pilavı gibi tekrar tekrar ortaya çıkarılan bahane, her kelimesinin arkasından samimiyet-sizliği, yalın yalanlığı, sahteliği sırtan bahane şudur:

Guya hükümet fevkal'ade vahim ve acil bir tehlike karşısında imiş, bu tahkikatçılar olmasaymış devrilivericekmiş, bunların kalpleri hükümete karşı okadar ateşli bir sadakatle dolu imiş ki bu müthiş ve anî tehlikeyi görür görmez şuurlarını kaybedip öne atıvermişler, ne olmuşsa bu sebeble ve bu arada olmuş, nasıl heyecanmışlarki hala bu heyecanla titriyorlar imiş. Bunlar cerhe değmez. Fakat vazifemi yapmış olmak için gene şukadarını işaret edeyim yeter. Bu tahkikatda ortaya çıkarılmış gibi gösterilen şeyler tâ 1942 tarihinde bir broşürle bizzat Türkçüler tarafından ortaya atılmış ve dediko-dusu ve matbuat sahasındaki akislerini memlekette duymayan kalmamıştı. Bun-lar polisçe bir kaç kişinin şöylece malumatına müracaat edilmekten başka bir değer vermayla karşılanmamıştır. Biraz sonra bu işin hiç bir ehemmiyeti ol-madığı anlaşılmış ve bu tahkikata da nihayet verilmiştir. Çünkü kimsenin tevkiğine ve herhangi cezaî takibe de lüzum görülmemiştir. Bu işin ruhunu Emmiyet Umum Müdürünün bir cümlesi ifade eder: " Bu çocuklar hırsız-polis oynuyorlar, bırakalım oynasınlar." Üstünden iki sene de geçtikten sonra ya-pılan işkence ve yolsuzluklara mazur göstermek için aynı adamların aynı iş hakkında birdenbire başka herşeyi unutacak kadar samimi bir heyecana düştük-lerine inanmak için bir kimsenin safdilden de ötede olması icap eder.

Müdafiler ve Dosya Tetkiki

Duruşmanın ilk celsesinde yüksek hey'etiniz maznunlardan isteyenlerin amiri adlinin isteyeceği avukatları vekil tayin edebileceklerine karar verdi. Bazı gazetelerce bu karar hiç layık olmayan kimselere gösterilen fevkalade bir lütuf ve semahat eseri olarak karşılandı. Maznunlar ise bunun mevcudiyeti-ni hemen hemen unuttukları hukuka nihayet dönüleceğine dair bir işaret te-lakki ederek ümitle karşıladılar. Bazı müz'ic idarî zorluklardan geçilerek vekiller nihayet tayin olunabildi.

Fakat tatbikatta tezahür eden müşkilatın başlıca ikisi bu müsaadenin müdafaa için kıymetini hemen hemen tamamen ortadan kaldırdı. Bunlardan birin-cisi vekil ile müvekkilin görüşme yasağı idi. Duruşmanın bütün devamı sıra-sında tâ dayın savcının son mütalaanamesi okununcaya kadar, vekillerin müvek-killeri ziyaret edip buluşmaları yasaktı. Vakıa duruşmayı idare eden sayın hakim maznunlarla veya vekilleriylehususî konuşmalar esnasında vekillerle maz-nunların savcı Kâzımın nezaret ve mürakabesi altında konuşmalarına müsaade edileceğini vaad buyurdular, fakat böyle bir müsaade, bir türlü yukarıda arzettiğim gibi duruşmanın en son safhası gelinceye kadar fiiliyat sahasına çıkma-dı.

Vekillerin vazifelerini tam bir verimle yapabilmelerine ikinçci bir mani dosyayı görme yasağı oldu. Vekillerin tayin muameleleri hitam bulur bulmaz ilk istekleri dava dosyasını görmek oldu. Bu istek terviç buyurulmadı.

Duruşmanın uzun seyri sırasında vekillerin ve maznunların dosyayı görmek ve evrakın suretini almak hususunda tevali eden hususî ve resmî taleplerinin karşılaştığı umumiyetle müphem ve bazen kısmen ümit verici cevapların ve her ümidi takip eden hayal inkisarının teferruatla hikayesini burada yazacak değilim, ancak müsaade buyurursanız neticeyi kaydedeceğim: Hiçbir maznunun dosyayı görmesi hiçbir zaman müsaade olunmamıştır. Vekillerine gelince savcının son mütalaanamesi okununcaya kadar onlar hakkında da aynı mutlak yasak hüküm sürmüştür. Bundan sonra ise yüksek mahkemenizin iki Şubat 1945 gününde verdiği vekillerin dava dosyasını tetkik edebilecekleri hakkındaki kararın tatbiki 6 Şubat Salı gününde bütün avukatların bir arada dosya tatbikine davet olunmaları suretiyle yapılmıştır. Muayyen gün ve saatte duruşmayı idare eden sayın hakimin buldukları bir toplantıda zabıt kâtibi dosyanın sayın hakim tarafından emir buyurulan kısımlarını yüksek sesle ve hızla okumuştur. Bu okuyuş bir saat devam etmiş ve tekerrür etmemiştir. Dosyadaki evrakı vekillerin bizzat görmesine müsaade edilmemiştir. Dosyanın hangi yerlerinin okunacağını vekillerin istihamları değil, sayın hakimin tensip ve emirleri tayin etmiştir. Vaki talepler red buyurularak dosyadaki evrakın hiç birinin suretlerinin alınmasına müsaade buyurulmamıştır.

Bu davada kıymetli vekillerin yardımlarının müessiriyetini azaltan pek mühim bir amil de şüphesiz yapılan alyhte neşriyatın ve çıkan bazı rivayetlerin ve alınan bazı idarî tedbirlerin yarattığı terör havasının umumiyetle vekillerin maneviyatları üzerindeki az veya çok tesirleridir.

Ş a h i t l e r .

Bu davanın bütün şahitleri hakkında müşterek noktalar:

- 1- Bu şahitlerin, Halim Sabit, Ziya İlhan, ve Hüseyin Yalçınlar müstesna, hepsi bu davanın eski maznunlarıdır. Bil'ahere şu veya bu mülahaza ile bunlar maznun mevkiinden çıkarılıp kısmen yeminli ve kısmen yeminsiz olarak şahit mevkiine getirilmişlerdir. (Huzuren dinlenmiyip ifadeleri okunanların hepsi böyledir).
- 2- Bu, şahit olmaya namzet maznunların şahit sıfatıyla yeminli olarak okunan ifadelerinin hepsi, bunlar Emniyet Müdürlüğü'nün "işkence" bölümünde anlattım ve o bölümde yazdığım şartlar altında bulunurken alınmıştır, ve ancak şahit sıfatıyla bu ifadeler alındıktan sonratahliye edilmişlerdir. Şahit ifadesi diye okunan ifadelerin bir kısmı doğrudan doğruya bunlardan maznun ifadesi olarak alınan şeylerdir. Maznun sıfatıyla alınan ifadelerin elverişli görülmeyip te şahit sıfatıyla ayrıca yeminli ifade alınan hallerde ilk ifadeler ortada yoktur.
- 3- "Şahit"lerden çoğunun muhtelif şekillerde tazyik gördüğünü bilebiliyoruz. Mesela Osman Yüksel uzun müddet "tabutluk"ta kalmış, Külâhlioğlu Mehmet sopa ile dövülmüş, Hüseyin Yalçınların "şahit sıfatıyla" ifadeleri alınmadan önce tabutluğa konmuştur. Obürlerine neler yapıldığını ve neler söylendiğini tesbite şimdilik imkân yoktur.
- 4- Şahitler buldukları yerden mahkemeye kadar bir suflu gibi zabıta memurları tarafından tutulup getirilmişler ve ilk "yakalandıkları" andan şahadetlerini bitirip şehir dışına çıkarılınca kadar hiç kimse ile konuşmalarına müsaade edilmemiştir. Şahitlerden Ülker Kaşlı duruşmada geceyi bir otelde geçirdiğini söylemeğe mecbur edildiği halde hakikatte geceyi Emniyet Müdürlüğü'nde geçirmiştir. Diğer şahitler için de aynı ihtimal variddir. Esasen mevkuf bulunan casusluktan zanlı Hüseyin Yalçınlar ise ifade vermeden önceki 48 saati Askerî Hapishanenin bir tecziye yeri olarak kullanılan "taş oda"sında geçirmiştir. Bu gibi noktalara dair şahitlerin şahadetini müteakip maznunların söylediği şeyler zapta geçirilmemiş ve sorulması isetenen sualler sorulmamıştır.
- 5- Maznunların şahitlere sorulmasını istediği sualler şifahen ve zabta geçmeden reddedilmiş ve bu hususta mahkemenin zabta geçen bir karar vermesi gerekeceği şeklindeki itirazlar nazari itibare alınmamıştır.
- 6- Şahitlerin şahadetlerinin zabta geçirilmeyen bazı kısımlarının da zabta geçirilmesi ve bazı yerlerinin şahitlerin ağızdan çıkan şekle daha yakın olarak zabta geçirilmesi husundaki taleplerde nazari itibare alınmadı.

Yapılan Tahrifler

Bu tahkikatın bir hususiyeti de her nevi yazılar üzerinde maznunlar aleyhine, her safhada şaşılacak bir cür'etle bol bol tahriflerin yapılmış olmasıdır. Tahriflerin üç yer ve zamanda yapılması mevzu bahis olabilir:

1- İfadeler alınırken maznunun veya "şahid" in söylediği sözleri, mânâyı aleyhe çevirecek surette az veya çok yahrif ederek zabta geçirmek. En fazla yapılan, baştan sona kadar yapılan ve bu tahkikatın en acıklı tarafını teşkil eden, doğruyu eğriltmede en müessir olan tahrif şekli budur. Her maznun bunu şahsında tecrübe ile gördüğü halde ve diğer maznunlarda da yapıldığını bildiği halde ne yazık ki bu çeşit tahrifleri evrakı okuyarak anlamamanın imkânı yoktur.

2- Yazıların asıl metinleri üzerinde kazıntı, ekleme ve sair suretlerde tahrifler yapıp yapılmadığı ve evrakın arasında sahteleri bulunup bulunmadığını tetkik etmek dosyayı görme yasağı sebebiyle maznunlar tarafı için maalesef mümkün olamamıştır.

3- Mevcut metinlerin naklinde yapılan tahrifler. Bizim için tesbit imkânı olan yegâne tahrif şekli budur. Onun için yalnız bunların tesbitine girişilmiştir. Diğer maznunların müdafaa namelerinde bunlara dair pek çok misal verilmiştir. Ben misal tekrarlamıyacağım. Bana ~~sık~~ ait kısımlar da baştanbaşa öyledir. Bütün bu tahrifler bittabi yalnız maznunların aleyhine olarak yapılmıştır. Bu hal tesadüf ihtimalini ortadan kaldırır. Tahriflerin şekillerine gelince: En fazla görülen şekil birbirine bağlı ve ancak bir bütün halinde ele alındığı zaman tam ve doğru bir mana ifade eden sözlerden bir kısmını alarak bir kısmını atmak suretiyle yazının kasdettiği manayı değiştirmektir. İkinci bir şekil de buna ilaveten, ve bunsuz, bazı kelimeleri veya kelime sonlarını ve edatları değiştirerek manayı bambaşka yapmaktır. Üçüncü ve son bir şekil de büsbütün serbestleşerek metinde bulunmayan kelimeleri ve hatta koca cümle parçalarını görülen lüzum üzerine metinlere sokmaktır. Her üç şekil de tekrar ve tekrar kullanılmıştır. Bu tahrifler, dilimizde ve bütün ~~dillerde~~ başka dillerde bir sözün aynen nakledildiği manasını taşıyan, bu manayı bariz bir sarahatle taşıyan, tırnak işaretlerinin içindeki kısımlar üzerinde yapılmıştır.

Savcı Kâzım'ın rivayeti yoluyla gelen metinler ile hakikî metinler arasındaki fark herhangi bir dikkatsizlik veya tabii hatasıyla izah olunabilecek mahiyeti çoktan aşmış, bir metni aynen değil de mealen veya telhisen nakletmenin zarurî veya mazur kılabilceği değişikliklerin de hududundan taşmış ve hemen hemen sayın savcının maznunlarla hususî görüşmelerinde söyledikleriyle zabta geçen resmî beyanları arasındaki farklar derecesine yaklaşmıştır.

Bütün bunlar söylendikten sonra acı bir düğüm halinde zihinlerde kalan, mutlaka bir cevap isteyen ve cevaplandırılacağını hiç ummadığım bir sual var: Bu tahrifleri efkârı umumiyeye ve belki de mahkemeye karşı yapan kimse veya kimseler hiç olmazsa devlet idaresinin başında olanlara bu metinlerin yalan olduğunu, muharref olduğunu itiraf etmişler midir?

G e n i ş Müdafaa Hakkı

Yüksek hey'etiniz bazı ara kararlarında ve savcı da son mütalaanamesinde maznunlara geniş müdafaa hakkı verildiğini beyan etti. Bir bakımdan, kanunun icabı böyle yapmak olduğuna göre, bunu söylemek bir bedahatin tekrarıdır. Bir bakımdan ise işin belki biraz daha ince bir tarafı da vardır.

Her mevzu üzerinde insanların başka başka görüş ve düşünceleri olabileceği gibi, herhangi muayyen bir davada maznunlara verilen müdafaa hakkının geniş olup olmadığı hususunda da telakkiler ayrılabilir. Verilen müdafaa imkânlarını bir kimsenin yeter genişlikte görmesine karşı, diğer bir kimse meselâ azamî derecede dar görebilir. BÜ bir takdir meselesidir.

Fakat işin mühim noktası, can ~~■~~ alacak noktası şudur ki, bu maddî cihetlerin takdiri meselesi değil, hukukî cihetlerin takdiri meselesidir; kanunların muhakeme usullerine dair hükümlerinin tefsiri ve tatbiki meselesidir.

Bu cihetlerin de takdirinin duruşmayı yapan mahkemeye ait olacağı ~~tabii~~ tabii isede kanun vazıı mahkeme hey'etlerinin de nihayet zuhu' etmesi imkân dahilinde bulunan fanilerden terekküp ettiğini nazarı itibare alarak verilen kararları ve ~~■~~ yapılan muameleleri ikinci bir tetkikten geçirmesi adalet ve hukuk emniyeti için zarurî görmüş ve bu zaruret Temyiz mahkemesinin hikmeti

vücudunu teşkil etmiştir. Usule müteallik bir ihtilafın muhakkak intikal edebilmesinin mekanizma ve müeyyedesini ise kanun vazıı askerî ceza usûlünün 201/6ncı maddesinde vermiştir. Fıkra aynen:

"Hakimlerin, M. Umumi ile maznun ve müdafii muhakeme usullerine riayet edilmediği veya usulde hata edildiği hakkındaki iddialarının zabta geçirilmesini talepte hakkı vardır."

Bu davanın duruşma safhasında, bilhassa duruşmanın başaraflarında, en göze çarpan bir cihet maznunların takip edilen usûle itirazları ve bundan çıkan münakaşalardır. Bunların hepsinin akibeti zabta geçirilmeden, o ciheti "mahkemex takdir eder" sözleriyle, maznunun taleplerinin red edilmesi olmuştur. Bir kere de Temyize bir takdir hak ve imkânı verebilmek için itiraz edilen noktanın zabta geçirilmesi yolunda maznunların yaptığı mükerrer talepler de, neyin zabta geçişip geçmeyeceğinin takdiri de mahkemeye aid olduğunun şifahen bildirilmesi suretiyle, kâmilan reddolundu.

İtirazlara sebep olan başlıca noktalar şunlardır:

1- Her maznunun sorgusunun bitmesini müteakip diğer maznunlar sorgusu yapılandı bazı noktaların tavzihini ve bazı soruların sorulmasını talep ettiler. Bu talepleri kabul edilmedi. İlk iki sorguyu, yani Cihat Fer ile Müzaffer Eriş'in sorgularını müteakip bunlara karşı ne deyeceği sıraile diğer maznunlara soruldu. Fakat bu pek mahdud bir saha içinde kaldı. Duruşmayı idare eden sayın hâkim birkaç nokta hakkında her maznuna kendisi sual sorup aldığı cevapları sıra ile zabta kayıt buyurdular; bazı maznunlar sorguya karşı diyeceklerinin bu noktalar olmayıp başka cihetler olduğunu söyledilerse de, neyin mühim olduğunu mahkemenin takdir edeceği cevabı ile iskât edildiler.

Sual sorulmasına hiç müsaade buyurulmadı. Sorulması istenen sualler hakkında mahkemenin bir karar vermesi, hiç olmazsa bir talebin reddedildiğinin zabta geçmesi istendi; lüzum olmadığı esbabı mucibesıyla şifahen red buyuruldu. Üçüncü sorgudan, Nurullah Barıman'ın sorgusundan, itibaren ise duruşmayı idare eden sayın hâkim maznunların sorgularını müteakip buna karşı diğer maznunların ne deyeceğinin bundan sonra sorulmayacağını, ancak bütün sorgular bittikten sonra her maznuna bunlara karşı ne deyeceğinin sorulacağını tefhim buyurdular. Bu karar da zabta geçmedi.

Buna mukabil, sual sormak hakkını maznunlarla beraber aynı maddeden ve kanunun aynı ibaresinden alan, iddia makamı yapılan her sorgunun sonunda ve hatta maznunun ifadesinin devamı sırasında da bu ifadeyi keserek, dilediği sualleri sorabilmiştir.

2- Bütün duruşma esnasında devam eden en mühim itiraz mevzuu ifadelerin, maznunların olsun, şahitlerin olsun, zabta geçiriliş şekli oldu. Bittabi zabta geçen şeyker aynen söylenenler değil, söylenenler arasından duruşmayı idare eden sayın hâkim tarafından zabta geçirilmesi gerektiği takdir buyurulan kısımların telhisen ve mealen ifade buyurulmuş şekilleriydi.

İtirazlar bazen zabta geçmesine lüzum görülmeyen kısımların müdafaa için hayatî bir ehemmiyeti olduğu kanaatine dayanıyordu. Bu kanaatle maznunların ısrarlı ricaları vukubuluyordu. Bu ricalar nihayet bazen isaf buyuruluyor, (bazen kısmen), bazen de o şeylerin zabata geçmesine asla müsaade buyurulmuyordu. Zabta geçirilmeyen şeylerin müdafaa sırasında söylenebileceği sayın hâkim tarafından ihtar buyuruluyordu. Buna karşı, ifade veren bir maznunun sorgusu sırasında söylediği bir noktayı kendi müdafaasına taalluk ettiği için zabta geçirilmesini isteyen bir diğer maznun, bu ciheti müdafaasında söyleyebileceği ihtarına karşı kendisi hakkındaki bir başkasının o noktayı söylemesiyebileceğini çok defa iddia ve izaha kalkışmış isede bunlar nazarı itibare alınmamıştır. İtirazlar bazen de maznunun söylediği şeyin mealen ifadesinin maznunun maksadını ifade etmekte tamamen muvaffak olamadığı, maznunun söylediği şeyin başka bir şey olduğu, mahaca arada fark bulunduğu noktalarına matuf oluyordu. Ve asıl uzun ve ısrarlı münakaşalar bu mahiyette itirazlar üzerine vuku buluyor, maznun bazen bir veya bir iki kelimedden ibaret bulunan asıl söylediği şeyin aynen zabta geçmesi için çok ıstırham ediyor, fakat uzun münakaşaların neticesinde ya zabta geçen ifade şekli istenilen istikamette pek cüz'î bir tadile uğruyor veya olduğu gibi kalıyordu. İtirazların bir kısmı da maznunun kanaatine göre bir bütün teşkil eden ve ancak baştarafındaki beyan ile onu takip eden ~~veya~~ beyan veya beyanlar birlikte mütalaa edildiği vakit tam ve doğru mana çıkan ve fakat bunlardan biri alınıp diğerleri alınmadığı takdirde mana büsbütün değişip bozulan hallerde sayın duruşma hâkiminin bu

beyanlardan yalnız bir kısmını zabta geçirip onu tahdit veya izah eden mütebakî kısmını zabta asla geçirmemesi halinde oluyordu. Bu takdirde de şiddetli itirazlar vukubuluyordu. Şurasını şükranla kaydedeyimki bazen sayın hâkim bu itirazları dinlemek hususunda sâkin ve mütebessim bulunuyorlar ve hatta meselâ bu münasebetle maznunların ~~Kur~~ Kur'andaki " sarhoşken namaz kılmayınız" ayetinin "sarhoşken" kısmını çıkarıp kalan kısımdan Kur'anın namazı men'ettiği neticesini çıkarmağa müteadair Bektaşî fikrasına bile bu münakaşalar arasında zikretmelerini müsamaha ile karşılamak lutfunda bulunmuşlar ve fakat zabta ifadelerin geçiş şekli asla değişmemiştir.

Bu vaziyetler karşısında maznunlar verdikleri ~~ifade~~ ifadeleri kendi kanaatlerince sahih metinlerini yazı ile hazırlayıp şeklen her bakımdan tamam ve kusursuz ve pullu birer dilekçe halinde veya dilekçe ile beraber dava dosyasına konulmak üzere yüksek mahkemenize vermeğe müteaddid defalar teşebbüs etmişlerse de her seferinde bu talep ve teşebbüsleri kat'î surette red edilmiş ve maznunların bunun ancak bir mahkeme kararı ile zabtageçerek reddolunabileceği, hiç olmazsa böyle bir kâğıdın verilip de reddolundugunun zabta geçmesi hususunda ~~xxxxx ve xx~~ ısrar ve talepleri de reddolunarak bu hususta zabta hiç bir kayıt yazılmamıştır.

Maznunlara yapılan muamelelere, bazı hususların izahına, itirazlara, ihtilattan memnuiyetin kaldırılmasına dair verilen dilekçeler pullu ve şeklen tamam olarak maznunlar tarafından verilmek istendikte mevzuu anlaşılınca sayın duruşma hâkimi veyasayın Reis tarafından ihtiva ettikleri talep ve hususlar şifâhen red buyurularak dilekçenin alınıp dosyaya konulması, içindeki husus hakkında mahkemenin usûlen bir karar ittihaz buyurması ve keyfiyetin zabta geçmesi tensip buyurulmamıştır.

Mahkemece takip edilen duruşma usulüne dair bazı noktalar hakkında yapılan itirazlar, mesela evvela yazılı delillerin tetkiki ve sonra şahitlerin çağırılması icap ederken evvela şahitlerin dinlenip yazılı delillerin sonraya bırakılmasının usûle muhalif olduğu hakkındaki itirazlar hep şifâhen red buyurularak zabta geçirilmemişlerdir.

Savcı Kâzım'ın Baza Hareketleri

Mahkeme hey'etince ittihaz olunacak kararlar müzakere olunurken yargıçların bulunduğu odaya girmekte ve orada kalmakta bir beis görmeyecek kadar kendi bitarafliğine itimat besler görünen savcı Kâzım'ın bir yandan da celse dışında maznunların hepsiyle dava bittikten sonra üniformasını çıkarıp dövüşeceğini söylemek gibi çocuklukla don Kışotluk arasında bir hareketle makamının ciddiyetini hiçe sayması garip bir tenakuzdur.

Savcı Kâzım ciddî mahiyette söylediği sözlerde ve getirdiği haberlerde de bir nevi garabet ve inanılmazlık göstermekten kurtulamıyor. Mesela benim hakimler hey'etince, deha doğrusu mahkeme reisincede, mahkemeden çıkarıldığım gün savcı Kâzım benim Reha Oğuzdan ayrıldığımın malum olmasına rağmen hey'eti hâkimeye karşı tavrımı ve duruşma sırasındaki itirazlarımı değiştirmedim takdirde aleyhimde mahkûmiyet kararı verileceğini hey'eti hâkime namına bana tebliğ etmiştir. Aşikârdır ki Kâzım Aloç hiç olmazsa kendine söylenen şeyi iyi anlamamış olacak çünkü hukuka bağlı bir mahkemenin bir fiil hakkında karar verirken o fiile ait delillerle hükmedeceği ve tamamen ayrı bir iş olan maznun ile yargıçların arasında tahaddüs eden şahsî münakaşaların ve sair hadiselerin esas hakkındaki hükme müessir olamayacağı pek tabiidir.

Savcı Kâzım'ın Son Laubaliliği

Savcı son mütalaasında Reiscümhur hazretlerinin nutkunu aynen almaktan kendini alamamış. Bunun çürük davayı lâyük olduğu akibetten kurtarmak için baş vurduğu bir tesir altında bırakma hareketini, mahiyet itibariyle yapıldığı iddia edilen İstiklal Marsını polise karşı bir hiyle olarak kullanmaktan pek farkı olmayan bir suiistimal teşkil ettiği aşikârdır. Nutkun kendisine karşı söyleyeceğim şey bu nutkun istinad ettiği malumatın bizzat Reiscümhur tarafından toplanmadığı aşikâr olduğuna göre ve hakikaten nutukta mevzuubahis hareketlere teşebbüs edilseydi nutuktaki sıfatlara layık olacağıma göre bu nutkun söylenmesini mahdut bir aldatıcı ve iğfal edici zümreciğin faaliyetinin tabii bir neticesi addediyorum. Ve hakikî vaziyeti bilseydi, Reiscümhur hazretlerinin bu sıfatları iğfalcilere ve tahrifci-

lere tevcih buyuracaklarına emin bulunuyorum. Bu cihetten ne benim ne de diğer arkadaşların bu nutuk sebebiyle Reiscümhur hazretleri hakkındaki hissiyatımız asla değişmemiş ve sarsılmamıştır.

Savcının, her türlü adı çekişmelerin üstünde devletin manevî şahsiyetini ve millî birliği temsil eden bir makama karşı beslenen yüksek hürmeti bir emri vaki ile hiçe sayarak kendi çürük ve iflas etmiş, tahriflerle lekelenmiş, yanlışlığı, sahteliği lime lime ispat edilmiş davasına karıştırmakla irtikâp ettiği saygısızlık olsun yapılmasaydı ne iyi olurdu.

A l e n i y y e t

Duruşma zabıtlarında, bir kaç yer müstesna, duruşmanın daima alenî olduğu yazılıdır. Bu aleniyyetin tatbikatta aldığı şekle ait bir kaç noktayı aşağıda arz ediyorum.

Duruşma salonuna gazeteciler yalnız son tahkikat kararının ve savcının esas hakkındaki son mütalaa kâğıdının okunduğu celselerde alındılar. Başka celselerde hiçbir gazeteci alınmadı. Celselerde alınan bazı idarî tedbirler ve dinleyicilere yapılan bazı muamelelerle dinleyicilerin pek az bir adede, bunlarda hemen tamamen maznunların yakın kadın akrabaları olmak üzere her seferinde gidip gelen aynı eşhasa, münhasır kalmıştır. Bunun başlıca sebepleri: ilk celsede bütün şiddetiyle tatbik edilen ve gelmek isteyenlerin akını kırılincaya kadar devam eden bir usûl - gelmek isteyen herkesin polisler ve sair kimseler tarafından tutulup kim olduğu, vazifesi, nerede oturduğu hakkında sorguya çekilmesi ve cevapların yazıyla tesbiti. Bu usûl çok muvaffakiyetli neticeler vermiştir: mahkeme binasının etrafındaki dekorla (sıra sıra polisler, süngülü askerler vesaire) ve esen umumî hava ile beraber bu tedbir dinlemeğe gelenlerin uğrayacakları akibetler hakkında çeşitli rivayetlerin çıkmasına sebep olmuş ve bundan sonra gelmeğe teşebbüs edenler bir avuç kimseden ibaret kalmıştır. Dinleyicilerin büsbütün ortadan çekilmesinde ise onlara karşı yapılan çeşitli ve kısmen ağır suimuameleler rol oynamıştır. Kâfi gelecek tek misal: duruşmanın ilk gününde resmî elbiselerini giymiş bir askerî adli hâkimin davayı dinlemek için mahkeme salonuna girmek isteyen bir genci tokatlamasıdır.

Kalan ve bağlanışta celselere gelmelerine müsamaha edilenler de gittikçe zorlaşan ve haysiyetçiken bir şekil gelmeğe mecbur kaldılar.

1- Mevcut sıraların adedinin azaltılması ve kalanlara da bazı sivil memurların vazifeten celbedilerek oturtulması sebebiyle gelen dinleyicilerden bir kısmının (çoğu kadındı ve celseler saatlerce sürüyordu) duruşmaya baştan sona kadar ayakta dinlemek mecburiyetinde kalmaları.

2- Celse biter bitmez salonun ve salonun bulunduğu binanın ve o binayı çeviren bahçeden geçip ana caddeye çıkan yolların derhal tamamen boşaltılması için bu işe tahsis edilmiş bir memur grubu tarafından dinleyicilerin pek kaba bir şekilde ve bazen itilip karkılarak ana caddeye kadar çıkarılmaları. (Dinleyicilerin çoğu kadındır, bunların arasında çoğu yaşını başını almış hanımlardır, ve hepdî de içtimâî mevki sahibidir.) Buna benzer bir tedbir ve muamele Türkülerinkinden başka hiç bir mahkemede, suç ister siyâsî, ister askerî, ister adî olsun mevzu bahis olmamıştır.)

Örfî İdare Komutanının Yakın Alakası

Şimdiye kadar bu tahkikatın maznunlar bakımından menfî deyebileceğimiz hususiyetlerini arz ettim. Şimdi de son olarak bir de müsbet ve şayanı şükren bir noktayı arzetmeyi bir borç bittim bu da sayın örfî idare komutanı Sabit Noyon'un ilk tahkikatın başından duruşmanın sonuna kadar bizim davamızı başka hiç bir davaya yapmadıkları derecede yakından takip buyurmak suretiyle bize şeref bahşetmeleridir.

Bu yakın alâka ve lütuflarının bize en güzel hediyesi davamızın bizzat örfî idare komutanının muavini olan ve ilk tahkikat sıralarında örfî idare komutanının İstanbulda bulunmadığı zamanlar ona vekâleten örfî idare komutanlığını ve binnetice bizim tahkikatımızın adli âmirliğini yapmış olan ve bu sıfatla bizzat davanın mevzu hakkında peşin olarak derin bir bilgiyi haiz bulunan Tümgeneral Yusuz Ziya Yazgan gibi değerli bir şahsiyetin reisliği altındaki bir numaralı örfî idare mahkemesine tevdiidir.

Sayın örfî idare komutanının bize ikinci lütufları da, yalnız bize mehsus ve istisnâî bir teveccüh mahiyetini taşıdığından daha az kıymetli

sayılamaz. Bu lütuf ve teveccüh bir numaralı mahkemenin aslı askerî hâkim azasının bizim davamıza münhasır kalmak üzere değiştirilip yerine bizzat örfî idare kumutanlığının 3. şube müdürü birinci sınıf askerî askerî adli hâkim sayın Osman Cevdet Erkut'un tayin edilmiş olmasıdır. Bu tayin bize bahsettiği şereften başka iki bakımdan da bizim için bir lütuf olmuştur. Bu davanın ~~ihzârî mah~~ ihzârî ve ilk tahkikatın ilerlemesi hususunda makamları icabı sayın şube müdürünün haiz oldukları yüksek sevk ve idare edici mevkileri sayesinde, ve tahkikatın muhtelif safhalarında gazetelerde neşrolunan tebliğlerin yüksek şubelerinde ihzârî sayesinde davamızın künhüne hasıl ettikleri vukuf bizi vaziyetimizi uzun boylu izah külfetinden kurtarmıştır. Ayrıca bu resmî tebliğlerde tahkikatın başından itibaren izhar buyurulan, maznunların vatanî ve millî hiyanetleri sabit olduğu yolundaki kanaati sayın şube müdürünün bu maznunların davalarını bil'ahere bizzat idare ederek belki lehimize tadil buyurmaları ümidinin bize bahşedilmesi de ayrı bir lütuf ve bizim için kıymetli bir mazhariyettir.

Sayın örfî idare kumutanının bu lütuflarına dilimin döndüğü kadar teşekkür etmeye çalışırken, sayın kumutanın sorguları kısmen bizzat yapmak üzere mükerreren Emniyet Müdürlüğünü teşrif ettikleri sıralarda yapılan işkencelerde hernasılca hiç haberdar olmamış bulunmalarının da kaderin bu lütuflara mukabil bize gösterdiği bir de menfî cilvesi olarak kaydediyorum.

B e n i m H u k u k î V a z i y e t i m .

Bu davada bana iki suç isnad ediliyor. Biri Reha Oğuz'un hükümeti devirmek gayesiyle kurduğu iddia edilen güreme aza olmuş bulunmak, ikincisi de bir suç olduğu iddia edilen Türk ırkçılığının propagandasını yapmış bulunmak. Bu iki isnadı bu sıra ile ele alayım.

1- Rehanın gizli cemiyeti: Bu acayip adamın acayip faaliyetinin ve etrafında bu kadar gürültü yapılmasına rağmen iç yüzünün ne olduğunu hâlâ anlayamadığım ipe sapa gelmez cemiyetinin ben hesabını vermek mecburiyetini hissetmiyorum. İlk sorudan son soruya kadar benim değişmez cevabım onun bu cemiyetine hiçbir zaman âzâ olmadığımıdır. Ve bu cemiyetin varlığını da neşriyat ve dava dolayısıyla öğreninceye kadar hiç bilmediğimdir. İşin doğrusu da budur. Reha Oğuz aksini iddia ve imâ ediyor; bu yalanın sebebi bana karşı duyduğu husumettir. Diğer delil ve emmareler de hep bir tek kaynaktan, Reha Oğuzun başının altından çıkmıştır. Bunu hakikati söylemek suretiyle adalete karşı olan borcumu ödemiş olmak için, kısa ve çıplak olarak yazıyorum.

Yoksa bu cemiyete girip girmediğim hakkında uzun boylu izahat verecek ve müdafada bulunacak değilim. Çünkü bunu yapmağa kalkışmağı kendim için biraz haysiyet kırıcı, bir hayli de gülünç ve manasız bulmaktan kurtulamıyorum. Bunun için cemiyete girmediğim uzun boylu isbatına yarayacak müdafaa ve delillerimi arzetmekten de vazgeçmiş bulunuyorum. Ve duruşma sırasında cemiyet hakkında ve cemiyet dolayısıyla beni alakadar eden noktalar geçtikçe çok şeyler ve önlenek çok tahrifler varken kısmen mevzuun ve iftiranın hey'eti umumiyesine karşı duyduğum iğrenme sebebiyle, kısmen de bütün bu can sıkıcı ve manasız laf yağınına karşı hissettiğim bezginlik sebebiyle herşeye sükût ile mukabele ettim. Ve ne söyleyeceğim sorulduğu zaman bir deyeceğim olmadığını cevabını verdim.

Bunu kanuna, kanunun sarahatine güvenerek ve dayanarak, emniyetle ~~emniyetle~~ yaptım. Çünkü beni kestirme bir şekilde her türlü cezadan koruyan bir kanun hükmü vardır: Türk Ceza Kanununun 171inci maddesinin son fıkrası. Benim 1941 Haziranında Reha Oğuz Türkkanla en kat'î bir şekilde her türlü münasebetimi kestiğim sabittir; bir şey ne kadar kuvvetle sabit olabilirse okadar kuvvetle sabittir. Sonradan ~~em~~ tekrar onun cemiyetine girdiğim yollu garip itham ise cerhedilmeğe bile değmez.

Yalnız haysiyetime dokunan bir nokta saydığım için şurasını belirtiyim: Ben Reha Oğuz ile hiç bir zaman barışmadım. Yedi Martta varılan ve az sonra münfesih olan anlaşma bir barışma değil, sadece husumet hareketlerinden vazgeçmek suretiyle Reha Oğuzla olan geçmişin hesabını büsbütün kapayacağını düşünerek kabul ettiğim bir nevi mütarekeden ibarettir.

2- I R K Ç I L I K .

Ben bir de ırkçılık propagandası yapmakla maznunum. Bu ek ithama niçin lüzum görülmüş olduğunu pek anlayamadım. Bu ithamların bu davada kimler hakkında ve ne şekilde kullanıldığını bir kaideye bağlamak mümkündür. Bu itham evvela propaganda yapmaktan tamamen ayrı şu veya bu düşünce, duygu veya hareketinden dolayı tevkif edilip mevkuf tutulmak suretiyle tecziyeleri icap edip te fiilleri ya hiç bir maddeye sokulamayacak derecede aşikar surette suç teşkil etemeyen veya aleyhlerinde hiç bir delil bulunmayan kimselere karşı kullanılmıştır. Mesela: arkadaşları Atsız evinde misafir etmekten suçlu Orhan Şaik Gökyay ve bir eyilik olsun diye birbirine dargın bir kaç kişinin barışmasına tavassut etmekten suçlu Hasan Ferid Cansever T.C. Kanununun 142. maddesiyle tecrim edilmiş bulunmaktadır. Kendilerine bu madde isnat edilen ikinci bir grup maznun da bu davada kendilerine başrol münasip görülmüş olanlardır. Bunlara isnat edilen sair ağır suçlar için kanunun tayin ettiği cezalar kâfi gelmediği takdirde cezalarının gereken miktara arttırılmasını mümkün kılabilmek için bunlar hakkında ilaveten ~~142~~ 142N maddenin tatbiki de her ihtimale karşı bir yedek koz olarak istenmiştir. Mesela esasen ırkçı olmayan maznunlardan Zeki Velidî Togan hakkında da bu maddenin tatbiki istendiği gibi.

Bir de üçüncü bir grup vardır ki bunlar ne kendilerine azamî derecede yüklenilmek için bir hikmet x hissedilmiş, ne de diğer maddelerden tecrim edildiklerine göre mevkuf tutulmak suretiyle tecziyeleri için bir kulpun eksikliği duyulmuştur. Bunların içinden de rasgele bazılarının 142. madde ile itham edilmelerini herhalde bir alışkanlık eseri veya esiveren bir cömertlik hamlesi telakki edebiliriz. Ben de bunlardan biriyim. Bu etiket-suç bana da yapıştırılmıştır. Bu suç isnadının bariz hususiyeti tam ve mutlak delilsizliktir. Propaganda yaptıkları ileri sürülen maznunlardan Atsız ve Reha Oğuz müstesna hiçbirinin bu hareketlerine dair hiç bir delil mahkemeye ibraz olunmamıştır. Zayıf ve çürük deliller karşısında değil, delilin tam bir yokluğu karşısındayız. Fakat iddiadan vazgeçilmiş değildir. Duruşma sırasında hiç bir delil ibrazına lüzum hissetmeyen savcı esas hakkındaki mütaalaanamesinde aynı iddiaları tekrarlamaktadır.

Acaba savcı Kazım bu iddiasını ne gibi bir yolda kabul ettirmek ümidini besliyerek yapıyor. Bir mahkemenin delilsiz bir şeye hükmetmesi hukukan imkân olmadığını bilse gerektir. Çünkü bu pek basit bir şeydir.

Şu halde savcı Kâzım buna dair ortada bazı deliller veya emmareler bulunduğunu zannediyor. Acaba bu kendi kavlimidir? Kendisi mahkeme hey'etince her dediği mahzûn hakikat sayılan bir adam olsa dahi onun iddia makamından söylediği bir söz maznun aleyhine bir delil olarak alınamaz. Eğer onun bir bildiği varsa cübbesini çıkarıp şahit yerine geçmesi ve orada usûlen yemin ederek şahit sıfatıyla beyanda bulunması icap ederdi.

Bu savcı Kâzım bazı kimselerin kanaat itibariyle Türk ırkçısı olduklarını mahkeme huzurunda beyan ettiklerini göz önünde tutarak "Bunlar bu kanaati taşıdıklarına göre herhalde sözlerinde ve yazılarında da bu kanaati ifade etmişler ve propagandasını yapmışlardır; çünkü böyle yapmak tabiidir. Onun için tecziyeleri icap eder." gibi bir mantık mı mahkemeye kabul ettirmek istiyor. Kendi mantığı için bunun böyle olmasını temenni ederiz.

Yahut ta bir takım delilleri var da onlar henedense maznunlara karşı okunmadıkları ve onlara karşı maznunların ifadesi alınmadığı halde bu bizim için meçhul delillere istinaden mi mahkûmiyetimizi istiyor? Anlaşılmaz bir şey...

T ü r k i y e d e T ü r k İ r r k ç ı l ı ğ ı S u ç m u d u r ?

Göze çarpan ilk şey şimdiye kadar Türkiyede Türk ırkçılığının fikriyat ve fiiliyatının en açık ve en geniş bir şekilde hükümetin gözü önünde veya bizzat hükümet tarafından yapılmış ve şimdiye kadar hiç bir takibe uğramamış bulunmasıdır. Buna karşı savcı Kâzım geçen celselerin birinde şecaat arzette kabûlinden, "İrkçılık kimin tarafından işlenirse işlensin bir suçtur, bu suçu başka kimler de işlemişse onlara bize ihbar etsinler, makamımız bunlar hakkında da icap eden tahkikatı yapacaktır." mealinde bir şeyler söylemişti.

Diğer maznunlar Türkiyede resmî ırkçılık fikriyat ve fiiliyatı hakkında

misaller verdiler. Bunlara ilave edecek başka misallerim yoktur. Yalnız şunu söyleyeyim ki bu misaller söylenebilecek olanların ancak pek cüz'î bir kısmıdır. Sıkı bir mevkufiyetin ihdas ettiği zorluklar ve imkânsızlıklar arasında ancak bu kadar malzeme toplanmış ve maznunlardan bu işin müdafasını elel alanlar bunları tekrar ~~tekrar~~ tekrar kullanmışlardır. Fakat bu kadarı da yeter. Artar bile. Verilen misaller göstermeğe yeter ki iş lâalettayın bir kaç şahıs tarafından yapılmış propg andadan ibaret değildir. Ve bir kaç kişinin savcı tarafından tevkifi ve davaya ithal edilmesi suretiyle meselenin halledilmesi ve tenakuzun ortadan kaldırılması imkânı yoktur. Evvela Türk ırkçılığı propagandasını yapanlar tarihin boyunca yatan büyük Türk ölüleridir. Onların arasında son olarak ezcümle:

"Kanını taşıyandan başkasına inanma!"

"Aranıza alacağınız arkadaşların mümkünse kanını tahlil edin!"

"Bu vesileyle muhterem milletime şunu tavsiye etmek isterim ki başına geçireceği insanların kanındaki cevheri asliyi tayin etmekten bir an fariğ olmasın."

Diyen Atatürktür ki, herhalde onun bu sözlerini unuttuğu için ~~siyas~~ olacaktı ki Kâzım Alöç onu Türk milliyetçiliğini şekillendiren ana kaynak olarak kabul etmektedir. Bu büyük ölüleri savcı Kâzımın cezaî takibatına mevzu teşkil etmek üzere onâ teslim etmeğe imkân yoktur. Çünkü T.C. Kanununun 96. maddesine göre ölüm ile hukuku amme davası sukut eder.

Bundan başka Türkiyede Türk ırkçılığı tam, fakat saf bir duygu halinde tahteşşuuruna kadar işlemiş büyük bir kitle vardır ki bu kitle milletin aslî unsuru olan Anadoludaki Türk köylüsüdür. Köylü her "Soysuz!" dedikçe, her "Helal süt emmiş." dedikçe ve mesela "Çakal eniği kurt olmaz, aslı kurt olmak f gerek.", "Otu çek köküne bak", "Katrani kaynatırsan olur mu şeker, cinsini cinsine çeker.", "Aslını inkâr eden haramzadedir", "Çin-geneden kahraman, Yahudiden pehlivan çıkmaz.", "Soylu azmaz, bal acımaz", "Aslı ne ise nesli de odur" gibi sayısız atasözlerini de her söyledikçe, ırkının tahteşşuurundaki benlik ve Türklük duygusunu her ağıza vurdukça savcı Kâzım'a göre bir suç işleyordur. Türkiye vatandaşları topluluğunun yüzde 75ini teşkil eden bu kitlenin topyekün mahkemenize sevkiyle tecziye ettirmeğe savcı Kâzım, maddî imkânsızlıklar sebebiyle teşebbüs edemez. (Çok enteresan bir nokta olarak şunu da arzedeğim ki halk dilinde soy esasına dayanan tahkir ve tezyif sözleri, meseller vesaire bulunması, müte-hassısların beyan ettiğine göre Türk halkının folkloruna has bulunmaktadır; başka hiç bir milletin folklorunda buna dair bir misal yoktur.)

Yaşayan Türk büyüklerinin Türk ırkçılığı lehindeki sözlerine gelince, bu sözleri vaktiyle söylemiş olanların başında sayın Reiscühurumuz da bulunduğ halde öyle muazzam bir kitle vardır ki Kâzım Alöç'ün şecaat arz etmeğe ve ırkçılık lehinde her söz söyleyen hakkındaki vaadini tutmağa kalkışacağını hiç zannetmiyorum.

Fakat işx yalnız şu veya bu yüksek mevki sahibi zatın sözü ile de, nihayet şahsî birer kanaatten ibaret olabileceği ileri sürülebilecek fikri ile de, bitmiyor. Devletin resmî teşekkülleri ve daireleri de bir yandan ırkçılığın açıkca tatbikatını ve diğer taraftan da ırkçı fikirleri resmî neşriyat olarak ve hatta resmî ders kitabı olarak yaymışlardır. Misallerim diğer maznunların müdafaalarında inledik.

Fakat iş savcı kâzım için ne kadar yazık ki bu kadarlarda ~~m~~ kalmamış, Türk vatandaşları arasında ırka dayanan tefrikleri Türkiye Büyük Millet Meclisi de kanun halinde kabul etmiştir. Misal İskân kanununu, ecnebi kadınlarla evlenmeyi yasak eden memurun kanunu ve ekalliyetlere Türklerden ayrı bir statü ve hususî imtiyazlar kabul eden Lozan muahedesine bağlı protokoller.

Şuhalde ya bütün bunların birer suç teşkil ettiğini, Büyük Millet Meclisi Devlet Reisleri ve gelen geçen bütün hükümetlerin hey'eti mecmuaları da dahil olduğu ~~halde~~ halde herkesin suç işlediğini ve şimdiye kadar bunu farke edecek Kâzım Alöçten başka bir kimse çıkmadığını kabul etmek veyahut ta bunu kabul etmeyecek isek hiç olmazsa ırkçılık ~~m~~ denen şey'in unsur ve şekilleri üzerinde bir parça durup meselâ vazii kanunun kabul ettiği şekilleri tefrik ederek suç ithamının altından çıkarmak icap edecektir.

İrkçılığı üç şekilde veya üç unsur halinde mutalaa edebiliriz*:

1- Türk milletinin ırkında, kanında , yâni yalnız kültür veya teşkilatında değil, bir hususiyet, bir eyilik, bir üstünlük olduğunu kabul etmek. Bunu ve bu kadarını Millî Şefin Mülkiye nutkunda ve Atatürk'ün "Mühtaç olduğun kudret damarlarındaki asıl kanda mevcuttur." hitabında sarahaten buluruz. Bu sözleri başka türlü tefsir ve tevil etmeye imkân yoktur. Şu halde savcı Kâzım bu fikre - buna ister ırkçılık, ister başka bir şey diyelim, adın ehemmiyeti yok - suç demekten vazgeçmek mecburiyetindedir.

2- Türk ırkçılığının ikinci umdesi veya şekli birinci umdenin doğrudan doğruya tabii bir neticesinden başka bir şey değildir. Eğer Türk milletinde bir kıymet teşkil eden ve binnaenaleyh korunmağa, kaybedilmemeğe değer olan bir ırkî, x fitrî, kana bağlı hassa varsa millettseverliğin tabii icabı bu hassanın hakikaten bu gün veya yarın çabuk çabuk veya yavaş yavaş kaybedilmemesini ve kalmasını temine çalışmaktır. Böyle bir hassa eğer hakikaten kana bağlı ise ilmen ancak bir türlü kaybedilebilir. O da bir başka ırkla tesalüp suretiyledir. Şuhalde en derin ve içinden çıkılmaz bir tenakuza düşmeden yukarıdaki Kâzım Alöç'ün suç saymadığı birinci umdeyi kabul edip te ikinci umdeyi turfa etmeye imkân yoktur.

3- Türk ırkçılığının üçüncü ve zannedersem en fazla üzerinde durulan ve suç teşkil edeceği iddia edilen şekil veya umdesi şudur: Yabancı ırktan olanların Türk milletine karşı Türk kanından olanlara nazaran daha lâkayit, daha az dost, daha menfaatperest ve hatta belki hiyanete de mütemayil olmalarını nazarı itibare alarak milletin bunlara karşı müteyakkız olmasını ve bunlara ihanet etmelerine fazla imkân verecek veya ihanet ettikler takdirde millete fazla zarar verebilecek mevkilerde kullanılmamaları kanaatidir. Bu kanaatin ilk iki kanaatin bir neticesi olup olmadığını araştırmaktansa yine doğrudan doğruya mevzuata bakıp bu kanaatin orada mevcut olup olmadığını araştırmak doğru olur.

a) Hariciye memurlarının yabancı kadınlarla evli bulunmaları kanunen memnurdur. Burada yabancı kadın'dan kasıt ancak ırkan yabancı olabilir. Vatandaşlık ~~irkiyle~~ itibariyle yabancılık mevzuubahis olamaz; çünkü vatandaşlık kanununa göre bir Türk vatandaşı ile evlenen yabancı tebealı kadın otomatik surette derhal Türk vatandaşı olduğundan bir Türk vatandaşı erkeğin yabancı tebealı bir kadınla evli bulunması hukukî bir imkânsızlıktır.

b) Buna benzer hükümler diğer memurlar ve ezümle divanı muhasebat memurları hakkındada vardır.

c) Orduda yabancı ırktan gelme kadınla evli bulunan kimselerin subaylığa kabul edilmediği ve sonradan evlenenlerin de ordudan çıkarıldığı herkesin malumdur.

d) resmî ilanların gösterdiği gibi askerî mekteplere alıncak talebelerin Türk ırkından olması şart koşulmaktadır. Bu şart Kâzım Alöç'ün söylediği gibi şu veya bu mektep müdürünün şahsî kanaatinin bir tatbiki olmayıp Genel Kurmay başkanlığının vaz ettiği prensipin her askerî mektepte tatbiki olduğunu uzun uzadıya izaha lüzum yoktur.

e) Büyük Millet Meclisi vaz'ettiği ve Kâzım Alöç'ün hakkımızda tatbikini istediği maddeler kadar bir kanun olan ve tarih itibariyle de muahhar bulunan iskân kanunu vatandaşları Türk ırkından olup olmamak bakımından iki kategoriye ayırıyor. Ve Türk ırkından olanlara bazı imtiyaz ve muafiyetler tanıdığı gibi Türk ırkından olmayanlardan haklı olarak şüphe edip bunların ihanetlerine karşı bir takım tedbirler alıyor ve hükümler yüklüyordur.

Şuhalde Türkçülüğün Türk ırkçılığı cephesinin üçüncü umdesi de hükümetin resmî teşekküllerininin tatbikatı ile benimsendiği gibi bizzat vazii kanun tarafından da benimsenmiş ve bir mecburiyet halinde, bir kanun şeklinde, vaz olunmuştur. Bu rakkirdde kanunun kendisini tecrim etmek te Kâzım Alöç'ün salahiyetinin dışında kalacağından Kâzım Alöç'e yapacağı tefrik sonunda Türk ırkçılığının bu prensipini de ayırıp suç ithamının altından çıkarmak mecburiyetindedir.

Yoksa acaba yalnız Türk vatandaşları olan başka milliyet sahibi kimseleri milliyetlerinin adı ile sıfatlandırmak ırkçılık suçunun tekevvünü için kâfi mi sayılıyor? Savcı Kâzım bu hususta da bir tek misal evereyim, yeteceğini umuyorum. Bu sefer vereceğim beyan'ın sahibi bu davanın ve savcı Kâzım'ın amiri adlîsi Korgeneral Sabit Noyon'dur. 26 Ağustos 1944 tarihli Tasviri

Efkâr gazetesinde son sayfada çıkan askerî ilanlar arasında münteşir bir ilandan parçalar (ilân bazı kimselerin şubeye müracaatleri hakkındadır):

- 1- Sergis Ayaz.
Kumkapı nüfus memurluğunda .
Cilt 10, sayfa 242de kayıtlı.
Leon oğlu 1340 doğumlu Istanbul Serpuhiden doğma, Ermeni ırkından.
- 2- Haraçya Alyanakyan. Bakırköy nüfus memurluğunda, 2. cilt, sayfa-27,
Sergis oğlu, 337 doğumlu Kınalı adada Erdondan doğma Ermeni ırkından.
- 4- Hasköy nüfus memurluğundan, cilt-31, sayfa-29 da kayıtlı, 1339
doğumlu, Istanbul İlhak oğlu Reyna Dulubundan doğma, Müşevî ırkından, Yako İsak.
- 5- Kumkapı nüfus memurluğundan, cilt-10, sayfa- 242 de kayıtlı Leon
oğlu 1923 doğumlu, Istanbul Serkodiden doğma Ermeni ırkından
Savarş Ayas.

(İmza. As. Posta 14914 K. Korgeneral Sabit Noyon'dur. İlanın numaraları 803 - 12022 dir. Bazı kelimelerin altı tarafımdan çizilmiştir.)
Şuhalde Kâzım Alôç'ün suç sayıp tecrimini isteyebileceği ne kalıyor? İrkçılığın yalnız adı mı? : Fakat bir ad değil, bir fikir, söz veya fiilin öz mahiyetidir ki tecrime esas teşkil edebilir. Herkes herşeye istediği adı takmakta serbesttir. Mahkeme ada değil, için esasî mahiyetine bakmak mecburiyetindedir. Birisine kötü görünen bir adın takılmış olması o ad yüzünden o şeyin tecziyesini icap ettirmeyeceği gibi aslında tecziye-yi mucip bir şeye esasî mahiyetini değiştirmeden en masum bir adı takmak ta o şeyin cezadan muaf tutulmasını icap ettirmez. En mubalağalı bir misal alıyorum: Birkaç kişi bir araya gelip hayırlı bir gaye ile bol bol yemek pışırıp sokaktan gelene geçene bu yemeği bedava dağıtmaya kalksalar ve bu hareketlerinin adına, herhangi bir sebeble, aralarında dolandırıcılık deseler, bu fiillerinin suç sayılıp sayılmamasında bu adın en ufak bir dahlü tesiri olacaktır mı? Şuhalde Kâzım Alôç adın cezalandırılmasını istemiyorsa ırkçılığın cezalandırılmasını isterken neyin cezalandırılmasını istiyor? Mesela Türkçülerin palaları sıyrıp Kâzım Alôç'ün sevgili Rumlarını, Ermenilerini vesaireyi kesmeğe başlamalarının mı cezalandırılmasını istiyor? ... Fakat ortada böyle bir şey yok ki ! Böyle bir şey veya buna benzer bir şey iddia ediliyorsa bir adın değil, böyle bir şeyin kendisinin ispat edilmesi icap ederdi; yoksa "İrkçilik suçtur" , "İrkçilik suç değildir" münakaşası bir kelime oyunundan bir arpa boyu bile ileri gidemez.

Biz ve bu arada ben "İrkçilik suç değildir!" derken ırkçılıkla ne kasdettiğimizi en vazih bir şekilde ifade ettik. İsterdim ki ve bekledim ki "İrkçilik suçtur!" derken ve Türk hukukunda ve dünya hukukunda şimdiye kadar hiçbir hukuk tarihinin kaydetmediği bir suç nev'i ihdas etmeye kalkışırken savcı Kâzım hiç olmazsa "İrkçilik" sözüyle neyi kasdettiğini, bunun tarifinin ne olduğunu ve yeni suçun unsurlarının nelerden ibaret bulunduğunu tarif etmek zahmetine katlanıverseydi.

Şimdiye kadar olmadığına göre bari bundan sonra bu iş olsa...

İsmet Rasin Tümtürk
Askerî Tevkif Evinde
Tophane - İstanbul

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 056-83/9

1 Mart 1945
imza

Silintisiz ve çıkıntısız otuz sekiz sayfalık işbu müdafaa-namenin her sayfasındaki yazılı kısmın altı tarafımdan imzalanmıştır. Yapılan tashihler yalnız benim el yazımla yapılmış ve her tashih hakkında tashihin bulunduğu sayfanın altına el yazımla serh yazılmıştır, ve altı tarafımdan imzalanmıştır. Sayfalar benim el yazımla sıra ile numaralanmıştır. 27. sayfadan itibaren her sayfada tarafımdan üstü çizilmiş bir eski sayfa numarası da vardır.

diye haykırırken ve bu tehlikeli troçkist cereyan sevgili yatanımızda dal budak salıp etrafa yayılırken Türkcülüğü tuttum. Milli-İçtimai hayatımızın, sosyal bir rol ifa ederek , ideolojik müvazenesini temine çalıştım. Zira, kanas-tım şudur ki muzir cereyanlar , ancak faydalı cereyanlarla önlenir; fikir-lere karşı fikirle mücadele edilebilir, karşı konur.

Bayan yargıçlarım , ya Türk be Türkcü olarak yaşayacağız, var olacağız. Ya-hut "kızıl ateş damla,, nın yok edici kışkırtıcılığı altında milletçe ve tarihçe mahvolacağız ;

Huzurunuzda bizlere "caniler, katiller,, diye bağırın ve "bittabi işkence ya-pacaktık, bu herifleri Perapalasalarda, Park otellerde yatırtacak değildik ya,, gibi sözler söyleyen savcıya, ozaman cevap vermemiş, mahkeme sükununu bezarım kaygısıyla bu hususu müdafaa bırakmışım. Bu hakaret ve iftiraları şiddetle red ve layık olanlara verilme üzere sayın savcının yed-i emanetlerine tevdi ederim. Adaletin lâayık veçhile tecellisi, ancak davanın huzurunuzda dürüst bir şekilde mümkün iken hem son tahkikat kararında, hem de iddeanamede bir yığın tahriflere tenesüül edilmesi nekadar şayan-ı teessüftür ? Hazırlık tahkikatın-da, hakkımızda istiyeceği kanun maddelerini karşılayacak şekilde sualler seran ve bin bir şekilde ifadelerimizi alt üst eden savcı, huzurunuzda sunduğu delil-ler ile de tam bir taraftarlık göstermiştir. Halbuki, kanunen , bir sergu yar-gıçı mazmunun aleyhine ve leyhine olan bütün delilleri toplar. Savcı da bir iz tek kelime çıkarmadan dosyayı mahkemeye takdim ile hükmelettir. Davamızın hem sergu yargıçı, hem de savcıya bulunan Bay Kâzım Alüg'un iz kanunun bu sarih emrine muhalefet etmesi ve yüksek adaletin tecellisine mani olacak şekilde yet-niz aleyhimize sandığı delilleri toplayıp sizlere takdim eylesmesi hak ve adale t namına , nekadar acınmaya değer. Savcı iddeanamesinin başında "bu dava ye-ni bir rejim ve yeni bir nizam kurmak davasıdır,, diyor. Bendeniz bu sözden bir mana çıkaramadım. Zira , ortada ne siyasi bir parti, ne siyasi bir ideolo-ji ve ne de siyasi bir program mevcut olmadığına; ancak anayasanın bahsettiği vicdan ve tafekkür hürriyetinin hudutlarını aşmayan ve tamamen harsî , milli ve içtimai bir fikir cereyanı olan Türkcülük mevcut bulunduğuna göre; ya ben "rejim ve nizam,, kelimelerini bilmiyorum, yahutta savcı bu kelimeleri bililti-zas bu yanlış manada kullanmış oluyor. Anlamadığım diler bir nokta da , mese-leyi izas etmekte ve rejimi büyük bir tehlike karşısında imiş gibi göstermekte savcının hangi emelinin bulunduğudur.

Savcı güya bizim fikirlerimizi nakletmek isterken "millet demek ırk demek-siz,, diyor. Ben, şimdiye kadar Türkcü negriyat meyanında böyle bir fikre rast-lamadım. Zira ilmi değildir. İlmî olan şudur : "Millet,, bünyesinde ırkın, kan-nın da asgari kültür ve dil kadar yerli , değeri vardır; ırk'sız bir millet ta-zifi yapılamaz. Filhakika, ırk ve kan meselesi hakkında Üniversite içtimaiyat Grd. Profesörü Dr. O. Kessâh'ın biras evvel adı geçen kitabının 19 uncu say-fasında yazılan şu satırlara savcı okunmuş olsaydı, herhalde, ırk ve kan mese-lesinin ilmi nekadar mühim olduğunu anlar; aksi iddeada bulunmanın ve bunla-istihfaf etmenin ne derece haksız bulunduğunu görürdü. Profesör diyor ki :

" Bunun içindir ki İngilizce konuşan, hristiyan olan, şimalî Amerikalı, New-York'lu Zenci, yine Zencidir! Kan bağıllığı, bizim irademizden, aklımızdan, kabul ve inkarımızdan, içtimai uyuma ve ayrılma (Anpassung und Absonderung)'dan müstakildir. Biz bunları kabule mecburuz; onları değiştiremeyiz. "

Yine savcı broğürleşmelere işaret ettikten sonra "Görüldüğü ki ırkçılık bir milletin birliğini bozacak, maddi ve manevi kuvvetini sarıyacak fasit bir zih-niyettir. Buna tatbikâk kalkışanlar istedikleri kadar koyu milliyetçi ols un-lar, bunların milliyeti inkâr edenlerden notice itibarıyla bir farkları yoktur diyerek ırkçılık ile milliyetçiliği yekdiğerine aykırı birer görüş olarak ifa-de ediyor. Evvelâ şunu söyleyim ki ırkçılık bir görüş ve bir fikir cereyanıdır; bir siyasi program değildir. Binaenaleyh (-tatbikâ kalkışmak ,, mev-zunbahis olma olamaz. Sanıyen ırkçılık milliyetçiliğe münafi bir görüş değil, bilakis milliyetçiliğin tazammun ettiği ve onu takviye eden bir görüştür. Akıl ve mantık bunu icap ettirdiği gibi rahmetlik hocam, büyük Türkcü Mahmut Esat Bozkurt da Mülkiyede bizlere verdikleri de alarda bunu , böyle öğretilirdi. Demişlerdi ki : " Milliyetçilikle ırkçılık talif edilebilir mi? Kani ve ana

dili Türk olan, kendini türklükte ve Türk tarihinde bulan, Türkün acılarını kendi acısı, saadetini kendi saadeti sayan, Türkle gülen, Türkle ağlayan ve kültürü Türk olan; Türktür. Milliyetçilikle ırkçılık bu yönden birbirlerinden ayrı şeyler değildir." (Gök Börü , Sayı: 4; merhumun "Milliyetçilerin Cevabı!" başlıklı yazısından).

Savcı iddeasını takviye zımında ve ancak yüksek heyetinizi tesir altında bırakmak istercesine cumhur başkanı İsmet İnönü'nün 19 Mayıs nutuklarından iddeanamesine iktibaslar yapmıştır. Hangi sebeplerle söylendiği yüksek mahkemenizce malum bulunan ve hiçbir suretle Türk adalet cihazını tesir altında bırakmak amacını gütmek gereken cumhur başkanımızın 19 Mayıs nutuklarının bundan başka bir maksatla iddeanemeye ithal edilemeyeceği kanaatinde bulunduğum için, savcı adına, üzülüyorum. Kendisine, yüksek ve adil mahkemenizin her türlü tesirden münezeh ve müberra bulunduğunu hatırlatırım; yanlış kapı çalıyorlar!

- I -

İ r k ç i l i k - T u r a n c ı l ı k P r o p a g a n d a s ı İ d d e a s ı

Sayın yargıçlar, savcı, cefkalemler anayasaya aykırı propaganda yaptığımı idde ederek hakkında 142 nci madde hükümlerinin tatbikini istemektedir. Bu muhalif propaganda meselesini madde madde inceleyeceğim. Ancak daha evvel, bugün savcı tarafından suç sayılan ırkçılık ve turancılık mevzularının mecmualarda, gazetelerde, kongrelerde ve resmi ağızlarda nasıl serbestçe mevzu bahis ve münakaşa edildiğini zikretmeyi faydalı buluyorum.

Mayıs-haziran 1940 tarihli ve 3 sayılı Bozkurt'ta, "aylık olgular" sayfasında "askerî okullara alınma şartı ve Türk ırkçılığı" başlıklı yazıdan:

" Bu derdin en acı şekli orduda vardı. O ordu ki bir Türkün Türk olduğunu en büyük şiddetle hissedeceği, o ordu ki bir Türkün saflarında Kızıl Elma'ya koşacağı yerd; orada, çok defa Türk, başında Arap, Arnavut, Çerkes vesaire bulurdu. O ne anlatılmaz acı idi. Bir Türk için soyuna yabancı ve düşman bir adamın emriyle ölmek ne kadar acıdır. Bize bu zevki, bu emniyeti veren kahraman Türk mareşali Fevzi Çakmak'tır. O, Türk ırkının bütün korkunç ve sinsi düşmanlarına göğüs gererek, hiçbir şeyden yılmayan azmi ile Türk ordusuna en kıymetli armağanı verdi. Yenilmez Türk ırkının ordusu için en kuvvetli ebedî zafer garantisi o ordunun bugün de, yarın da kataksız Türk kalmasıdır. Mareşal Fevzi Çakmak Türk milletine ve ordusuna başka hiçbir hizmette bulunmamış olsa idi bile tek başına bu hareketi ona Türk ırkının ve tarihinin ebedî minnettarlığını kazandırmaya yeterdi. Ne mutlu ona, ve ne mutlu Türk ordusuna."

İkinci bir misal : Halk Partisinin kıdemli ve değerli mensuplarından ve dil kurumu başkanlarından Besim Atalay'ın, Bozkurt'un haziran 1939 tarihli ve 2 sayılı nushasında neşrettiği " Türkçe Bozuluyor" başlıklı makaleden; Besim Atalay, Hüseyin Cahit Yalçın'dan bahsederken şöyle diyor : "Geçenlerde Arnavutluk işgali üzerine Yeni Sabah gazetesinin 18 nisan 1939 tarihli sayısında bir yazı yazmıştı. Bu yazı, bayağı Arnavutluğun bir ağıtı gibi idi. 'Kan çeker' diyen atalarımız ne doğru söylemişler. Burada da bu zat kanının gereğini göstermiştir."

Üçüncü bir misal : Yücel mecmuasının Kanunu evvel 1938 tarihli sayısından : Osman Nebi imzası ile çıkan yazıda Atatürk'ün kendisine vedanamesini takdim eden Japon sefirine "bir gün sizinle Çin setlerinde karşılaşırız." dediği ve dil kitabının ilk hararetli günlerinde yani 1932 senesi Dil Kurultayı esnasında, o zaman maarif bakanı bulunan Reşit Galip'e " öyle bir dil istiyoruz ki İstanbulda çıkan gazeteyi Kaşgardaki bir Türk de okusun, anlansın." tarzında matbuata beyanatta bulunmasını emrettiği yazılmaktadır.

Size bir de maarif bakanlığının tertip ettiği ve 1939 mayısında toplanan neşriyat kongresinde en hararetli kemalist ve en heyecanlı atatürkçü olan ve halen Erzincan sayısları bulunan Behçet Kemal Çağlar'ın coşkunlukla söylediği şu sözleri nakletmek isterim: "Bizde, telkin ve terbiye neşriyatı ve kitapları lüzumundan fazla dulhçu bulunuyorlar. Başka memleketlerde diplomatların kullandığı lisan bizde bütün neşriyatta görülüyor, ve her muharrir bir hariciye vekilimiz gibi konuşuyor. Şunu bilmemiz lazım ki bugün hudutlarımızın dışında, başka harislerin

telkini ile erismekte olan milyonlarca Türk vardır..
16/1/1943 tarihli C.H.F. organı Ulus gazetesinden : "O halde sözcüklerimizi
bilasa edebiliriz: Harpte gizli silah diye bir mesele asla bahis mevzuu değildir.
En büyük gizli silah, bir milletin kendi damarlarında, castlerinden miras kalan
kahramanlık, cesaret ve harp bilgisi hasletleridir. Hiçbir zaman taklit edilemeye-
cekği eşi yapılamıyacak, seri halinde imal edilemeyecek ve karşı taraf tarafın-
standart tipi bulunamayacak olan en gerçek, ve en kuvvetli silah işte budur. Söz-
lerimizin bir isbatını mı istiyorsunuz ? Tarihe bakınız, fakat daha kolayına s-
rarsanız, harp tebliğlerini bir müddet takip ediniz; bu söyledikimiz hakiki giz-
li silahı hiçbir zaman karşı tarafın tatbik edemediğini göreceğiz. Çünkü bunun
için anlamak kafi de gildir; bilmek, öğrenmek kafi değildir; bu gizli silahın ip-
tidarı ve has maddesine sahip olmak gerektir; o da ormanda, dağda, suda, madende
bulunmaz; kandadır.."

C.H.F. halk evleri dergisi Ülke'den : " Bu yahudi, Türkten çılmaya; Türk
kanunlarına yan bakmaya; Türk kültürüne burun kıvrırmaya, kırık tarafına bulursa
Türke ihanet etmeye alışmış; bunu kendine iman yapmış olan yahudilerin kaçınıc-
sıdır, bilmiyoruz. İzmirin işgali bir çeşit marifetlerini, istirdadı, ayrı bir çe-
şit marifetlerini meydana koydu. Asırlarca dilimize tükürdüler...." (Haftalık Boz-
kurt; sayı 1 de Ülke'den muktebes "Sürgün", başlıkla yazıdan).

1- İrkçılık anayasamızla taayyün eden ana vasıflardan milliyetçiliğin dışın-
da mıdır ?

Evvelâ; anayasamızın ikinci maddesinde devletimizin altı ana vasfı arasında
milliyetçilik'de bulunmaktadır.

Baniyen; anayasamızın hiçbir maddesinde ne milliyetçilik ne de milliyet ve
millet kelimeleri, mana ve mefhum bakımından, ne tarif-tavsif ve ne de tahdit-
tekyit edilmemektedir. Bittabi C.H.F. nin milliyetçilik, milliyet ve millet an-
layışı ancak partîâiler için muta olup ne yüksek mahkememiz ve ne de ben C.H.F.
prensipleriyle mülahaz ve mukayyet değildir.

Salisen; vatandaşlık ve milliyet ayrı manalarda iki kelimedir. Anayasamızın 88
inci maddesi, savcının sandığı gibi milliyet ve milleti tarif eder mahiyette es-
la görülemez. Filhakika anayasamızın 88 inci maddesinin ilk fıkrasında, vazıı ka-
nunumuz böyle bir madde vaz etmekten hangi maksadı güttüğünü açıkça beyan etmiş
ve gayat sarih şekilde "vatandaşlık itibarıyla", kelimelerini mezkur fıkraya ka-
yat ve derç etmiştir. Vazıı kanunun maksadı milliyet olsaydı ve bir millet तरी-
fi yapmak isteseydi "vatandaşlık itibarıyla", kaydını kullanacağına (milliyet
itibarıyla, tabirini kullanır ve savcının vazıı kanunumuzda tevehhüm ettiği mak-
sadı daha açık bir şekilde ifade etmiş bulunurdu. Keza mezkur maddenin müteakip
fıkrasında geçen "resmen Türklüğü ihtiyar eden", "Türklük sıfatı kanunen muay-
yen olan ahvalde izah edilir, kayıtları da vazıı kanunumuzun yukarıda izah ve
tafsil ettiğimiz maksadını açığa vurmakta; fikrimizi teyit etmektedir. Filhakika
ancak vatandaşlık yani tabiiyet "resmen ihtiyar", olunabilir ve "kanunen muayyen
ahvalde izah edilir". Harsî, kültürel ve manevî bir manaya haiz bulunan "milli-
yet", için ise "resmen ihtiyar", ve "kanunen muayyen olan ahvalde izah", mevzuu ba-
his olmaz. "Milliyet", için ancak temsil ve temessül varittir. Vazıı kanunumuzun
bu ilmi hakikatlara bigane bulunduğunu id'e a ise ancak haddin tecavüzü demek
olur.

Savcının muhtelif milliyet mensuplarını birer sınıf ve sümre şeklinde görerek
anayasamızın 89 uncu maddesini zikretmesini de hayretle karşılarız. Zira, "sınıf
ve sümre", kelimeleri ilmen ancak iktisadi ve igtimai manalar taşımakta ve vazıı
kanun da bu manalarda kullanılmaktadır. Bu kadar behihi olan bir nokta üzerinde söz
bı söylemeyi zait buluyoruz.

2- 1340 tarihli kanunu esasî encümeni esbab-ı mucibe lâyihası irkçılık aleyhi-
ne tefsir edilebilir mi ?

Savcı mezkur esbab-ı mucibeden "devlet Türkten başka bir millet tanımaz. Mem-
leket dahilinde hukuk-ı mütesaviyeyi haiz başka ırktan gelme kimseler bulunduğun-
dan bukların irkâ mübaniy etlerini mani-i milliyet tanımak caiz olamaz, çeklin-
deki satırları alarak anayasamızın 88 inci maddesinin kendisini tarafından ya-
pılan tefsirine bir mesnet bulduğunu sanmaktadır. Anayasamızın 88 inci maddesinin
ilk fıkrasının yukarıda bertafsil izah etmiş olduğumuz için burada şunlara söyli-
yeceğiz: Savcının bu satırlara nasıl olup da kendi istediği manayı verdiğini bir
türkü anlayamadım; kanunu esasî encümeni tam bir türkü gibi konuşarak "devlet
Türkten başka bir millet tanımaz" diyor. Ben de Türkten başka bir millet tanı-

mıyorum. Encümen, memleket dahilinde başka ırktan gelme kimseler bulunduğunu söylüyor. Ben de başka bir şey söylemiyorum. Encümen "bunların ırkı mübaya netlerini mani-i milliyet tanımak caiz olmaz " demektedir ki bu açıkça temsil ve Türkleştirme siyasetine işarettir. Bu cümleye başka hiçbir mana verilemez. Zira, türkleşmiyerek kendi ırkı hüviyetini muhafazada ayak direyenleri ve başka bir milliyet iddeasında bulunanları milliyet bakımından Türk saymak, vazî kanunumuzun sarîh arzusuna ve akıl ve mantığa aykırı düşmektedir. Bu bakımdan da kanunun esasî encümeninden başka türlü düşünmüyorum. Filhakika, huzurunuzda verdiğim ve 27 Eylül 1944 tarihli duruşma zaptına geçen ifademde temsil siyasetine taraftar olduğumu söylemiş ve "hâlâ iki milyohluk Kürtlerin Kürt olarak yaşamalırlarından" teessür duyduğumu ilave etmiştim.

Burada bir noktaya daha temas edeyim. Savcı id sanamehin 4 üncü sayfasının başında "yani cumhuriyet ancak diğer beş umdesiyle siyasi vahdet olabilir. Bu umdeden beşini atıp yalnız milliyetçiliği ideal tanıyarak faaliyetle bulunmak rejimimize muhalefettir," buyuruyorlar. Ben de cumhuriyetin diğer beş umdesiyle bir siyasi vahdet teşkil ettiğine inanıyorum. Ancak savcının, altı ümdeden hangisinin ideal olabileceği hakkındaki düşüncesi ile, maalesef, hemfikir değilim. Filhakika milliyetçilik umdesi hariç diğer umdeler, değil Türk milleti, herhangi bir millet için bile millî bir mefkûre olamazlar. Dikkat buyurulursa burada "millî mefkûre" kaydını koyuyorum. Zira, "milliyetçilik", bir millet var oldukça yaşayacak bir millî mefkûredir; milliyetçilik, milletle birlikte yaşar; gelip geçmez. Halbuki, altı ümdenin diğer prensipleri hiçbir veçhile bu mühim vasfı taşımamaktadırlar. Cumhuriyetçilik v ya laiklik, tahakkuk edip istihsal edilinceye kadar bir millet için gelip geçici bir ideal olabilir. Fakat bu gaye elde edilince artık iş biter, devletçilik de aynen böyledir. Fakat milliyetçilik için böyle değildir. Milliyetçilik, millet yaşadıkça yaşayan ve bitmez tükenmez gayeleri bulunan canlı bir idealdir. Aynı zamanda milliyetçilik, tabir caiz ise, asıl ideal, asıl prensiptir; diğer prensipler ise ancak muavin umdelerdir. C.H.F. mensuplarından Çanakale mebusu Teşat Muri Güntekin de böyle düşünmektedir. 9 sayalı ve 25 mart 1943 tarihli "Ök Börü"deki baş makalesinde şöyle diyor: "... Bugünkü Türk birliğinin sembolü ve çalışma yollarımızın şematik bir planı olan altı ok arasında bir (milliyetçilik) oku vardır. İyi düşünürsek asıl ana yol odur; ötekiler hep ona erişmek, onu beslemek içindir." "... Demek ki bu yollarda esas odur ve milliyetçiliktir; bütün ötekiler bizi ona ulaştırarak vasıtalarından başka birşey değillerdir." "... Şu halde cermen, cermenci, sakson, saksoncu, islav islavcı iken, Türk çocuğunun Türkten başka ne olabilmesi mümkündür?"

Kaldı ki Türkiyede ırktan, ırkçılıktan, ırk tefrikinden, kanunlardaki, nizamnamelerde, resmî ilanlar ve neşriyatta sık sık bahsedilmiş; devlet reislerimiz, aşvekil ve vekiller nutuklarında bu mevzulara temas etmiş; en müfrit C.H.F. mensupları ırkçılığı, turancılığı haykırmaışlardır :

Atatürk'ün sözleri :

Mühtaç olduğunuz kudret damarlarınızdaki asil kanda mevcuttur. Bizim yapabileceğimiz bir şey varsa bu hasise-i fitriyenin icabatını gayrı tabii bir surette mennetmek isteyenleri bertaraf etmektir. Türkün haysiyet ve izzetinefis ve kabiliyeti çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir millet esir yaşamaktansa mahv olsun evladır. Kır asırlık Türk yurdu esir kalmaz. Bileli ki milli benliğini bilmiyen milletler başka milletlerin şikârıdır. Aranıza alacağınız arkadaşların mümkünse kanını tahlil ediniz. Bu vrsile ile muhterem milletime şunu tavsiye etmek isterim ki başına geçireceği insanların kanındaki cevher-i asliyi tayin etmekten bir an fariğ olmasın. Bir Türk dünyaya bedeldir.

İnönü'nün sözleri :

Kahramanlık, kanın fitraten haiz olduğu kudretten gelir. Milletlerin çok mücadeleci ve çok yarıcı oldukları bir zamanda yeni Türkiyenin, yüksek, parlak Türkiyenin istikbaline hükmetmek üzere yetişecek arkadaşlardan, büyük hizmetler ve çok yüksek vasıflar beklediğimizi tekrar ederim. Bu vasıflar sizde vardır. Kanınızda vardır. Zira bizim milletimiz, milletlerin en büyüğü, en şerefliisidir. ((İşte cumhurbaşkanımız, biz Türkiyenin genç ve heyecanlı talebeleri iken bizlere böyle hotap etmişler ve bizi coşturmuşlardır.))

Mareşal Fevzi Çakmağ'ın sözleri :

Bir özünü, muharebe vasıtası ve usulleri değiştirebilir; lâkin, millî seciye ve ruh kıymeti, nesilden nesile intikal eder. ((Büyük Mareşalımızın bahsettiği millî seciye ve ruh kıymeti, kabul buyurursunuz ki, herhalde nesilden nesile havadan intikal etmemektedir. Bu hassalar ecdadımızdan bizlere damarlarımızdaki kan vasıtasıyla geçmektedir.))

Saraçoğlu Şükrü'nün sözleri :

Biz Türküz, Türkçüyüz ve daima Türkçü kalacağız. Bizim için Türkçülük bir kan meselesi olduğu kadar ve lâzım kadar bir vicdan ve kültür meselesidir. Bu memleket tarafından gösterilen misavirperverlikten her şekilde faydalandıkları halde ona karşı bu nazik anda vazifelerini yapmaktan kaçacak kimseler hakkında bu kanun , bütün şiddetiyle tatbik edilecektir. (Hâmes gazetesi muhabiri-ne verdiği beyanatta varlık vergisinden bahseden Başvekilimiz bizleri ev sahibi ((sayın sayının haklarına , hukuklarına koruduğu)) ekalliyetleri de misafir olarak göstermektedir.)

Mahmut Esat Bozkurt'un "Maarif Bakanlığı, İstanbul Üniversitesi, Türk İnkilâbı Enstitüsü yayını " olarak çıkan ve Türk inkilâbının felsefesini yapan "Atatürk İhtilâli," adlı eserinden ve 85k B8rû , Sayı: 4'deki yazısından bazı sözler:

Bazı kafaçıklar, dilin Türkleşmesi davasını anlıyamaz. Halbuki, yarının Büyük Türkiyesi için, bu belli başlı bir bağlıdır.

Bizim de, idare bağlarına Türkten gayrilerinin geçmesi yüzünden çektiğimiz isticaplar nazarı itibare alınırsa bu hususta mekadar ifrata varılırsa varılırsa , kabul etmek lazımdır.

Şunu bilelim ki, Türk milletinin başına felâketler getiren en mühim sebep yabancı unsurların içimize karışmasıdır.

Türkün en kötüsü, Türk olmayanın en iyisinden yine iyidir.

Devlet başında ve devlet işlerinde yalnız ve yalnız -tebeası değil- kanı adamlar bulunmalıdır. Tarihte tecrübeler bize bunun lüzumunu hissettirdi. Öz Türk lâzımdır bize . Bunu açıkça söylemekten korkmamalıyız.

Aynı kanı taşıyan, aynı dili konuşan insanların tek bir devlet ve millet halinde birleşmeleri bir zaruret ve hatay icabı olacaktır.

Aynı Türklüğe ve Türk arkalarına (Alman taklitçisi, diyenlere dair. Bizim milliyetçiliğimiz neden Alman taklitçiliği olsun ? Türk milliyetçiliği Türk milliyetçiliğidir, (Taklitçi) diyenleri bir türlü anlamadım gitti. Bir kere, Almanların rasizimi le bizim arkılığımız arasında değler kadar fark vardır. Bu fark bile bizi birbirimizden ayırmaya yeter , artar. Türk arkılığını ve milliyetçiliğini aşağıda izah ettim. Bu tamamıyla kendi görüşümüzdür. Biz, bizi korumak ve ilerletmek istiyoruz. Bilimiz ile , kültürümüzle ve her şeyimizle dünyanın en yüksek milleti olmak davasındayız. "Beyaz," a birkaç kişi "beyaz," dese, niçin taklitçi sayılmazlar ?

Irkların değerice birbirleriyle müsavî olup olmadıkları meselesi. Irklar müsavî değildirler. Yüksekleri vardır . Bu da, eserleriyle, karakter ve morallerinin verileriyle ölçülür . Meselâ : Türk milletinin tarihi ile hangi milletin tarihi boy ölçüşebilir ? Ben, Türk olmasaydım, kendili dünyanın en bahtsız adamı sayardım.

Eski İstanbul C.H.F. başkanı, Şuhut ve İnhisarlar bakanı Suat Hayri Örgüplü, dün 17/1/1945 tarihinde Yüksek İktisat ve Ticaret Okulunda söylediği nutuktan:

Devlet hakkını çalan, ticaret hayatının hileli defter ve bilançolarını hazırlamak alçaklığını marifet, bilgi sayan, iş ve iş piyasada Türk ticaretinin itibar ve şerefini delil göstermekte hak gören, bu yurdu bizim gözümüzle görüyen, dışın kalbimizle sevmiyen tüccar , bundan sonra kalmayacaktır... Biz kendi değerimizi çok iyi biliyoruz. Kendimize çok güveniyoruz ve öğünyoruz. Kendimizi öldüğümüz gün, damarlarımızdaki kanda bu kabiliyetin her zaman daha diri, daha kuvvetli olduğunu anlıyoruz... Bu çalışmada Saraçoğlu'nun dediği kan, vicdan ve kültür işinde Türkçü olacağız ve Türkçü kalacağız.

2510 sayılı İskân kararından :

Madde-7 : A- Türk irkından olup hükümetten iskân yardımı istemeyi yazı ile

Aldiren muhacirler ve mülteciler Türkiye içinde istedikleri yerde yerleşmeye serbest bırakılırlar. Hükümetten iskan yardımı isteyenler hükümetin göstereceği yere gitmeye mecburdurlar.

B- Türk ırkından olmayanlar , hükümetten yardım istemeseler bile hükümetin göstereceği yerde yurt tutmaya ve hükümetin izni olmadıkça buralarda kalmaya mecburdurlar. İziniz başka yere gidenler ilk defasında yerlerine çevrilirler. Tekerrür halinde icra vekilleri heyeti kararı ile, vatandaşlıktan düşürülürler. ((Görüldüğü ki vazii kanunumuz Türk ırkından olanlara birçok kolaylıklar gösterdiği ve imtiyazlı bir muamele yaptığı halde Türk ırkından olmayanlar hakkında bazı sıkı kayıtlar koymaktadır. Ve savcının ırkçılık saydığı ırk tefrikini sarih bir şekilde yapmaktadır.))

1/5/1944 tarihli C.H.P. organı Ulus gazetesinden :
Talebe alınacak, Harp Okulu komutanlığından : Aranan şartlar: 1-Öz Türk ırkından olmak.

12 mart 1921 tarihi nde B.M.M. heyet-i umumiyesince kabul edilen İstiklâl Marşının resmi metninden :

Kahraman ırkıma bir gül, ne bu şiddet, bu velâl ?
.....
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl ! .

C.H.P. onuncu yıl marşından :
Türküz, bütün başlardan üstün olan başlarız!

Harp Okulu marşından :
Yıldırımlar yaratan bir ırkın ahfadıyız!

Yedek Subay Okulu marşından :
Türklüğün öz cevheri taşar temiz kanından!

Yine kaldı ki, kanunda suç olarak zikredilmeyen fiillerden dolayı, hiç kimse tecziye edilemez. Yukarıdanberi söylediğimiz sözler ve anayasamızın 2 inci, 35 inci maddeleri hakkında yaptığım tahliller göstermiştir ki ırkçılık, hiç bir veçhile bir suç değildir; bir fikir olması hasebiyle anayasanın 70, 75 ve 77 nci maddelerinin teminatı altındadır. Ceza kanunumuzun 1 inci ve 2 nci maddeleri ise gayet sarih bulunmaktadır ve "kanunun sarih olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez", "işlendiği zamanın kanununa göre cürüm veya kabahat sayılmayan fiilden dolayı kimseye ceza verilemez", fakralarını ihtiva etmektedir.

3- Türk Ceza kanununun 142 nci maddesinin üçüncü fıkrasına gelince:

Bavol bana anayasa ile taayyün eden ana vasıflara muhalefet iddea ederek 142 nci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları ile tecziyemi istemektedir. 142 nci maddenin üçüncü fıkrasında zikre ilen suç unsurları ikidir ve suçun sabit olabilmesi için, bu iki unsurun aynı zamanda bir arada bulunması hukuki lazımedendir; yani bu unsurlardan biri mevcut değilse suç teşekkül edemez. Filhakika vazii kanun "devletin teşkilata esasîye kanunu ile muayyen olan ana vasıflarına veya millî hissiyatı sasmak veya sayıflatmak için bunlar aleyhinde" dedikten sonra "ve" rabit edatını kullanıyor ve "yabancı rejimler lehinde propoganda yapanlar" diyor. Burada vazii kanunumuzun maksadını gayet sarih bir şekilde izhar etmiş bulunmaktadır. İstese idi "veya" der ve her iki halde de yani bu iki suç unsurundan birini diğerinden ayrı olarak işlemenin de, suçun teşekkülü bakımından, kâfi bulunduğunu ifade edebilirdi. Fakat vazii kanun böyle düşünmemiş ve suçun sabit olabilmesi için mezkur üçüncü fıkradaki her iki suç unsurunun behemehal birlikte işlenmesini şart koşmuş; "veya" rabit edatını kullanılmıyarak "ve" rabit edatını istimal etmiştir. Binaenaleyh , ceza kanunumuzun 142 nci maddesinin üçüncü fıkrası, hukuk prensipleri bakımından, suçun teşekkül edebilmesi için bölünmez bir küll teşkil etmek gerektir. Bu verdiğim izahattan da anlaşılacağı veçhile, iş bu madde bir küll teşkil etmekle beraber, ben, sırf daha iyi tahlil etmek kastıyla sözlerimi üç şıkta arz edeceğim :

a) "Devletin teşkilâtî esasîye kanunu ile muayyen olan ana vasıflarını sarf etmek veya zayıflatmak için bunun aleyhinde propaganda yapmak." //

İdeolanemenin ilk sayfalarında da okunduğuna göre devletimizin anayasa ile muayyen olan ana vasıflarına aykırı bulunduğu ve tarafımdan propaganda veya medih ve istihsan edildiği iddia edilen husus ırkçılıktır. Anayasamızın 70, 75 ve 77 nci maddeleri gereğince vicdan ve tefekkürün hür, felsefî içtihadını müşahheden masnun ve matbuatın serbest bulunması hesabıyla, iddia olunduğu gibi anayasamıza hiçbir güne muhalefet mevzu bahis olamaz. Keza ırkçılığın anayasamızın ikinci maddesinde mezkûr ve mukayyet "milliyetçilik" ana vassıfa; vassıfa kanun tarafından tarif-tavsif, mana ve medlül tahdit-takyit edilmemiş ve ırkçılık da beynelmileleci bir görüş bulmaması, ilâhî hükme göre devletimizin ana vasıflarına ve anayasaya muvafak, bu suretle de bahis mevzu değildir. Filhakika, ancak komünizm, masenluk gibi siyasî ve içtimai mezhepler anayasamızın "milliyetçilik" ana vassıfına muvafık olabilir. Türkçülük ve ırkçılık ise asla!..

Sayın yargıçlarım, bununla beraber ben anayasamıza katiiyen muvafık bulunmayan ırkçılığı hiçbir vehile, hiçbir yerde, hiçbir kimseye ve hiçbir zaman propaganda veya medih ve istihsan da etmiş değilim. Kavli-i mücerrette kalan bu kupkuru iddiayı isbat etmek için huzurunuzda bir tanecik ne yazılı delil, ne matbâ delil, ne şahadet ve ne de mazmun ifadesi ibraz ve takdim edilmemiştir. Hangi şahsa propaganda yaparak kendi fikirlerimi telkin etmişim? Kim benim propagandamla Türkçü veya savcının tabiri ile ırkçı-turançı olmuştur? Hangi müntezir yazarımdan, benim ırkçılığı propaganda veya medih ve istihsan ettiğimi istintağ etmişler? Milerinde propaganda-da // bulunduğu göstererek bir mektubum mu var? Varsa neden yüksek mahkemenize sunmadı?

b) 142 nci maddenin üçüncü fıkrasında zikredilen ikinci husus "millî hissiyatı sarsmak veya zayıflatmak için bunun aleyhinde propaganda yapmak," olarak zikrediliyor:

Millî hissiyatın coşkunluğu ve milleti e olan sonsuz aşkı sebebiyle müfrit bir milliyetçiyim. Takdir buyurursunuz ki böyle bir insanı, millî hissiyatı sarsmak veya zayıflatmak ile itham etmek için ya bu kelimelerin manalarını bilmemek veya başka manalarda kullanmak veya hatta savcının bir kasd-ı mahsusunu bulmak iktiza eder. Hele Türkçülüğü, millî hissiyatı sarsan veya zayıflatma bir fikir olarak ileri sürmek akla, mantığa sığmaz. Dünyaya hiçbir memleketinde, hiçbir zaman milliyetçilik böyle bir rol oynamamış; bilakis her memleket için millî hissiyatı geliştiren mukaddes bir manevî kudret olmuştur. Bu hususta daha fazla konuşmaya lüzumsuz ve gülünç telekki ederim.

c) "Yabancı rejimler lehinde propaganda yapmak,"a gelince :
Bilhassa bunu hiç anlamıyorum. Bu dünyada temiz bir milliyetçiye varulabilecek en iğrenç leke, o milliyetçinin yabancı bir rejime yardımlarla itham edilmesi olabilir. Şira, böyle bir itham gerçek milliyetçiye "vatan haini," demekle birdir, müfrit bir Türkçü sıfatıyla ve bütün ruhumla bu iğrenç lekeyi reddederim. Bununla beraber, savcının Türkçülüğün nesini "yabancı rejim," diye düşünmediğini merak ediyorum. Bu hususta yapılacak küçük bir tahlil bile bu iddianın ne kadar kof ve çürük olduğunu gösterir. Daha evvelce de bertaraf izah etmiş olduğum vehile, Türkçüde Türkçülük, modern bir milliyetperverlik cereyanı olarak başladığı Tanzimat sonrasından beri ne siyasî bir ideoloji, ne siyasî bir program ve ne de siyasî bir parti değildir. Türkçülük, dün olduğu gibi, bugün de millî, kültürel ve içtimai bir fikir cereyanıdır; istese de istemese de, bütün Türklerin müstakil olmasını millî bir ıxtinefis meselesi telekki ettiği için, hayalinde Türk birliği ülküsünü taşıyacaktır. Kaldı ki Türkçülük de, ırkçılık da, Türk birliği ülküsü de tefekkür tarihimizde, edebiyat tarihimizde, siyaset ve askerlik tarihimizde derin köklere malik, esirlerin üzerine köprü kurmuş, millî tefekkür ve tecrübe mahsullerimizdir. Bu hususun ilmi delilleriyle isbatına ilim erbabına bırakarak savcıdan soruyorum : Bu, mühtasiran Türk dangası taşıyan Türkçülük idealinin nesine "yabancı rejim," izafe ediyorlar? Bu fikirler yabancı rejim kokusu taşıyaydı devletin kamusalına, ilâhîlarına, neşriyatına girer miydi? En müfrit C.H.F. erkânı bu fikirleri haykaran nutuklar verirler; kitaplar yazarlar mıydı? On beş sene denberi Türkçü lüğü, ırkçılığa, Türk birliği ülküsünü haykaran on, onyı beş mecmuanın intişarına devletçe müsaade olunur muydu? Matbuat ile ilgili devlet makamları şimdiki devreye uyudular da, mesele sayın savcıya mı kaldı? Bu suallerin hiçbirine cevap veremeyecek, iddiasını isbat edemeyecek idiyse, savcı hangi sebeple beni "yabancı

rejimler lehine propaganda yapmak,, la itham edebiliyor?

g) Bozkurt ve Gökbuğru mecmualarındaki gaaletim propaganda sayılabilir mi? Savcı, benim propaganda yaptığımı delil olarak Bozkurt ve Gökbuğru mecmualarının neşrinde vaki il'li yardımları da gösteremez. Bu mecmualar, mer'i kararlara uygun bir şekilde ve ilgili makamların gözü önünde ve onların ruhsatıyla neşredilmişlerdir. Gizli kapaklı bir tarafları yoktur. Herhangibir kimsenin ücretli veya ücretsiz olarak mesela Ulus gazetesinde çalışması ile benim Bozkurtta ücretsiz ve Gökbuğru'de ücretli çalışmam arasında hangi hukukî ve kanunî fark vardır? İger bir fark varsa Bozkurtta ve Gökbuğru'de ücretli veya ücretsiz çalışan bir yığın insan vardı neden onlar da huzurumuza sevk edilmedi?

Sayın yargıçlarım mekûfluya taalluku bulunan davamızı lüzumsuz y re usaşmamak için propaganda iddeasına karşı serd ettiğim müdafaamı burada kesiyorum.

II

Gürem Meselesi

Şimdiye kadarki sözlerimle türkçü olmanın, yani ırkçı ve Türk birliği ülküsü taraftarı bulunmadım suç olmadığını ve binaenaleyh hakkında 142 nci maddenin tatbik edilemeyeceğini izah ve isbat ettim, sanıyorum. Artık savcının muhayyalesinde bir zabıta romanı şeklini alan gürem meselesine gelebiliriz. Bittabi bu husustaki sözlerim duyduklarınıza, gördüklerime ve duruşmalar sırasında edindiğim bilgilere dayanacaktır.

I- Reha Oguz Türkan ile tanışmam, münasebetlerim ve bence gürem:

İlk olarak Reha Oguz Türkan ile tanışmadan ve onunla münasebetlerimden bahsedecek ve bu suretle benim bildiğim, gördüğüm ve tanıdığım güremi bir hadise olarak, kısaca anlatacağım.

20 haziran 1944 tarihli hazırlık tahkikat ve 20 eylül 1944 tarihli zapta geçen duruşma ifadelerinde söylediğim üzere, Reha ile 1940 yılının ilk aylarında kitap sevenler Kurumu'nda tanıştım. Benim gibi bir fakülteli genç olduğu halde, bu kuruma gelen Şevket Raşit Hatipoğlu, Besim Atalay, Fethi Okyar gibi büyüklerden itibar görmekte olması, Reha'ya benim gözünde büyütmüştü. Bozkurt mecmuası tekrar üçüncü sayıdan itibaren çıkmaya başladıkten sonra, coşkun bir milleytçi ve henüz liseden gelmiş bir genç sıfatıyla mecmuaya bir kitap yazmış mecmuaya hizmeti kendim için bir kutlu vazife saymakta olduğumu ve bana verilecek bir vazifeyi lütf telekki ettiğimi, bildirmiştim. Şetekim aynı samimi eda ile 1940 yazı ikmal imtihanları sırasında hukuk fakültesinde ve sonra Adliye vekaletinde ziyaret ettiğim Reha'ya da aynı talepte bulundum (27 eylül ve 10, 13 tebranievvel tarihli duruşma zabıtları). Mahayet 1941 yılında Bozkurtun Ankara'daki yazı, dağıtım ve para işlerinde Reha ve kardeşi Orhan Türkan'a yardım etmeye başlamış; bu suretle en büyük saadete erişmiştim. Sayın yargıçlarım, dikkat buyurunuz (kikkatle saadete eriştim) diyorum. Bu cümleyi, o zamanki hislerimi tamamen ifade etmek için kullanıyorum. 1941 yılı sonunda da Bozkurtun bilcümle Ankara işlerini yalnızca ben tedvir ediyordum. Zira, Reha fakülteden mezun olmuş ve İstanbul'a gitmişti. Arasına Ankaraya geldiğinde görüşüyor ve mecmua işleri hakkında konuşuyorlardı. 1942 yılının ilk aylarında yine bir gün Ankaraya gelen Reha, ifademde de söylemiş olduğum veçhile "görüyorsun ki heimiz Türklük uğrunda çalışıyoruz. Fakat tek tek, parça parça kalıyoruz ve bu yüzden çalışmalarımız müsmir bir netice vermiyor. Toplu olarak ve insicamlı çalışırsak 1/ müsmir olur, diyerek benim de kendinin "gürem, dediği Bozkurtçu zihareye söz vererek bağlanmamı teklif etti. Ben, hazırlık tahkikatı ve iruşma ifadelerimde de arz ettiğim gibi "şimdiye kadar ilki uğrunda çalışmıyorum idim? Bana itimat etmi or musun ki ye in ettireceksin?", dedim. Şiddetli asabiyet ve igbirar gösterdim. Bu asabiyet ve igbirarın, bilhassa, elmeden mecmua hesapları dolayısıyla her ay 150-200 lira para geçmesinden mütevellit idi. Zira bu söz istemeyi itimatsızlık aseri telâkki ediyordum. Bu sırada Reha'nın elinde iki yaprak esericedit kağıdı vardı; önünde açılmış olarak durmasından daktilo ile yazılmış olduğunu gördüm. Benim bu reddim karşısında, eskiden de dörde katlanmış olan bu iki kağıda tekrar dörde katladı ve masa üzerinde bulunan kalın bir kitabın arasına koydu. Hazırlık tahkikatı ifademde bu hususu vazihan söylemiştim. O zaman da ilâve ettiğim gibi bu dörde katlanmış kağıdın muhteviyatını ne o zaman ne de bu

güne kadar öğrenmiş değilim. Bu kâğıt belki de F. Altan'ın 29 Eylül 1944 tarihli safa geçen ifadesi sırasında, Bozkurt idarehanesinde maşa çekmesini karıştıran-ken tesadüfen bulmuş olduğunu söylediği iki sayfalık kâğıttır. Tabiatıyla bunu bu gün duruşma seyriinden tahmin ediyorum. Bu hadiseden sonra da ben Bozkurtun Ankara daki işlerini fahri olarak ifaya devam ettim. 3-4 ay sonra da, nisan 1942 de, Nurullah Barınan kendi iddiasına göre, Reha'ya ve C.S. Fer'i Bozkurt mecmuasından çı-kartıp atması bulunuyordu. Bilahere Bozkurt 7 nci sayısından sonra 1942 haziranın da kapatılınca benim Bozkurttaki vazifem de sona ermiş oldu. Kesa duruşma ifadem-de de arz etmiş olduğum gibi, bu arada Ankaraya gelen Reha, daha evvel ismet Hasi Tümtürk'ün, şimdi de Nurullah Barınan'ın hiyanetine uğramış olduğunu söyleyerek 'Artık bundan sonra gürem-mürem yok, tek başıma çalışacağım. Bundan sonra çıkaraca-ğım mecmuada bana yardım edecek olanlarla da para ile iş yapacağım. En emin göre budur..' dedi. Ben 27 Eylül tarihli duruşmam ifademde bu hususu iktar tebarüz etti-ğim gibi Cihat Savaş Fer'in 11 Eylül, Musaffer Eriş'in 15 Eylül, Yusuf Kadıgil'i 29 Eylül, ve Reha Oğuz Türkkan'ın 16, 18 teçrini evvel tarihli duruşma zabıtlarında yazılı ifadelerinde de bu cihat vazihane beyan edilmiştir.

Bozkurtçu süremenin dağılmasından , Reha-Nurullah bezuşmasından ve Bozkurtun ka-patılmasından sonra 4-5 ay geçmişti ki Reha'ın bir mektup aldım. Bu mektupta ben-den, bu defa çıkartacağı mecmuanın yani Gökbörünün neçrinde yardım edip etmiye-ceğim sorulmakta ve Ankarada tarafımdan tevzi ettirilecek mecmua bedelleri geli-rinden bir yüzde yirmi verileceği bilditilmekte idi. Ben yüzde yirmiyi kabuletmi-yerek, ülkeye hizmet için bu işi yaptıktan memnuniyet duyacağımı bildirdim. Reha ise, bundan böyle parasız iş görmemek için and ettiğini ileri sürüyor ve yüzde yi-mi hususunda ısrar ediyordu. Neticede ben de bu hususu kabul ettim. Gökbörü mecmu-asının, 5/11/1942 tarihli 1 numaralı sayısında, kapatıldığı 20/5/1943 tarihli ve 13 numaralı sayısına kadar ve her sayısından yüzde yirmi olarak Ankaradaki yazı dağıtım ve para işlerini ifa ettim. Bu husus 15 kanunu evvelde husurumuzda okunan V. 33 işaretili ve 17/3/1943 tarihli, Reha'ya yazılmış mektubunda ve yine bu münasabetle mezkur tarihli duruşma zabıtlarında yazılı benim ve Reha'ın ifadelerimi-le de teccyüt etmiş bulunmaktadır.

a) Benim bildiğim gürem, mahiyeti ve benim bu güremdeki yerim:

Reha ile olan münasebetlerimi böylece başından sonuna kadar, kısaca naklittik-ten sonra şimdi de benim bildiğim gürem mahiyetini ve bu güremdeki yerimin ne olduğunu anlatacağım. 27 Eylül 1944 tarihli duruşma ifademde de arz ettiğim gibi, "kanaatıma göre gürem, Bozkurt mecmuası etrafında toplanmış ve aralarında vazife taksimi tapmış bir guruptur.. Filhakika, ne Reha ile ne de Bozkurtun diğer mensup-ları ile vaki münasebet ve görüşmelerimde, beni başka kanaata sevk edecek hiçbir şey rastlamadım. Oğuz benim yanında hiçbir zaman bu hükümeti devireceğine ve bu-nun için ittifaq ettiği arkadaşları bulduğuna; planlar, programlar hazırladığı-na dair tek bir söz dahi söylemiş değildir. Ancak, duruşma ifademde de söyled-iğim veçhile, "hükümet Türklük noktasından aykırı bir yola saparsa veya bir Damat Ferid hükümeti iş başına gelirse az veya çok olmaya bakmayarak, Türklüğün bu feci-akibetine mani olunması lazım geldiği veya galece lazım geleceği ; çünkü bir mil-liyetpervere vicdanını bunu emr ettiği Reha'nın söylediği şeylerdir.. Bu fikirle-ri, bir fikir olarak ve günün siyasi olaylarından ilham alarak söylerdi. Duruşma ifademde de arz ettiğim gibi ben bu fikre bile muhalefet eder ve "Fransa ihtilal-linden bahsederek bir milletin içinde herhangi bir ihtilalcilik ananesinin teessi-odebileceğini münakaşa halinde söyledim.. Hazırlık tahkikatındaki ifadem de te-mamen şu bunu müccyüt iken maalesef / tırnak içine aldığım bu son cümleyi savc:- "ihtilaller bir milletin kalkınmasını temin eder, şeklinde ve manayı tamamen a-leyhime çevirecek bir surette tahrif etmeye tenezzül etmiştir. Hususi bir görüşme-de "bana kalsaydı sana Mülkiye diplomasını vermezdim, diyen savcıya buracıktaki ve bu farsattan istifade ederek cevap vermekten, aldığım tahsil ve terbiye beni men ediyor. Benim gürem hakkındaki bu anlayışımı teyit eden bir noktada da şu olmuş-tur: Nihâl Atsız tarafından çıkarılan "Hesap Böyle Verilir, broşüründe kanama Reha'ya izafe edilen gizli cemiyetler vesaire dolayısıyla Reha Oğuz Türkkan'a ka-şı çökünge bir durum takınarak kendisinden bunların doğru olup olmadığını sor-muştum. O, bu ithamları şiddetle ve katiyetle reddetmişti. Bilahere de ilk çıkan 15/2/1943 tarihli ve 7 sayılı Gökbörüde "Dahiliye Vekaletine, Cumhuriyet müddei-umumilğine ve ilgili devler makamlarına açık mektup, başlıklı ve kendi imzası-altında hitap etmiş ve kat'i bir lisanla mezkur broşürdeki "iftitalardan, kur-tulması için lazım gelen tahkikatın yapılmasına reca etmişti.

Bu hadise, benim üzerimde ikna edici ve itminan verici bir tesir bırakmıştı. İra, aksi varit olsa bikadar iddeali bir açık mektupla ilgili devlet makamlarından tahkikat dileklerinde bulunamazdı diye düşündüm. Benim bu husustaki sözlerimi teyit eder olduğundan Reza Oguz Türkkân'ın "Kuyruk Acaısı", broşürünün 151 inci sayfasınının 20, 21, 22, 23 ve 24 üncü satırlarını buraya iktibas ediyorum : "Broşürü okumuş olan Sofuoğlu Zeki, hayretle sarmıştı : 'Atsız, jurnal etmediğini isbat edecek yerde, broşürde, yeniden ve çok daha ağır jurnallere girişmiş. Bu nasıl iş, bir türlü izah edemiyorum' demişti."

Sayın yargıçların, işte benim anladığım, tanıdığım, bildiğim, gördüğüm budur. Kültürel gayeleri bulunan türkçü Bozkurt mecmuası etrafında teşrik-i mesai ve vazife taksimi yaparak faaliyette bulunan bir arkadaş topluluğuna dahil olmak bir suç mudur? Kendi vaziyetimin bakımından şimdiye kadar anlattıklarımı teklip ve aksini isbat etmek için savcının elinde hangi vesikalar vardır? Var idiye neden yüksek mahkemenize takdim etmedim? Her iki ifademde de beyan ettiğim gibi huzurunuzdaki bazı arkadaşları bozkurtçu gurupta olarak söylememin sebebi Reha'nın bütün fikri ve fi'li mesallerini Bozkurt mecmuasına hasır ve tahsisi edenlere ve fahriyen çalışanlara "bizim güremden, demesinden ileri gelmişti. İşte bu bozkurtçu gurup veya gürem içinde ben de vazife almıştım. Mecmuanın Ankaradaki yası, dağıtım ve para işlerini fahriyen ifa ediyordum. Mecmuanın filen neşriyatını idare etmedi bakımından Reha ile ve yalnız onunla muhabere ederdim. Münasebetlerim bir az samimi ve daha çokresmî bir ülkü arkadaşlığı çerçevesi dahilinde idi. Aramızda tam bir müsavat vardı. Yalnız benden daha çok bilgili bulunması sebebiyle kendisini takdir ederdim. Bir kerecik olsun ne yazı ile ne deş şifahen bir emir, kumanda, direktif, buyruk almış değilim. Esasen böyle bir şeye kalksaydı derhal aramız açılır, söğürdüğü muhakkak surette kat'-ı münasebet ederdim. Huzurunuz da okunan ve Reha'nın Nurullah Barınan'a yazdığı direktifli, buyruklu mektupları sonsuz bir hayretle dinledim.

Bu izahattan sonra diğer ve önemli bir bahse geçiyorum.

b) Benim tanıdığım ve dahil olduğum bu gurup yani gürem rejime muhalif bir gurup mu idi?

Kamran Göhrük ve savcı, bana, hazırlık tahkikatı esnasında "bu adamlar rejime muhalifdirler. Halbuki senin elimizde cumhuriyet bayramlarında söylediğin nutuklar var. Neden bunların arasına karıştın? " demişlerdi. O zaman bunu reddetmiştim. Daha sonra son tahkikat kararında ve iddeanamede şikuduklarımdan savcının bu yanlış kanaatinin devam ettiğini gördüm. Bu sebeple Ergenekon, Bozkurt ve Gökbörü mecmualarında Atatürk'ü, İnönü'yü ve umumiyetle rejimi ve hükümet icraatını tasvip me metheden yazılar ile bu mecmualarda yazı yazaş C.H.P. ve rejim mensuplarının listesini arz ediyorum:

E r g e n e k o n I, 10/11/1938: "Atatürk, ilk resicumhurumuz ve rehberimiz," başlıklı yazı; "İsmet İnönü, yeni resicumhurumuz, rehberimiz," başlıklı yazı; Halit Fahri Ozansoy'un şiiri; C.H.P. nin kıdemli mebuslarından merhum Necip Ali Küçükka'nın "Gençlik ve Ahlak," yazısı.

E r g e n e k o n 2, 10/12/1938: "Atatürk'ü niçin en büyük dahi tanırız?" baş yazısı; "Atatürk'ün mübarek ruhuna : matemimiz," yazısı; "Tertatların," başlıklı Atatürk'e ağıt şiiri; Atatürk'ten bahseden "En Büyük Evlat," yazısı; Atatürk'e ağılayan "Bir Mektup," şiiri; "16 ikinci teşrin 1938 de yapılan, Ankarada yüksek tahsil gençliğinin millî yas toplantısında siyasal bilgiler okulu namına Orhan Şadi Kavur tarafından söylenen hitabede bazı parçalar, yazısı; "Kandagların, Atatürk için," başlıklı matem yazısı; "Ağılayanlara," başlıklı Atatürk'e matem yazısı; "Prof. Ş. Aziz Kansu'na bir rica," başlıklı ve "Atatürk gibi tarihte çok derin izler bırakmış, en büyük dahiler sırasına girmiş bir Türk kahramanının antropolojik ölçülerini almaya," rica eden yazı.

E r g e n e k o n 3, 10/1/1939: "Dikkat, başlıklı ve "İrkımızın ulu evladı Atatürk'ün ölümü dolayısıyla," diye başlayan yazı; "Aziz Ataya," başlıklı, Atatürk'e ağıt şiiri; C.H.P. nin kuruçularından Mahmut Esat Bozkurt'un uzun "Atatürk," başlıklı makalesi.

B o z k u r t I, mayıs 1939: Mebus Necip Ali Küçükka'nın "Ziya Gök Alp'e saldıranlar," yazısı.

B o z k u r t 2, haziran 1939 : C.H.P. mebuslarından Besim Atalay'ın "Türkçe Bozuluyor," yazısı ; B.M.M. kütüphane müdürü Nebil Buharalı'nın "Yeni nesil ve ahlak," yazısı.

Ergenekon ve Bozkurtun buraya kadar taradığım sayılarında M.Saffet Engin'in "Kemalizm İnkilabına prensipleri," adlı kitabı ve Atatürkçü olarak şöhret bulmuş olan Yücel mecmuası hararetle okuyuculara tavsiye edilmektedir.

B o z k u r t 3, mayıs-haziran 1940 : Ziraat bakanlığı neşriyat müdürü ve sabık Londra halk evi reisi Nusret Köymen'in yazısı; Besim Atalay'ın başlığında Atatürk'ün bir vrecizesi bulunan yazısı.

B o z k u r t 4, temmuz 1940 : Nusret Köymen, Mahmut Esat Bozkurt ve Hayrettin Karan'ın yazıları.

B o z k u r t 5, ağustos 1940 : İktisat bakanlığı medhalinde bulunan ve Türklerin Ergenekondan çıkışına tasvir eden tablonun fotoğrafı; Besim Atalay'ın yazısı; Ankara halk evinin faaliyetini anlatan ve öven bir yazı; Atatürkçü tanınmış Yücel mecmuası ile mebusların çıkardığı Çağır ve Genel Kurmayın askeri okullara tavsiye ettiği Savaş mecmuasını hararetle tavsiye eden yazı.

B o z k u r t 6, eylül 1940 : Vasfi Raşit Seviğ, Hayrettin Karan ve Mahmut Esat Bozkurt'un vecizeleri.

B o z k u r t 7, birinci teğrin 1940 : Ankara Ulus meydanı zafer abidesindeki nehetçik resmi ile süslennmiş olan cumhuriyetin yıl dönümü sayısı, sayfa altları C.H.P. nin vecizeleri ile doldurulmuş olarak çıkmıştır. "Cumhuriyet 17 yaşında," başlıklı yazıda şu satırlar vardır : "İşte bizim cumhuriyet bayramımız da bu kabül günlerden biridir, çünkü 29 birinci teğrin sade bir hükümet şeklinin değiştiği gün değil; bir müddet uyumuş olan inkilapçı Türk ruhunun yeniden programlı bir surette şahlandığı ve Türk tarihinde yeni bir itilâ devrinin başladığı tarihtir." "... Hepsinin bayramını kutlular, Tahridan Türklüğe şerefli, müreffeh, uzun yıllar dilerim."

B o z k u r t 8, ikinci teğrin 1940 : Güzel bir çerçeve içinde İsmet İnönü'nün iki vecizesi; halen Bursa müze müdürü Ali Rıza Yalçın'ın yazısı; cumhur başkanının, ölümü dolayısıyla yapılan ihtifali, "yaptığınıza layıktır," diye takdir ettiği merhum mebus M.Emin Yurdakul'un bir şiiri; "yıl dönümleri," başlığı altındaki yazı şöyle bitiyor : "Bozkurt, ebedi şef Atatürk'ün ölümünün ikinci yıldönümünde bütün Türklerin acılarına en derin duyguları ile katılır."

B o z k u r t 9, ilk kânun 1940 : Mahmut Esat Bozkurt'un vecizeleri; Dil, Tarih ve Coğrafya fakültesi mensuplarından Dr. Şükri Akkaya'nın bir yazısı; İsmet İnönü'nün iki vecizesi; "iki büyük gaf," başlıklı ve milli şefin bir nutuklarını inceliyen bir yazı; Ankara halk evinin faaliyetinden bahseden bir yazı.

B o z k u r t 10, haziran 1941 : Kapagında pek muhterem mareşalımız Fevzi Çakmak'ın vecizesi; ordumuzun değerli bir rüknu bulunan Yüksek Ziraat Enstitüsünde profesör ve değerli bir ilim adamı olan Süreyya Tahsin Aygün'ün yazısı.

B o z k u r t 11, temmuz 1941 : "Türklük Bekliyor," başlıklı ve İnönü'ye hitap eden bir baş yazı; Y.Z.E. profesörlerinden Dr. M. Şemsi Kural'ın yazısı; Besim Atalay'ın bir şiiri.

B o z k u r t 12, birinci kânun 1941 : İsmet İnönü'nün yazı ve M.Esat Bozkurt'un vecizeleri; "Kitaplar," sayfasında dil kurumu faaliyet ve neşriyatını meth eden bir yazı; Atatürk'ün en yakın arkadaşları Nuri Conker'in oğlu ve Hariciye Vekaleti mensuplarından Orhan Conker'in "Büyük Türkiye," adlı kemalist ruhlu kitabını hararetle tavsiye eden bir yazı.

Haftalık B o z k u r t : I, 5 mart 1942 : En koyu kemalist, en müfrit Atatürkçü mebus Behçet Kemal Çağlar'ın bir şiiri; Besim Atalay'ın yazısı; mebus Fuat Köprülü'nün bir şiiri; "Biz de böyle düşünüyoruz," sütununda C.H.P. nin neşrettiği kemalist Ülkü dergisinde çıkan "Sürgün," yazısının ıktibas.

Haftalık B o z k u r t 2, 12 mart 1942 : Behçet Kemal Çağlar'ın yeni bir şiiri; Besim Atalay'ın yazısı; Orhan Conker'in kemalist "Büyük Türkiye" kitabının ilanı .

Haftalık B o z k u r t 3, 19 mart 1942 : İsmet İnönü'nün iki vecizesi; Maarif bakanlığı beden terbiyesi U. müdürlüğünden şube müdürü Celal Dinger'in bir yazısı; Eröment Ekrem Talu'nun bir yazısı; Dil,Tarih-Coğrafya fakültesi profesörlerinden Akdes Nimet Kurat'ın yazısı; Besim Atalay'ın yazısı.

Haftalık B o z k u r t 4, 26 mart 1942 : Birinci sayfada gerçeğe içinde "sayın İnönü'nden dileğimiz," başlıklı,soy adları ve adlar hakkında bir dileği ihtiva eden ve "bunun için sayın İsmet İnönü'nden rica ediyoruz.Bu faydalı adın atılması ve kanunlaştırılması için emir buyursunlar.Yarınki Türk'ün nesli kendilerine duacı olacaktır.", satırlarıyla biten bir yazı; Besim Atalay'ın yazısı; Orhan Conker'in kemalist "Büyük Türkiye," adlı kitabını hararetle tavsiye eden ilân.

G ö k b ö r ü 1, 5/II/1942 : Besim Atalay'ın yazısı; Ziraat bakanı Şevket Raşit Hatipoğlu'nun iktibas edilmiş bir yazısı; Çanakkale mebusu Reşat Nuri Güntekin'in makalesi.

G ö k b ö r ü 2, 24/II/1942 : Kapağında Atatürk'ün ölüm yıl dönümü dolayısıyla yapılmış ve "Olmedin!" nidasını taşıyan çok güzel temsili bir resim ve yanında bu acıyı terennüm eden bir şiir; " İki nutuk," başlığı altında İsmet İnönü'nün ve Saraoğlu'nun o ay içinde söyledikleri nutuklardan "bu ay içinde iki mühim nutuk Türk milletine gidilecek yolu gösterdi, cümlesi ile başlayan bir yazı; Şevket Raşit Hatipoğlu'nun muktebes makalesi; mebus Reşat Nuri Güntekin'in bir yazısı.

G ö k b ö r ü 3, 15/II/1942 : Dil kurumu üyelerinden M.Şakir Ülkütaşır'ın bir yazısı; mebus Reşat Nuri Güntekin'in makalesi.

G ö k b ö r ü 4, I/I/1943 : "İktibaslar," başlığı altında C.H.P. genel sekreteri M.Şevket Esenal'ın "halk evlerine yeni direktifleri," ve C.H.P. nin millî sanat anlayışı tasvipkar bir şekilde iktibas edilmiştir. M.Esat Bozkurt'un "milliyetçilerin cevabı," başlıklı makalesi; Şevket Raşit Hatipoğlu'nun muktebes bir yazısı; Cumhuriyet gazetesinde hükümet faaliyetini öven mebus Feridun Osman Monteseoğlu'nun iktibas edilmiş bir makalesi; hükümetin Talat Paşa'nın kemiklerini Almanyadan getirtmek kararını alkışlayan bir yazı.

G ö k b ö r ü 5, 15/I/1943 : İhisarlar bakanlığı müfettişlerinden Tahir Ölgüç'ün yazısı; "Büyük bir inkılap:varlık vergisi," başlığı altında "hükümetimiz," in bu husustaki kararını hararetle alkışlayan bir makale.

G ö k b ö r ü 6, I/2/1943 : B.M.M. kütüphane müdürü Nebil Buharalı'nın makalesi,.

G ö k b ö r ü 7, 15/2/1943 : Halen İhisarlar bakanı bulunan ve o zaman İstanbul C.H.P. başkanı olan Suat Hayri Urganlı'nın söylediği bir nutuktan tasvipkar bir şekilde yapılan iktibaslar; mebus Reşat Nuri Güntekin'in makalesi;hükümetin varlık vergisi kararını alkışlayan bir karikatür.

G ö k b ö r ü 8, I/3/1943 : Mebus ve arzuhal encümeni başkanı Hayrettin Karan'ın yazısı; hükümetin Meclise sevkettiği bir kanun layihasına alkışlayan bir yazı; B.M.M. kütüphane müdürü Nebil Buharalı'nın makalesi; Atatürk'ün en yakın arkadaşı Nuri Conker'in oğlu,Hariciye Vekaleti mensuplarından Orhan Conker'in makalesi; Üniversite profesörlerinden Fındıkoğlu Ziyaeddin Fahri'nin yazısı;eski İstanbul mebusu Abidin Daver'in Cumhuriyet'ten muktebes bir yazısı.

G ö k b ö r ü 9, 25/3/1943 : Mebus Reşat Nuri Güntekin'in baş makalesi; "başvekilimizin sözleri her istenen tarafa çekilemez," başlıklı yazı;hükümetin sıralı donatım kurumu kararını alkışlayan bir yazı; C.H.S. organı Ulus gazetesinden bir iktibas; "havacılık saffasında Türk hava kurumunun faaliyetini öven bir yazı.

G ö k b ö r ü 10, 8/4/1943 : B.M.M. kütüphane müdürü Nebil Buharalı'nın makalesi; mebus Hayrettin Karan'ın yazısı; başvekil Saraçoğlu'nun bir beyanını nakil; heyeti vekilenin verdiği "bölge sanayi birlikleri" kurulması hakkındaki kararı alkışlayan bir yazı; "sancak" başlıklı ve "safer,bizimdir zafer ! Başbuğumuz İnönü !" mısraı ile biten bir şiir.

G ö k b ö r ü II, 22/4/1943 : Orhan Conker'in "Millî İdeal", Emin Saysal'ın "Köy Enstitülerinin tarihçesi ve Kızılçullu kay enstitüsü", matbu umum müdürlüğünün "gazete ve mecmualar" adlı kitaplarına tavsiye eden yazılar; milli tarihimizde 23 nisanın yerini bahirten bir şiir; mebus Hayrettin Karan'ın makalesi; Nebil Buharalı'nın makalesi; hükümetin Mevlise sevk ettiği sırası sigorta kanun layihasını alkışlayan bir yazı.

G ö k b ö r ü 12, 6/5/1943 : K.N.Ölmestürk imzalı ve o zaman dahiliye vekili bulunan Recep Peker'in bir nutkunu tasvip eden bir yazı; Nebil Buharalı'nın bir yazı makalesi; mebus Hayrettin Karan'ın yazısı.

G ö k b ö r ü 13, 20/5/1943 : B.M.M. kütüphane müdürü Nebil Buharalı'nın makalesi.

Şimdi,sizlerin vicdanına hitap ederek şunu söyleyeceğim:

Bu yazıları ve bu imzaları neğrettikleri mecmualarında toplanan gençleri yüksek huzurunuz muhalif bir zümre olarak çıkartan savcı şunu bilmelidir ki,eğer bu nakikata aykırı hareketi bizleri filhakika,rejime kin ve muhalefete sürükliyen bir tahrik unsuru olursa,((ve bizler hakikaten hükümet ve devlet için kaybolmuş birer fert alırsak)) bunun bütün tarihi ve millî mesuliyeti kendisine ait olacaktır.

II- Savcının mevcudiyetini iddea ettiği gürem :

Savcı iddeanamesinin 25 inci sayfasında ve "hakiki gürem ve gayeleri" başlığı altında,makul bir kafanın idrakten soğuk kalacağı şöyle bir gürem iddea etmektedir " Bu suretle faaliyete geçen masnunların 1941 senesinden itibaren neğrettikleri Bozkurt mecmuası idarehanesini merkez ittifak ederek gizli cemiyetlerini,teşkilat ve faaliyetlerini planlı bir suretle tesbit ve tanzim ettikleri; gayeleri:1-Asyrlaki esir Türkleri Türkiye ile birleştirerek saf Türk ırkından müteşekkil bir devlet kurmak. 2- Bu gayeye muhalif olan bugünkü hükümeti merkezden ani ve süratli bir darbe ile devirmek.Onun yerine ırkçılık ve turancılığa tahakkuk ettirecek hükümeti kurmak. 3- Propaganda yaparak gizli cemiyeti Türk ırkından aza ile takviye etmek ve onlara merasimle yemin ettirmektir. 1941 senesi sonlarında muhtelif idare yerlerinde tabanca,kuran ve Türk bayrağı üzerine yemin ederek ve ettirerek ve söz vererek bu ittifaka dahil olanlar : şef Reha Oğuz Türkkan- o tarihte hukuk fakültesi mezundur-, Cihat Savaş Fer, Nurullah Barınan,Muzaffer Eriş,Zeki Özgür, Yusuf Kadıgil,Fehiman Altan,Hanıza Sadi Özbek,Hakmet Tanyu,İsmet Tümtürk'ten ibaret bulundugu... "

a) Bu iddea doğru olabilir mi?

Savcı bu iddeada bulunmak için bilhassa Cihat Savaş Fer'in,Muzaffer Eriş'in,Zeki Özkaynak'ın ve Hüseyin Yalçınlar'ın ifade ve şahadetlerine istinat etmektedir. Arkadaşça fikri görüşmeleri ve siyasi-askeri vaziyetin inkişafı ile komünizmin delanıp bu da lanması ihtimallerini göz önüne alan konuşmaları,sanki planlı bir gaye gibi telakki etmeleri pek muhtemel bulunan Cihat Savaş Fer'in ve Muzaffer Eriş'in hangi tehdit ve ihafeler altında böyle bir ifade verdiklerini gayet iyi tahmin ediyorum. Zira,benim hazırlık tahkikatı ifadem,sırasında da Kâmiyan Öhrük ve savcı "hükümet,üç-beşinizi temsillemeye karar verdi.Hiçbiriniz cezadan kurtulamıyacak siziz" demişler ve beni tetiş etmek istemişlerdi.Sıra gelmişken şunu elemle adesteyim : Üniversitede muhterem profesörlerimiz bizlere birçok kıymetli fikirler,idealler telkin etmişler ve bu arada mukaddes bir hukuk ve adalet anlayışı da aşılamışlardı. Bu dava dolayısıyla karşılaştığım ve idittiğim hadiseler,maattessüf bütün bu kıymetli telkinleri hak ile yeksan etti. Halbuki savcının şunu bilmesi icap ederdi: Türk ulusu adına tevzi adalet eden hakimlerden başka hiçbir kimse,hiçbir makam,hiçbir şahsa şeye veremez. Rütbesi,derecesi ne kadar yüksek olursa olsun hiçbir şahsiyet Türk hakimlerine emir veremez.Herhangibir şekilde tesir ve nüfuz altında bulunduramaz!

Kaldı ki, Cihat Savaş Fer ve Muzaffer Eriş kendi arkadaşları arasında,tecrit yapmak kabiliyetleri bulunmayan ve ancak müşahhas şeyleri kavrayan veya her şeyi müşahhaslandıran birer insan olarak tanınmışlardır. İhtimal,Reha Oğuz Türkkan'ın

oenimle yaptığı konuşmalara ve fıkri münakaşalara müşabih görüşmeleri, biraz evvel vasıflandırdığım fakalarında zihni bir ameliyeye tabi tutarak müşahhaslaştırmış olabilirler. Esasen bu iki mazmunun ifadeleri tenakuzlarla doludur. Huzurunuzda da her cümlelerin başında "hatırladığıma göre"; "galiba" ve il sık sık "sey" diye rek ifade vermişlerdir. Amme şahidi olarak dinlenen Ziya Özkaynak, şehadeti sırasında Reha Oğuz Türkkan'ı ((yanlış bir telâffuzla)) "avantürist ve donkişot" diye vasıflandırmış ve "esraengiz cemiyet" i (!) de gülünç olarak izah etmiştir.

Diğer amme şahidi Hüseyin Yalçınlar'a gelince; Bulgaristanda sibyan mektebinde okudugunu söyleyen ve ilüca ettiği vatanımızda namussuzca çagasluk eden bu adamın, nasıl olup da böyle âlimane bir şehadette bulunduğuna halâ da hayret etmekteyim.

Gürem hakkında, uzaktan yakından bilgileri bulunanlardan Nihâl Atsız da 3,6,8 teğrinisani tarihli zapta geçen duruşma ifadeleri sırasında güremi "blöf ve saçma" olarak tavsif etmiş ve bu sözlerini huzurunuzda okunan ve muhtelif şahıslara yazılmış mektuplarında da teyit etmiş bulunmaktadır.

Hüseyin Namık Örkun, esaslı bir şey söylememiş; amme şahidi Tahsin Ar-gun da a-kım ve mantika sızmaz şehadette bulunmuştur.

Reha Oğuz Türkkan tarafından Nurullah Barıman'a yazılan ve en büyük bir sübut vasıtası olarak arz edilen 3/9/1940 tarihli mektupta ise hükümeti devirmeye matuf bir güremin mevcudiyetini isbat eden bir emare dahi yoktur.

Diğer mazmunların yani Nurullah Barıman'ın, Reha Oğuz Türkkan'ın, Hikmet Tanyu'nun, Fehiman Altan'ın, Yusuf Kadıgil'in, İsmet Rasin Tümtürk'ün, Hamza Sadi Özbek'in bu noktaya yani güreme dair ifadeleri de, gayesi darbei hükümet olan bir gizli güremin mevcut olduğunu göstermemekte; bilakis ademi mevcudiyetini hakikattaki kanaati teyit etmektedir.

b) Savcının iddea ettiği güremin mevcudiyeti kabul edilse bile ben bu güreme dahil değilim:

Filhakika iddeanamede mevcudiyeti iddea edilen güreme, dahil oldukları yine iddea edilen Cihat Savaş Fer, Muzaffer Eriş, Nurullah Barıman, İsmet Rasin Tümtürk, Hikmet Tanyu, Fehiman Altan, Yusuf Kadıgil, Hamza Sadi Özbek benim adımdan, herhangi bir şekilde olursa olsun bahsetmemişlerdir. Hele, bahsedilen birçok toplantıların hiçbirine iştirak ettiğime dair hiçbir delil, şehadet, ifade yoktur. Esasen hem bu toplantıları, hem de tabancalı, bayraklı, merasimli mutantan yeminleri ilk defa huzurunuzda öğrenmiş bulunuyorum. Bilhassa güremin her şeyine vakıf ve hakim olan Cihat Savaş Fer'i ve Nurullah Barıman'ın benim güremden olduğuma dair hiçbir imada dahi bulunmalarını ehemmiyetle zikir-ederim. Bilhassa, iddea makamınca, yukarıdan bir bentten selin boşalması gibi her şeyi itiraf ettiği kabul edilen Cihat Savaş Fer'in benim güremden olduğuma dair hiçbir şey söylememesini ehemmiyetle âdil nazarlarınıza arz ederim. Şayet, ben güreme dahil bulunsaydım Cihat Savaş Fer'in benden bahsetmemesi için hangi sebep mevcut olabilirdi? Menfaat mı? -? Hangi menfaat olabilir; bunun tasavvuru dahi gülünçtür. Ohalde korku mu? Bu ise gayet komik bir şeydir. Muzaffer Eriş için de aynı şeyleri söylemeliyim.

Reha Oğuz Türkkan'a gelince; yalnız o, benim güreme dahil olduğunu söylemiştir. Diğer taraftan hem hazırlık tahkikatı ifadesinde hem de huzurunuzdaki ifadesinde "güreme girmek için yemin etmek lazımdı", demiş ve biraz sonra da "ben Yusuf Kadıgil'e Bozkurt idarehanesinde, Fehiman Altan'a Büyükdadaki evimizde yemin ettirdim. Diğer üyelere Nurullah Barıman ve Cihat Savaş Fer yemin ettirmiştir, sözlerini ilave etmiştir. Sayın yargıçlarım, burada bir tenakuza bilhassa dikkatinizi çekeceğim: Reha Oğuz bir taraftan yemin etmek mecburiyetinden bahsederken, diğer taraftan kendisinin ancak Fehiman Altan ve Yusuf Kadıgil'e yemin ettirdiğini; diğer üyelere Cihat ve Nurullah'ın yemin ettirmiş olduğunu söylemekte olduğu halde; gürem mensuplarını sayarken benim ismini de zikretmektedir. Şimdi vicdanlarınıza hitap ediyorum: Bana kendisi yemin ettirmediğine ve bu noktaya huzurunuzdaki müteaddit ifadelerinde, vaki yemin teklifini reddettiğini teyit ederek beşan eylediğine göre, ben nasıl güreme dahil olabimiyorum? Kendisi bana yemin ettirmediğine göre Cihat ile Nurullah mı bana yemin ettirmiştir? Böyle bir şey olabilir mi? Reha Oğuz Türkkan'ın yemin teklifini reddeden bir adam, Cihat veya Nurullah'ın yemin teklifini kabul eder mi? Şayet yemin etmiş olsam, Fehiman Altan'ı dahi söyleyen Cihat Savaş Fer beni de söylemez mi idi? Keza Nurullah Barıman'da neden benden bahsetmemiştir? Muzaffer Eriş, huzurunuzda 13 Eylül 1944 tarihli zabıttaki mukayyet duruşma ifadesinde "güremi

Cihat, Reha, Barıman idare ediyorlardı. Kimlerin güreme dahil olduğunu bunlar bilirler.. demişti. Bu hesaba göre, güremin her şeyine vakıf olanlardan Nurullah Barıman ve her şeyi olduğu gibi itiraf ettiği iddea makamınca kabul edilen Cihat Savaş Fer benden hiç bahsetmiyorlar; Reha Oğuz da mütenakız, birbirini tutmaz şeyler söylüyor. Burada, şu noktayı hassaten belirtmek isterim: Nihâl Atsız'ın huzurunuzdaki ifadesinde ve "Hesap Böyle Verilir," broşürünün 29 uncu sayfasında "gizli ve esrarlı şeylere karşı büyük bir incizap," duyduğu söylenen; Nurullah'ın, İsmet Rasın'ın, Ziya Özkaynak'ın ve Hikmet Tanıy'ın "psikopat, manyak, donkişot ((ve yanlış bir telaffuzla)) avantürist," diye vasıflandırdığı Reha Oğuz Türkkan'ın, iddes edildiği gibi gizli bir cemiyeti varsa, malumatım dışında cereyan eden işlerin kınuna mesuliyetine neden iştirak ettirileyim? Huzurunuzda okunan mektuplarda, dinlenen şahadetlerde ve alınan mazmun ifadelerinde bile bir yığın tezatları, tenakuzları, taktik namına uydurulmuş yalanları tesbit edilen Reha'nın kendini şef adedip yaptığı fillerin cesasını, her şeyden bihaber olan ve samimiyetle türkçülük ülküsüne bağlanıp fahriyyen mecmua işlerine yardım etmekten başka bir şey yapmamış bulunan ben mi çekeceğim?

Esasen ben Reha'nın her türlü açık, gizli faaliyetine vakıf ve gerik, ayrılmaz bir arkadaşım da değilim. Olsaydım, Nurullah Barıman ve Atsız hadiselerinde Reha ile beraber ve Cihat Savaş Fer gibi derhal Nurullah Barıman ve Atsız ile alakamı keserdim. Halbuki Atsız'ın 3, 6, 8 teşrinin sani tarihli ve benim 27 Eylül kanunusvvel tarihli zabıtlarda mukayyet ifadelerimizde de söylediğim gibi, ben, mükerren Atsız ve Atsız ile birlikte Reha Oğuz'la birlikte alakalarımı kesmiş olanları ziyaret etmişimdir, halbuki Reha'nın 16, 18 teşrinievvel tarihli ifadesinde de belirttiği ve hile "Cihat ve Muzaffer'in kendi yüzünden Atsız'la araları açıldı," ki bu husus mrzkur tarihli zapta da geçmiştir. Türkçülük ülküsüne bağlılığının samimiyetine, temiz ahlaklı bir ülküdü olduğuma iki taraf da kani olduğu için hiçbir kimse bu iki cepheli halimi şüphe ile karşılamamakta idi. Her iki tarafın cendi ifadeleri sırasında, ahlaklı selâbetime ve dürürlüğümüne inandıklarına söyledikleri; Reha'nın 13, 16, 18 teşrinievvel tarihli zabıtta mukayyet ve huzurunuzdaki ifadem müeyyit bir şekilde "benim şahıslara değil, ülkeye bağlı," olduğumu beyan etmesi; daha mühimi, ba rasma teklifini, her iki tarafın şüpheden usak bir samimiyetle karşılayıp kabul etmeleri de benim Reha ile olan samimiyet derecemi sırahatla göstermektedir. Filhakika böyle bir barıştırmaya teşebbüsü Cihat Savaş Fer veya Muzaffer Eriş'ten gelseydi acaba aynı kabule mazhar olacak mıydı? Acaba ben ülkeye değil de, şahıslara bağlı, Reha'nın ayrılmaz bir güreş arkadaşı olsaydım, böyle bir barıştırmaya teşebbüs eder miydim? Sayın yargıçlar, yalnız bu noktanın munsifane müşahedesi bile benim fikirlerimde müstakil, samimi, temiz ahlaklı milliyetperver bir Türk evlâdı olduğumu ve maalesef kendime iyi arkadaşlar ihtiyap edemeyip megaloman kimselerle, gizli teşahhlerde bezleri bulunan şahıslarla temiz türkçülük idmalı yolunda birlikte neşriyat yapmak safdilliginde bulunumu açıkça göstermekte değil midir?

Şimdiye kadar bozkurtçuluk edası taşıyan ve bozkurtçukarı tadad eden Gökürünün 5/II/1942 tarih ve I sayılı nushasındaki "Hesap Veriyoruz!" başlıklı ve Cihat Savaş Fer omzalı yasıda 3 haftalık bozkurtun 26 mart 1942 tarih ve (4 sayılı nushasında Kılçık imzalı ((ki bu inza Nurullah Barıman'a aittir)) ve "Bozkurtta reportaj," başlıklı tazıda; Atsız ve Hamza Sadi Özbek tarafından müstereken çıkarılan "Hesap Böyle Verilir," ve bu broşüre cevaben Reha Oğuz Türkkan tarafından yayınlanan "Kuyruk Acısı," broşüründe; huzurunuzda alenen münakaşası yapılan delillerin hiç birinde; şahadetlerine müracaat edilen şahitlerin hiçbirinin beyanında benim isimim bir bozkurtçu olarak geçmemektedir. Bu husus benim nadiretli bir bozkurtçu olmayıp fikirlerimde müstakil, samimi bir türkçü olduğumu teyit etmektedir.

Tam sırası olduğu için şu noktaya da cevap vermek istiyorum: Savcı, benim huzurunuzda verdiğim 27 Eylül tarihli ifadede söylediğim "binaenaleyh hükümet Türkçülük noktasından aykırı bir yola saparsa saparsa az veya çok olmaya bakılmıyarak Türklüğün bu feci akibetine mani olunması lâzım geldiği veya olacağı, çünkü bir milliyetpervere vicdanının bunu emrettiği onun- yani Reha'nın- söylediği şeylerdir. Veya daha doğrusu onun sözlerinden benim çıkardığım manadır.." "Fikir bu hükümeti devirmek demek olmayıp namüsaif bir hükümet ortaya çıkarsa o hükümeti devrilmesi icap ettiği yolunda idi. Meselâ Damat Ferit hükümeti gibi bir hükümet olursa tabii devrilecektir.." şeklindeki sözlerimi :

"Türklüğün akibeti feci bir akibete doğru seyir aldığı zaman azlığa çokluğa bakmadan hükümet darbesi meşrudur.." şekline tahvil ederek beni kendisinin mevcudiyetini iddea ettiği güremin iddea edilen gayelerine vakıf imişim gibi göster-

mekte ve bana, benim kastetmediğim manaları da ifade edebilecek sözler söyletmektedir. Diğer taraftan savcı, herhâlde bir unutkanlık olacak, Atatürk'ün 1927 tarihli büyük nutuklarının son kısmındaki gençliğe hitabesinden bihaber görünmektedir. Filhakika Atatürk şöyle diyor :

" ... Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahiî olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hatta hiyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlarını, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr ü zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir. Ey Türk istikbalinin evladı! İşte; bu ahval ve şerait içinde dahi vağifen Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. "

Kaldı ki bu fikir, yani savcının Atatürk'ün gençliğe hitabesini nazarı itibara almayarak mal bulmuş mağribi gibi sarıldığı ve biraz evvel naklettiğim Reha Oğuz'a ait olan fikir, daha evvel tâ 1939 da mecmua ile negredilmiş idi. O zaman, o yazı dolayısıyla ne mecmua kapamış, ne de ilgili makaman en küçük ihtarı vaki olmamıştır. Netekim haziran 1939 tarih ve 2 sayılı Bozkurtta (ayın yazıları, hadiseleri, sayfasında "Behçet Kemal ve neşriyat kongresi, başlıklı Reha tarafından yazılmış yazıda şu satırlar görülmüyor: "...Gemiye hükümeti değil, hükümet cemiyeti aksettirmeye mecburdur. Hükümet bir rejim ortaya atmış ve üdeleri cemiyetin tabii isteklerine tetabuk etmişse, tabiidir ki o zaman aykırı gidenleri bu müşterek yola çağırarak hakımızdır. Fakat üdelerden bazıları, cemiyetin tabii ruhuna uymuyorsa, tabiatıyla cemiyeti icbar edemeyiz. Komünist bir hükümet gelse Türk haklı onu iâkânı yok benimseyemez. Ve halktan doğacak olan fikirlerle bu sakat ideolojiye ayak uyduramaz. "

Sayın yargıçla im, tekrar edeyim; savcının bu fikirleri bir suç telâkki etmesini ve bu husustaki ifademî iddea ettiği gizli gürem gayelerine vukufumu götörür bir sübut vasıtası imiş gibi iddeanamesine sokmasını bir türlü anlayamıyorum. Yoksa kendileri, hangi renk ve ideolojiye olursa olsun, meşru veya gayri meşru bi şekilde mevkiî iktidara gelen her hükümete "eyvallah, deyip boyun mu eğecek - ler ?

Bütün bu isahlarım, kat'î olarak göstermektedir ki ben ancak Bozkurt mecmuası etrafında neşriyat ile meşgul ve aralarında iş bölümü yapmış bir gürem biliyorum. Başka bir gürem tanımadım. İddea edilen güreme ne dahilim, ne de gayelerine vakıfım.

e) Farzı muhal dahil olduğum kabul edilse bile her iki şekildeki gürem de dağılmıştır.

Filhakika, güreme dahil oldukları iddea edilen Hamza Saâi Özbek, İsmet Rasim Türk ve Murullah Barıman neşriyat sahasında broşürleşerek ve kalem münakaşası yaparak Reha Oğuzla kat'î alakaya başlamışlardır.

Hikmet Tanyu; tahkikat ve duruşma seyrinden de anlaşılacağı ve hile ancak lise güremi ile alakası olmuş ve bilâhare Reha Oğuzla bir gürem münasebeti olmamıştır.

Fehiman Altan; 1941 de emrivaki şeklinde bir yemin ettikten sonra Reha ile hiçbir ilgisiz bulunmamış ve fi'len alakası kesilmiştir. Güreme mensubiyeti iddea edilen diğer şahıslar ise Reha Oğuz Türkkan-Murullah Barıman hadiselerinden sonra güremin dağıldığını, hem hazır ık tahkikatı hem de duruşma ifadelerinde söylemişlerdir.

Netekim ben; 27 eylül tarihli ifademde şöyle demiştim : "Zannedersen 1942-43 ders yalında idi. Reha Ankaraya gelmişti. Kendisini ziyaretimde pek meyus buldum. Sebebini sordum. 'En kaymetli arkadaşlarımızı kaybediyoruz' diyerek 'evvelce İsmet'i kaybetmişken şimdi de Murullah'ı kaybedtiğini ve bozkurtçular zümresinin dağılmasının kendi yüzünden olmadığını ' ilave etti. " 13 kanunuevvi 1944 tarihinde ve V.33 işaretli ve 17/3/1943 tarihli Reha'ya yazdığım mektubun okunması dolayısıyla sebk eden ve zapta geçen ifademde ise Bozkurt mecmuası zamanı da olduğu gibi artık Gökbörüde fahriyyen çalışmadığımı, Murullah-Reha hadiselerinden sonra artık gürem bağının kalmadığını, her işin para verilerek tedvir edildiğini, teyiden beyan etmiştim. "

Cihat Savaş Fer; 11 eylül 1944 tarihli zapta geçen ifadesinde : " İki senedir bunlarla -yani bu işlerler, mecmua işleriyle- alakadar değilim, demiş; daha aşağıda da sarahatla şunları söylemiştir : "Teşkilât 1941-42 ders yılı sonlarına doğru yani Murullah Barıman'ın ile Reha Oğuz Türkkan'ın darılmasına kadar devam etti. "

Hele Cihat Savaş Fer'in hazırlık tahkikatı esnasındaki ifadesinde "teşkilât ne zamana kadar devam etti?", şüaline karşı : "1943 e yani Barıman ile Oğuz'un

darginliğine kadar devam etti." demesi pek mühimdir. Zira, savcının Reha'nın münferit hücredeyken mors kullanarak Cihat ve Muzaffer'i ayarttığı hakkındaki iddiası kabul edilmiş olsa, Cihat Savaş Fer'in bu gibi dış tesirlerden uzak bulunduğu hazırlık tahkikatında " 1943 e yani Barıman ile Oğuz'un darginliğine kadar devam etti." demesi, pek büyük bir ehemmiyeti haiz değil midir? Bu mühim noktaya yüksek heyetinizin tekrar nazarı dikkatini çekerim.

Muzaffer Eriş; hazırlık tahkikatı ifadesinde "1941-42 arasında Nurullah Barıman ile Reha Oğuz arasında ihtilaftan sonra cemiyet kayboldu, demıştır. Zapta geçen 13 eylül 1944 tarihli duruşma ifadesinde ise : " bundan-yani Nurullah Barıman-Reha Oğuz bozuşmasından- üç ay kadar sonra Reha Oğuz'un adadaki evine Cihat Savaş Fer ile gittiğimizde Reha bu darılma meselesini herhangi bir arkadaşla ülkü arkadaşlığı yapmanın güç olduğu şeklinde anlatarak bundan sonra kendi kendine ve kendi masrafıyla çalışacağını bildirdi." dedikten sonra biraz aşağıda da: "şimdi hatırladığıma göre Bozkurt etrafındaki bu grup 1942 baharına kadar faaliyetine devam etti. Reha Oğuz, Nurullah Barıman ve Nihal Atsız arasındaki gerginlikten sonra bu grubun mevcudiyeti kayboldu." sözlerini ilâve etmiştir.

Reha Oğuz Türkkân; 13, 16, 18 teğrinievvl tarihli zabıtlarda mukayyet duruşma ifadesinde : "Bozkurt mecmuasından ayrıldıktan bir bir buçuk ay sonra Ankarada Sofuoğlu Zeki Özgür'e vs bunu müteakip İstanbulda Büyükdadadaki evimde, kendileri ni davet etmek suretiyle, Cihat Savaş Fer ve Muzaffer Eriş'e olanı biteni anlatarak artık toplu olarak çalışmak istemediğimi ve bu sebeple Bozkyet güremi diye bir topluluğun mevcut bulunmadığını kendilerine bildirdim." demiş; 15 kanunuevvel tarihli zapta geçen sözleriyle de bu hususu teyit eylemiştir.

Yusuf Kadıgil; 29 eylül tarihli zapta geçen duruşma ifadesinde "aramızda-yani Reha Oğuz ile kendi arasında- münakaşa çıktı; cemiyetlerinin idlâs ettiğini bildirdim. O da 'evet' dedi." demıştır.

Bunu teyit eden Reha Oğuz Türkkân da 16, 18 tarihli zapta geçen ifadesinde Yusuf Kadıgil'den bahisle şöyle demıştır : "1942 senesi soteğrin ayında benim çağıştığım Arslan Çimento şirketine gelerek benimle konuştu ve Atsız aleyhindeki neşriyat dolayısıyla bana çattı. Ertesi gün tekrar ziyaretinde, güremim dağılmış olduğundan bahisle bir daha bizimle görüşmeyeceğini bildirdi ve ayrıldı. Hakikaten 1942 haziranında Bozkurt güremi dağılmış idi."

Bütün bu satırlar, yüksek heyetinize isbat etmiştir ki hangi manada olursa olsun, 1942 yazındanberi yani üç senedenberi artık gürem yoktur.

ç) Binaenaleyh, bu meselede kanunun hiçbir hükmü tatbik edilemez: Zira, savcının iddia ettiği güremim bir an mevcudiyeti kabul edilse bile, bu güremim dağılmış bulunmaktadır. Böyle bir güreme katiyen dahil olmadığımı yukarıda isbat etmiş olan ve böyle bir güreme ve gayelerine ilk defa be dava dolayısıyla muttali' bulunan ben, vicdanen şu noktayı bir kanaat olarak arz etmek isterim : Bence, iddia edilen muazzam gayeli esrareniz gürem bir laf ü güzafıtan ibarettir. Bu kanaatımı teyit zımında ilk sayfasında " bu eserden Atartürkçüğü fevkalâde kâgıda bir , sarı kuşe kâgıda bir, birden ona kadar numarala olmak üzere beyaz kuşe kâgıda on tane basılmıştır." ibaresini taşıyan "Deli Petro, adlı eserden şu satırları alıyorum; hakkında suikast yapacak bux ve oğlunun idaresinde gıali bir teşkilât var sanan Deli Petro, oğlunu sorguya çekiyor:

" - Sevgili babacığım, seni seviyorum.. Sor, hepsini söyleyeceğim.

Ve çareviç - yani veliaht- her şeyi anlattı, herkesin isimlerini söyledi. Fakat bitmediği zaman, Petro hâlâ esas bekliyordu. Petro bir suikast tertibatı, bir hiyanet şebekesi arıyor ve hiçbir şey bulamıyordu. Olan biten sadece dedi-kodu, şayia, müphem hayallerdi. Hakiki bir tahkikata esas olabilecek bir şey yoktu. Hem çareviç, bütün kabshatı üzerine alıyor, doatlarını koruyordu:

- Sarhoş olduğum zamanlar, diyordu, ağzıma geleni söylüyordum. İsyanımla söz söylemekten kendimi alamıyordum ve herkesi endişelerimle şaşkıp bir vaziyete koyuyordum.

- Bu sözlerden başaka, harekete geçilecek bir şey, halkı ayaklandıracak bir proje yok mu idi? Seni zorla benim yerine getirmek istemiyorlar mı idi?

- Yemin ed rim baba, böyle bir şey yoktu. Hepsi laftan ibaret." (S. 63-64)

" ... Tahkikat bir aydan fazla sürdü. Petro hemen hemen işkence odasından ayrılmıyor, işkence yapılırken seyrediyor, basan kendisi bizzat cellatlarına yerine geçerek onlara yardım ediyor, bununla beraber bütün gayretlerine rağmen aradığını, 'ihtilâlin kökünü' bir türlü bulamıyordu. Çareviçin-yani veliahtın-

darginlığına kadar devam etti., demesi pek mühimdir. Zira, savcının Reha'nın münferit hücredeyken mers kullanarak Cihat ve Muzaffer'i ayarttığı hakkındaki iddiası kabul edilmiş olsa, Cihat Savaş Fer'in bu gibi dış tesirlerden usak bulunduğu hazırlık tahkikatında " 1943 e yani Barıman ile Oğuz'un darginlığına kadar devam etti., demesi, pek büyük bir ehemmiyeti haiz değil midir? Bu mühim noktaya yüksek heyetinizin tekrar nazarı dikkatini çekerim.

Muzaffer Eriş; hazırlık tahkikatı ifadesinde "1941-42 arasında Nurullah Barıman ile Reha Oğuz arasında ihtilâftan sonra cemiyet kayboldu., demiştir. Zapta geçen 13 Eylül 1944 tarihli duruşma ifadesinde ise : " bundan-yani Nurullah Barıman-Reha Oğuz bozuşmasından- üç ay kadar sonra Reha Oğuz'un adadaki evine Cihat Savaş Fer ile gittiğimizde Reha bu darılma meselesini herhangi bir arkadaşla ülkü arkadaşlığı yapmanın güç olduğu şeklinde anlatarak bundan sonra kendi kendine ve kendi masraflıyla çalışacağını bildirdi., dedikten sonra biraz aşağıda da: "şimdi hatırladığıma göre Bozkurt etrafındaki bu grup 1942 baharına kadar faaliyetine devam etti. Reha Oğuz, Nurullah Barıman ve Nihal Atsız arasındaki gerginlikten sonra bu grubun mevcudiyeti kayboldu., sözlerini ilâve etmiştir.

Reha Oğuz Türkkan; 13, 16, 18 teğrinievvl tarihli zabıtlarda mukayyet duruşma ifadesinde : "Bozkurt mecmuasından ayrıldıktan bir bir buçuk ay sonra Ankarada Sofuoğlu Zeki Özgür'e vs bunu müteakip İstanbulda Büyükdadadaki evimde, kendileri ni davet etmek suretiyle, Cihat Savaş Fer ve Muzaffer Eriş'e olanı biteni anlatarak artık toplu olarak çalışmak istemediğimi ve bu sebeple Bozkyet güremi diye bir topluluğun mevcut bulunmadığını kendilerine bildirdim., demiş; 15 kânunievvel tarihli zapta geçen sözleriyle de bu hususu teyit eylemiştir.

Yusuf Kadıgil; 29 Eylül tarihli zapta geçen duruşma ifadesinde "aramızda-yani Reha Oğuz ile kendi arasında- münakaşa çıktı; cemiyetlerinin iflâs ettiğini bildirdim. O da 'evet' dedi., demiştir.

Bunu teyit eden Reha Oğuz Türkkan da 16, 18 tarihli zapta geçen ifadesinde Yusuf Kadıgil'den bahisle şöyle demiştir : "1942 senesi sontegrin ayında benim çağıştığım Arslan Çimento şirketine gelerek benimle konuştu ve Atsız aleyhindeki neşriyat dolayısıyla bana çattı. Ertesi gün tekrar ziyaretinde, güremi dağılmış olduğundan bahisle bir daha bizimle görüşmeyeceğini bildirdi ve ayrıldı. Hakikaten 1942 haziranında Bozkurt güremi dağılmış idi."

Bütün bu satırlar, yüksek heyetinize isbat etmiştir ki hangi manada olursa olsun, 1942 yazındanberi yani üç senedenberi artık gürem yoktur.

g) Binaenaleyh, bu meselede kamunun hiçbir hükmü tatbik edilemez: Zira, savcını iddia ettiği güremi bir an mevcudiyeti kabul edilse bile, bu gürem dağılmış bulunmaktadır. Böyle bir güreme katıyen dahil olmadığımı yukarıda isbat etmiş olan ve böyle bir güreme ve gayelerine ilk defa bu dava dolayısıyla muttali' bulunan ben, vicdanen şu noktayı bir kanaat olarak arz etmek isterim : Bence, iddia edilen muazzam gayeli esrarengiz gürem bir laf ü gızaftan ibarettir. Bu kanaatımı teyit zımında ilk sayfasında " bu eserden Atartürkçüğü fevkalade kâğıda bir , sarı kuşe kâğıda bir, birden ona kadar numaralı olmak üzere beyaz kuşe kâğıda on tane basılmıştır., ibaresini taşıyan "Deli Petro," adlı eserden şu satırları alıyorum; hakkında suikast yapacak bir ve oğlumun idaresinde gizli bir teşkilât var sanan Deli Petro, oğlunu sorguya çekiyor:

" - Sevgili babacığım, seni seviyorum.. Sor, hepsini söyleyeceğim.

Ve çareviç - yani veliaht- her şeyi anlattı, herkesin isimlerini söyledi. Fakat bitirdiği zaman, Petro hâlâ esas bekliyordu. Petro bir suikast tertibatı, bir hiyanet şebekesi arıyor ve hiçbir şey bulamıyordu. Olan biten sadece dedi-kodu, şayia, müphem hayallerdi. Hakiki bir tahkikata esas olabilecek bir şey yoktu. Hem çareviç, bütün kabahatı üzerine alıyor, doatlarını koruyordu:

- Sarhoş olduğum zamanlar, diyordu, ağzıma geleni söylüyordum. İsyanımla söz söylemekten kendimi alamıyordum ve herkesi endişelerimle şaşkın bir vaziyete koyuyordum.

- Bu sözlerden başaka, harekete geçilecek bir şey, halkı ayaklandıracak bir proje yok mu idi? Seni zorla benim yerime getirmek istemiyorlar mı idi?

- Yemin ed rim baba, böyle bir şey yoktu. Hepsi laftan ibaret.. (S. 63-64)

" ... Tahkikat bir aydan fazla sürdü. Petro hemen hemen işkence odasından ayrılmıyor, işkence yapılırken seyrediyor, bazan kendisi bizzat cellatları yerine geçerek onlara yardım ediyor, bununla beraber bütün gayretlerine rağmen aradığını, 'ihtilâlin kökünü' bir türlü bulamıyordu. Çareviçin-yani veliahtın-

olsun, bütün diğer şahitlerin olsun ifadelerinde bir 'mesele' yoktu. Sadece şayialar, bir sürü dedikodular, laf ü güzaf, hezeyanlar, deli saçmaları, bunakların şikayetlerinden başka bir şey yoktu. Çar, bazan bu işi bitirip herkesi affetmeyi düşünüyordu. Fakat artık ok yayından çıkağıta. Durduramazdı ve nihayet oğlunun ölümüne kadar yürüyeceğini hissediyordu.. (S. 83)

Sayın yargıçlar! eşit adaletin hükümlerinde olduğu hür Türkiyede, hiçbir davada "ok yayından, fırlamış olamaz. Hür vicdanlı Türk yargıçları Çar gibi bir müstebidin tesir ve nüfuzunda da değildir. Bilakis, hürriyet ve adaleti milletimize en büyük bir nimet olarak sunan ve koruyan şıkretli bir cumhur başkanımız vardır. Esasen ortada güremin, gayesi darbe hükümet olan gizli bir cemiyet olduğunu bildiğimi ve böyle bir cemiyete girdiğimi gösterir bir vesika, bir şahadet veya maznun ifadesi yok iken ~~xxx~~ ve benim, güremin, Bozkurt etrafında toplanmış, neşriyat ile uğraşan bir arkadaş topluluğu olarak tanıdığım müsbet iken savcı nasıl oluyor da beni 171 noel madde hükümlerine dahil görüyor? Bu maddenin ifadesi ettiğii şekilde kimlerle ittifak etmişim? Mezkur maddenin atıf yaptığı 146 ve 147 noel maddelerin şart koştuğu "cebiri, unsuru ifade edecek hangi silahları üzerimde taşımışım? Reha'nın Almanyadan getirdiği söylenen köpek öldüren veya iğne atan tabanca mı, cebiri unsuru teşkil ediyor? Bittabi bütün bu sualler cevapsız bırakılacak; benim zorla bağlatılmak istendiğim gürem meselesine hiçbir kanun maddesi tatbik edilemeyeceğinden, evvel ve ahir vereceğiniz hüküm sonunda, maalesef çektiğim maddi-manevi ıstıraplar yanıma kâr kalacaktır! .

IV

Barıştıırma Meselesi

Bu hususta fazla bir şey söyleyecek değilim. Esasen mesele apaçık meydandadır. Bizat barışmadan sonra imzalanan beş maddelik kâğıt; İsmet Rasin Tümtürk'ten Nurullah Barıman'a, Nurullah'tan İsmet Rasin Tümtürk'e, Atsız'dan Nurullah Barıman'a ve Nurullah Barıman'dan Atsız'a gönderilen ve huzurumuzda münakaşası yapılan mektuplar-maalesef dosyayı tetkik fırsatı bahşedilmediğii için bunların tarifi ve numaralarını bilemiyorum-; bu meseleye matuf olarak alakadar maznunların ve dikleri ifadeler ve çeşitli delillerin münakaşası dolayısıyla debk eden beyanlara; barışma hadisesi ile ilgili olarak huzurumuzda okunan Necdet Özgelen ve Mehmet Külahlıoğlu'nun yeminsiz şahadet ifadeleri.. Elhasıl bütün ifadeler, deliller, şahadetler hepsi birbirini teyit etmekte ve hiçbirisi de bu meseleye bir ehemmiyet izafesini icap ettirmemektedir. Hal böyle iken savcının, hele son tahkikat kararında, hadiseyi alabildiğine izam edip buna adeta iki partinin koalisyon anlaşması süsü vermesi şaşılacak bir şeydir.

20 haziran 1944 tarihli hazırlık tahkikatı ve 27 eylül 1944 tarihli zapta geçen duruşma ve muhtelif meselelerle sevk eden müteaddit ifadelerimde de arz ettiğim gibi; "1944 şunat ayı içinde bir gün Remzi Oğuz Arık'ı ziyaret etmişim. Bana konuşma arasında milliyetçi olanlar arasında sövüşüp sayışmanın ayıp olduğunu; komünistlet arasında ise böyle bir şey görülmediğii halde, bu memleketin öz çocukları arasında böyle ihtilâfların çıkmasının münasip bulunmadığını söyledi. Kendisinin Hüseyin Namık Orkun'la Besim Atalay arasında çıkan ihtilâfa halletmek için, hasta olmasına rağmen, çok kapı aşındıracağını anlattı. Mumailayhin yanından ayrılıp da yedek subay okuluna döndükten sonra bu fikir kafamda yer etti. Ve Atsız-Reha barışmasının, müstakbel ve muhtemel bir troçkist tehlikeye karşı memleket menfaati bakımından icap ettiğini düşündüm.. İşte meselenin ruhu budur. Evet, sayın savcının da buyurduğu gibi hakikaten "barıştıırmayı aklıma koymuştum!. Bu, bende bir ideal haline gelmişti. Samimiyet ile, her şey hallolunur diye düşünerek, beni, bu fikirden vaz geçirmek isteyenlerin sözlerini dinlemedim; bu gayenin tahakkukunu temin edecek esbabı ihzara uğraştım ((Ankarada Hüseyin Namık Orkun, Süreyya Tahsin Aygün, Hayrettin Karan, Abdülkadir İnan ve Besim Atalay'ı ve bazı genç arkadaşları ziyaret edip veya konuşarak fikirlerini aldım ve yardım ledim. İstanbula geldikten sonra da pek muhterem doktor Hasan Ferit Cansever'i ve Zeki Velidi Togan'ı ziyaret ettim. Ve tavassutlarına rica ettim. Bubarıştıırma hadisesinde kanunı hiçbir mesuliyet ve ötürüm unsuru yoktur. Şayet herhangi bir mesuliyet varsa bana aittir. Bütün mesuliyeti ben üzerime alıyorum)) ve en nihayet muvaffak da oldum. Bu benim için, hayatımın en büyük sandeplerinden biridir. Barışma-barışma diye dallanıp budaklandırılan şey; maalesef benim arzu ettiğim gibi hakiki bir barışma olmamış; ancak harice karşı ne şifahen, ne tahriren, ne

de fi'len aleyhte bulunmaması karar altına alan bir "mütareke" mahiyetinde kalmıştır. Yine çok teessif olunur ki İsmet Rasin ve Reha yüzünden bu barışmacık da bozulmuştur.

Akıl ve mantığın alamıyacağı diğer ve mühim bir noktada da şudur: Savcı, bu barışma toplantısında beni, hem yara bulup barıştıran olarak; hem de, iddia edilen gizli güremlere illa bağlamak ve bu gizli güremleri devam ediyor göstermek için taraflardan Reha ve arkadaşları arasında zikretmesidir. Sayın yargıçlarım, bir adam hem ara bulucu, hem de taraflardan biri olabilir mi? Hukuk ve mantık kaideleri böyle bir düşünceyi imkansız kalmaktadır. Ben taraflardan biri olsaydım; böyle bir barıştırmaya teşebbüsü için kendimde nasıl cesaret bulurdum? Haydi cesaret buldum, teşebbüs ettim diyelim; acaba karşı taraf bunu hüsnü niyetle ve itimatlara karşılık mıydı? Bana itimat gösterir miydi? Velhasıl bu barıştırmada, hangi taraftan tutulursa tutulsun, bakılırsa bakılsın, benim için zerrece kanunî mesuliyeti mucip bir cihet yoktur.

Bir iki satarla da "tapu-kadastro okulu toplantısı," ndan bahsedeyim: Bu "toplantı," nin iddia edildiği gibi müretteplerinden veya bu "toplantı," ya tertip ettiği iddia edilen Reha Oğuz'un "elemanlarından," değilim. Reha'nın, bana bir yedek subay okuru arkadaşla haber göndermesi üzerine Ankaraya geldiğini anladım. Ertesi pazar günü kendisini ziyarete karar verdim. Bu kararımı Fazıl Hisarcıklı'ya bildirerek "istersen sen de gel," dedim. Diğer hususat 20 haziran 1944 hazırlık tahkikatı ve 27 eylül tarihli saptaki duruşma ifademde söylediğim gibidir. Oradaki konuşmalara günün hadiselerinden intikal edilmiş ve konuşmalar bir içtima mahiyetinde olmamıştır.

Bu suretle Ankara nümayişleri ile katıyen ilgimin bulunmadığı; esasen mezkûr nümayişin, amme şahidi olarak dinlenen Osman Yüksel'in, Ziya İlhan'ın şehadetleri ve bilahere nümayişe iştirak ettiği anlaşılacak İsfendiyar Barutçu ve Mehmet İrmak'ın huzurunda okunan yeminsiz şahadet ifadeleri ve alakadar masnunların beyanları ile de asla "tapu-kadastro toplantısı," nda hazırlanmamış olduğu kati surette anlaşılmalıdır. Bilhassa, nümayişe karar verilen Saman Pazarı toplantısından çok evvel yani 20 nisan 1944 gece yarısı Toros ekspresi ile B. tlisteki alayına hareket etmiş olmam, benim nümayişle uzaktan yakından hiçbir ilgimin bulunmadığını şeksiz - şüphesiz isbat etmekte değil midir? Savcı, bunun nesine suç ukuru nazarıyla bakıyor; aklım almamaktadır.

IV

H u l â s a

Sayın yargıçlarım; şimdiye kadar serd ettiğim izahat ve müdafaat ile yüksek vicdanlarınız önünde, savcının bana atf etmeye çalıştığı suç unsurlarından kendimi tebrile ettiğim kanaatındayım. Vatan ve milletime olan coşkun bağlılığımdan başka hiçbir suçum olmadığı halde çok istirap çektiğim. Esasen modern ceza hukukunun kurucusu olan Beccaria: "cezanın gayesi ne istirap çektmek ne de işlenen suçu ortadan kaldırmak olmayıp failin yeniden suç işlemesinin önüne geçmek ve başkalarını da korkutmaktır. Bu gayeleri temin eden istirap kâfidir." demiyor mu? Kim bilir bu değerli âlim, suçu olmadığı halde istirap çekenlerin mevcudiyetinden haberdar olsaydı nasıl düşüncekti? Bu hususun tayinini ceza tarihçilerine bırakarak savcının hakkımda tatbikini istediği kanun maddelerine geçiyorum:

A- Türk ceza kanununun 142 nci maddesi, "anayasaya muhalif propaganda veya medih ve istihşanda," bulunduğum iddiası ile istenmektedir; yine iddiaya göre bunlar da ırkçılık, turancılıktır.

Halbuki:

1- İrçalık ve Türk birliği ülküsü, anayasamızla taayyün eden ana vasıflardan milliyetçiliğe muhalif değildir.

2- 1340 tarihli kanunu esasî encümeni esbabı mucibe lâyhası ırkçılık aleyhine hinc tefsir edilemez.

3- Türkiyede ırktan, ırkçılıktan, ırk tefrikinden kanunlarda, nizamnâmelerde, resmi ilânat ve neşriyatta sık sık bahsedilmiş; devlet reislerimin, başvekil ve vekiller nutuklarında bu mevzularda temas etmiş en müfrit C.H.P. mensupları ırkçılığı, turancılığı haykırışlardır.

4- Bozkurt ve Gökboro mecmualarındaki faaliyetim propaganda sayılmaz.
5- Herhangibie kimseyi , herhangibir zamanda , herhangibir şekilde kendi fikirlerime imale ettiğine dair yüksek mahkemenize hiçbir delil ve şahadet takdim edilmemştir. Binaenaleyh hakkında 142 nci madde hiçbir veçhile tatbik edilemez; yersizdir.

B- Türk ceza kanununun 171 nci maddesinin ikinci bendinin hakkında tatbiki, iddia edilen esrariengiz güreme mensubuyetim iddia edilerek istenmektedir.

Halbuki:

1- Benim bildiğim, tanıdığım gürem Bozkurt mecmuası etrafında vazife taksimi yapmış ve fahriyen çalışan ülkü arkadaşlarının kültürel topluluğu idi.

2- Bu topluluk asla rejime muhalif değildi.

3- Savcının iddia ettiği esrariengiz gürem ve gayelerine ilk defa bu dava dolayısıyla muttali' oldum.

4- Vicedanî kanaatima ve duruşma seyrine göre böyle bir gürem mevcut değildir.

5- Mevcut olduğu kabul edilse bile , ben, asla böyle bir güreme dahil değilim ve olmadım.

6- Zaten, her iki şekildeki gürem de üç sened n beri dağılmış bulunmaktadır.

7- İddia edilen gizli güreme veya gayelerine vakıf veya böyle bir güreme girmiş olduğuma dair yüksek heyetinize ne bir delil , ne max bir şahadet ibraz edilmemiştir; bu yolda herhangibir mazmun ifadesi de mevcut bulunmamıştır.

Binaenaleyh hakkımda ne 171 nci madde hükmü ne de herhangi başka madde hükmü tatbik edilemez; yersiz ve boş bir şüpheyi kapılarak , başkalarının iddia edilen kanunî mesuliyetlerine işirak ettirilmekliyim haksızlık olur.

C- Bu suretle hakkında Türk ceza kanununun 70 ve 31 inci ; askerî ceza kanununun 30 uncu maddeleri hükümlerinin tatbikine kanunî mesaf yoktur.

Sayan yargıçlarım,

Uzun müdafaamla yüksek mahkemenizi fazlaca işgal ettim.Hakkımda düşünip vereceğiniz hükmü sükunetle beğliyecek ve karşılayacağım. Mahkûmiyetim cihetine gidildiği takdirde Türk ceza kanununun 45,51, 56, 59 ve 69 uncu maddeleri hükümlerinden faydalandırılmama dilerim.

Sözlerimi, kudretli İtalyan filozofu Campanella'nın sözleriyle bitiriyorum:

" Güneş ülkeyi yer yüzünde bu mak mümkün mü? Fikir hürriyetine, vicedan hürriyetine, lisan hürriyetine ilişmeyen Türklerin varlığı -hiç olmasa yarın- böyle bir ülkenin var olacağını bana zannettiriyor. Mademki düşünceyi gündana koymayan, hakikat sevgisini zincire vurmayan bir millet, o cesur ve adil Türkler var, üzerinde yalnız hakikatan , az adaletin ve hürriyetin hüküm sürdüğü bir güneş ülke - civitas solis yarın neden max vücut bulmasın?

((Müdafaamı yaptıktan sonra hâkim son sözü verdi. Ben de sunları söyledim:

- Müddei umumî gerek son tahkikat kararında, gerek duruşmanın seyri esnasında ve gerek iddeanamesinde aleyhimize olabilecek en küçük bir delilden istihna göstermemiştir. Binaenaleyh dünkü imale iddeasından sonra emu bu hususu isbat zımında elinde beni alakadar eden herhangibir delil varsa derhal ibraza davet ediyoruz

Hâkim- Bir delil olsaydı ortaya kordu, deliller mahkeme sırasında ortaya konmuş olanlardır.))

23 şubat 1945 cuma günü, öğle sonu geç vakit okunan bu müdafaaname metninde ((çift kerrre)) içine alınan cümleler ve ibareler müdafaanamenin hakiki ve mahkemeye sunulan metninde mevcut olmayıp okunması sırasında şifaken ilâve edilmiştir.

Sofuoğlu M. Zeki Özgür
Yedek asteğmen
Askerî ceza evinde mevkuft
Tophane - İstanbul

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 056-83/6

I numarolu Sıkıyönetim Mahkemesi Başkanlığına

Özü: Her sayfasının altı tarafım
dan imzalı silintisiz, çakın
tısız, yirmi sayfalık müda-
faam.

Tarihin, iç yüzünü tam bir tarafsızlık ile tesbit edeceği bu dava-ya sokulmuş bir zanlı olarak bir müdafaa yapıyorum. Fakat bu müdafaa kendim için değildir. Ben, burada, kendimi bir hakikatı müdafaa etmek mevki ve vazifesinde görüyorum. Ve bu vazifenin Türk tarihine karşı ödenmesi gereken bir borç olduğuna inanmış bulunuyorum. Bunun içindir ki aşağıki satırların, bir Türk oğlunun tarihi bir vazifeyi yerine getirmek istemesinden başka bir iddiası yoktur.

Bu dava, iddia edildiği gibi yeni bir rejim, ve nizam kurma davası değil, tamamen bir dava yaratma davasıdır. Ve bu dava yaratma davasında diğer zanlılar gibi ben de gerek millete ve gerek mahkemeye 'anayasanın ana vasıflarına aykırı turancılık ve ırkçılık fikirleri taşımak ve bunları yaymakla suçlu, "olarak takdim edilmiş, bundan dolayı da "vatan ve millet haini ." diye ilan olunmuş bulunuyorum. Bu tamamen asılsız iddiayı i-leri süren ve bir kaç Türk milliyetçisini vatan haini olarak ilân etmek cesaretini gösteren adam, kendisini önce sorgu hâkimi olarak tanıdığım x savcı Kâzım Alöç'tür. Kanunun henüz hiç bir ceza tayin etmediği bir kaç zanlıya, eşit adaletin hâkim olduğu hür vatandaşlar ülkesinin yirmi üç çocuğuna duruşmalar sırasında kaatil, cani, vicdansız, küstah gibi hakaret ke-limelerini fırlatmaktan çekinmeyecek kadar kendinde cesaret bulan Kâzım Alöç...

Bu dava Yaratma davasında koz olarak kullanılmak istenen turancılık ve ırkçılık konusunu ele almadan önce, dava karşısında savcının durumunu belirtmek zorundayım. Bu durumun belitilmesi bir takım hakikatların ken-diliğinden izahı sonucunu verecektir.

Dava karşısında Kâzım Alöç, maalesef, bu işin anlaşılmasına çalışan bir kimse durumunda değil, âdeta önceden verilmiş bir kararı isbat etmek isteyen ve bunun için de her gareye başvurmaktan çekinmeyen bir adam rolündedir. Bu rol, tahkikat sırasında işkence ve eziyet ile bağlamıştır. Ana yasanın, işkence ce eziyeti yasak eden 73 üncü maddesine rağmen, Gökay'ın, Özbek'in, Tanyu'nun ve Türkkân'ın emniyette, tabutluktan deınlen ve hakikaten ayağa kaldırılmaş bir tabuttan farkı olmayan, yahut ta üzerinde yanan beş yüz mumluk ampullariyle müthiş bir farkı olan -Hamza'nın içine güçlükle sağibildiği - feci hücrede saatlarca, günlerce hapsedilişleri, Külahlıoğlu Mehmet'e dayak atırılması ve Atsız'ın yeraltında bir hücrede bir hafta bırakılmak suretiyle âdeta çürümeğe mahkûm edilişi birer hakikattir.

Sorgudan önce yapılan bu işkence ve eziyetlerdeki maksadın, zanlılara istenilen malûmatı söyletmek olduğunu anlamak için büyük bir zekâya ihtiyaç yoktur. Fakat, Türk ceza kanununun 243 üncü maddesinin, maznun bulunan kimselere suçlarını söyletmek düşüncesiyle işkenceeden hükûmet memur-

larının beş yıla kadar ağır hapse mahkûm olacağını yazmasına rağmen, Kâzım'ın bu işkencelefi günlerce devam ettirmesindeki cesaretin kendisine nereden geldiğini düşünmek bir zarurettir. Bizi, anayasaya aykırı hareket etmekle itham ettiği halde, bizzat anayasayı çiğneyen bu adam henüz kanuna göre layık olduğu cezayı görmüş değildir. Fakat o, işkencelere başladığı gündenberi ızdırıp çektiği insanlardaki vicdan hapishanelerinin mahkûmudur. Kâzım Alöç'ün rolünün ikinci faslı metinler üzerindeir. Onu karşımızda zabıtları ve yazılı delilleri bir silsile halinde tahrif etmek suretiyle rolünün ilk kısmının mükemmel bir surette tamamlamak ister bir halde görüyoruz. Onun iddiaları gazetelerle millete ve hattâ dünyaya yayınlanırken, yapılan tahriflerle üzerimizde hasıl edilmeye çalışılan şüpheler, yüzlerimizde iftira utançlarının penbeliklerini hasıl etmişti. Şimdi sıra tahriflerin tesbitine gelince, yüz kızarma işinin de artık bizde olmayacağı gayet tabiidir.

Bu tahrifler bir bakıma pek meharetlidir. Çünkü kelime ilâveleri, değiştirmeler ve çıkarmalar suretiyle yapılan tahriflerle cümlelerin mânaları tamamen değiştirilmiştir. Fakat diğer taraftan da pek beceriksizce'dir. Zira hepsi sönmeye mahkûm birer durumundadır. Mahkemece, dosyanın tedkikine izin verilmediği için ancak duruşmalar sırasında tutabildiğim notlardan faydalanarak tesbit ettiğim bu zavallı tahriflerden işte bazıları:

Zeki Velidi Togan'ın birmektubundaki "Bozkurt'un bu nüshasında Atsız'ın aleyhin kendinizi Atatürkçü göstererek bir yazı basılıyormuş diye duyduğum." tarzındaki cümle, bir "güya" eklenmesiyle "güya Atatürkçü" şekline sokulmuştur (Son tahkikat kararı, sayfa-3). Atsız'ın bana yazdığı bir mektuptaki "Türkçülük sahasında en iyi yazalara yazıyorsunuz" cümlesinden "türkçülük" kelimesi çıkarılıp yerine "turancılık" kelimesi konmuş (Son tahkikat kararı, sayfa-9), her ne kadar bu iki kelime mânaca birbirlerinden pek ayrı değil iseler de, turancılığı bir suç sayan savcı bu değişikliği yapıp aklınca Atsız'a ve bana bir suç yüklemiştir. Yine Atsız'ın bana yazdığı mektuplardan birindeki "Türk ellerininin çünkü, bu günkü sınırlarını gösterir haritaları broşürlere koyalım" şeklindeki cümleyi, "Türk ellerinin yarınki sınırlarını gösterir haritaları..." tarzında düzeltmiştir (Son tahkikat kararı, sayfa-9). Aynı mektuptaki "çıkarcığımız broşürlerin bir kısmını da bedava veririz" cümlesini "gizli ve bedava broşürlerle iki yılda muntazam neşriyat yaparsak..." şeklinde tashih buyurması ise (son tahkikat kararı, sayfa-9), insana hayretinden küçük dilini yutturacak derecede yamandır. Orhan Şaik Gökyay'ın Atsız'a yazdığı bir mektuptaki "en yakın olaylar bile Türk'e Türk'ten başkasının dost olmadığını gösteriyor" cümlesini, "en yakın hadiseler Türkiye'de Türk'ten gayrisinin dost olmadığını gösteriyor" haline getirmesi (son tahkikat kararına, sayfa-17), sade mânayı değil, türkçeyi de katleden bir tahriftir. Atsız'ın duruşmalardaki sorgusunda ölmüş devlet seflerine hakaret suç değildir. Netekim Atatürk'ten yüz defa daha büyük olan Yavuz'a ve Kanuni'ye matbuatta küfürler edildiği halde bu bir suç sayılmamıştır" diye söylediği ve zapta geçirilen sözlerini "ölmüş bir reisicumhura karşı hakaretimi kanunlar suç saymaz. "haline getirmesine karşı (iddianame, sayfa-2) söyleyecek söz bulmanın ise biraz güç olduğu muhakkaktır.

Bu tahriflerin sayısını daha çoğaltmak mümkündür. Fakat tahkikat sırasında söylediğim ve "ırkçılık ve turancılık hakkındaki fikirlerimden talebelerime hiç bahsetmedim" şeklindeki tesbit edilen sözleri, son tahkikat kararında talebelerime de anlattığım şeklinde (sayfa-16) ilân etmesi gibilerden olanları bir yana bırakarak, son bir tahrifini göstermekle bu bahsi kapayacağım. Bu duruşma sırasındaki sorgumda "yedi yıllık öğretmenlik hayatında müfredat programı icabı olarak talebelerime ırkçılık ve turancılıktan bahsettim" diye söylediğim ve zapta da bu tarzda geçen sözlerimi iddianameye (sayfa-20) -"müfredat programı icabı olarak" kısmını çıkarmak suretiyle-"ben öğretmenliğim olanyedi sene zarfında talebelerime ırkçılık ve turancılıktan bahsettim!" haline sokarak yaptığı tahriftir. Kâzım Alöç, bununla "sarhoş olduğunuz zaman namaz kılmayınız." ayetinin yalnız "namaz kılmayınız." kısmı ile amel etmek isteyen meşhur fıkradaki bekteşiye taş çıkartmak mı istemiştir, bilemiyorum.

Şimdi, bu dava yaratma davasının kozlarına geliyor ve önce turancılığı ele alıyorum. Turancılık acaba savcının iddia ettiği gibi bir suç mudur? Yüksek tahsil yapmış durumda bir adam olduğu halde, ihtisası dışında kaldığından olsa gerek, bu hususta hiç bilgisi olmadığı iddialarından anlaşılmalı. Kâzım Alöç'e-sözü uzatmamak düşüncesiyle-bu ülkü hakkında malûmat

veremeyecek, yalnız henüz genç olduğu için biraz okumasını tavsiye ederek, onun suç deye göstermek gafletinde bulunduğu bu fikrin, eskiden olduğu gibi cumhuriyetten sonra da, Türk milliyetçiliği fikri olarak nasıl müdafaa olunduğunu misalleriyle göstereceğim.

Büyük Türklük ülküsü, yani turancılık, cumhuriyet çağında yayınlanmış bir çok kitap ve dergilerde, bir çok milliyetçi kimseler tarafından, bir çok kerreler ele alınmış bir fikirdir. Bu mukaddes ülküyü terennüm etmek için kaleme alınmış yüzlerce şiir ve yazı arasından, Kâzımın da bileceğini yahut adına işittiğini umduğum bir şahsa, Gökalp'a ait olanını alıyorum. Çünkü bu fikrin en meşhur ve güzel örnekleri onun ilmi ve edebî eserlerinde vardır. Türklük için yakın ve uzak iki mefkûre kabul eden Gökalp, bu mefkûreleri "Türkçülüğün esasları" adlı kitabında şöyle anlatıyor:

"Bu gün harsça birleşmesi kolay olan Türkler, bilhassa Oğuz Türkleri, yani türkmenlerdir. Türkiye türkleri gibi Azerbaycan, İran ve Harzem ülkelerinin türkmenleri de Oğuz uruğuna mensupturlar. Binaenaleyh türkçülükte yakın mefkûremiz "Oğuz ittihadı" yahut "Türkmen ittihadı" olmalıdır."

"Türkçülüğün uzak mefkûresi ise turan'dır. Turan bazılarının zannettiği gibi Türklerden başka moğolları, tonguzları, finovaları, macarları da ihtiva eden bir kavimler halitası değildir. Turan kelimesi Tur'lar yani Türkler demek olduğu için münhasıran Türkleri ihtiva eden camiavî bir isimdir. O halde Turan kelimesini bütün Türk şubelerini ihtiva eden büyük Türkistan'a hasretmemiz lazımgelir. Türkçülüğün uzak mefkûresi Turan namı altında birleşen Oğuzları, tatarları, kirgizleri, özbekleri, yakutları lisanda, edebiyatta, harsta birleştirmektir."

"Turan, bütün Türklerin mazide ve belki de istikbalde bir şeniyet olan büyük vatanıdır." diyen Gökalp, bu fikirlerini yalnız ~~ixixi~~ ilimğ çerçevesi içinde bırakmamış:

Moskof'un ülkesi viran olacak,
Türkiye büyüyüp Turan olacak.

..... taş, kaya
Yürürüz yaya;
Türküz, gideriz
Kızılalma'ya..

.....
Bütün Türkler bir ordu,
Katılmayan kaçaktır

.....
Vatan, ne Türkiye'dir türklere ne Türkistan,
Vatan, büyük vemüebbet bir ülkedir: Turan..

mısralarında olduğu gibi edebiyat alanına da sokmuştur. Turancılık kötü bir şeyse bu fikri terennü eden bu kitaplar niçin yok edilmemiş te, üstelik bunların yapılan yeni basımlarıyla okul kütüphanelerine kadar girmelerine izin verilmiştir? Ve sonra bu kötü fikrin bir büyük siması olan Gökalp 1924 te öldüğü zaman niçin kendisine Türkiye'de o zamana kadar görülmemiş derecede büyük bir millî cenaze töreni yapılmıştır?

"aldı ki bu fikir yalnız hususî ellere ait yayınlarda değil, devletin damgasını taşıyan yayınlarda da Türk milliyetçiliği olarak terennüm ve müdafaa edilmiştir. Buna misal olmak üzere Şemseddin Günaltay'ın "Mufassal Türk tarihi" adlı beş ciltlik eseriyle, doktor Rıza Nur'un on iki ciltlik "Türk tarihi"ni alıyorum. Bu kitaplarda ve bilhassa ikincisinde turancılık esaslı fikirlerden birisidir. Eğer Türk birliği Kâzım'ın iddia ettiği gibi bir vatan hainliği olsaydı, hükümet resmî kitaplarında bu fikre yer vermek ister miydi? Şu satırlara bakın:

"Görülüyor ki millî tarihini yazmak istediğimiz Türkler elyevm dini, dili ve binaenaleyh pek az farklarla harsı ve seciyyesi müttehit elli milyona yakın muazzam bir kitle teşkil etmektedirler." (Mufassal Türk Tarihi, I, sayfa-15-16).

"Bu gün bile şimal ve Azerbaycan Türkleri arasında, kendilerini Osmanlı ve Kâşgar Türklerinden ayrı addedenler görülmektedir. Nasıl ki bizde de Ortaasya ve ya Volga boylarındaki kardaşlarından haberdar olmayanlar pek çoktur" (Mufassal Türk tarihi, cilt-I, sayfa-4/5).

"İşte bu pek geniş toprak Türkün asıl yurdu, asıl vatanıdır. Türk, tarihin bilemeyeceği kadar eski günlerden beri burada doğmuş, burada yaşamıştır. Bu topraklar Türkün öz yurdu, atalarından kalma malı, mirasıdır." (Mufassal Türk Tarihi, cilt-I, sayfa-15).

"Bu kadar bir nüfusla ne Türklük ve ne de Türkiye bu asırda yaşayamaz. Bir millet, bir devlet yaşamak için 40-50 milyonluk bir nüfusu bulmalıdır ve bu nüfus mütecanis olmalıdır. Muhtelif unsurlarla müslümanlığın, osmanlılığın ne feci bir surette iflasettiğini gördük. Bunun için g-a-gaye ~~xxxxxx~~ pantürkçülüktür." (Türk tarihi, cilt-I, sayfa-185).

"Turancılığın hükümetçe yıkılması değil, tutulması gereken bir fikir olarak sayıldığıнын delillerinden birisi de birinci tarih kurultayıdır. Bu kurultayda okunan tezler ve yapılan münakaşalarda ırkçılıkla birlikte turancılık ta ön planda yer almıştır. Bunu göstermek üzere, kurultaydan sonra maarif vekilliği tarafından yayınlanan zabıtlardan iki örnek alacağım. Bunlardan birisi Zeki Velidi Bey'in bir ilmi iddiası üzerine çıkan münakaşa dolayısıyla Şemseddin Günaltay'ın söylediği şu sözlerdir:

"Burada Zeki Velidi Bey'le Sadri Maksudi Bey'in münakaşalarını dinlerken, Zeki Velidi Bey'in meşum bir rol oynadığı diğer bir kongreyi hatırladım.

O kongrede de Zeki Velidi Bey'le Sadri Maksudi Bey yine Türklük davası etrafında şöyle çarpışmışlardı. Çarlık devrildikten sonra Rusya'daki unsurlar kendi millî varlıklarını kurtarmak için mesai sarfederken Türkler de evvelâ Moskova'da, sonra Ufa'da birer kongre akdetmiş, Türk adı altında bir birlik yapmak teşebbüsünde bulunmuşlardı. Fakat Zeki Velidi Bey Ufa kongresinde Türk namı altında Türk birliğinin teşekkülüne birincim derecede muarız olmuş, başkırtları Türk camiasından ayırmıştı. Zeki Velidi Bey millî birlik duygusu ve Türk lehçesi esas olmak üzere bir vahdet yapılmasına, bütün Türk âleminde umumî hars ve lehçe birliğine doğru gidilmesine muhalefet ve mümanaat ederek Rusya türklerinin lehçeleri ayrı, harsları ayrı, varlıkları ayrı tatarlar, başkırtlar, özbekler, azeriler gibi bir çok parçalara bölünmelerine sebep olmuştu. ~~xxxxxx~~

Acaba Zeki Velidi Bey aynı rolü, bu kongrede de mi oynamak istiyorlar? Fakat emin olsunlar ki bu kongrenin etrafında toplananların dimağlarından milliyet ateşi fişkıriyor. Bu ateşin karşısında her gayret, her teşebbüs erimeğe mahkûmdur." (Birinci tarih kongresi zabıtları, sayfa-400).

Bu sözlerden gayet açık olarak çıkan mâna şudur: Rusya türklerini, çarlığın yıkılmasından sonra giriştikleri birleşme davasında Zeki Velidi Togan "meşum" bir rol oynamıştır. Bu meşum rol, "Türk birliği" teşebbüsüne engel olmaktır. Eğer Zeki Velidi Togan bu kurultayda da aynı meşum rolü (yani Türk birliği fikrine engel olmak rolünü) oynamak istiyorsa bunu başaramıyacaktır.

Aslında böyle bozguncu bir fikir taşımayan, aksine tamamen birlikçi olan Zeki Velidi Togan'a bi şekilde hücum eden kurultayın, bu "Türk birliği" ruhunu reisinden, yani reisicumhur Kemal Atatürk'ten aldığını, doktor Reşit Galib'in şu cümlesi gayet açık olarak belirtiyor:

"Bütün Türklük 'hakikat'ının şanlı timsali büyük reisi, bu yolu açan ve hepimizi irşatlarının mütemadi ışığında yürüten rehber olarak tazimle ve şükranla selamlarım." (Birinci tarih kongresi zabıtları, sayfa-99).

Bu sözlere bir şey ilave etmeye lüzum görmüyor ve turancılık bahsinde son olarak innilap tarihi derslerinde Mahmut Esat Bozkurt'un Türk gençlerine her zaman söylediği sözlerden bir kaçını buraya almayı kâfi buluyorum:

"Türk birliğinin bir gün hakikat olacağına imanım vardır. Ben görmesem bile gözlerimi dünyaya onun rüyaları içinde kapayacağım." (Atatürk İhtilâli, sayfa-191).

"Bence edebiyatımızda arap ve fars ve sair milletlerin kelimelerinin yerine öz türkçe kelime kullanan, Türk birliği temeline bir kaya parçası konduruyor demektir." (Atatürk ihtilâli, sayfa-313).

"Hila fet ve saltanatın kaldırılmasından sonra, millî bir siyaset tabiri zarurî idi. Bu yüzden millî tarihimizi çıkarıp ortaya koymak ve bütün Türkleri bunun şağakları altında toplamak, bunları moral bakımdan ~~xxxx~~ beslemek lâzımdı." (Atatürk ihtilâli, sayfa-314/15).

*Şimdi, Türk birliğinden bahseden bu kadar insanlar ve eserler meydana da ve turancılığın ~~xxxxxxx~~ ve ~~xxxxxxx~~ bir suç sayılması hem mantıkan ve hem de bu eserlerle imkânsız iken ben Kâzım'ın hatırı için kalkıp ta mukaddes Türk birliğini, gönlümü tutuşturan bu mübarekî ülküyü, inkâr mı edeyim?

İrkçılığa geçiyorum :

Savcının gerek son tahkikat raporunda ve gerekse iddianamede üzerinde ısrarla durduğu fikir budur. Ve onun iddiasına göre millî birliği bozucu bir fikir olan ırkçılık hem anayasaya aykırıdır, hem de vatan hainliğidir. Hususi konuşmalarında -gerçekten mi, yoksa şakadan mı, kat'f olarak kestirmekten âciz kalıyorum-fakat ciddi bir tavırla 'ben de ırkçıyım.' diyen savcıya, burada Türk ırkçılığını Türk milleti için ne kadar lüzumlu olduğunu anlatamayacağım için mütesirrim. Fakat o, isetrse, başka hiç bir mülletinkine benzemiyen Türk ırkçılığının aslının, bu fikirleri benimsemiş binlerce Türk çocuğunun her hangi birisinden öğrenebilir. Hattâ yine isterse bunu kendisine ben de öğretebilirim. Güneşli bir mayıs gününde kaybettiğim hürriyetimi, tekrar kazanacağım ilk gün buyursun. Yalnız kendisine vereceğim izahatı propaganda sayıp yeniden takibata girişmesi ihtimalini önlemek düşüncesiyle söylüyorum, rica ederim yalnız gelsin.

İrkçılık asla bir suç değildir. Ve anayasada ırkçılığı kabul eden bir kaydın bulunmayışı da bunun bir suç olmasını icap ettirmez. Çünkü yeni hükümetin kuruluşundan bu güne kadar geçen yıllar içinde gerek devlet ve hükümet adamlarının türlü vesilelerle söyledikleri sözlerde, gerek resmî yayınlarında ve hattâ kanunlarda ırkçılık, 'anayasada bulunmadığından yıkılması gereken bir fikir' diye değil, bunun tamamen aksine 'tutulması lüzumlu ve zarurî Türk milliyetçiliği fikri' olarak yer almıştır. Hattâ bununla da kalmamış, inkılap tarihi kürsülerinde Türk gençlerine okutulan derslere girmiş, ve hükümte te bu fikri bir çok alanlarda yıllardan beri tatbik etmiş ve etmekte bulunmuştur. Bunları sırasıyla göstereceğim.

Once resmî yayınları ele alıyor ve buna da yine Şemseddin Günaltay'la doktor Rıza Nur Bey'in tarihlerini misal olarak gösteriyorum. Bu kitapların ikisi de devletin resmî yayınlarından. Birincisinin bütün ciltlerinin kapaklarında 'Maarif vekaleti neşriyatından, adet:5', ikincisinin on iki cildinde de 'Türkiye Cumhuriyeti, mmarif vekaleti neşriyatından, adet: 54' diye yazılıdır. Yine her iki eserin 'Telif ve tercüme heyeti' tarafından tedkik edilerek kabul edildiği de bütün ciltlerin başındaki kayıttan anlaşılıyor. Bir hükümetin, salâhiyetli bir heyeti tarafından tedkik edilip resmî kitap olarak yayınladığı eserlerdeki fikirlerin, o hükümetçe makbul sayılan fikirler olmasından daha tabii bir şey elbette düşünülemez işte bu makbul fikirlerden bazı örnekler:

"Şapolyo Han... yabancı serserilere devletçe mevki vermek, onları devletin kuvvetini, hükümetin sırlarını anlayabilecek makamlara çıkarmak ne kadar tehlikeli olduğunu takdir edemiyordu. Halbuki başka emeller, hafi maksatlar arkasında koşan, herhalde milletin hayat ve istikbaliyle alâkadar olmayan yabancı x türedilere devletçe yer vermek, onları mahrem itti-haz etmek kadar muzır ve tehlikeli bir hareket yoktu." (Mufassal Türk Tarihi, IV, 51).

"Yabancı serserilere, sergüzeştçü türeelilere ağuş-ı vatani açarak onları yüksek mevkilere geçirmek, mukadderatı milleti onların dest-i ihanetine tevdi etmek gafleti bizden başka hiç bir millette görülemeyecek garaptendir. Ne olduğu, ne gaye takip ettiği meçhul, memlekete alâka ve rabitası mefkut olan adamlara emniyet göstermek, samimiyetlerine inanmak kadar hamakat tasavvur edilemez." (Mufassal Türk tarihi, IV, 51).

"Türkler tarihte bir çok misallerden sonra bir defa daha yıkımlarını, felâket ve inkırazlarını içlefine alıp yükselttikleri ecnebi unsurlardan görüyorlardı. Ne çare ki binlerce maddî misallerden sonra da Türk, hâlâ bu hususta gözünü açamamıştır." (Türk Tarihi, I, 202).

"Memlekette meydana getirilen fesadın, anarşinin en mühim unsuru Türklerin hizmetine girmiş, mevki sahibi olmuş çinliler vesairedir. Yani Türkten gayri olan ecnebi unsurdur. Zaten hemen bütün Türk devletlerinin, bilhassa Türkiye'nin Osmanlı sülâlesi devresinin en büyük belâsı bu yavaş yavaş yabancı unsurdan bulduklarını göreceğiz. Zaten her milletin kara belâsı hizmetine sokulmuş ecnebi unsurlardır." (Türk tarihi, I, 303).

"Ne çinlilere, ne de bu yavaş yavaş yabancılar bir deyecek yoktur. Türkün gayri unsur elbet ayrı bir kan, bir terbiye ve gayededir. Yapacağımı yapar. Kabahat kendi milletini bırakıp ta onları kullanan devlet ve millettendir." (Türk Tarihi, I, 303).

"Türkler yine aynı post kavgasıyla mahvolacaklardır. Bunu da yapan yine Türklerin yüksek mevkilere çıkardıkları, sırlarını öğrenen ecnebidir. Türkten gayri unsura millet idaresi vermenin ne demek olduğuna bu adamın işleri, Türk evlatları için büyük bir intibah dersi verse gerektir." (Türk Tarihi, I, 314).

"Ecnebi unsurların, her hangi bir mevkie çıkarılırsa çıkarılsın, ne kadar iyi bakılırsa bakılsın, ister kadın, ister erkek olsun, devlete, millete, ne kadar sadık olduklarına ve olacaklarına, behemehal bir gün zemin müsait olunca hiyanet eceklerine bir ders daha.." (Türk Tarihi, I, 320).

Şimdi şöyle bir sual sosam, acaba, savcı bana ne cevap verebilir: Anayasaya aykırı olduğu iddia edilen bir fikri kitapla yayınlayan bir türk vatandaşı, Şemseddin Günaltay, sayı ve meclis reis vekili oluyor da aynı şeyi sözle yapmış sayılan diğer bir Türk vatandaşı, ben, niçin mevkuf bulunuyorum? Kâzım Alöç, şu dakikada buna içinden ne cevap veriyor, bilemem; fakat şunu bilirim ki bu sual karşısında vicdanlı her insanın kalbi burkulur, yüzü kızarır..

Birinci Tarih Kurultayı, turancılık gibi ırkçılığın da ön pilanda ele alındığı bir kongredir. Bu kurultayın zabıtları gözden geçirilirse, başta eski maarif vekili doktor Reşit Galib'in 'Türk ırk ve medeniyet tarihine umumî bir bakış' başlıklı konferansı olmak üzere bütün tezlerde bu, göze çarpar. O kadar ki bu kongrede âdetâ 'Türk milleti' sözü bırakılmış, onun yerine daima 'Türk ırkı' kullanılmıştır. İşte bir iki küçük örnek:

"Burada bir meseleyi açıkça ortaya koymak istiyorum. Ortaasya'dan ve orada yetişen, çoğalan ve başlı başına bir kültür yaratan insan kitlesinden bahsederken tek bir ırk düşünüyorum ve onun adına Türk diyorum." (Afet'in konferansı, sayfa-31).

"Bu mukaddes yurdun (yani Türkistan'ın) öz vârisi, Türkiye cumhuriyetinin yılmaz hârisi, o büyük, yüksek, asil Türk ırkının bu günkü genç ve dinç çocuğudur, biziz.." (Afet'in konferansı, sayfa-41).

"İrkımızın siması, boyu, güzelliği veya çirkinliği meselesi de Avrupa müelliflerini az meşgul etmemiştir." (Reşit Galib'in konferansı, sayfa-157)

"İrkımızdan izafe edilmekten uzun zamanlar hoşlanılmış olanlar bu tavsiften bir kaç merhaleli bir manevra ile dönmek yollu bir cereyan da vardır." (Reşit Galib'in konferansı, sayfa-158).

"Her asil mânada cevheri tükenmez Türklük kanı taşıyanlar, bundan şüphe edemezler." (Reşit Galib'in konferansı, sayfa-161).

". . . yani kudret ve kabiliyet kaynağı harikali soyun evlatlarıyız." (Reşit Galib'in konferansı, sayfa-110).

İşte bunlar ırkçılıktır, resmî Türk ırkçılığıdır. Ve savcının ihtimal ilkokullarda aydede manzumeleri ezberlediği yıllarda, devlet reisinin, hükümet adamlarının, tarih profesörlerinin bulunduğu ve hem de adına kurulmuş bir kongrede, dünyaya karşı ilânından çekinilmeyen bir ırkçılıktır.

Buraya kadar gösterdiklerim, ırkçılığın nazarı alanda olanlarıdır. Bunun bir de hükümetçe tatbik edilmekte olan kısmı vardır ki, şimdi biraz da ona temas edeceğim:

Hükümetin fiilî ırkçılığının en parlak örneği, başta Harp okulu olmak üzere, bütün askerî lise ve okullarda kendisini göstermektedir. Malûm olduğu üzere hükümet ordusunda, subay olarak kullanacağı insanların Türk ırkından olmasını istemekte ve bunun üzerinde ıbrarla durmaktadır. Bu haklı ve hayatî ırkçılığın en son delili olarak, bu dava yaratma davasını doğuran olayların ortaya çıkmasından pek az önce, 27. nisan. ve 1. mayıs tarihli 'Haber' ve 'Ulus' gazetelerindeki ilanları göstereceğim. Bu ilanlarda harp okuluna girmek isteyen lisemesunları için -yıllardan beri olduğu gibi, yine- 'öz Türk ırkından olmak' şart koşulmaktadır.

Savcının nedense pek ürktüğü bu x erkçelek, yine orduda, anayasanın 88 inci maddesi gereğince vatandaşlık yoluyla Türk sayılan rum, ermeni ve yahudi ırkından vatandaşlar üzerinde de tatbik edilmektedir. Hükümetin bu vatandaşların okumalarına yedeksubaylık hakkı vermediği ve onları ordunun içinde kullanmadığı bu gün herkesin bildiği bir gerçektir. Son yıllarda Ankara'daki Maden tedkik ve arama enstitüsü ile Zonguldak'taki maden okuluna alınacak talebelerin de öz Türk ırkından olmasının şart koşulması,

bu haklı davanın sivil hayatta da tabika başlanmasından başka bir şey değildir.

Hükümetin fiilî ırkçılığına diğer parlak bir örnek te iskân kanunudur. 14.6.1934 tarihinde kabul edilmiş olan, 2510 sayılı bu kanundan aşağıya alacağım bir kaç madde bizi taşımakta olduğumuz ırkçılık fikirlerinden dolayı vatan hainliği ile ithama kalkışan savcının gözlerini fal taşı kadar açsa yerindedir.

Bu kanunun 7 inci maddesi, dışarıdan Türkiye'ye göçmüş olarak gelecek insanları Türk ırkından olan ve olmayanlara diye ikiye ayırmaktadır. Bu maddenin birinci fıkrasına göre Türk ırkından olanlar hükümetten yardım istemezlerse Türkiye'de istedikleri yerde yerleşebilirler, yalnız yardım isteyenler hükümetin göstereceği yerde yerleşmeye mecburdurlar. Türk ırkından olmayanlar ise yerleşmek hususunda yardımcı istemeseler bile hükümetin göstereceği yerde oturmaya mecburdurlar. Aynı kanunun diğer iki maddesi hükümetin Türk ırkından olmayan vatandaşlara karşı nasıl itimat etmediğinin delilleridir. Kanunun bu 11 inci ve 12 inci maddeleri Türk ırkından olmayanların köylere veyavkasaba ve şehirlere toplu olarak yerleştirilmesini ve bu gibilerin bir köyü, bir mahalleyi ve hattâ bir iş ve sanatı kendi soydaşlarına inhisar ettirmelerini yasaklamaktadır. Bizi Türk soyundan olmayanlara karşı beslediğimiz itimatsızlık fikirlerinden dolayı millî () birliği parçalamakla ithama kalkışan Kâzım, acaba, aynı düşünce ile ve toplu ihanetlerine engel olmak için kanun yapan millet meclisini ne ile suçlandıracak, ve hükümetin ırk ayrılığı tanımadığını ileri sürdüğü halde, Türk ırkından olmayanı Türk ırkından olandan ayıran bu cumhuriyet kanunu maddelerine ne diyecek? Eğer ehemmiyetsiz şeyleri merak eden bir adam olsaydım, bu sualin ~~xx~~ cevabının da merak edecektim.

Resmî gazetenin 5. ikincikânun. 1935 tarihli ve 2898 sayılı nushasında yayınlanan 'iskân muafiyetleri nizamnamesi' de hükümetin fiilî ırkçılığının başka delilleri olan maddeleri ihtiva etmektedir. Bu nizamnamenin 3 üncü ve 4 üncü maddeleri, Türkiye'ye gelmek isteyen göçmenleri yine Türk ırkından olanlar ve olmayanlar diye ikiye ayırdıktan sonra, bunlardan Türk ırkına mensup olanların konsoloslarımız eliyle Türkiye'ye gönderilmelerini, fakat Türk ırkından olmayanların-türkleşmiş bile olsalar-Yurda ancak hükümetin izniyle gelebileceklerini kabul ediyor. Sayın savcının acaba bu maddelere karşı bir buyuracakları var mı? Hükümetin, vatandaş olmak isteyen insanlardan bizim soyumuza mensup bulunmayanlarla bulunmayanları ayırması, bizden olanları bir konsolos imzasıyla ülkeye kabul etmesi, buna karşı bizden olmayanları konsoloslara bırakmayıp ancak kendi kararıyla getirmek istemesi neyi gösterir? Biz, ırkları ayırdığımız ve kendi ırkımızı ileri gördüğümüz için suçluyuz da, acaba, aynı ayırmayı yapan ve Türk soyundan olan göçmene iltimas eden hükümet niçin aynı şekilde suçlu değildir? Kâzım Alöç, bir bu kanunu yapan meclis ve tatbik eden vekiller heyeti aleyhinde takibat yapmak salahiyetine malik bulunmadığı için hayıflanır mı, bilemem, fakat bana bu mantıksızlığını mantığının izah edebilse memnun kalırım.

Kâzım Alöç'e göre ırkçılık suçtur. Fakat istiklâl marşımızın:

Kahraman ırkıma bir gül, ne bu şiddet, bu celâl?

Mısraındaki 'kahraman Türk ırkı'nı Türk çocukları tören anlarında gür sesleriyle ufuklara göndermektedirler. İrkçılık suçtur; lâkin hükümet, sub baylarının ve hariciyecilerinin yabancı ırktan kadınlarla evlenmelerini yasak etmiştir; ırkçılık suçtur; amma Türk gençlerine inkilabın ruhunu daha kuvvetle duyurmak için üniversite ve yüksek okullarda okutulan inkilap tarihi derslerinde bu fikir müdafaa olunur.

Ben, İstanbul üniversitesinde talebeiken, Mahmut Esat Bozkurt, derslerinde ırkçılığı bizlere kuvvetle aşılar, tarihten misaller vererek, Türk soyundan olmayan insanların devlet hayatında mevki sahibi olmaları takdirinde yaptıkları veyapacakları mel'ânetleri gözlerimizin önüne sererdi. Mahmut Esat Bozkurt bunları söylerken her hangi bir kürsüde söz söyleyen her hangi bir adamğ değildi. Türk gençlerine her yıl bu fikri telkin eden bu muhterem adam, inkilapta rolü olan eski bir adliye vekili, bir saylav ve hepisinden çok inkilabın ruhunu gençlere duyurmak vazifesi ile hükümet tarafından o kürsüye çıkarılan bir profesördü.

Bozkurt, ölünceye kadar kürsülerde bu fikri müdafaa etti. İstanbul üniversitesi inkilap enstitüsü tarafından 1940 da 'Atatürk ihtilâli' ~~de~~

adiyla bastırılan bu ders takrirleri, yıllardan beri Türk çocuklarının elinde bir ders kitabı olarak bulunmaktadır. Bu kitaptan, yani yıllardan beri tekrarlanan bu derslerden aldığı şu örneklere bakın:

"Bir ihtilâl, hangi millet hesabına yapılırsa, mutlaka o milletin öz evladının eliyle yapılmalı ve onun elinde kalmalıdır. Meselâ: Türk ihtilâli, öz Türklerin elinde kalmalıdır. Hem de kayıtsız, şartsız.." (Atatürk İhtilâli, s-228).

"Türkün en kötüsü, Türk olmayanın en eyisinden eyidir. Geçmişte Osmanlı imperatorluğunun bahtsızlığı, ekseriya mukadderatını Türklerden başkasının idare etmiş olmasıdır." (Atatürk İhtilâli, s-228).

"Hiç unutmam, istiklâl savaşı sırasında Londura konferansına Ankara hükümeti tarafından gönderilen murahhas heyeti arasında İzmit mebusu sıfatıyla ben de bulunuyordum. Reisimiz olan çerkes Bekir Sami'nin işi gücü Kafkasya'da bir çerkes devleti kurmak olmuştur. Halbuki biz, Türk istiklâlini kurmaya memur idik.

Türk devlet işlerinde Türkten başkasına inanmıyalım. Türk devleti işlerinin başına öz Türkten başkası geçmemelidir." (Atatürk İhtilâli, s-446).

"Tarihi diyorki: Devlet işlerinin başına devlet kurucusu olan kavinden başkaları geçince o devlet inkıraz bulur. Yani millet istiklâlini kaybeder. Misal mi istersiniz? İşte Abbasiler, işte Endülüs, işte Osmanlılar.. Yeni Türk cumhuriyetinin devlet işleri başında mutlaka Türkler bulunacaktır. Türkten başkasına inanmıyacağız." (Atatürk İhtilâli, s-446/47).

Cumhuriyet çağı Türkiye'sinin resmî hayatında yapılmış veyapılmakta olan ırkçılığı bu şekilde gösterdikten sonra artık Atsız Mecma, Orhun, Çınaraltı, Bozkurt, Tanrıdağ ve saire gibi dergilerde ve bir takım kitaplarda bu fikrin müdafası için yıllardan beri yazılan yazıları bahis mevzuu etmeyeceğim. Yalnız bir noktaya temas edeceğim. O da; Ergenekon, Bozkurt ve Gökborü dergilerinin yıllarca kapakları üzerinde 'Her ırkın üstünde Türk ırkı' vecizesiyle çıkmış olmasıdır. Bu apaçık ırkçılığa yıllarca niçin göz yumulmuştur? Bilfarz bir komünist dergisi kapağına 'rejimlerin üstünde komünist rejimi' diye bir düstur koyarak çıksaydı, onun yıllarca değil, ikinci bir sayı ile devam etmesine imkân olur muydu? Yalnız bu iki süalin cevabını vermek bile vicdanlı insanları bu mesele hakkında kat'i bir hükme varırabilir.

Şu ırkçılık mademki anayasaya karşı gelmek derecesinde büyük bir suçtu da, acaba davamızın ortaya çıkmasına sebep olan olaylar meydana gelinceye kadar, bunca ırkçı yazı yazarlar niçin takibata uğramadılar? Meselâ yıllardan beri bir çok yazılarımda Türk ırkçılığını müdafaa ettiğim halde bizzat ben, Balıkesir lisesindeki talebelerine ırkçılık propagandası yaptığı, ancak 1944 te keşfedilen eski edebiyat öğretmeni Neşdet Sançar, niçin takibata uğramadım? Bunun cevabını bulmak güç mü, bilemem, fakat benim ırkçı yazılarımdan hiç bir takibe uğramadığı bir gerçektir. Size, o yazılardan bir tanesinden, savcının -lehte hiç bir delil ortaya koymadığına göre her halde aleyhime olsun diye mahkemeye verdiği son yazılı delilden, yani Kopuz'un 7 inci sayısındaki 'Soyu Bizden Olmayanlar' başlıklı yazımdan bir kaç satır okuyacağım:

"Türk milletinin iç düşmanları arasında başta sayılması gereken bir bölümde 'Soyu Bizden Olmayanlar'dır. Bunlar Türk tebaasıdır. Adları ile kılıkları ile bizden pek ayrılmazlar. Fakat Türkten çok başkadırlar. Damarlarının içinde dolaştığı için bizimkine benzemiyen kanlarının ayrılığını sezemesek bile, onların başka yaratıklar olduklarını bilmek yinemümkündür. Yüzlerinin çizgileri, doğup büyüme Türkiyeli olsalar da dilleri, gerek yazılarında ve konuşmalarında ve gerekse hareketlerindeki mânalar bize onları tanıtabilir."

"Tarih, içimizde yaşadıkları halde, soyları bizden olmayanları, Türk milleti karşı besledikleri düşmanlık duygularının ve bu düşmanlığın sonucu olan ihanetlerinin sayızi örnekleriyle doludur. Türk; bu kendisinden olmayanlara yüzyıllarca topraklarında yer vermiş, mevki vermiş, ekme vermiş, lakin onlardan aldığı karşılık hemen her defasında düşmanlık ve ihanet olmuştur. Soyu bizden olmayanı kumandan yapmışız, en sağlam kalelerimizi düşmanlara teslim etmişiz. Sultan diye saraylarımıza almışız, devletimizi yıkmağa uğramışız; eline donanma vermişiz, savsatığımızı götürmüş veya savaşmamıştır. Vezirliğe, hattâ sadrâzamlığa çıkarmışız, milleti ve devleti

değil, sadece cebini ve kendi soydaşlarını düşünmüştür."

Bu satırlar 1942 yılının son aylarında çıkmıştır. Bundan daha açık ırkçılık olmayacağına göre, bu yazıdan dolayı hiç bir kanunî muamele yapılmamasını ne ile izah etmeli? Yazının çıktığı yılın 1942, basıldığı yerin de Samsun olması ile mi? Fakat benim, bu dava yaratma davasını doğuran olayların ortaya çıkmasından beş altı ay önce ve İstanbul'da çıkmış bu cins yazıları da vardır. Meselâ Orhun'un 10 uncu ve 11 inci sayılarında yayınlanan 'Türklerde Irkı ve Irkçılık Fikri' başlıklı makalem, isminden de anlaşılacağı üzere tam bir ırkçılık yazısıdır. İşte 10 uncu sayıda çıkandan küçük bir parça:

"Biz, yirmi şu kadar yüz yıllık tarihimizin, milletimizin gözleri önüne koyduğu büyük hakikatlardan aldığımız derslerle, Türk ırkçılığını, Türk milliyetçiliğinin baş unsuru sayanlardanız. Bize göre Türk ırkçılığı, Türk irkinin yarınını yapacak olan en büyük temel direklerinden biridir. Onun içindir ki Türk ırkçılığına düşmanlık yapmayı, Türk milletine düşmanlık yapmak deye sayıyoruz."

Şimdi, birisi çıksa da Kâzım Alöç'e 'İstanbul'da, gözünün önünde yapılan bu apaçık vatan hainliğine niçin göz yumdun?' dese, sayın savcı, kırk gün kırk gece dahi düşünseler bir cevap bulabilirler mi?

Ben hukuktan anlamam. Fakat şu kadar bilirim ki kanunun yasakladığı bir suç, her zaman, her yerde aynı ceza ile karşılanır. Bilfarz Türkiye'de, cumhuriyeti kaldırıp padişahlık ilân etmek isteyen üç adam, bu işi 1924, 1934, 1944 yıllarında yapmaya kalkışsalar, her üçünün de aynı şekilde cezalandırılacağı muhakkaktır. Hiç bir zaman bu değişikliği 1924 ve 1934 te yapmak isteyenlerin sırtları okşanıp ta sonuncuyu darağacına çıkarmak bahis mevzuu olamaz. Fakat ne kadar garip ki ırkçılık meselesinde durum böyledir. 1944 yılına kadar bir suç sayılmayan ve hükümetçe de desteklenen bir fikir, günün birinde birdenbire büyük bir suç olarak ilân edilmiştir. Bunun böyle olmadığını kim iddia edebilir? Ben cumhuriyetin ilk yıllarından beri yapılmış olan nazari ve fiilî bir çok ırkçılık hareketleri gösteriyorum. Halbuki savcı bana ırkçılıktan dolayı mahkûm edilmiş bir tek Türk gösterebilir mi? Eğer, devletin damgasını taşıyan ciltler dolusu kitapların yazdıkları uydurma, tarih kurultayı yalan, iskân kanunu sahte ise; eğer, askerî okullara alınmakta olan gençlerde aranan şartları gösteren ilânlar şaka, subayların ve hariciyecilerin yabancı ırktan kadınlarla evlenmesi yaşağı bir efsane ise; eğer İstiklâl Marşı bu milletin ve bu devletin millî marşı değilse; ve eğer yıllardan beri Türk gençlerine inkılabın ruhunu duyurmak için verilen dersler birer komedi, birer ortaoyunu ise, hak savcıdadır. Fakat ne yapalım ki bunların hepsi hakikattir.

Onun içindir ki Türkiye'de beni ırkçılık ve turancılıktan mahkûm edecek bir kanun, bir vicdan yoktur. Ben, bu milliyetçilik fikirleğimden dolayı bir Türk mahkemesinde mahkûm edilemem. Yirmi beş asırlık büyük bir mazinin, hatıraların, şereflerin ve mukaddesatın gömülü bulunduğu toprakları, yani insanları insan yapan şeyleri sevmemin mânasını anlayamayanlar çıkar sa, onlara sadece acırım. Fakat ben sevdiğimden bir şey kaybetmem. Ve ben, bu mukaddesatın ulu maneviyeti ile dolu olan gönlüme yalnız 'Türk'ün aşkını koyarım. Benim kalbim 'Abil Kulesi değildir. Orada arabin, çorabin yeri yoktur.

Şimdi, davanın bana ait bölümüne geçiyorum. Bu dava yaratma davasında bana isnat olunan suç, son tahkikat kararına göre 'talebelerime ırkçılık ve turancılık yapmak', iddianameye göre ise 'ırkçılık faaliyetinde bulunarak kendime emanet edilen gençleri ağabeyimin direktifleri dahilinde bütün kudret ve kabiliyetimi kullanarak zehirlemeye çalışmak'tır. Şu hale göre ben okullarda talebeme turancılık ve ırkçılık propagandası yapmaktan suçluyum..

Önce şunu söyleyeyim ki, bu iddia doğru olsa bile -biraz evvel söylediğim gibi- Türkiye'de hiç bir kanun ve hiç bir vicdan beni suçlu sayamaz. Tâki akıl, mantık, namus ve tâ ki cumhuriyetin yirmi yılını inkâr bahis mevzuu olsun. Kaldı ki orta da bu iddiayı isbat edecek bir delil de yoktur. Suçsuzluğumu isbat gibi bir maksatla değil de, iddianın asılsızlığını göstermek düşüncesiyle bunun üzerinde biraz duracağım.

Duruşmalar sırasındaki sorgumda da söylediğim gibi, ben, liselerdeki

yedi yıllık öğretmenlik hayatımda son sınıflardaki deeslerimde talebelere meselesidir, ders ve mevzu icabıdır. Yani lise son sınıf edebiyat derslerinde bundan bahsetmek bir mecburiyettir. Netekim aynı şey, liselerin tarih dersleri için de vakidir. Ve bu fikirler okul ders kitaplarında da vardır. Kâzım, turancılığı istediği kadar inkâr ededursun, tarih kurumunun hazırlaması ile liselerde okutulmaya başlanan kitaplarda, bakın, Türk çocukları 'Anayurt'larını nasıl öğreniyorlar (1931, Devlet matbaası baskısından)?:

"Büyük Kadirgan (Kingan) dağlarından Baykal havzasına, oradan Altay dağları boyunca İtil havzasına vararak, Hazer denizi havzası, Hindukuş, Pamir, Karakorum, Karanlık dağlar yolu ile ve Sarı-Irmak'la ~~tek~~ tekrar Kingan dağlarına ulaşan çizgi içinde kalan muntaka Türk'ün anayurdudur." (sayfa-25/26).

Aynı ders kitabında "ırk"ı 'aynı kandan gelen ve cismen birbirine benzeyen insanların gösterdiği birliktir." diye öğrenen Türk çocukları, kendi ırkları hakkında da şunları okuyorlar:

"Tarihin en büyük cereyanlarını yaratmış olan Türk ırkı, benliğini en çok muhafaza etmiş bir ırktır. Tarihten evvel ve tarih devirlerinde bu ırk ta işgal ettiği vasi muntakalardaki ve yurtlarının hudutlarındaki komşu ırklarla tesalüp etmiştir. Bu tesalüplerin ekserisinde Türk ırkının bariz ve uzvî vasıfları hâkim kaldığından bu karışmalar Türk ırkına kendi hususiyetini kaybettirmemiştir." (S-20).

Yaşı henüz pek küçük olan savcı, muhakkak ki vaktiyle, numara alıp sınıf geçmek için, bu kitaptan Türk'ün anayurdunun sınırlarını ve Türk ırkının büyüklüğünü ezberlemeye çalışmış, fakat her halde günün birinde büyüüp te kendisinin vaktiyle ders diye ezberlediği şeyleri biraz daha etraflı bir şekilde söyleyen bir kaç Türk milliyetçisini vatan ve millat hainliği ile itham edeceğini aklına hiç getirmemişti. Ne yapalım ki bu kahbe dünyada bu da olmuştur.

Edebiyat derslerine gelince: Liselerin son sınıflarında Tanzimat'tan günümüze kadar olan edebiyat tarihi okutulur. Bu çağın Gökalp, Ahmet Hikmet ve Mehmet Emin gibi şahsiyetlerinden bahsederken turancılığa ve ırkçılığa temas etmek te mecburîdir. Çünkü bu fikirleri bilmeden bu şahsiyetlerin edebiyat tarihindeki yerlerini belirtmek mümkün olamaz. Bu, bir edebiyat tarihi usulüdür. Ve bu iş edebiyat kitaplarında da böyle yapılır. İşte, liselerin son sınıflarında okutulmakta olan 'Edebi Yeniliğimiz' adlı edebiyat kitabından (kitabın 1932 baskısından) parçalar:

"Asıl türkçülük, Türk milletini siyasî bir camia halinde düşünebilmektir" (S.381).

"Ne türk dili yalnız Anadolu'da kullanılan lisandan ibaretti, ne de Türk milleti yalnız Anadolu'da bulunuyordu." (S.382)

"Türkçülük cereyanı evvelâ bizde, yani garp Türklerinde başladı, sonra şark türklerinde, yani ruslûğun ~~ve~~ siyasî hâkimiyeti altındaki Azerbaycan, Kırım ve şimal türklüğü sahalarında görüldü." (S.393)

"Kendimizin kendimizden ibaret olmadığını vâkıa hep biliyorduk, fakat diğer Türk âlemlerindeki Türklerden, oralarındaki hadiselerden, senelerce mütemadiyen bahseden Türk Yurdu oldu." (S.404)

"Amma bu Turan'daki türklerin ancak bir kısmı Osmanlı imperatorluğu dahilinde imiş, bir kısmı İran'da bulunuyormuş, asıl mühim kısımları da Rusya'nın tâbiyetinde imiş, bunların ehemmiyeti yoktu; bütün bu siyasî tâbiyetler fevkinde Turan diye bir vatanımız vardı." (S.402)

Şu satırlar gösteriyor ki yer yüzündeki Türklerden, Türklerin bir millete olduğundan, Türk birliğinden, yani tek kelime ile turancılıktan bahsetmek bir günah değildir. Edebiyat tarihinin gerekli kıldığı bir iştir, bir müfredat meselesidir, bir mecburiyettir. İşte onun içindir ki ben yedi yıllık öğretmenlik hayatımda Gökalp'ı anlatırken onun esaslı bir fikri olan turancılıktan bahsetmişimdir. Fakat aynı şekilde Mehmet Akif'i okuturken de islâmcılık fikir ve ülküsüne temastan geri kalmış değildir. Çünkü nasıl turancılık öğrenilmeden Gökalp'ın anlaşılması mümkün olmazsa, ki islâmcılık bilinmeden de Akif'i anlamak ve anlatmak öylece mümkün değildir. Tıpkı bunlar gibi Ahmet Hikmet'le Mehmet Emin'i anlatırken

de onların Türk'ü, başkalarından ayıran ve en üstün ırk olarak gören yazı-
ları dolayısıyla ırkçılığa temas etmek bir zarurettir.
"Ey Türkoğlu..Alınını yükselt, göğsünü ger, etrafına gurur ile bak..A-
yağının altında görünen şu geniş cihanın hâkimi sensin, senin neslin ola-
caktır."

diyen Müftü oğlu ile Türk'ün en aşağısını Türk olmayanın en büyüğünden
daha ulu gördüğünü:

Onun ulu milletinin koyun güden çobanı

Başka irkin elmas taçlı hakanından uludur..

gibi mısralarla haykıran Mehmet Emin'in şiirlerini okurken, Türk üstünlü-
ğü ruhundan yani Türk ırkçılığından bahis, bazılarınca bir kusur sayılsa
bile ilmâ bir zarurettir. Ve edebiyat tarihi de başka türlü okutulamaz.

Eğer suç deye sayılanlar bunlarsa, bunları yapmışımdır. Fakat bunların
suç sayılması takdirinde, o zaman vazifesini bilerek ve tam î olarak ya-
pan bütün edebiyat öğretmenlerini mahkemeye vermek icap eder. Hattâ, rus i-
daresinde yaşamakta olan milyonlarca Türk'ten bahse en ve marksizmi anla-
tan coğrafiya ve içtimaiyat öğretmenlerini de sorguya çekmek doğru olur.
Ve sonra hakkımda yalnız turancılıktan ve ırkçılıktan takibat yapmak ta
kâfi gelmez. Yine anayasaya aykırı olan islâmcılık, ve Nazım Hikmet'ten
bahsederken temas zorunda kaldığımı komünistlik fikirlerinden dolayı da
bir şeyler yapmak gerekir. Fakat bu takdirde bu kitapları yazanlar, yazdı-
ranlar ve hepisinden çok okutturanlar ne olacak? İşte meselenin güç tarafı
da burasıdır.

Savcının beni talebelere ırkçılık ve turancılık tahrikâtı yapmakla
itham ederek mahkemeye ve efkârı umumiyeye sunduğu delillere gelince, bun-
ların toponun mantıkî ve hukukî bir değeri yoktur. Bunları sırasıyla gös-
tereceğim:

a) Bana gelen mektuplar: Bunlar, son tahkikat kararında benim turancı-
lık ve ırkçılık yaptığımı gösterdiği ileri sürülerek kaydolunan ve 'eskî
talebeleri Cavit Cavit Büyük Akpınar, Azmi Işık, A. Karayel, M. İlkin imzalı
mektuplarla daha bir çok okunmayan imzalara havi mektuplar" diye bahsedi-
len delillerdir. Fakat bunların hiç birisi mahkemeye verilmiş ve yazılı
delillerin incelenmesi sırasında okunmuş değildir. Her halde savcı, es-
ki talebelerime ait sandığı bu mektupların -biri müstesna- diğerlerinin
Orhun'a gelen okuyucu mektupları olduğunu duruşmalarda söylemem üzerine
ilk fikrinden vazgeçmiş olacaktır.

b) Sözlerim: Yine son tahkikat kararında, benim tahkikatta güya "ben
ırkçı ve turancıyım. Fikirlerimi arkadaşlarıma, tanıdıklarına ve talebe-
lerime yerinde anlatırım" dediğim şeklindeki satırlar... Eğer tahkikat ifadem
okunursa bu cümlenin böyle olmadığı, hele "fikirlerimi talebelerime anla-
tırım" diye söylenmiş bir sözün asla bulunmadığı görülür.

c) Mektuplarım: Mahkemede okunan bu mektupların -savcının bize karşı
hukukunu koruduktan koruduklarından- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı, fa-
kat boşnak milliyetçisi bir boşnakla aramda geçen bir vak'anın hikâyesi
ve safhalarına ait olduğu meydandadır. Bu vak'a dolayısıyla Balıkesir cum-
huriyet savcılığı tarafından yapılan tahkikatla meselenin benim için suç
teşkil edecek bir tarafı görülmediğine göre, Kâzım Alöç'ün, suç olmayan bir
vak'anın hikâyesini ihtiva eden bir kaç mektubun neresini suç saymak is-
tediği anlaşılır şey değildir. Onun büyük hayal sairî Nef'i'ye taş çıkarmak
tan engin bir muhayyilesi olduğunu -hak ve hakikat namına - kabul etmek
mecburiyetindeyim. Amma bir münakaşada meclis reisinâ arnavut ve maarif
vekiline boşnak dediğimin iddia edildiği hadiseyi anlatan bu mektupların
talebelere ırkçılık ve turancılık telkin ettiğim iddiası ile ne ilgisi v
vardır? Benim muhayyilem o derece geniş olmadığı için bu ilgiyi kavrayamı-
yorum; fakat şunu biliyorum ki eğer o hadise ve Abdülhalık Renda ile Hasan
Ali'ye arnavut ve boşnak dediğim iddiası bir suç olsaydı, zamanında işe el
koymuş olan Balıkesir cumhuriyet savcılığı hakkımda takibat yapardı. O za-
man bu işte salâhiyet mercilerce adem-i takip kararı verildiğine göre,
bu gün Kâzım Alöç'e düşen şey susmaktan ve vazifesi olmayan şeylere ka-
rışmamaktan ibarettir.

ç) Altı talebenin haltercumesi fişi: Mahkemece dava dosyasının tedki-
kine izin verilmediği için, bu haltercumesi fişlerini kimin doldurduğunu
bilmiyorum. Lâkin resmî bir işte olması devlet hesabına da, millet namına
da acı olmakla beraber, hakikatı söylemek için bu fişlerin yanlış ve geli-
şi güzel doldurulmuş olduğunu bildirmek mecburiyetindeyim. Çünkü duruşma-
larda da söylediğim ve tahkiki de her zaman mümkün olduğu üzere bu altı

gençten yalnız ikisi benim talebemdir. Hele bunlardan birisi başka bir yerden liseye o yıl gelen ve kendisini Balıkesir'deki -mahkemece malûm- hadiselerden sonra tanıdığım bir çocuktur. Benim kendi sınıflarımda yüzlerce talebem varken bana ait olmayan ve binaenaleyh kendileriyle temasım güç olan sınıflardaki gençleri, hele şahsını bile tanımadığım bir çocuğu bularak ırkçılık ve turancılık telkin etmek istemem, akıllı bir adamın kabul edebileceği bir hareket midir? Onun içindir ki bu fişleri, tanımadığım talebelere bile ırkçılık telkin ettiğimi tesbit eden o meçhul idarî makamın zühul eserleri ve savcının da en zayıf delili olarak kabul ediyor ve bu zühülü ile bana ve bilhassa hakikata hüzm etmiş olan o meçhul idarî makama teşekkür etmeyi münasip buluyorum.

e) Kulaşlıoğlu Mehmet'in ifadesi: Savcı, bunu iddianamesinde her ne kadar 'şehadet' diye gösteriyorsa da, bu, şehadet değil, bir 'ifadedir' ifadedir; Kulaşlıoğlu'nun bu meseleler dolayısıyla mevkufl bulunduğu sıralarda alınmıştır ve duruşmalarda da söylediğim gibi, Kulaşlıoğlu falakaya çekildiği için böyle bir ifade vermeye mecbur kalmıştır. Aynı işin maznunlarından bir mevkufa sopa atılarak o işin diğer bir maznunu hakkında söylenmiş sözlerin hukukî bir değer taşıdığı ve hattâ bunların yeminli bir şehadet sayıldığı acaba hangi hukukî eserde yazılıdır? İddianamede bu da kaydedilseydi maznunlar arasında bulunan genç hukukçular, bu dava dolayısıyla öğrendiklerine yeni bir tane daha ilâve etmiş olurlardı. O zaman ben de bunun üzerinde durmaz, yalnız hiç bir cevap beklemeden kendisine şunu soğurardım ki; bana bir yıl talebeleik eden Kulaşlıoğlu'nun tazyikle alınmış bu ifadesinden faydalanılmak istendiği halde, kendisine iki yıl öğretmenlik yaptığım ve aynı meselelerden dolayı mevkuflken ifadesine baş vurulup tamamen bitaraf ve binnetice benim lehime ifade veren eski talebem Necdet Özgelen'in ifadesi niçin hesaba katılmamıştır?

f) Maarif sicilim: Savcı, büyük bir umutla vekillikten getirttiğimiz sicilimi, iddianamesinde aleyhime bir delil gibi göstermek istemişse de, hakikatta bu sicil benim lehime olsa gerektir. Çünkü belki meçhul bir müdürün yazdığı ve kimin yazdığına dair mahkemede hiç bir kayıt okunmayan bu sicillerde 'müfrit milliyetçilik perdesi altında turancılık siyaseti takip eder' diye vekâlete jurnal edilmeme rağmen, hakkımda hiç bir tahkikat yapılmaması, turancılığın eskiden bir suç sayılmadığını gösteren bin bir delilden bir yenisini olmaktadır. Bu sicillerden iddianameye alınmış olan 'bir ihtilâl, şuriş unsuru olmama..' f lan gibi hiç bir ciddi değer taşımayan indî mütalaalara gelince; ben ister şuriş unsuru bir öğretmen, ister apartımancı bir doktor, ister muhtekir bir tüccar veya ister herkese iftira eden bir adam olayım; bunların davamızla ne ilgisi olabilir?

Görülüyor ki, savcının son tahkikat kararıyla iddianamesinde ilân ettiği ve mahkemeye de aleyhime delil olarak verdikleri, hiç bir mantık sahibi insanın kabul e emeyeceği çocukça şeylerdir ve üzerlerinde durmaya bile değmez.

Bize mahkeme huzurunda, vatan hainleri olduğumuz için, kanunları dahi hiçe sayarak her türlü işkenceyi mubah gördüğünü haykıran savcıya şuracıkta öğretmek isterim ki bir vatanperver vatan haini olmaz. Koca bir kaleyi bir fişek atmadan, koca bir kolordusu ile düşmana teslim eden bir arnavut tahsin paşa vatan hainidir. Son trüklüğün idam fermanı olan sevri imzalayan eğreç ellerin sahipleri -ki biri ermeni dönmesi, biri arap, biri arnavut- vatan hainidirler. Millî davamıza alçakça ihanet eden bir çerkes etem, türklüğün bir parçasını koparmak isteyen bir kürt şeyh sait te vatan hainidirler. Fakat, ırklarını ve yurtlarını delicesine seven türkler, asla.

Eğer bir tenezzül olmasaydı, bu eğreç küfrü olduğu gibi iade ederdim. Fakat ne lüzumu var? Bir umman çirkef atılabilir, bir âbide en eğreç şekilde kirletilebilir. Fakat umman yine umman, âbide yine âbidedir..

İddianamesinde benim, öğretmenlik sıfat ve salahiyetlerimi kötü kullandığım şeklinde bir şeyler karalamış olmasına karşı şunu derim ki, bu; beşinci sınıf askerî adli hâkim Kâzım Alöç'ü ilgilendirir bir mesele değildir. O kendi işgal ettiği makamın sıfat ve salahiyetlerini korusun, yeter. Benimki bana aittir. Akseki takdirde ben de iddianamesindeki yazı dilinden ve 'itiraf' gibi kelimelerin kullanılış yerlerini bilmeyişinden dolayı kendisini lisenin dokuzuncu sınıfında bile edebiyat dersinden sınıfta

birakacağımlı söyler, aynı mânaya geldiğini sanarak yanyana kullandığı donkişotluk ve şövalyelik kelimelerinin, mânasının ne olduğunu kendisine öğretmeğe kalkar, şövalyeliğin yiğitlik ifade ettiğini söyledikten sonra, donkişotluğun mânasını anlatmak için -Şervantes'in yeldeğirmenlerine hücum eden kahramanını göstermek üzere- İspanyalara kadar gitmez, ona çok yakınından, asıl donkişottan çok daha gülünç donkişotları misal vererek bunu da öğretirdim. Fakat bunlara lüzum görmüyorum.

Talebelerimi zehirlediğim sözü ise en aşağı boş bir laftır. Fakat benim derslerimde kendimden verdiğimin neler olduğunu ancak bu gün İstanbul'un ve Ankara'nın yüksek ok ullarında bulunan yüzlerce eski talebem bilir. Yoksa keneş kendisini bu davaya kadar tanımadığım İstanbul'da mukim. Kâzım Alöç değil.. Vatan aşkıyla çarpan kalpler zehir akıtamazlar. Zehir; vatansızların, milliyetsizlerin, vatanperverlere ve milliyetperverlere saldıranların, yani savcının da çok iyi tanıdığı yılanların silahıdır.

Beni 'mütemerrit maznun' diye rütbelendirmesine gelince; söyleyeceğim şudur ki eğer bu temerrüt asılsız bir davada ısrarım şeklinde olsaydı, benim için bir utanç olurdu. Lâkin bütün varlığımınla bağlandığım bir ülküde, büyük bir millî davada, yani türk milliyetçiliği davasında, sıkı önünde çarketmemek şeklinde tecellinedince bir şereftir. Ve savcının bana bahsetmek lûtfunda bulunduğu bu rütbe, her şeye rağmen bu şerefi taşıdığımın hoş bir itirafıdır.

Ben, Büyük Türk Ordusunun yedek topçu subayını NEJDET SANÇAR türklüğün yarınki savaşında düşmanı yıkmak için kullanacağım Türk süngüleri ile sokaklarda kaatiller gibi teşhir olunur, gidip gelirken, imperatorluk çağındaki bir muhakemeyi hatırlıyordum: Namık KEMAL'in muhakemesini... Tarih anlatıyor ki koca Kemal'e ağır bir suç yükletilmek istenmiş ve o büyük vatan çocuğu da bir askerî mahkeme önüne çıkarılmıştı. Halbuki onun da bu toprakları ve bu ırkı sevmekten başka bir günahı yoktu. Mahkeme herşeye rağmen Kemal'i beraet ettirdi ve Kemal'e uydurma bir suç yüklemek isteyen iğrenç ryhlu insanlar, Süleyman'a bile kalmayan bu dünya evindeki ihtirasların en âdili olan mevki ihtirasının pençesinde, tarihin, kirli alanlarına yapıştırdığı alçaklığı, bu cins insanların layık oldukları o tek rütbeyi, o müthiş damgayı tarih boyunca taşımağa hak kazandılar. O mahkemenin başkanı olan Şuphi paşa bu âdil ve kahraman hareketiyle bu gün, tarihin müstesna bir tahtında oturuyor. Halbuki bir vechme kurban giderek alnına yüzyılların silemeyeceği bir lekeyi de yapıştırebilirdi.

Onun içindir ki 'beni beraet ettirin.' demeyeceğim. Çünkü benim için suç olarak gösterilen şey de bu toprakları ve bu ırkı sevmekten başka bir şey değildir. Yurdumu, ırkımı seviyorum. Onun içindir ki Türk ırkıyım. Bu sevginin mânasını anlamayanlara sözüm yoktur. Eğer bu bir günahsa beni mahkûm ediniz. Bu mahkûmiyeti övünçle kabul ederim, şeref sayarım.

'Sizden adalet bekliyorum' demeyeceğim. Çünkü adalet her mahkemenin tabii vazifesidir. Ve bunu istemeye lüzum yoktur, çünkü bir mahkeme âdile ondan adalet istemek mânasız, âdil değilse o zaman büsbütün mânasızdır.

En büyük mahkeme olan tarihin huzuruna alını açık çıkacak bir türkoğlu Türk olraka hiç bir endişem yoktur. On ayı doldurmak üzere olan ve büyük bir kısmı tahta masalar üzerinde yatmakla geçen hürriyetsizliğimi, millet yolunda çekilmiş şerefli bir felâket olarak sayıyorum. Duvarları, ezilmiş hayvanların kan lekeleri ile rengini kaybetmiş, köpeklerin bile yatmayacağı-pis hücrelerde geçen haftalarım; içine çir ışık sızacak kadar bile küçükn bir deliği olmayan, tavani basık bir inde, hayır bir in değil, bir mezar da ışığa, güneşe ve hayata hasret çekerek geçirdiğim günlerim ve uykusuz feci gecelerim; yarın benim için acı fakat öğünçlü hatıralar olacaktır. Bunlardan yılmış değilim, bilâkis bahtiyarım. Millet yolunda ıztırap çekmiş bir türk çocuğu olarak bahtiyarım. Yuvamın dağıtılmış olmasına, eşimin bir Türk anası olmak şerefini kazanacağı günlerde çektiği dayanılmazı güç ıztırapları ve akıttığı göz yaşlarını unutmamış olmama ve bu gün hayat kavgasında minimini yavrusuyla tek başına kalmış olmasının ruhumda yarattığı isyanlara rağmen bahtiyarım.

'Türk'ü sevdim, seviyorum, seveceğim. Amma bunun sonunda ıztıraplar varmış, felâketler varmış, hattâ karşılaşılacak türlü kahbelikler doluymuş. Hepsi kabul. Büyük TÜRK İRKİ S A Ğ O L S U N.

18. Şubat. 1945, saat-13.

من قریب جان سے دوستی کیلئے

Bir Numaralı Sıkı Yönetim mahkemesi yüksek Reisliğine

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 096-83/8

Sayın Yargıçlarım;

15 Mayıs 944 tarihindenberi zan altına alınarak mevkuf bulunmakta ve huzurumuzda muhakeme olunmaktayım. Sayın İddia makamı son tahkikat kararında beni şu suçlar işlemekle itham etmektedirler:

I_Bariş Toplantısı ismini verdikleri ve 7 Mart 944 tarihinde Zeki Velidî Beyin evinde yapılan toplantıda benim N.Atsız Beyle Reha Oğuz Beyleri barıştırmağa tavassut etmiş olmağım.

2_ Üzerimde Tutsak Türkelleri İcra Komitesi Programının bulunmuş Olması,

A) N.Atsız ve Reha Oğuz guruplarını birleştirerek bir elden idare etmek,

B) Üzerimde Tutsak Türk İllerinin programının bulunmasın dan dolayı ırkçı ve Turancı olduğum,

C) Bu iki zanna dayanılarak ta ceza kanununun 142 inci mad.inin son fıkrasına göre yani Devletin anayasasile muayyen olan ana vasıflarına muhalif propaganda medih ve istihsanda bulunmakla da cezalandırılmaklığım istenilmektedir.

Sayın Yargıçlarım 1

Müsaadenizle Savcının bu zan ve isnatlarının hiç bir surette varit olmadığını delilleriyle isbat edeceğim. Savcı iddiasını son tahkikat kararınının 29 uncu sayfasında şu mütalealara dayamaktadır. "Hakikatta paylaşmadıkları gelilik yüzünden N.Atsız ve Reha Oğuz Türkkana birbirlerine ırkî isnatlarda bulunarak içyüzlerini umumîefkâra aksettirerek (Hesap veriyoruz) - (Hesap böyle verir) gibi yazılar neşrettikleri sırada ırkçı ve Turancı faaliyetleri pilanlı bir surette idare edenlerin yani Zeki Velidî, H.Namık Orkun, Hasan Ferid Cansever'in son zamanlarda bu iki gurubu birleştirmek, bir kuvvet olarak kendilerini hissettirmek lüzumunu duyduklarını görüyoruz." demektirler. Savcı bu iddiasını isbat edebilmek için de son tahkikat kararınının 29 uncu sayfasının 20 inci satırındaki şu vesikayı delil olarak gösteriyorlar. Müsaadenizle benim için bir cürüm delili olarak ileri sürülen bu vesikayı huzurumuzda bir defa daha okuyacağım. "Azisim Oğuz...Yurd ve Düşmanın son nushalarını gördüm. Dediklerime bakmadın. Düşmanın eline bir fırsat verdin. Nihâlî sana tahsis ederek bir risale çıkartıyor. İşte durup dururken bu meseleleri çıkardın. Türkçülerle kat'i surette münakaşayı kesmeni rica ederim. Düşman çok onlarla uğraşınız. İşte Peter Boratav, Adnan V.S... Çınaraltıcılara da gittim. Dava filan çıkarmamalarını rica ettim." Savcı bundan sonra şu vesikayı ileri sürmektedir. Sayıfa 29, satır 28 Hüseyin Namık Orkun'un H.N.Atsız'a yazdığı dava dosyasına bağlı, 3 şubat 943 tarihli mektubundan: "Atsızın Reha gibi bir çocuğa cevap vermesini arze etmiyorum. Bu münakaşalar iyi netice hasıl etmez. Bu sebepten Rehanın terbiyesizliğine ve küstahlığına aldırış etmeyin. Düşmanların eline silâh verilmemesini istiyorum. Merhum Rıza Nur bu çocuk hakkında çok iyi teşhis koymuş. İttihatçıların Sadık Efendisi olduğunu yazmıştı! Üçüncü delil olmak üzere benim Zeki Velidî Beyin evinde N.Atsız Bey ile R.Oğuz Beyleri barıştırmaya teşebbüs etmiş olduğumu ileri sürmektedirler.

Bu üç suç delili olarak ileri sürülen, delillerde hiç bir kanisi benim için bir suç telâki olunabilir. Zeki Velidî Beyin R.O.Türkkana yazdığı mektupla benim hiç birgüna alaka ve münasebetim yoktur. Bu mektubun neresinden benim Reha ve Nihâl Beyleri barıştırmak bunların guruplarını ele alacağım manası çıkarılabilir? Duruşmaları mız esnasında Zeki Velidî Bey bu mektubu ne için ve nasıl yazmış olduğunu etrafı ile anlattığı gibi alakadarlar da Zeki beyin ifadelerini aydınlatan teyit etmiş bulunmaktadırlar. Bu ifadeler arasında benim isim bile geçmi değildir ve esasen geçmesine de imkan yoktur. Çünkü ben bu meseleye karışmış değilim. Çünkü ben her tanıdığım veya tanımadığım insanın yazacağı mektubun hangibir savcı tarafından benim aleyhime bir delil olarak gösterilebileceğini tırım bile getiremem. ve tanıdıklarımın yazacakları mektupları da kontrol etmek hakkına da malik değilim. Onun için iglerinde benimle alakalı tek bir kelime bile geçmeyen bu mektubun neresinden bana cürüm atfedilebileceğini anlamamaktayım. Keza H.N.Orkunun N.Atsız'a yazdığı mektubunda da beni zerre kadar alakadar eden bir cihet yoktur. H.Namık Bey bu mektubuyazdıkları zaman ben ke dileri şahsen bir ker"cik olsun görmüş tanımadığı değilim. Nihâl Beyşile de y

ya bir defa veyahut ta iki defa tesadüfen ikimizin de misafir olarak bulunduğumuz yerlerde görüşmüş bulunuyorum. Bu cihetler de duruşma zabıtlarında tesbit edilmiş bulunmaktadır. Görülüyor ki sayın savcı tarafından aleyhime bir suç delili olarak gösterilen şu iki yazılı delilin benimle hiç bir suretle alakası ve münasebeti yoktur. Binamaleyh bu iki vesika benim mücrim olduğumun delilleri olduğumun değil mücrimiyetime ait hiç bir delilin bulunmaması olmasından dolayı ileri sürülmek mecburiyetinde kalmış olmasının bir burhanıdır.

2 Savcı bu delillerin ikamesi esnasında delillerin kıymet ve ehemmiyetini talviye etmek zaruretini de hissetmiş olacakları hiç bir cürme delalet etmeyen bu vesikaları gizli ve pılanlı bir maksada matuf olarak ta göstermek istemişlerdir. Halbuki 9 ayı tecavüz eden tahkikat ve mahkemem esnasında benim hiç bir gizli emel ve maksada matuf bir harekette bulunmadığım sabit olmuş ve savcı da beni tecrim edebilecek tek bir vesika bile ibrazına muvaffak olamamıştır. Yegane delil olarak ileri sürdükleri bu iki yazılı delilin ne benimle ve ne de kanunun cürüm tarifile bir alakası vardır. Savcı Üçüncü bir delil olarak benim N. Atsız ve R.O. Türkkan'ı barıştırmaya teşebbüsümü ileri sürmekte ve bu suretle Zeki Velidi ve H.N. Orkunun mektuplarıyla tayıp ettikleri hareketine benim de iştirakim manasını çıkarmaktadır. Bu münasebetle benim barıştırmaya işine tavassut ettiğim zaman onların hareketlerini istihsan değil tayıp ettiğimi savcının da kabul etmesi lâzımdır. Çünkü gerek Zeki Velidi Beyin ve gerekse H. Namık Beyin mektupları sarıh surette istihsanı değil takbihi mutazammındırlar. Bu yanlış iddialarını tesbit edecek delilden de mahrum buldukları için bir takım ihtimaller ve zanlardan meydana getirdikleri şu isnadı ileri sürmektedirler. Son tahkikat kararı sayfa 29 satır 34 " Bilhassa barıştırmayı aklına koyan Zeki Özgürün İstanbul'a gelmeden evvel uğradığı H.N. Orkun, Prf. R.O. Arık'ın öğüt ve tavsiye mektuplarını alarak İstanbul'a geldiği ilk defa Hasan Ferid Cansever'i ziyaret ederek R.O. Arık tarafından gönderilen mektubu vererek onun da barışmanın elzemliğine dair mütaleası olup Zeki Velidi Togana gittiği, esasen bu maksat için çırpınan Z.V. Togan'ın derhal arkadaşları bizim eve davet ederek top layalım deyip 7 mart 944 günü Dr. H.F. Cansever, N. Atsız, M. Kulaşlıoğlu, N. Özgelen, R.O. Türkkan, C. Savasfer, Muzaffer Eriş, Zeki Özgür, İ. Tümtürk, Z.V. Toganın Beyazıdda ki evinde toplandıkları, örfi idare mintikasında resmi makamlara malumat verilmeyen ve saatlerce devam eden bu gizli toplantı Z.V. Togan, H.F. Cansever tarafından idare edildiği. R.O. Türkkan N. Atsız ve İ. Tümtürk arasındaki müzamele H.F. Cansever'in Bozkurt mecmuası ihtiyasını üzerine alması halleceyerek ülkeyi aynı ölçüde yayınlamak ve firaksyonlara sebebiyet vermemek için Z.V. Toganın el yazısı (dava dosyasına bağlı) 4 maddelik anlaşma tanzim ve hazır bulunmaları tarafından imza edildiği maddelerin sarıh ikrarları, yazılı ve imzalı anlaşmanın mevcudiyeti ve hepsini bir arada gösteren fotoğrafla tesbit edilmiştir."

Sayın Yargıçlar:

Savcının irkçılık ve Turancılık hareketini pılanlı bir surette idare ettiğime bir delil olarak gösterdiği bu üçüncü delilin neresinden benim pılanlı bir hareketin müdiri olduğum manasının çıkabileceğini anlamaktan aciz bulunuyorum. Savcı barışma işinin ilk teşebbüsü olarak Z. Özgürü göstermekte ve onu "barışmayı aklına koyan Zeki Özgür" diye tavsif etmektedir. Halbuki ben bu Zeki Özgür beyi de tanımıyorum. Kendisi ile muhabere de etmiş değilim. Bilva vasıta da bir temasım yoktur. Günün birinde Ankarada oturan bir zatın aklından neeler geçebileceğini ben İstanbulda nasıl bilebilirim. Ve onun düşüncükleri şeyler benim nasıl gizli pılanlarım olabilir? Görülüyor ki bu nokta savcı sarıh bir tezat halinde bulunmaktadır. ve teşebbüsüm benden değil Z. Özgür beyden çektiğini kendi ifadelerile kabul etmiş bulunmaktadır bu husus duruşma safhalarında aynen tesbit edilmiş bulunmaktadır. Savcının sarıh olarak iddia ettikleri gibi Z. Özgür İstanbul'a gelmeden H.N. Orkun ve Prf. R.O. Arık Beyler e uğrayarak onlardan öğüt ve tavsiye mektupları almıştır. Savcının bu ifadesine nazaran barıştırmayı aklına koymuş olan Z. Özgür Bey arzu ettiği barışmayı temin için faaliyete geçmiş bulunmakta ve yapacağı teşebbüsüm doğru veya yanlış olup olmadığını ve maksadını muvaffakiyetle neticelenmesi için yardımlarını istemek üzere tanıdığı zevata müracaat etmektedir. Bu meyanda H. Namık Beye Prf. R.O. Arık'a ve duruşmalar esnasında tesbit edildiği ve hile Besim Atalay, Hayrettin Karan ve sair zatlara da müracaat etmiş bulunmaktadır. Zeki Beyin bu temaslarından ben hiç bir surette haberdar değilim ve benim Zeki Beyin hareketlerinden haberdar olduğuma dair en küçük bir emmare dahi mevcut değildir. Binamaleyh ben barıştırmaya hadisesinin bu safhasını da hasbelbeşer bilemem. Şu halde bana N. Atsız

ve Reha Beylerin barıştırma hususunda bu hadiseye takaddüm eden gizli ve pı-lânli bir emel ve maksadın atfına imkân yoktur.

Savcı Zeki Özgür Beye Prf.R.O.ve H.Namık Beyler tarafından öğütler ve bazı mektuplarx verildiğini de kabul etmek lazımdır. Bu suretle R.Öğuz Beyi tip ki H.Namık Bey gibi barıştırma işile ilgili göstermektedirler. Esasen yemin siz olarak alının ifadelerinde Remzi Bey de bu barışma işine tavassutum için bana mektup yazmış olduklarını sarahaten ikrar ve itiraf etmiş bulunmaktadır. R.Öğuz Bey bu ifadesinde benim Türk Yurda mecmuasına çıkartmamı münasip görmediklerini de kaydetmek suretile benimle her hususta mutabık bulunmadıkları rını da tebarüz ettirmişlerdir. Benim R.Öğuz Bey ile de yıllardan beri muhabere ve temasım yoktur. Yalnız mütekâbil bir sevgi ve hürmet hissile mütehasis olduğum bu zat Zeki Özgür Beyin kendine vakiolan müracaatı üzerine bana aceba niçin bir mektup yazarak Nihal ve Reha Beyleri barıştırma hususunda ısrar etti ve kendisinin bu ricasına ben yerine getirmek teşebbüsünde olduğum için Vatana, Millete, Devlete karşı ihanet cüratı ile zan altına alınmış bulunuyorum. da asıl teşebbüsün sahibi bulunan zat R.Öğuz Bey masum telakkî olunarak serbes gezmektedirler. Savcının pek kolaylıkla izah edemeyeceklerini zan ettiğim dişer bir nokta da gizli ve pılanlı olduğu hiç bir esasa istinat ettirmelerine ii kân olmsayan bu hareketimin beni barıştırmağa sevkeden zatın gizli ve pılanlı hareketlerinde şerikim olmadığı halde doğduğum gündenberi yüzümü bir defa bile görmediğim olduğum H.Namık Beyin suç ortağım olarak gösterilmiş olmasıdır. Türk Y urdu'unda çıkan yazısını istemek için bile Zeki Velidî Beyin tavassutuna muhtaç olduğum bu zatla, ne vakit, nasıl, anlaşmış olduğumu düşünmeğe bile lüzum görmeden vaki olan bu isnadın hiç bir asıl ve esasa isnat etmediğini de göstermiş olduğuma kaniyim. Zeki Özgür Bey 1944 Martının ilk pazar günü bana gelmişlerdir. Duruşma esnasında da arzettiğim ve Zeki Özgürün tarafından da teyit olunduğu veçhile ben bu barışma işine hiç bir surette tavassutu istemiş değilim. Hatta tarafeynin barışma teklifini bile kabul etmeyeceklerine kani olduğumu da Zeki Özgür Beye ifade etmiş bulundum. Onun için evlerini, adreslerini bilmediğim bu zatlarla evvelâ kendisinin temas ederek muvafakatlarını almasını şayet benim tavassutumu arzu ve kabul ederlerse ancak o zaman benim onların arzu ettikleri herhangi bir yerde kendilerini barıştırmak için tavassutta bulunabileceğimi söylemiş bulunuyorum. Halbu ki Zeki Özgür bey ile görüştüğümüz zaman yanımda bulunmayan sayın savcı benim barışmanın elzemliği hakkında Zeki Beye mütalesalarda bulunduğumu sanki orada bulunuyorlarmış gibi ifade etmel tedirler ki bu iddiaları da diğerleri gibi külliye hilâfî hakikattir. Esasen ben böyle bir lüzuma kani olmuş olsaydım ne kendisile semelerden beri temas etmediğim Remzi Öğuz Beyin mektubuna ve nede Zeki Özgür Bey gibi tanımadığım bir gencin müracaatını lüzum görmeden doğrudan doğruya bizzat kendim Nihal ve Reha Beylere müracaat ederek onları barıştırdım. Benim böyle bir teşebbüste bulunmadığıma nazaran barışmanın elzemliğine kani olmuş ve bu lüzuma gizli bir maksadım için yapmış olmaklığıma da imkan yoktur. Binaenaleyh savcının burada kullandıkları elzemiyet tabiri sırf kendi maksatlarına elde edebilmeleri için hatırlarına geleterek kullanmış oldukları bir tabirden başka bir şey değildir. Savcı Zeki Özgür Beyin benim yanımdan ayrıldıktan sonra Zeki Velidî Beye gittiğini ve esasen bu maksat için girip çıkan Zeki Velidî Togan'ın derhal arkadaşları bizim eve davet ederek topluyalım dediğini iddia etmektedir. Benim hakkımda kullandıkları ve hakikata uymadıklarını biraz evvel izah ettiğim sözler vetabilere gibi burada da savcı hernedense mubağali bir tarz ihtiyar etmiş bulunmaktadıdır. Çünkü Zeki Velidin bu konuşma esnasında birkaç defa davetli olduğu bir yere gitmek için münakaşayı kısa kesmelerini misafirlerine ihtar ettiğine ben de bizzat şahit olduğum gibi bu barıştırma işinden de memnun olmadığını savcıda daha iyi biliyorum. Benim çok iyi bildiğim şu hakikatı tahammile aksi bir mana da ifade eden kelimeler ve tabirler kullanılarak hakikatın tahrif edilmiş olması karşısında taaccüp veteessürlerini arzetmekten kendimi alamamaktayım. Ben Zeki Velidî Beyin evine giderken orada yalnız R.Öğuz ve Atsız Beylerle karşılaşacağımı sanıyordum. Halbuki kendilerini hiç tanımadığım huzurumuzda da sabit olmuş bulunan bir çok zevatla karşılaşmış bulunuyordum. Savcının hakkında göstermek nezaketinde buldukları bir çok tabirler meyanında benim tecrübeli bir lider olduğum ve Esrarengiz cemiyetler idare ettiğim de ileri sürülmektedir. Filhakika ben savcının hakkımda ibzal ettikleri bu vasıfları haiz bir insan olmuş olsaydım herşeyden evvel kendilerini hiç tanımadığım bir sürü insanın için de, kendilerini bilahare pek mühim işlerde kullanacağım bu tehlikeli insanları

aristirmaya teşebbüs etmezdim. Tanımadığım bir çok insanlar arasında herhalde izli, esrarengiz şeyler konuşmak ile tecrübeli liderlik kabili telif olmasa gerek. Çok zeki olduğumu bildiğim savcının bu noktada dahir zuhuleduğar oldukları görülmektedir. Savcı bu toplantının Zeki Velidi ve benim tarafından idare edilmesini söylemektedirler. Bu iddialarında filhakika bir şemsi hakikat çok değildir. Bir defa bu iddia bu toplantının bir reis tarafından idare edilmediği safh bir ikrarıdır. Çünkü üç beş kişilik bir iktimada değil hattâ en kalısalık bir toplantının bile ancak bir kişi tarafından idare edileceği bir hakikatıdır. Halbuki biz bu iktimali iki reisi idare etmiş oluyoruzki buna maddeten imkân yoktur. Toplantıda bulunanlar arasında en yaşlı olanlar Zeki Velidi ile Benimdim. En eski bir Türk terbiyesi icabı orada bulunanlardan hepsi bizim yalnız yaşımıza hürmet ederek konuşuyorlardı. Aralarında ileri geri münakaşalar oldu. Bu zaman da pek tabii olarak bizim tavassutumuz icap ediyordu. Bu en tabii muameleler kaidesini gizli toplantıyı idare eden esrarengiz iki şef halinde göstermek bîr surette tabirler ve kelimeler kullanmak bizim mücrimiyetimizi isbat edecek deliller serdetmek demek olmayacağına yüksek heyetinizin takdir buyuracağından eminim. Kıymetli vakitlerinizi izna ettiğimi bilmekle beraber savcı tarafından bir suç delili olarak ileri sürülmüş olduğu için cevaplandırmak mecburiyetinde bulunduğum bazı noktalara da temas edeceğim. Savcı bu toplantıda tarafların arasında tahaddüs eden bir münazaadan bahsetmekte ve bu münazaada Bozkurt mecmuasını imtiyazının benim tarafından iltimasla halledildiğini söylemektedir. Bu mesele hakkında duruşmalar esnasında yüksek mahkememiz huzurunda alakadarlar tarafından yekdiğerini teyit eden beyanlarda bulunulduğu gibi o esnada Ardahan'da bulunan N. Barımında Atsız'a gelen mektup dahi bu beyanların birer hakikat olduğunu isbat etmiş bulunmaktadır. Alakadarlar arasında çıkan ihtilaflar iki noktadan çıkmakta idi. Bunlardan biri bu anlaşmanın bir barışma değil bundan sonra hatbaat sahasında evvelce yaptıkları gibi çirkin haciselere meydan vermiyecek şak bir uzlaşma mahiyetinde olup olmayacağı diğeri de bir birleri aleyhi açmış oldukları davaların karar safhasına girmiş olduklarından, mütekâbilin bu davalardan feragat edebilmeleri için karşılıklı teminat aramalarından ileri geliyordu. Bu hususta bilhassa İsmet rasin Bey barışmayı sureti kat'iyede ret ediyordu. Elinde mevcut R.O. Türkkın kitaplarını iade için, Reha Beyin kendi aleyhine açmış olduğu davadan vaz geçmesini şart olarak ileri sürüyor buna mu kabul Reha Bey de Bozkurt imtiyazı ile kitapların kendisine iadesi hususunda ısrar ediyordu. Yekdiğerine hiç bir surette emniyet ve itimat göstermeyen bu zevat bir yeedi emin sıfatile Bozkurt imtiyazını bana devretmeyi kabul ettiler. Savcı Bozkurt imtiyazı meselesini de esrarengiz ve hattâ bir cürüm olarak göstermektedirler.

2 Şubat 1945 tarihinde yüksek huzurunuzda okudukları ittihamnamelerinde "menfi faaliyetlerinden dolayı 5 defa kapatılmış olan Bozkurt mecmuasını imtiyazının Dr. Hasan Ferid Cansever'e devredilmesinin" yine bir cürüm vesikası olarak ileri sürmektedirler. Halbuki savcı 5 defa kapatılmış olan Bozkurt mecmuasının yine aynı hükümet tarafından 5 def'a da neşrine müsaade edilmiş olduğunu unutmaktadırlar. Eşyanın mesuliyeti kanuniyeleri olmayacağını da her nasılsa tahattür edemediklerini gösteren bu isnatlarında benim mücrimiyetim için kanunni birer delil olmayacağı aşıkardır. Ben Bozkurt imtiyazını bir yeedi emin sıfatile üzerime almağı kabul ettiğim vakit elimde Türk Yurdu ve Sulhat adlı iki mecmua imtiyazı bulunuyordu. Benim ayrıca Bozkurt imtiyazına hiç bir lum ve ihtiyacım da yoktu halbu ki şahit olarak dinlenen Sami Karayel ve maznunlardan Murullah Barımhan Beyler Türk Yurdu mecmuasını çıkartacağım esnada kendilerine vaki olan şifaretinde Bozkurt'un takip ettiği pirensiplere muhaluf olduğumu söyledimi ve bu fikirlerimi de müdafaa ettiğimi söylemiş bulunuyorum. Hattâ Sami Karayel benim milliyetçiliği ye istinat ettiren fikirlerimi de kabul etmediğini yine huzurunuzda söylemiş bulunmaktadır.

Binaenaleyh ben Bozkurt'un takip ettiği pirensiplerin sarih bir muarızayım. Bozkurt'u elime geçirmem onu savcı tarafından menfi olarak tarif edilen faaliyetinin tam aksine bir maksadına matûf olabilir. Yani menfinin aksi olan müsbet faaliyet için ben bu mecmuayı elde etmek istemiş olabilirim benim bu hareketimden de savcının ancak mecmua olması icabeder. Savcı bizi Zeki Velidi Beyin evinde Örfî idare mantıkasında izinsiz iktima akti ile itham etmiş bulunuyor. Savcının bu iddiaları hiç bir surette varit olmasın. Aksi takdirde hukukî ve ticaîve Hattâ tıbbî lüzumlar üzerine vaki olan toplantıların hepsinin birer cürüm telâkki edilmesi icabeder. Biz 7 Martta bir iktima aktetmedik. Aralarında niza ve ihtilaflar zuhur etmiş olduğu için matbuat sahasında kavga eden

iki Türk yazarı arasındaki ihtilafı matbuat ve adliye sahasında kaldırımağa tavassut ettik. Bu hareketimizin ne kanunlarımızla ve ne de ahlâki mevzuatımızla tevat teşkil edecek bir ciheti yoktur. Savcı Zeki Velidî Beyin evinde yazılmış olan 4 maddelik kağıdı da bir cümle vesikası olarak ileri sürmektedir. Halbuki bu vesika savcının iddiasının bir delili değil bizim masumiyetimizin ve hem de savcının aksine olarak söylediğimizin bir delili dir. Bu vesikada ne Devlet ve ne de Millet ve Kamun aleyhine hiç bir suçun delili mevcut değildir. Ve bu husus yüksek mahkemeniz huzurunda alınmış okunan bu vesikanın açık ve sarîh metni ve N.Barımanın Mihal Atsız yazdığı cevabî mektubu ile de subut bulunmuştur. Halbuki Savcının 2 Şubat 1945 tarihinde yüksek mahkemeniz huzurunda okuduğu ithammesinde son tahkikat kararının isbat edilememiş olan iddialarını tabir ve cümlelerle tekrar ettiğini görülmektedir. Müsaadenizle savcının beni alakadar eden iddialarında bazı kısımları okuyacağım. "Bir taraftan millî bünyemiz ve hükumete hazırladığı kundakları takviyeye çalیشان mazmunlar, diğer taraftan müstakil şeffaflıktan endişelenerek propogandasını yaptıkları ırkçılık silahlarını birbiri ne tevcih etmişlerdir. İrk karışıklığından bahsile İsmet Mümtürkü ve bilâhâ re muhtelif vesilelerle N.Barıman'ı, Y.Kadıgil'i, H.S.Özbek'i Güremden uzaklaştırarak, N.Atsızları araları açılan R.O.Türkkan Cemiyetinin diğer azaları C.Sa vasfer, M.Eriş, F.Altan, Z.Özgür, H.Tanyu'ya 5/II/1942 tarihinde neğrettiği Gök bürü mecmuası arkasına çekildiği ve gizli faaliyetlerini efkârı umumiyeye açıklayan mazmunların bu hallerinden telaşlanan Zeki Velidî Togan, H.N.Orkun, H.F.Cansever faaliyete geçerek tahriren ve şifanen faaliyetler yaparak müte madî şelkinlerle bu guruplarla birleştirmeye çalıştıkları ve nihayet Zeki Özgür'ün teşebbüsü ile el ele veren tecrübeli liderlerin 7 mart 1944 salı günü Z.Velidî nin evinde R.O.Türkkan, M.Eriş, Z.Özgür'ün gurubu ile N.Atsız, İsmet, M.Külahlıoğlu, N.Özgelen H.F.Cansever toplanarak saatlerce devam eden görüşmeler neticesi menfi faaliyetlerinden beş defa kapatılmış olan Boz kart mecmuasının intiyazı Dr.H.F.Cansever'e devredilmek ve Zeki Velidî Togan'ın bizzat kaleme aldığı 4 maddelik barıştarmanın kararlaştırılmasından sonra dağıldıkları bu suretle Güremden darılarak alakasını kesmiş bulunan İ.Türkkan'ın tekrar iltihak ettiği mazmunların açık itirafları ve bunu müeyyit mahkemece okunmasına karar verilen M.Külahlı oğlunun, N.Özgelen'in ifadele ri, H.N.Orkun'un Atsız'a hitaben yazdığı 3 şubat 1943 ve Zeki Velidî tarafından R.O.Türkkan'a hitaben yazılmış 24/II/1941 ve bilhassa 10/I/1943 tarihli mektubundaki megruhat hepsinin imzalarına havî anlayış ve barışmayı müteakip, N.Atsız ve R.O.Türkkanın müşterek hareketleriyle subut bulunmuştur. Devlet siyasetine muhalif neşriyatından der'alarla kapatılmış bir mecmuanın intiyazını devralmak ve bilhassa esrarengiz cemiyetler halinde faaliyette buldukları büroğürlerle açığa vurulmuş olan bu adamları barıştırmak, aynı nevi faaliyetin tek ve daha kuvvetli cephe halinde faaliyetine devamını temine çalışmaktan başka türlü tefsir olunamaz. "

Sayın Yargıçlar...

Savcının şimdi okuduğum bu iddiaları ile son tahkikat kararında ileri sürdükları iddiaları arasında zahiren pek büyük bir fark mevcut değil gibidir. Fakat bu defa kullandıkları kelimeler ve cümlelerle beni tekrar bu delilsiz iddiaları için huzurunuzda birkaç söz söylemek mecburiyetinde bırakmışlardır. Savcı sözlerine başlarken şöyle bir cümle kullanmaktadır. "Millî bünyemiz ve Hükumete hazırladıkları kundakları takviyeye çalیشان mazmunlar " diyorlar. Ben şimdi kendilerinden benim böyle bir cürme iştirakimin delilini soruyorlar. Ben Devlet ve millî bünyemize hangi kundakları sokmağa hazırlanıyordum da bu kundaklarla beraber huzurunuzda getirilmişim?... Savcı bana ancak barışma toplantısı adı verdikleri vak'adan başka bir vesika gösterebilecek vaziyette değildir. Halbuki bu toplantının ne mealeket aleyhine ve ne de Millet aleyhine müteveccih bir gayesi olmadığı tamamen subut bulunmuştur. Yazılı deliller, ve Külahlıoğlu ile N. Özgelenin ifadeleri kendilerinin değil mazmunların ifadelerinin doğru olduğunu göstermektedir. Bu itibarla savcının bu cümle içinde bizi de istisna etmeksizin vaki olan isnatlarını hiç bir suretle kabul etmeyeceğimi ve bunun delilsiz sırf bir isnattan başka bir mahiyeti bulunmadığını arz ederim. Benim Devlet ve Millet aleyhine yapılmış hiç bir kundakım yoktur. Yalnız haksızlık ve adaletsizlik bir Milleti mahvetmek için en büyük ve en sinâi bir kundak olduğunu da unutmamak lazımdır. Kendile

rinin de itirafa mecbur oldukları gibi yarım asırdan fazla fazla olan haya-
 tim esnasında ben Milletim için ancak faydalı olmak için çalıştım. Savcı-
 nın bu delilsiz ve namus ve şerefini takdir eden bir insan için iğreç olan
 isnatlarını giddetle rettederim. Savcı gerek son tahkikat kararına ve ge-
 rekse idhamnamesinde yekdiğerlerle alakası birçok eşhas ve hadiseleri birbi-
 rine karıştırmakta ve ondan sonra bunlardan istediği gibi yeni vakalar ve
 hükümler yapmaktadır. Meselâ gecelik meselesini buna bir misal olarak göste-
 rebilirim. Kendi zanlar ve iddialarına göre bu davada R.Öğuz, Atsız, H.N.Or-
 kun, Z.Velidi Beylerle ben birer şef veya gizli ve tecrübeli liderler imişiz.
 Zannediyorum ki birbirlerini tanımayan bu 23 maddeli bu kadar esrarengiz
 şef biraz fazladır. Ben Bozkurt Güremâ denilen meseleyi huzurumuzda öğren-
 miş bulunuyorum. Reha Beyi ancak iki üç defa görmüş bulunuyorum. Atsız Be-
 yi de daha fazla görmüş değilim bunla rla da fikren mutabık olmadığım gibi
 ve mazide de ihtilalcilik, komitecilik gibi mesbuk mesaimde olmadığı savcı-
 nın itiraflarıyla de sabit bulunduğu nazaran aceba ben neyin gizli lideri
 imişim? Bunu lütfen izah buyururlar mı? Şimdiye kadar yaptığım gizli lider-
 lik vazifelerinden hangilerine malik bulunuyorlar, bunu da ortaya koyabilir-
 ler mi? Herhangibir insanın isbat edemeyeceği bir iddiayı serdetmesi herşey-
 den evvel doğru bir hareket değildir. Adaletin tecellisi için vazifedar o-
 lanların bu hususta ayrı bir dikkat ve itina göstermeleri hem kendi şerefle-
 ri ve hem de temsil ettikleri milli şeref bakımından elzem bir keyfiyettir.
 Ağzımızdan çıkacak her sözün mutlaka doğru olması kadar kalemlerimizden çı-
 kacak yazılarında doğru ve yerli yerlerinde kullanılmış olmaları ahlâki ve
 kanunî bir zarurettir, kanaatindeyim. Savcı Bozkurtcular arasında çıkan ih-
 tilaflardan Zeki Velidi, H.N.Orkun Beylerle benim telâflanarak faaliyete geç-
 tiğimizi ve şifahan, tahriren mütemadi telkinlerle bu gurupları birleştirme-
 ğe çalıştığımıza iddia etmektedir. Şimdi savcıdan huzurumuzda soruyorum;
 gizli faaliyetlerden haberdar olduğumu ne ile isbat edeceklerdir, bu gizli
 faaliyetler nelerdir? Gizli faaliyetlerin açığa vurulmalarına telâşa düştü-
 mün delilleri ve isbatları nelerdir? Mütemadi, şifahi vetahiri telkinatı-
 ma ait ellerinde ne gibi hüccetleri vardır? Savcının bu delillerden hiç bi-
 rine malik olmadığını bu delillerin kendileri tarafından şimdiye kadar or-
 taya konulmuş olmasiyle sabittir. Çünkü mevcut olmayan şeylerin delilleri
 de mevcut olmazlar. Şu halde benim hakkımda kullandıkları tabirlerin yerinde
 kullanılmamış oldukları anlaşılmalıdır. Binaenaleyh haksız olarak vaki olan
 bu isnatlar hiç bir surette benim için varit degillerdir. Çünkü biraz evvel
 söylediğim gibi birer hakikat değil delilsiz isbatsız ve haksız isnatlardan
 ibarettirler. Bu haklı iddiamı müsaadenizle yine savcının bir cümlesile te-
 yiden bir kere daha isbat edeceğim. Biraz evvel okuduğum ve üzerinde tahli-
 ler yaptığım ve doğru olmadığını isbat ettiğim isnatları ihtiva eden cümle-
 leri şu cümle takip etmektedir. "Nihayet Zeki Özgürün teşebbüsü ile el el e x
 veren tecrübeli liderlerin" müdafianamemün bağındanberi barışma teşebbüsü-
 nün Z.Özgürden geldiği ve benden evvel bu teşebbüsü H.Karan, Besim Atakay,
 Prf.R.Arik, H.N.Orkun, gibi birçok zevatın tasvip ettiğine nazaran barışma
 işinin benim tarafından değil bu zevat tarafından tertip, tasvip, tasmin ve
 tahrik edildiği gün gibi aşikârdır. Fazla olarak benim bu zevatın hiç birile
 ne temas ve ne de bir muhaverem, muhaberem de mevcut değildir. O halde ba-
 rıştırma hususundaki faaliyet ve telkinlerimi aceba mütemadiyen kınlaya yap-
 mışım? Savcının ifadeleri arasında sarıh bir mübâyenet vardır. Barışma veya
 barıştırma işinin benim faaliyetim eseri olduğunu söyler söylemez arkasın-
 dan bu teşebbüsün Z.Özgür tarafından yapıldığını da tasrih etmek zaruretin-
 de kalmaktadır. Bu noktada pek mühim bazı hadiseleri de meskût geçmeyi de
 ihmal etmiyorlar. Meselâ R.Öğuz Beyin bu hadisedeki rolü ile B.Atalay, H.Ka-
 ran ve diğer bazı zevatın da Z.Özgürün teşebbüsünü teşvik ve himaye etmiş
 olduklarından hiç bahsetmemektedirler. Ve onlar aleyhine takibata tevessül
 etmiş degillerdir. Maamafih savcı bu hususta bu zevatın Z.Özgüre mektup ve
 öğüt verdiklerini de itiraf etmiş bulunmaktadırlar. Fakat benim için bir
 cürüm olan barıştırmaya tavassut etmediğim bu barıştırmayı mektup ve öğüt-
 lerile hazırlamış olanlar için bir cürüm teşkil etmiyorlar... Belki bizim
 aklımız bu kadar ince işlere ermediği için savcıya beyhude yere tenkit etmiş
 oluyorum. Fakat ne olursa olsun barıştırma işinin bağı ben değilim Ankara-
 daki zevat olduğunu ve benim onlarla ancak R.Öğuz Beyin mektubu vasıtasile

faaliyetlerinden ve arzularından haberdar olduğu yine savcının kendi tarafından vaki olan beyenlerinden sabit olmuş bulunmaktadır. Çünkü R. Oğuz Bey barıştırmaya için tavassut etmişliğini rica ettiği mektubu kendisinin yazmış olduğunu itiraf etmiştir. Ve bu vesika da dosyalarımızda mahfuzdur. Müsaadenizle Savcının hadiselerine kendi seviyesinden hususi bir mâna vermek için kullandıkları usule bir misal olmak üzere E. Velidî Beyin evindeki toplantıya saatlerce süren görüşmeler suretindeki tarifleri üzerinde de duracağım ben bu toplantıya saat üç buçuk raddelerinde geldiğimi çok iyi biliyorum. İfadelerimde de böyle söylediyimce kaniyim.

Savcının barışma toplantısına delilî olarak gösterdiği resim de toplantıdan çıktıktan sonra alınmıştır. 7 Mart 944 Salı günü hava puslu ve karanlıktı. Bu mevzinde böyle bir havada bu resmin çekilebilmesi için vaktin çok geçmemiş olması iktiza edeceğine nazaran bu resmin mutlaka saat üç ve nihayet 5:30 raddelerinde alınmış olması iktiza edeceği bedihidir. 5:30 da Bekî Beyin evinde toplananlar her yerde adet olduğu vechile evvelâ tanışıyorlar ve hâl hatır soruyorlar. Ev sahibinin ikram ettiği kahvelerini içerler. En az yarım saat sürecek bu mazeretinden sonra ancak herhangi bir görüşmeğe başlanabilir. Biz ayrıca E. Sofuoğlu ve Dr. H. Akansel'i de beklemiş bulunuyoruz. Ben toplantıda bulunanları da tanımadığım ve aralarındaki ihtilâfların sebeplerini de bilmediğim için pek tabii olarak kendilerinden izahat almaya mecbur bulunuyordum. Çünkü ihtilâf savcının zannettikleri gibi aralarında paylaşmadıkları bir şeffik davası değildir. Yekdiğerleri aleyhine ikame edilmiş bir sürü davalar vardı. Bunları öğrenmek vesilesile vaktin mühim bir kısmı da geçmiş bulunuyoruz. Savcının da kabul ettiği gibi İ. Tümtürk ile R. Oğuz beyler arasında da şiddetli bir ihtilâf başlamış olduğuna nazaran bizim Eyile zannettikleri gibi saatlerce devam eden görüşmeler yapmamış ve ancak Benim ve E. Velidî Beyin işlerimiz olduğu için müddet mertebeye kısa bir zaman da iki tarafın davasını halletmeye tavassut ettiğimize, sarahaten anlaşmış olur. Savcının da pek kolaylıkla kavrayabileceği bu hadiseyi mübâhâşeli bir surette ve sırf bizim aleyhimize bir tesir ika etmek için yazmış olduklarını bu misalimiz de göstermektedir. Savcı aynı haleti ruhiye ile İsmet Beyi de tekrar Güreme sokaktadırlar. Halbuki ben bu toplantı da Ç. remâ diye bir şeyden bahsedildiğini hiç duymadım. İsmet Beyle Reha Bey de birbirleriyle içli dışlı dost olarak konuşmuş ayrılmış değillerdir. Çünkü bir dakika evvel yine kavga ettiklerinde savcı da kabul ediyorlar. Bence aleyh İsmet Beyin Güreme girmesine Savcının bizzat kendi delilî buna inkâr edilmekteydi. Bu iki saat aralarındaki davaların sulhü halli faslı hususunda mutabık kalması buluyoruz. Barışma toplantısı denilen bu toplantı bu basit insani ve ehilâkî maksadı bile temin edememiştir. Çünkü birkaç gün sonra aynı yerde toplanan bu zevat anlaşmanın keşaleneyken addedilmesine de karar vermiş oldukları duruşma kabahetlerine bile geçmiş bulunmaktadırlar. Acele ve sayan savcı bu iddialarıyla bu barışma hadisesini bir Güreme ihtimali müte lakki etmek istiyorlar..? Eğer böyle bir zehap ve daha doğrusu bir kasıtları varsa lütfen onu da delilsiz isbotları arsızca konulacak yeni bir numune olarak ilâve edebiliriz. Fakat Cenabi Hakka çok şükürler ederim ki savcı Beni böyle aslı ve esası olmayan ve adetleri de ilâhîyattan fazla çoğalmış bulunan bir yendi ismulla tezerine teşebbüs etmemişlerdir. Yoksa gindiye kadar olduğu gibi birincir çekirdeğini dolurmayacak kadar bile tabirine maasadek olmayacak bir takım şabeh ve indî, kanzat, zan ve şüpheler ve maksatlarını bilemediğim saiklerle yapılmış olan bir sürü suç ismatları gibi buzu retetmek için kim bilir ne kadar istarâp çeksek zararretinde kalacaktım. Ve ben de bütün gayretlerime rağmen savcının arzularıyla Güreme azası olmak şerefine mübahî olacaktım. Savcı iddialarının delilleri olarak yüksek mahkememize vermiş olduğu mektuplardan bazılarını bahsederken bu mektupların tarihleri arasındaki büyük farkların ve muhteviyatlarının Benim hakkımda birer suç delilî olarak gösterilmeleri mütekim olmayaacağına da her nereden de dikkat etmişlerdir. İki senelik tarih farklarını taşıyan bu mektuplardan ben hiç bir belâğ onunla resî görmemekte ve benimle de bir alakası ve münasebetini anlayamamaktayım. Bu toplantıdan sonra Reha ve Atsız beylerle mühterek hareketlerinden de bahsederek buna da barışma toplantısının kötü maksadına bir delilî olarak ilerli süren savcı burada da hangi ölçüde bu sevatsız el birliği etmiş olduklarını zikir ve tasrih edememiş ve yalnız "mühterek hareketleriyle subut bulmuştur" gibi müphem bir tabir kullanarak hepimizi cürüm şabehi altında

barakmak istemişlerdi.

Sayın savcı Beni bir taraftan Bozkurd'u almakla ittiham ederek diğer taraftan da "esrareniz cemiyetler halinde faaliyette buldukları broşürlerle açığa vurulmuş olan bu adamları barıştırmak, aynı nevi faaliyeti tek ve daha kuvvetli cephe halinde devamını temine çalışmaktan başka türlü tefsir olunamaz." demektedirler.

Burada Savcı Beni esrareniz cemiyetler halinde buldukları broşürlerle açığa vurulmuş olan adamları barıştırmakla itham etmektedir. Esrareniz cemiyetler kurmak kamuya muhalif bir hareketi olduğunu sayın savcı kadar Ben de biliyorum. Fakat müsaadelerile broşürlerle açığa vurulduğu kendileri tarafından da bilinen bu esrareniz cemiyetler hakkında ne için bu broşürlerin yayınladığı zaman kendileri ve hükümet tarafından kamuni takibata tevessül edilmemiştir. Zannediyorum ki bu benim vasifem değildir. Ben herkes hakkında ancak hüsnüzanada bulunmakla mükellemim. Herkes için de beraati zimmet asıldır. Hiçbir kimse hakkında sui zanda bulunmak hakkına ne kamunen ve ne de ahlâken malik bulunmadığım için hükümetin ve kamunun kendi haklarında takibat yapmadığı her insana sorbostce temas edebileceğime ve hasbelicap aralarında tahaddüs edecek ve her insan olanıx tazip edecek olan ihtilâf ve istirapların hâl ve izalesini bir insanlık vecibesig olarak telâki ederim. Aynı zihniyetle kanaatları Benim kanaatlarıma tamamen uymaya iki Türk yazısına barıştırmama benden bir dostum rica edince onun bu ricasını reddetmedim. Nasıl ki Paris Erkman tarafından Beni de istisna etmeksizin aleyhimize yazılan broşürün negrinden sonra bu zat tesadüfen benim tıbbî tedavim altına girerek zaruretinde kalmıştır. Ve Ben bu zata karşı en küçük bir infial göstermeksizin elinden geldiği kadar faydalı olmağa çalışmışım. Benim bu hareketim nasıl milliyetçilik düşmanlığı olarak kabul olunamassa Atsız'la Reha Beyleri barıştırmam da aynı suretle onların fikir, kanaatlarına ve bilâhale efal ve hareketlerine iştirak ettiğim manasına delâlet edemez. Belki sayın savcı Benim bu taraftaki hareketlerimi kendi telâkileriyle izah edemeyecek bir durumdalardır. fakat bundan da be mes'ul addedilemem. Yalnız benim bir müerim hattâ Vatan haini bir müerim olarak aylarca mevkuf kaldıktan sonra huzurumuza sevketmeden evvel iyice tanımış olsalar ve beni benim telâki ve öğüleriyle anlamak zahmetini ihtiyar etmiş olsalardı her vakit sevgiyi kinden üstün tutan bir insan muvacehesinde bulduklarını kolaylıkla anlayabilirlerdi. Ben yarım asrı geçen hayatım müddetince bir takım prensiplere riayet ederek yaşadım. Ve bu prensiplerimi hiç bir surette terk etmedim. Binaenaleyh Ben kendilerini ancak bir iki defa gördüğüm insanlar için hemen kanaatlerini değiştirecek bir insan olarak tavsif olunmam. Benim Reha Bey ve arkadaşlarıyla bir fikir ve fiil iştirakim ve ne de Nihâl Bey arkadaşlarıyla bir temas ve münasebetim vardır. Ben herkesin Anayasamızla teyid edilmiş bulunan fikir ve vicdan hürriyetine kelimenin tam manasile her vakit hürmet ederek yaşamış bir insanım. Onun için sayın savcı Beni bazan fikirlerimi beğenmediğim için tahkir eden bir hastanın elem ve istirabını tehvin için uğraşırken görür. Bazan da kanaatlerine iştirak etmediğim insanlar arasındaki çirkin kavgaları hal ve faslederken bulur. Fakat bunlar benim için birer Vatan ihaneti vesikası değil, bil'akis takdiredebilenler için birer Vatan hizmetidirler. Bu itibarla ben yine sayın savcının iddialarına varid olamayacağı kanaatindeyim. Savcı benim bu barıştırmam işindeki rolümü aynı nevi faaliyetleri tek ve daha kuvvetli bir cephe halinde devamını temine çalışmaktan başka türlü tefsir olunamayacağını da yazmış bulunmaktadır.

Pek uzun olan maruzatıma ve doğruyu söyleyen bir insan sıfatile savcının buldukları tefsir yolundan başka yollar bulunabileceğini ve kendilerinin bir Türk Hâkimi olmak sıfatile daima mazmun lehine hüsnü zan ile harekete memur olduklarını hatırlayarak vakayı ve hadisatı zorla ve muhalagali bir şekilde aleyhimize tefsir etmekte oldukları memnuniyetle müakkin olduğunu göstermiş bulunuyorum kanaatindeyim. Binaenaleyh birer birer her cümle ve kelimesinin üzerinde durarak yanlışlıklarını isbat ettiğim Sayın Savcının ancak tefsir yolu ile vasil oldukları kanaatlarının kamuni ve hukuki hiç bir müeyyideye istinat etmediğini bir kerre daha yüksek huzurumuzda ifade etmek zaruretin deyim.

Sayın Yargıçlar,

Savcı benim hakkında yukarıdanberi birer birer zikrettiğim ağır ve benim yarım asırlık feragat ve fedakârlıklarla dolu hayatım bahasına kazandığım

şeref için en ağır bir darbe olan ittihamlarını sert ederlerken ellerinde bu ittihamlarını isbat edecek bir delile mâlik bulunmadıkları için ancak tefsir yolu ile bu kanaata vardıklarını da itiraf etmiş bulunmakta ve tefsir tariki elde ettikleri zan ve şübheyi de tevsik edemedikleri için beni 142 nci madde nin son fıkrası ile yâni medih ve istihsan da bulunmakla tecziye etmek istemektirler. Halbuki kamunen cürüm olan hiç bir hareketimiz ~~zahir~~ medih ve istihsan da bulunduğuma dair en küçük bir delil göstermiş de değildir. Barıştırmayı me dih ve istihsan telakki etmeğe imkân yoktur.

Her kavgayı ~~tasarrufla~~ barışmağa tevessül eden kavgayı beğendiğinden değil beğenmediğinden araya girer. Kavga edenlerden birinin fikrini beğenen zat di gerlerinkini beğenmiyor demektir. Her iki tarafın fikri beğenilecek bir şey olsa o zaman da kavga çıkar. Binaenaleyh hangi bakımdan mütalaa olunacak olur sa olsun benim vaziyetom medih ve istihsan olarak değil takbih eden bir insan hareketidir. Kamun ise yalnız medih ve istihsan edenleri tecziye etmekte takb edenleri ise cezalandırmamaktadır. Bu itibarla barıştırma işi de Remzi Oğuz, Hayrettin Karan, Besim Atalay beğler nasıl bu işin ilk mütegebhisleri oldukla rı halde mücerrem telakki olunmamışlar ise benim barıştırma hadisesindeki rolüm büsbütün tâli ve sırf Remzi Oğuz beğın ricasını yerine getirmek ve iki Türk münevveri arasındaki sokak kavgasını bertaraf etmeğe matuf hareketinin de hiç bir âni niyyete mahrum olmadığından dolayı bir cürüm teşkil edemeyeceğini ve binaenaleyh tebhriyemi istemekteyim.

Sayın Savcı Beni barıştırmakla tecrim ederlerken isahı çok müşkül olan b zihniyetle de Orhan Şaik Gökyayı Mihal Aysız ve Sabahattin beğleri barıştırmı dığı için Ankara mümayişile nihayetlenene dâvanın açılmasına sebebiyet vermiş olmakla da ittihat etmiş bulunmaktadırlar. Kendilerinin bu hareketleri hangi figli cürüm addettikleri hususunda mütereddit ve fakat hepimizi tecrim etmek hususunda katı bir kararla hareket ettikleri kanaatini uyandırmaktadır.

İşte hâletü ruhiye olacak ki barışma esasında tesbit edilmiş ve altı or da bulunanlar tarafından imza edilerek çok şükür dosyalarınızda bulunan ve te mmüle bizim masumiyetimizin bir bürhanı olan vesikayı da sanki bir cürüm del ili imiş gibi göstermiş ve efkârı umumiyeye sahifeler dolusu tefsire müstenit kanaatlar bildirildiği halde bu vesika her nedense yalnız isminden ve aleyhim de bir delil olduğundan bahsedilerek bildirilmiştir.

Sayın Yargıçlar,

Savcının benim hakkındaki ikinci cürüm istinadı da üzerinde Tutsak Türk illeri icra komitesi atlı bir kopyanın bulunmasıdır.

Savcı bu münasebetle benim ile ~~kararı~~ Zeki Velidi arasında sıkı bir alâk ve münasebet olduğu zehabındadır. Halbuki ne bu vesikanın ve ne de Zeki Velidi beğle benim aramda mevcudiyetini zan ettikleri ve benim gayri kamuni bir takv hareketlere sevkedecek hiç bir alâka ve münasebet mevcud değildir. Sayın Savcı beni Zeki Veldi beğın hareketlerine "bigâne olmamakla " ittihat eden mübhem bir tâbir kullanmaktadırlar. Benim Zeki Velidi beğle hiç bir gına menfaat bir liğim, akrabalığım, hisımlığım, uzun seneler zarfında kazanılmış bannimi bir dostluğum, mesleki bir arkadaşlığım mevcud değildir. Zeki Velidi beğ Dünyaca tanınmış bir Tarih Âlimidir. Ve Memleketimizde de Üniversite Profesörlerinden dir. Kendi sahasında kıymetli bir ilim adamı olarak tanınmıştır. Muhtelif lis larda bir çok eserleri ve yazıları vardır. Ben kendi sahamda bu kadar çok çalı mama rağmen hiç bir şey bilmediğimi gördüğüm için ilmin ne kadar güç elde edil bilen bir şey olduğunu yakinen bilmekteyim. Bu itibarla her hangi bir bilgi sahibine karşı daima derin bir hürmet göstermeği kendim için bir vazife addede rim.

İlmin bu güçlüğünü bilmiyenler için benim ilim adamlarına karşı gösterdi ğim bu hürmeti isah edemiyenlerin bulunabileceği pek tabiidir. İşte Zeki Veldi ile benim aramdaki birinci alâka ve münasebet budur. Zeki beğle olan ikinci alakam da Türk Yurdu münasebetiledir. Türk Yurdunu çıkartıncaya kadar her iki mizde İstanbulda ve evlerimizde birbirine yakın olduğu halde görüşmüş değiliz. Bizi tanıştıran amme şahidi olarak huzurumuza celb buyurduğunuz Halim Sabit Şi baydır. Bu tanışmamızdaki sebep ve gaye de yalnız Türk Yurdunun çıkartılması için Zeki beğın Tarih bilgisinden istifade etmekten ibarettir. Zeki beğle Uçtu cü münasebetim, bir doktorun hastalarile olan münasebetinden ibarettir.

Zeki Velidi beğle temasım 1941 senesi sonlarına doğru Türk Yurdunu çıkart mak münasebetile başlamış olduğum Zeki Beğın hatıra defteri isbat edeceği gibi

Ben de hervakit isbat edebilirim. Binaenaleyh bu nokta üzerinde durmaya çağım. Y urd 1942 senesinde intişara bağlamıştır. Aradaki geçen bu zaman zarfında mecmunun hazırlanması, müsaadesinin alınması ve ancak haftada bir defa toplanabildiğimiz için yazı ve idare işlerinin ne suretle tedvir edileceği hususunda pek tabii ve hususi görüşmelerle geçmiştir.

Ben bu esnada çocuklarımın tahsilleri için evimi Çengel Köyüne nakletmek mecburiyetinde kaldım, ve uzun zamanlar ev aramak için başka işlerimi bırakarak bu işle meşgul oldum. Ve 1942 senesi Ağustosunda Çengel köyüne taşındım. Evin suyu, mutfak, elektriği yoktu. Bunların temini zaruri ve acil idi. Binaenaleyh bir taraftan hayatımı kazanmak için çalışmaya diğer taraftan Yurd'a çıkarmaya ve benim için her suretle birçok müşkilatı dai olan evin tamir işleriyle meşgul oluyordum. Esasen yalnız kabinemin fikrâ muayeneleri, bir insanı başlı başına yıpratacak kadar yorucu olduğu halde birdenbire onun üzerine iki mühim iş daha inzıma etmiş bulunuyordum. Muayenehanede eskiden gece gündüz bulunduğum halde şimdi ancak sabahları saat 10 11 de bulunabiliyor ve akşamları da 5, 30 6 da ayrılmaya mecbur oluyordum. Zeki Bey bu saatlerde Üniversitede bulunduğu için onunla da ancak nadiren görüşebiliyorduk. Bu görüşmelerimin her vakit muayenehanemin hasta bekleme odasında olduğu için daima bizi dinleyen birkaç hastam da bulunurdu. Ekseriya Zeki Velidi Bey gelir ya beni hiç bulamaz veyahutta pek çok bekledikten sonra görüşmeden gitmeye mecbur kalırdı. Kendisiniye ni tanıdığım ve sırf Türk Yurdu'nun çıkarılması meselesinde temas ettiğim bu satla Benim bu hayat şartları dahilinde gizli kapaklı konuşmakla gümıza imkân olmayan şartlar dahilinde siyasî bir takım teşebbüslere girişmeğimizin tasavvuru bile muhâldir.

Sayın sayının Zeki Beyin harekâtına karşı bigâne olmayışım hakkındaki kanaatlerinin yanlışlığına bir delil de Zeki Beyin hatıra defterindeki kayıttır. Zeki Beyin kendisinin benim 5/12/94I de ziyaret ettiğimi yazıyor ve ondan sonra kendisini ziyaretimden bahsetmiyor. Bu ziyareti de Halim Sabit Beyle beraber yapmış bulunuyorum. Esasen ben meslekim icabından gayrı kimseye misafirliğe de gitmem. Buna bütün beni tanıyanlar şahadet ederler. Ben Gündüz çalışır geceleri hiç bir yere gitmiyerek evimde çocuklarımla oturmaktan hem zevk alır hem de buna çocuklarıma karşı bir vâfâ olarak telâki ederim. Bu vaziyette benim Z. Velidi ile yakından alakadar olmama imkân yoktur. Çengel köyüne gittikten sonra ise Zeki Beyle temasım daha ziyade seyrekleşmiş ve bilhassa Türk Yurdu'nun kapanmasından sonra hemen hemen bir tesadüfe bağlı kalmıştır. 1944 senesi bağından itibaren Şişli tramvay Deposu tababeti 1 deruhte etmişim. Bu sebepten dolayı muayenehanemin sabah muayene saatlerini kaldırmak ve bu saatte gelen fakirleri de öyleden sonra kabul etmek mecburiyetinde kalmışım. Fakat hafta da iki gün diğer köktâbex depo hekimlerinin izin günleri olduğu için kendi muntakandan başka onların da hastalarına bakmak mecburiyetinde bulunuyordum. Binaenaleyh her gün kendi deposum hastalarından ve onları evlerinde ziyaretten başka bir de haftada iki gün bütün İstanbulun en uzak ve hücre mahallâlerine varuncaya kadar gitmek ve hasta arayıp bulmak, ve tedavi etmek mecburiyetindeydim. Haftada bir gün de idare merkezinde toplanan sihi heyette bulunmaklığım icabediyordu. Ekseri pazar günleri de Beden terbiyesinin müsabakalarında bulunmak vazifem idi. Bu kadar yorucu ve bütün zamanlarımı alıcı bir çalışma esnasında öğle yemeklerimi ya hiç yiyemiyor veyahutta saat 5 de ayak üzeri bir kaç lokma yemekle iktifa etmek mecburiyetinde kalıyordum. Bu şerait dahilinde benim Z. Velidi Beyin işleriyle alakadar olmaklığım maddeten imkân olmadığı gibi gizli cemiyetlerle de meşgul olmaklığım kabil değildir. İşte hayatımın hesabını vermiş bulunuyorum. İnandıyan herkese bunu ispata hervakit hazırım. Sayın savcı Benim Z. Velidi Beyin ilmine karşı gösterdiğim hürmete bakarak kendisinin her hareketine bigâne olmadığım sehâbına kapıldıklarını zannediyorum. Benim Z. Velidi Beyle hiç bir gün gizli kapaklı ve bilhassa Devlet ve Millet aleyhine hiç bir teşebbüsüm mevzu bahis olamaz. Bunu sureti kat'iyede rettederim. Zeki Beyden de hiç bir vakit böyle bir hareketin sadır olacağına delâlet eden en küçük bir emsare dahi sezmiş değilim. Zeki Bey bana her vakit Türkçülük hareketinden Türkiye Cumhuriyetine hiç bir zarar gelmesi müzâmanından bahsetmişti. Ben Zeki Bey hakkındaki fikirlerimi ve kanaatlarımı onun eserlerinde edindim. Bu itibarla ben kendisini bir ihtilâfci olarak değil bir ilim adamı olarak, bir Türkolog olarak tanımaktayım.

Ben memleketimizde ilk Milliyet fikirlerini yayan en eski azalarından ve onun uzun yıllar umumi kâtipliğini de yapmış bir Türküm. Milliyetçiliği ve ocak çalışma saha ve programını nasıl anladığımı 1927 tarihinde Ankara'da toplanan Ocak kurultayına verdiğim raporda tesbit etmiş bulunmaktayım. Müsaadenizle Türk Milliyetçiliğini nasıl anladığımı gösteren bazı fıkraları buradan alacağım. Bu eserin 18 inci sayfasından aynen şu satırları alıyorum." Türkün Tarihini araştırırken karşımıza milyonlarca nüfusluk bir Türk kitlesi çıkmış ve bu Türk kitlesi ile harsî münasebat esasatı maatessüf bu güne kadar takarrür ettirilememiştir. Tarih, lisan, edebiyat, ictimaiyat, adât ahlâk, din, ilim, ve hars noktai nazarından Türk Dünyası ile temasın ana hatlarına dair bir program vücuda getirmek hususunda ki lazıma hey'eti Siyonistin nazarı dikkatlerine arz ederim. Yalnız bu temas ve münasebetimiz hiç şüphesiz ne idarîve ne de siyasî hiç bir gayeyi istihdaf etmemelidir. Almanya'da, Rusya'da, İngiltere'de, Fransa'da herhan gibi cemiyeti ilmiye sırf ilim noktayı nazarından birçok meçhulleri hâl için nasıl çalışıyor ve muhtelif akvamın tarih, lisan vesaire gibi ilmî meselelerini tetkik ediyorsa, bizim de harsın bizimle alakadar olan ve fakat millî hudutlarımızın haricinde asırlardan beri yaşayan aslımıza mensur muhtelif unsurların dil, tarih, din, edebiyat, ictimaiyat, atikiyat gibi meselelerini tetkik edebilmek imkânına malik olmamız ve bunu salim bir esasa raptetmemiz elzemdir. Netice olarak şunu arz edeceğim ki Pantürkist değiliz. Fakat kendimizi öğrenmek için arkamızda bizden ne kaldığını tetkik etmeğe muhtacı. Buna muhtacı gücü Millî mevcudiyetimizin, millî tarihinin ve millî mevcudiyetimize istinat edeceğine inanıyoruz." demekteyim.

O günden bu güne kadar benim bu fikir ve kanaatlerimi değiştirmem için hiçbir sebep olmadığı gibi değiştirdiğime de hiç bir emsare mevcut değildir. Şu hâlde senelerden beri tatbik ettiğim prensiplerim gibi bu prensibe de sadık kaldığım muhakkaktır. Bu fikirlerim benim Milliyetçiliği siyasî bir manada anlamadığımı ve sırf ilmi Türkçülük gayesi ile hareket ettiğimi göstermektedir. Binaenaleyh Ben Pantürkist değil hattâ Pantürkist bile değilim. Binaenaleyh ne kavlimle ve ne de fiilimle teşkilatî esasıya kanunumuzaya aykırı bir hareketim yoktur.

Aynı raporun 11 inci sayfasından da şu satırları aynen alıyorum.

" İttihatî Terakki, Ocakın Devleti değil, halkı istihdaf eden ve fırka, Devlet işlerinden değil, münhasıran halkın ictimai ihtiyaşlarından doğmuş ve onun kendisine mukaddes bir ideal yapmış bir müessesesi olduğunu anlatıyor ve mutlaka herhangi bir teşebbüs olursasaydı gayesini Devlet ve Fırka siyasetile alakadar görerek günün birinde mutaazziv ve kendilerine muarız ve rakip bir fırka kuvveti halinde karşılıklarına çıkacak bir mevcudiyet olarak teşehhüm ediyordu. İlmî, ictimai, mesaiî kendisi için esaslı ve kutsî bir umde olarak kabul eden Ocaklardan tevehüh etmekle, Memleket dahilindeki binlerce mektepten korkmak arasında bir fark olmadığı halde, İttihat ve Terakkinin bu vehme kapılması Ocak'ın ruhuna tamamilen vakıf olmamasından başka bir şey değildi." demek suretile ocak idealinin siyasî hiç bir gayesi olmayan bir halk mektebi, terbiye müessesesi olduğunu anlatmaya çalışıyorum. Bu ideali nasıl ve hangi vasıtalarla tahakkük ettireceğimizi de şöyle izah etmekteyim. Sayfa 10 dan" Ocaklılarda Türkleri teşahhüm davet edecekler, onları ocaklarının çatıları altında toplayacaklar, çocuklarına okutacak mektep, Türkün hasta ve alil olmasına bakacak sîhî müessesat, fakirlere yardım edecek muavenet ve hayır teşkilatı vücuda getirecekler, ictimai hayatta Türkün galibiyetini temin edecek müzaheret ve tesniit müessesatı yapacaklar. Nihayet büyük Türk kütlelerini ne memleketin hakiki sahipleri kendileri olduklarına ve Dünyaya Efendi olarak Doğmuş olan Türkün Fikir, Zelil, bir millet olmadığını ve bilakis Dünyaya üzerindeki Milletlerin hiç birine müesser olmayan bir tarihi ve medeniyeti olduğunu anlatmak suretile haysiyet ve şerefini korumasına öğreteceklerdir." diyerek Milliyetçilerin meselelerinin hücumuna çimmiş bulunuyorum.

Sayın Yargıçlarım...

Bu arzettiğim fikirlerin benim hem haricî ve hem de dahilî siyasetten ne kadar müstetap olduğumu ve Türkçülüğü tamamilen bir terbiye meselesi olarak telâkki ettiğimi bariz bir surette göstermektedir. İşte ben bütün bir ömrüm bu gayenin arkasında yürüdüm. Ve elde ettiğim neticeden de memnun bulunuyorum. Türk Yurdu'nu bu fikirlerin neşri için, yani Türk milliyetçiliğinin gayesinin siyasî değil ictimai tekâmül olduğunu, ihtilalcî

değil terbiyeci olduğumu, fırkacı değil mürebbi olduğumu, istilacı, her hangi bir pan emelile değil Türkün kemali için çalışan bir nevi içtimai doktor olduğumu anlatmak için çıkarıyorum. Fakat az bir zaman sonra karşılaştığım bir komünist hücumu benim fikir ve kanaatlarımı daha müsait bir zamanda söylemek üzere şimdilik sükût etmenin daha doğru olacağına ikna ettiği için Türk Yurdumu kapattım. Benim taşıdığım fikirlerime Devlet'in hiç bir kanununun te'aruz halinde olmadıkları aşikârdır. Binaenaleyh ben Devlet'in Anayasasına muhalif bir hareketle bulunmuş olmakla ne suretle ittiham olunabilirim? Fikir ve kanaatlarım kanunlarımıza hiç bir surette aykırı olmadığı gibi Sayın Cumhuriyet'inin ifade buydukları fikirlere de temamilen uygundur. Bu itibarla tevkif olduğum gündenberi hakkında tatbik edilen tekayyüdatın huzurumuz kadar getirilmeliğinin sebebinin bir türlü izah edememekteyim.

Ben fikir ve kanaatlerime yalnız kalemin ile kâğıtlar üzerine yazmış bir insan da değilim, bu prensiplere hayatımla da yazmış bulunuyorum. Ben hayatta beni rahata, zevke, kuvvet ve iktidar mevkiine ulaştırarak prensiplerin arkasından koğan bir insan olmadığım için beni maksadına daha çabuk ulaştırarak her hangi bir yeni fikir, ve vasıta bulunca eskisini bırakmayan bir insan da değilim. Ben bilakis doğruluğuna inandığım fikirler uğruna hayatımın sarf edilemesi lüzumuna kail olarak yaşamış bir insanım. Sayın Savcı beni alelade herke gibi menfaat ve ihtirasları için fikir ve kanaatlerini bir an içinde değiştirebilecek kabiliyette de bir mahluk olarak telakkî etmekle de yanılmışlardır. Ve belki böyle düşünmekte haklı da olabilirler. Fakat ben kendilerinin zam ettikleri gibi olmadığımı müsaadeyle isbat etmek isterim.

Türk Ocakları Kurultayına vermiş olduğum "Tekliflerim" adlı raporunun 212 nci sahifesinde milliyetperver olan bir ocaklının haiz olması lazım gelen vasıflarından bahsederken şu prensipleri ileri sürmekteyim.

(Madde II, Hususi ve şahsi hayatında dürüst ve her türlü şaibeden masun bulunmak)

Sayın Savcının huzurunuzda en son defa okudukları ittihamnameleri de benim hakkımda söylemiş buldukları sözler benim II nci maddedeki tesbit etmiş olduğum esaslara tam bir sadakatle yaşamış olduğumu isbat eden bir delildir.

(Madde 12, Vatani ve milli mesailde herkesten fazla mesai sarfından hiç bir vakit istinkâf ve tereddüt etmemek)

35 senelik meslek hayatım esnasında dört defa askeri hizmete girdim. Balkan ve Umumi Harplerde sınıfım silah altına alınmadan gönüllü olarak maracaat ettim. Şimdi de aksağlarımın ikinci defa olaraktır ki vatan ve milletim için hizmete çağrılmış bulunmaktayım. 35 yıllık meslek ömrümün takriben on küsur senesini bu suretle vatan hizmetinde geçirdiğim halde hiç bir an bu kutsi vazifeden beni muaf tutabilecek bir teşebbüste bulunmuş değilim. Halbuki sihhî vaziyetimin bir çok emsali olduğu gibi beni de belki artık faal bir hizmetten azade bulundurabilecek bir durumdadır. Benim için emanetini Allaha vereceğim en şerefli yer milletimin saadeti uğrunda canlarını verenlerin yanındadır. Onun için beni iktidar mevkilerine ulaştırması melhuz olan bütün teklifleri red etmişim halde askerlik vazifesi teklifi karşısında bir an bile tereddüt etmiş değilim. En son davetim Yedikule hastahanesi başhekimliği tarafından telefonla bana bir akşam saatinde bildirilmiş ve ben ertesi gün vazifeme başlamış bulunuyordum. Halbuki askerlik şubesinin tebliğini daha çok sonra po is bana tebliğ etmiş bulunuyordu. Benim için Vatan hizmeti bilatereddüt yapılması icab eden bir hizmet olduğu için kamunen yapılması icab eden tebliği ve ondan sonra da hakkım olan bir zaman mühletini de geçirmeden vatanımın benden istediği vazifemin başına koşmuş bulunuyordum. Bu hareketimde 12 nci maddedeki şiarı daima hürmet ettiğimi isbat eder.

Meslekim olan tababet sahasında da daima milletimin faydalanması için elimden geldiği kadar çalışmaktan geri durmuş değilim. Türkiye Cumhuriyeti hükümetini hudutları dahilinde ilk defa sıtma tehlikesi üzerinde ısrarla durarak nazari dikkatli celb etmiş bulunmaktayım, milli mücadele senelerinde mesuliyetini deruhde ettiğim Antalya Sihhat Müdürlüğüm esnasında oramızın arkasında çok müthiş bir çok tehlikeler baş göstermişti. Veba, Kolera, Çiçek, Sıtma gibi her biri başlı başına en müthiş bir düşman ordusu kadar tahribkar olan bu belâlar oldukları yerlerde bastırmak için yapmak mecburiyetinde olduğum mesaiyi yankınen takip edenler bilirler. Aşılınmadan yollarına devam etmek isteyenler arasında bu arzularını, masamın üzerine koydukları bombaların tehditleriyle teyit edenler, güğsümü delmek için Parabellum kurşunlarıyla tehdit edenler olduğunu ben gördüğüm gibi alakadar makamlarda bulunanlar da bilirler. Havali kumandan

lığı Ser Tabibi unvanını ve selahiyetini ve askeri Hastahane Baş hekimliğini, Anzı Asker Heyeti Sıhhiye Reisliği vazifelerini nefsinde cem etmiş ve maiyetinde tepeden tırnağa kadar müsellağ yüzlerce çeteci bulunanların sahte hekim olduklarını meydana çıkarıp İstiklâl Mahkemesine verdinceye kadar ne büyük tehlikelerle harpıştığını yine bu hadiselerle o zaman alâkadar olanlar pek iyi bilirler. Ben her deruhde ettiğim memleket ve millet vazifesinde hayatımı da bilgim kadar devletimin ve milletimin hizmetine âmade bulundurdum.

Sıtma mücadelesinin elzemliğini ve bir tecrübe mahiyetinde olmak üzere An talyaya mühasır olmak üzere Tababetin Devletleştirilmesini istihdaf eden ve asırların köhne bir yadigarı olan Sıhhiye teşkilatımızı esasından değışirmeğe matuf bir ıslahatın yapılması lüzumunu ileri süren 16 raporumu o zaman Sıhhat Vekâletinden selahiyetdar makamları ısgal eden zevat ciddi bir alâka ile karşı lamamışlardı. Fakat Akşehirde Garb Cebhesi Karargâhında bir sönük gaz yağı lambasının ışığı altında Garb Cebhesi Kumandanı Sayın İntü benim bu raporları mı okumamı emretmişler ve büyük bir alâka ile dinledikten sonra da beni teşci edecek sözler söylemişlerdi.

Adanaya geldiğim zaman sıtmadan sokaklarda ölenler bile görülüyordu. Müte madi bir didine ve çalışma ile bu büyük tehlike hakkında herkesin nazarı dikkâ tını celb etmeğe çalıştım. İstanbul gazeteleri de dahil olduğu halde efkârı Umû miye Sıtma meselesiyle meşgul olmağa başladı, ve nihayet Sıhhat Vekâleti bu işi kendi mesai çerçevesi içine aldı.

Sıtma tetkiklerim esnasında Türkiye ilk defa Sıtmaya çok benzeyen ve bilhas sa çocuklara çok tehlikeli ve temamilen ayrı bir hastalık olan Kalaazar hastalı ğının memleketimizde mevcudiyetini keşfetmiş ve resmen alâkadar makamlara da bildirmiştim. Ankarada toplanan Tıp Kongrelerinden birinde yine memleketimizde ilk defa olarak bulduğum bir Angilülloz vakasile, yalâklardan su içenlerin ekseriya midelerine kaçarak yılan yutdukları hissini veren Gordiyen isimindeki solucan hakkında da ilk defa olarak tebliğlerde bulundum. Bursa hastahanesinde ameliyat yapılmış olan bir hastanın sağ gözünü bir kaç gün içinde dışarı fırla tarak kör olmasına sebebiyet veren âmilin Koksidiyoz denilen ve daima karaciğer de hastalık yapması mutad olan bir parazitin şimdiye kadar Dünya edebiyatı tı b bîyesinde emsali görülmemiş bir tezahürü olduğunu isbat ettim. Bu vaka hastahâ ne mesaisi meyanında Tıp Kongresine arz olunmuştur. Buna mümasil daha bir çok orijinal tıbbî mesaim de varsa da bunlar neşredilmemişlerdir. Bir çok mahrumî yetler içinde ve kısa bir zaman içinde yapmış olduğum bu ilmi mesai benim hiç bir dakikamı boş geçirmiyerek elimden geldiği ve bulabildiğim imkânlar dahilinde de milletim için faydeli olmağa çalıştığımı isbat eder.

(Madde 13, Türkün refah ve saadetine hizmet etmeği bir ibadet telakki et mek.) Bu madde de tesbit ettiğim prensiplere de sadakatla riayet etmiş bulunuy yorum. Sayın Savcının pek minimini bir yavru olduğunu tahmin ettiğim bir zaman da ben Türk Milliyetçiliği fikrinin yayılması için gençliğimin bütün zevk ve hazlarını feda etmiş bulunuyordum. Mütareke senesi esnasında Sertabibi bulun duğum Haydar Paşa Darülitâmlar Merkez Hastahanesinden istifa ederek Tavşanlı köylerinde Köycülük hareketine ilk defa başlamış bulunuyordum. Ondan sonra git tim her yerde Türkün refah ve saadetine hizmeti bir ibadet telakki ettim. Bu uğurda her şeyini feda etmekten çekinmedim. Adana, Bursa, İstanbul halkı be nim, Türk Halkının elem ve ızdırabı karşısında bilgim ve iktidarım dahilinde olan her fedakârlığı seve seve yaptığımı tastik ederler. Yalnız İstanbuldaki bir kaç senelik hekimliğim esnasında 23 bini mütecaviz bir hastaya yardım etmiş olmaklığım benim muayyen prensiblerime ne kadar büyük bir sadakatle bağlı ola rak yaşadığımı isbat edebilir.

(Madde 13, İctimai mesaiye siyasi mesaiye tercih etmektir) tir.

Ben bu kanaatime de şimdiye kadar büyük bir sadakatle riayet etmiş bulunuy yorum. Şimdiye kadar hiç bir cemiyete (Ocakdan ve bir müddet Maarif cemiyetin den başka) girmiş değilim. Hatta meslekî cemiyetlerin azası da değilim. Yalnız hususi bir kanunla teşkil edilmiş bir teşkilat olan Etibba Odasının aidatını verir ve onun da içtimalarına bile iştirak etmemişimdir. Adana da ilk defa teş kilatı yapılmaya başlayan Cumhuriyet Halk Partisi Müfettişliği vazifesi o za man teşkilâtı yapmaya memur edilmiş olan Adana mebusu Muhtar beğ tarafından mü teaddit defalar ısrarla teklif olunduğu halde siyasi işlerle alâkadar olmak iş temediğim için kabul etmedim.

Tavşanlıda Yunanlıların İzmir çıkışlarından bir kaç saat sonra arkadaşım Rağb Kurettinden aldığım ve Yunanlılara mukavemet için retti ilhak cemiyetinin kurulduğunu bildiren telgraf üzerine hemen harekete geçerek silahlı kuvetler

teminine muvaffak olmuş isem de hiç bir vakit bu mesaimе dayanarak siyasi bir şahsiyet olmak hevesine de kapılmadım.

Ankarada hükümet kutulduktan sonra bir çok dostlarım mebus ve Vekil oldular. Benim de bu dostlarımın arasına karışmaklığım, hem mümkün ve hem de yersiz addedilemezdi. Nasıl ki genç arkadaşım ve siyasi me hayata karşı derin bir alaka his eden Doktor Reşit Galib merhum siyasi hayata girdi, onun gibi ben de siyasi hayata atılabildim. Fakat ruhumda hiç bir vakit duymadığım bir arzu varsa o da siyasi ihtiras arzudur, buna mukabil ilim ve hayır işlerine karşı derin bir alaka duymaktayım, ve milliyetperverlerin de bu yolda yürümelerini doğru bulmakta olduğum için bunu esaslı prensiblerim arasına da almış bulunuyorum. Şimdiye kadar da bu presib haricine de çıkmış olduğum isbat olunamaz.

(15. Madde 15, Mevkii iktidar şan ve şeref hürslerle müteharrik bulunma yarak, mütevazı ve feragati nefis sahibi olmak) lâzım geldiğini yazmış bulunmaktayım. Bursada Halk Partisi Reisi Avukat Hulusi beğ tarafından Serbest Fırka namzedi olarak mebus seçilmekliğim tekli fini de kabul etmedim. Bu hareketim bir muhalefet hissile hareket etmediğimi de serahaten gösterir. Yine Bursada Belediye Reisliği, azalığı, Meclisi Umami azalığı gibi vazifelerin hiç birini kabul etmedim. Fakat Ocak dispanserinde fakir hastalara bakmadan bir an bile fariğ olmadım. Laalettayın hastalığı için bana muracaat etmiş her hangi bir insanı rettediğim isbat olunamaz. Arka daşım ve dostum olan İstanbul Vâlisi İsmail Kırdaşın da bazı çok nazikâne tekliflerini de reddetmiş ve fakat bir az evvel arz ettiğim gibi bana yemek yemek zamanını bile vermiyen fevkalade yorucu bir hekimlik vazifesini kabul etmiş bulunmaktayım. Ben bu vazifelerim ve çalışmalarım esnasında kimseye kendi fikirlerimi de propoganda etmiş ve telkine çalışmış değilim. Beden Terbiyesinin senelerdenberi hekimliğini yaptım. Muhtelif anasından tereküb eden sporculardan hiç biri benim hekimlik, hifzıssıhadan başka bir mevzuada söz söylemediğimi, ve aralarında irki bir fark gözetmediğimi iddia edemez. Keza aynı hal Tarımcılar için de vâkidir. Çok uzun olduğu için sabırlarınızı sui istim mal ettiğimi bilmekle beraber gerek Sayın Savcının beni anlamamış olmasından mütevellit sui zanlarına ve bu zanlara dayanarak yapmak ıztırarında kaldıkları tefsirlerin yanlış olduklarını isbat için ve gerekse Yüksek Mahkemenizin verecekleri kararda beni daha eyi tanımanıza medar olur ümidile vâki olan bu uzun beyanımdan dolayı mazur görülmeğliğim rica ederim.

Netice olarak bir kere daha arz ediyorum ki benim hayatım da beni şan, se ref, servet, iktidar mevkilerine en kısa yollardan çıkartacak birer vasıta olan prensibler intihab ve kullanmağı bir muvaffakiyet sırrı telakki etmiyorum. Ben en doğru ve en güzel olmaları için imân ettiğim fikir ve prensiblerle yaşamağı hayatın en büyük bir saadeti telakki ediyorum.

İnsanların ekseriyeti birinci usulle yaşarlar. Benim bu hususiyetimi lut fen nazarı itibare almanızı yüksek mahkemenizden bir kerre daha rica ediyorum.

Sayın Savcı beni İrkçılık ve Turancılık diye adlandırılan bu dâva mazmunları arasına katmakla beni de aynı suçla tecrim etmek istemiş bulunuyorlar. Ben bilmünasebe de evvelce Pantürkist olmadığımı isbat etmişim. Fakat müsade nize bu nokta üzerine kısacak durmak zaruretini hissetmekteyim. T.C.K. 1. noî maddesi "Kanunun sarıh olarak suç saymadığı bir fiğil için kimseye ceza verilemez. Kanunda yazılı cezalardan başka bir ceza ile de kimse cezalandırılmaz" dediğine ve ceza kanununda da ırkçılık ve Turancılık diye bir cürüm olmadığına göre bizim, huzurunuzda bu cürüm ile getirilmemiş olmamız ve binaenaleyh bize böyle bir cürüm de isnat edilmemesi iktiza eder.

Sayın Savcının hakkımda tatbikini istedikleri 142 noî maddeye gelince, Bunun ile hiç bir alakası yoktur. Zira Ben ne memleket dahilinde içtimai bir şüharenin digeri üzerine tahakkümünü tesis etmek veyahut içtimai bir şühareyi ortadan kaldırmak memleket dahilinde teşekkül etmiş iktisadi veya içtima nizamları devirmek, ve ne de memleketin siyasi veya hukki bir nizamını yıkmak gibi bir fiğle teşebbüs etmiş ve bunun propogandasını yapmış değilim. Aynı maddenin son fıkrası "Devletin Teşkilâtı Esasiye Kanunule muayyen olan ana vasıflarını veya milli hissiyatı sarısmak veya zayıflatmak için aleyhine ve yabancı rejimle lehinde propoganda yapanlar ve son fıkrasında bu fiğilleri medih ve istihvan edenler" in mücrim telakki olunacaklarını zikretmektedir.

Teşkilâtı Esasiye Kanunumuzun ana vasıflarından birincisi milliyetçiliktir. Benim ömrümün yarısından fazlası bu idealin tahakkukunu temin uğrunda geçmiş tir. Binaenaleyh hiç şübhe ve tereddüde mahal olmayacak bir şekilde milliyetçiyim, Ana yasanın bu ana vasfına temamilen uygun bir halde bulunuyorum.

Milliyetçiliği de nasıl anladığımı tekliflerimin 27 noî sahifesinde şöyle

tarif ediyorum." Muayyen bir harsı kabul etmiş olan insanlar aynı milleti teşkil ederler diyoruz. Şu halde bu gün herhangi bir milletin efradını anlamam için hiç bir vakit ne kan tabliline ve ne de dinî münasebat ve rabitalarına bakmayacağız. Kültür itibarile hangi Milletin kültürünü kabul etmiş ve kendisini samimî olarak hangi millî sümreden addetmişse o ferdi o Milletten telâkki edeceğiz." ~~Exhibisyonumuz~~ sahife 21 de de " Biz bu gün Millet ve Milliyeti tarif ederken artık din ve kan esaslarını nazarı itibara almıyoruz. Onun yerine hars birliğini ikame etmiş bulunuyoruz. Türk harsını inkisaf ettirmek ve Türk Millî vahdetini vücuda getirmek suretile muasır bür Millet yaratma ve bu muasır Milliyet mefhumu ile mücehhez olan Milletle hayat cildinde muvaffak olmak istiyoruz." Ve 117 inci sayfada da " Söz sırası geldiği zaman hepimiz milliyeti kana ve dine değil harsa istinat ettiriyor ve asrın milliyet mefhumu budur diyoruz. O halde herhangi bir ırka veyahut milliyet sümresine kan itibarile mensup olan ve fakat bizim harsımızla tamamiyle bir Türkten hiç bir noktada ayrı olmaksızın kabul eden ve buna kavlen yaşamak suretile de bize gösteren isbat eden bir ferdi Türk olarak kabul etmek mecburiyetinde değil miyiz? " demekteyim. Yukarıdan beri kanaat değişti tirmek mecburiyetinde olmadığımızı misallerle isbat ettiğim gibi siyasi her nevi faaliyetten uzak kalması da bütün ısmarice tatbik ettiğim bir hayat prensibi olarak tatbik edilmiş ve Türklüğü de tamamiyle ilmi, terbiyevi, mesaiye muhasır bir meslek olarak anladığıma, Milliyeti de şimdi tarif ettiğime şekilde telakki ettiğime nazaran benim nasıl olup ta ırkçı, Turancı teşkilâtı Esasiye kamununun Ana vasıflarına aykırı hareket eden bir insan olarak tarif edilebileceğine bir dürlü aklıma ermiyor. Bu yanlış tarif ve telâkkinin yegane sebebi olarak Türk Milliyet ceryanını mepdeinden beri takip etmemiş olan zevatın bu dava ile meşgul olmakla vazife almış bulunmalara olduğu kanaatindeyim.

İşte bu vasıfta ve bu karakterde bulunan Beni sayın savcı Z. Velidî Beyin adeta bir peyki haline getirivermiş ve hiç birinden haberim olmadığı huzurunuzda da sabit olan bir takım esrarengiz cemiyetlerin tecrübeli lideri haline sokmuşlardır. Filhakika herhangi bir muharrir yazdığı edebî eserinde muhayyel şahıslarına istediği sıfatları vermek hakkına maliktir. Fakat Ben bir hukukçu olmadığım halde bu usulün hukuk sahasında da kullanılabileceği ni hiç zannetmiyorum. Küçük bir usul farkının göz önünde bulundurulmamış olmasından mütevellit olan bu yanlışlığın yüksek mahkemenin tasahhufu lacağından da eminim.

Sayın Yargıçlar...

Şimdi bir nebze de Tutsak Türk İlleri programından bahsetmekliğime müsaadelerinizi rica edeceğim.

Türk Ocakları Umumi Katipliğini uzun seneler yapmış bir insan sıfatile bizim mesaimize alâka gösteren her türkle pek tabii olarak temas ediyor ve tanışıyorlar. Bu münasebetle Şark Türkleri ile de tanışmış olabilirim.

Fakat Ben şimdiye kadar tanıştığım ve yabancı ellerden Memleketimize gelmiş olan Türklerin ne cemiyetlerine, ne ne içtimaklarına iştirak etmiş değilim. Mesalen misafirlikten de hoşlanmadığımı daha evvelce arz etmiş, Ocak Umumi katibi sıfatile Türkistanlı Türklerin kendi aralarında kurdukları Cemiyetlerine yer tedariki için icabeden yardımı yapmış isem de bir defa bile bu cemiyeti ziyaret etmiş değilim. Son defa Türk Yurdu çıkarmağa başladığım zaman pek tabii olarak Milliyetçiliği müsbet veya menfi bakımdan alâka dar eden meselelere de alâka göstermeğe ve bir fikir sahibi olmağa mecbur idim. Bu itibarla Bozkurt'u Çınaraltı'na bir iki defa ziyaret ettim. Bu ziyaretlerim hiç bir vakit bir ziyaret kadudunu da açmış değildir. Bu meyanda birçok davetlerine rağmen Türkistan birliğine gitmedim Fakat Zeki Velidî Bey gibi Ahmet Can Beyle de görüştüyordum. Bence ikisinin arasındaki fark birinin Türk Tarihi Âlimi olması dolayısıyla Türk Yurdu neşriyatında kendisinin ilminden istifade etmekten ibarettir. Onun için Zeki Velidî Beyle diğerine nazaran biraz daha fazla temas etmek zaruretinde kalmışım. Ertesi gün Benim Zeki velidî beyle ilgili bir cemiyet içinde anlaşmamış olduğumu bizzat sayın savcı da müteriftirler. Sayın savcı huzurumuzda okuduğu ittihame sinde Zeki Velidî Beyle hitaben "Dr. H. F. Cansever'i aceba niçin eleman olarak yemin ettirmemişlerdir?" diye bir sual sormak suretile benim yeminli bir teşekküle Zeki Velidî Bey tarafından sokulmadığımı tasdik etmiş bulunuyorlar. Savcının bu ifadesile de benim gizli bir cemiyetle hiç bir alaka ve münasebetim olmadığı görülüyor. Şu halde üzerinde bulunan vesikanın bana nasıl verilmiş olduğunu izah etmekliğim icabediyor.

Milliyetçilik herşeyden evvel aynı milletten olanların birbirlerini sevmeleri ve herkesin bir başkası için herşeyini seve seve feda edecek bir ruha malik olması demektir. Onun için bir Milletin fertleri arasında kin değil sevginin hakim olması feragat ve fedakârlık hislerinin canlı olarak yaşaması lazımdır. Kin, nifak, fesat insanları dağıtır, sevgi ise toplar ve birleştirir hâlbuki ben kendimi bildim bileli Türküstanlı Türkler arasında bu yük bir nifak vardır. Her Milliyetçi gibi Z. Velidî Beyin de bu nifaktan müstesna teki olduğunu daha kendisini tanıdığım gündenberi anlamıştım. Zeki Beyin muarızları bu nifakın sebebi olarak Zeki Beyi gösteriyorlarsa da bunu doğru bulmamıştım çünkü Zeki Beyin Türkiyeye gelmesinden birçok yıllar evvel de bunlar arasında ihtilâflar eksik olmuyordu. Bu bir şahsi mesele olmaktan da ha ziyade Millî bir bînyenin zâfı olduğu âşikârdı. Onun için Zeki Bey de bîl mukabele muarızlarının hatalarını, kusurlarını görüyordu. Ben hiç bir zaman onların kendi aralarındaki bu ihtilâflarına karışmış değilim. Yalnız Zeki Velidî Beye Halim Sabit Beyle gittiğim ve Zeki Beyin hatıra defterinde de yazılı olan 5/12/94I tarihinde yine aralarında mühim bir ihtilâfın çıktığını öğrenmiştim. Bu ihtilâfın halli için gelmesin beklenen zat da herkim işe gelmemiştir. Bir müddet sonra Türkistanlıların birbirlerine taşlar ve sopa larla kavga edeceklerini duymuş ve bunu Vali Beye haber vererek içtimaları rına da mani olmak suretile bir felâketin önünü almıştım. Zeki Velidî Beyin bu vak'a dolayısıyla Vali Beye bir mektup ta yazdığını da hatırlıyorum. Bu suretle Zeki Velidî Bey mevcut ihtilâfları halledebilmek için dâstları ve hı hemşehrileri arasında çalışıyordu. Bu hususta Mirza Bala ve Halim Sabit Şib bayla da sık sık görüşüğünü ve bir anlaşma zemini aradıklarını pek tabii olarak biliyorum. İşte Tutsak Türkelleri programı sırf bu endişe ile kendi aralarındaki ihtilâfın halli maksadile kaleme alınmıştır. Bu kâğıdın bana ne vakit Zeki Bey tarafından verildiğini hem üzerim arandığını ve hem de sorgum esnasında hatırlıyamadım. Duruşmalar esnasında Zeki Velidî Bey kendisinin Ankaraya gideceği sırada bana verdiğini söylemesi üzerine hadi senin tarzı ceryanını ben de hatırladım. Bir gün Zeki Velidî Bey benden Ankarada tanıdığım bir dostum varsa kendisine bir tavsiye mektubu yazmaklığımla ve maksadının Türküstanlı Türkler arasında mevcut olan ve ancak Türk Düşman larını sevindirmeye yarıyan ihtilâfların izalesi için düşüncelerini hükümet erkânına anlatmak olduğunu söyledi ve aralarında takarrür ettirdikleri bu esasları da okumam için bana verdi. Ben de bir mektupla kendisini Riyaseti Cumhur müsteşarı Kemal Gedeleç beğe tanıttım. Filhakika benim bu mektubumla Zeki beğ Kemal beğle görüşmüş ve Kemal Beğ'in tavassutu ile de diğer hükümet erkânı ile görüşerek avdet etmiştir. İşte o zaman cüzdanıma koymuş olduğum bu kâğıt üzerim arandığı zaman bulunmuştur. Ben Tutsak Türkü olmadığım için böyle bir teşekkülle benim bir alâka ve münasebetim de olamaz. Türküstanlıların işlerine hiç karışmadım. Ve karışmak hak ve selâhiyetom de yoktur. Binaenaleyh benim bu vesika ile hiç bir günâ alâka ve münasebetim yoktur. Zeki beğ'in bana bu kâğıdı verdiği tarih 28/Ocak/1945 dır. Halbuki yukarıda arz ettiğim gibi ben bu tarihte fevkalâde meşgul bulunuyordum. Zeki beğ'in işleriyle hasbelneza ke alâkadar olmuş ve ancak istediği mektubu yazmışımdır. Hatta cebime okumak için koyduğum bu kâğıdı bir defa bile gözden geçirmeğe vakit bulamadığım için dir ki bunu Almanyadaki Esir Türklerle yardım Cemiyetinin nizamnamesi olduğunu söylemiş bulunuyorum. Çünkü Zeki Velidî beğ bana bu meseleden de bahsetmiş ben de kendisini Vâli beğle temasa getirmiştim.

Zeki beğ'in gerek vâli beğe ve gerekse Ankarada yapmış olduğu temaslardan sonra her iki mesele hakkında da faaliyetde bulunduğuna dair hiç bir şey söylememiş olduğumu ve binaenaleyh bu hususta artık bir teşebbüste bulunmadığımı ~~xxx~~ ediyorum. Gerek Yardım Cemiyeti ve gerekse Tutsak Türk Elleri mesolesin ~~xxx~~ de ben Zeki Velidî beğe alâkadar devlet makamları ile temasa geçirmekle vazifemi yaptığımı kanım.

Masamda bulunan ve metin itibarile diğerinden öz'ü farklı bulunan kâğıda gelince, bu kâğıt benim evrakım arasına mutlaka Türk Yurdu'nun kâğıtlarıyla karışmış olabilir, çünkü ben bu cins kâğıtları hiç kullanmam, Zeki Veldî beğe bu kâğıdın kendisi tarafından yazılmadığını söylemiş bulunuyorum. Binaenaleyh bunun bizim ikimizden başka biri tarafından getirilmiş olması lazımdır ki onun da Zeki beğ'in iddia ettiği gibi Halim Sabit beğ olması icab eder, çünkü Halim Sabit beğ de tıbbî Zeki beğ gibi Tutsak Türkler'le meselesiyle alâkadar olmakta ve Türk Yurdu'na sık sık gelmekte idi.

Bu kâğıt zannıma kalırsa bir teksir makinesi kâğıdına benzemektedir. Benim böyle bir makinam da yoktur. Zeki beğ bu kâğıtlardan birini kendisinin

yazmış olduğunu itiraf ettiğine nazaran diğerinin de yazmış olsa idi itiraf edeceği pek tabii idi. Şimdiye kadar ceryan eden mahkeme safhalarında hiç bir defa hakikatın hilafı olarak beyanda bulunmadığım cihetle bu hususta da tema mile doğru söyledigime emin olabilirsiniz. Binaenaleyh benim Tutsak Türk İlle ri işi ile hiç bir alakâ ve münasebetim yoktur. Farzı muhal bu yazı ile benim hi hangi bir alakam olduğu kabul edilse bile ben bu teşekkülün ne faaliyetine iş tirak etmiş ve ne de hiç bir kimseyi böyle bir teşekküle girmeğe teşvik etmiş ve hatta böyle bir teşekkülün mevcudiyetinden bahsetmiş değilim. Bu itibarla da her hangi bir cemiyet faaliyetine iştirak etmiş adolunmaklığıma imkân yoktur. Bu bir projeden bir tasavvurdan ibaret olup Zeki Beğin Ankaradaki temaslarını dan sonra bir daha üzerinde görüşüldüğünü dahi işitmiş değilim. Şimdiye kadar verdiğim isbat benim Teşkilâtı Esasiye kanununa karşı bir cürüm işlemediğime sarahaten isbat etmektedir. Buna mukabil Anayasamızın milliyetçilik, Halkçılık Devletçilik, Cumhuriyetçilik, Layıklık ve İnkılabçılık gibi unsurlerinin müşbet mesaimle elinden geldiği kadar tahakkuku için çalışmış bulunmaktayım. Köyçülük hareketi temsile benim tarafımdan ortaya atılmış bir Halcılık Hareketidir. Bu mesai bu gün Cumhuriyet Halk Partisinin Halkevlerinin programına aldığı ehemmi yetli bir mevzuunu teşkil etmektedir.

Sayın Yargıçlar,

Savcı tarafından hakkımda ileri sürülen ittihamların hiç bir kanunî delil istinat etmediğini ve tecziye için hakkımda istenilen madde kanuniye ile de hiç bir surette alakalı olmadığını, ne fiil ve ne de propoganda ve hatta istih san addedilecek bir hareketde bulunmadığımı birer birer isbat etmiş bulunuyu rum. Sözlerime nihayet vermeden evvel Sayın Savcının bir hareketi üzerinde de bir nebzecek duracağım.

Savcı ittihamnamalarının baş tarafına Muhterem Cumhuriyet Reisinin 19 Mayıs ta Gençlere hitaben söyledikleri nutuktan bazı kısımlar almak ihtiyacını duy muşlardır. Bu hareketlerle Sayın Savcının takip etmek istedikleri bir maksat lara olduğunda hiç şüphe yoktur. Erkeklik Turancılık davası diye ikame edilmiş olan bu davanın yegane kanuni ve adli selahiyetdar makamı olan Yüksek Mahkeme nizi acaba her hangi bir tesir altındama bırakmak istiyorlar? Hiç bir davanın ne tahkikat safhası ve ne de mahkeme safhası ile bizzat alakadar ve meşgul olma larına her hangi bir dava mazmunları hakkında bir hüküm vermelerine kanunen imkân olmayan ve ancak Anayasamızın gerçevelediği surette Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin en yüksek bir mümessili bulunan ve bütün milletin kendisine karşı pek haklı olarak derin bir sevgi bağı ile bağlı bulunduğu sayın Cumhuriyet Reisinin kedilerine sunulan malumata müstenit beyanlarilemi bizim hakkımızda istedikle ri hüküm, Türk adaletinin son bir defa daha tecelligâhı olacak olan mahkemeniz den almak istiyorlar?

Acaba Sayın Savcı bizim mücrimiyetimiziböyle bir vasata ile değil de doğ rudan doğruya müşbet delillere istinat ettirmiş olsalardı işgal etmiş bulunduğula rı makam ve sıfat itibarile daha doğru bir hareket yapmış olmayacaklarını idi?

Kendilerinden sadır olacak her hangi bir emrin alakadar makamların ve meş sul vekillerin mutlaka imzalarını taşımaları bu Muhterem ve Yüksek Makam mümess illerinin ittihas buyurdıkları kararların mesuliyetlerinin şahıslarına ait olmayacağını sarahaten göstermektedir. Sayın Cumhuriyet Reisi bu nutuklarına benim tevkifimden ancak üç gün sonra irat buyurmuşlardır. Tahkikata bitarafane ve âdilane bir surette yapmak vazifelerile mükellef olan zevat benim sorgumu bil yapmağa lüzum görmeksizin devletin en yüksek makamlarına kadar beni bir vatan haini, gizli esrarengiz teşkilâtların teorübeli bir unsuru olarak göstermişler dir. Bu kahtetkik verilmiş olan ve hiç bir hakikata ve kanuni delile istinat etmiyen kanaatler yüzünden alelade bir cânî, bir kaatil ve bir Vatan Haini ola rak tavsif ve tahkirlere marus bırakılmış bulunmaktayım. Tahkikata idare eden zevatın hatta ifadelerimiz alınmamış olduğu bir esnada hiç bir kanuni selahiyet leri olmadan hakkımda bir takım hükümler vermiş oldukları da bu suretle sabit olmaktadır. Sayın Yargıçların, Türkiye Cumhuriyeti kanunları selâhiyetdar bir mahkemeden başka hiç bir makamın ve şahsın bir Vatandaşın tecrim etmesine ve onu hakkında hakareti tazammun eden bir tabiri kullanmasına cevaz vermediğini biliş siniz, halbuki Sayın Savcı kendisi tarafından her nasılsa yapılmış olan yanlış lıkları Devletimin en Yüksek makamlarına kadar da teşmil etmektedirler. Halbuki Sayın ve Mümtaz Cumhuriyet Reisimiz her fırsatta Türkiye Cumhuriyetinde ancak kanu nun ve eşit adaletin hakim olduğunu da en yüksek bir belagatla söylemektedirler. Cumhuriyet Reisimiz hiç bir vakit kendi fikir ve kanaatlarının kanun ve adaletin fevkinde olduğunu en küçük bir imâ ile dahi olsun ihsas etmiş bile değildirler.

Binaaleyh alelge bir adliye ve inzibat meselesi olan davamızın hududunun haricine gikilmemesinin bizzat Reiscuashur Hazretlerinin de en samimi arzuları olduğunda şüphem yoktur. Bu münasebetle sayın mahkemeniz hususunda Türk Hakimlerinin vicdanlarından başka bir tesirin altında kalmıyacak kadar âsîl olduklarına bütün saffetinle inanarak adil hükümlüsü beklediğimi söyleyebilirim. Mahkememizin bütün safhaları Alâkadarlar, yazılı deliller ve şahitlerin ifadeleri benim bir Vatan haini olmadığımı ve fakat yalnız namus ve şerefine itimat ettiğim bir dostumun ricasına uyarak iki türkü barıştırmaya teşebbüs etmiş ve fakat bunda da muvaffak olamamış bir insan olduğumu, ikinci kabahatinin de E. Velidi Bey tarafından okunmak için bana verilen bir cemiyet profesinin bende bulunmuş olmasından başka bir rühânî bulunmadığına isbat etmiştir.

Bu kadar basit bir meseleyi mazza bir davanın korkunç kahramanları haline ifrağ edebilmek için hakikatlardan ne kadar uzak kalmak lazımdır. .. Tarihin büyük bir davası vardır bu davayı yığirmiinci asırda yaşayan bizler bile biliriz. Sokratın davası... Binlerce sene evvel Sokrata ölüm cezası vermiş olan bu mahkemenin asırların vermiş olduğu hükümler mahkum etmektedir. Ve kim bilir daha kaç asır Sokratın hakimlerini mahkum etmekte devam edecektir. Haklı olan Sokrat idâm hükümünü dinledikten sonra " İste artık ayrılıyorz ben ölme doğru gidiyor sizler de hayata dönüyorsunuz. Fakat hanginizin daha iyi bir kader ve talihle doğru yürüdüğünü ancak Allah bilir. " demişti. Tarih Türk ismini kaydettiği ilk gündemleri Türk medeniyet ve adliye tarihini birletecek böyle bir misal bulmak mümkün değildir. Çünkü Türk Milletiasil ve adaleti seven daima adalet uğrunda kanını akıtmış olan bir Millettir. Onun adına adalet tevzi etmek gibi şerefli bir vazifeyi deruhte eden O Büyük Milletin çocukları hiç bir zaman vazifelerinin kutsiyetini unutmaz degillerdir. Onun için Türk Adli Tarihinde Sokrat davası gibi bir dava görülmemiştir. Fakat büyük bir teşebbüsle arzetsenize mecburum ki gerek duruşmalar esnasında ve gerek se şimdi her kelimesine kadar yanlışlıklarını birer birer isbat ettiğim bu isnatlar benim tevkifimden üç gün sonra ve hattâ ne için tevkif edildiğimi bile bana teblig etmeden önce Sayın Reiscuashurumuzla tamamiyle tahakkuk etmiş birer hakikat olarak bildirilmiş ve 19 Mayıs natkı da bu malûmatla müsteniden iradelenmiştir. Ben bu güne kadar hernasılda vaki olan bu yanlışlıklara yüksek mahkemenizce kanunî bir kıymet atfetmeyeceğimize kanaatinde olduğum da arzetsenize isterim. Çünkü ancak bu suretle ki pek büyük bir hak sızlık önlenmiş olabilir.

Sayın Bargaçlar...

Sözlerimi bitirmeden evvel müsaadenizle bir nokta üzerinde de bir nebzecik durmak ihtiyacındayım. 8 Eylül 1944 tarihinde gazetelere verilen bir tebliğde ve son tahkikat suretinde şu ifadelerle Vatan haini olarak tavsif olmuştukayım . "Irkıllık ve Turancılık gayretile gisli cemiyet kurarak Millete, Vatana karşı hiymet hareketine teşebbüs ettiklerinde dolayı tahkikatları mevkiîfen yapılan şahıslar hakkında alınan son tahkikat kararı umumî efkârı aynı ile arz olunur." Denilmektedir. Yalnız Türkiye efkârımızla yesine değil bu günkü haberleşme tekniğinin mükemmeliyeti dolayısıyla bütün Dünya efkârımız umumiyesi bu davayı takip etmek ve Türk adliyesi hakkında da bir hüküm vermek mevkiindedirler. Benim gibi bütün hayatını yalnız Milleti için faydalı olmağa hasretmiş, ve şeref ve haysiyetini herşeyden fazla korumuş olan ve şimdiye kadar da Vatan ve Milletine karşı en küçük bir günah işlememiş olan birineşinin hiç bir kanunî delil mevcut olmaksızın bir Vatan haini olarak tecrimine hiçbir âdil vicdan razı olamaz.

Sayın Savcı son tahkikat kararının birinci sahifesinde 17-18 ince saırlarında aynı şu ifadeyi yazmış bulunuyorlar. " İhten beliren fesat ve hıyanet hareketlerinde diğ unsurlarında tesir ve müdahalesi görülmüştür."

Sayın Y argaçlar,

Bu cümle çok açık olarak güle görülen bir müsbet hadiseden bahsetmekte dir. Halbuki duruşmalarımız esnasında böyle bir ithama hak verecek bir delilin mevcut olmadığı görülmüş ve sayın savcı da 2 gubat 1945 tarihinde okuduğu itihamesinde bu iddiasını aynı tekrar etmeyi doğru bulmamıştır. Örnekteki gibi gayet müsbet bir mana ifade eden ve müsbet ilmin de yegâne temelini teşkil eden bir fiil de husulegelebilen bu yanlışlığın daha son tahkikat kararının bağlangıcında yapılmış olması, bu dava ile yakından ilgili olan savcının görüşlerinde isabet bulunmadığının en esalî bir burhanıdır. İşte bu sebepten dolaydır ki tahkikatı idare edenler tarafından Devletin en yüksek ma-

Binasıaleyh aleide bir adliye ve inzibat meselesi olan davamızın hududunun haricine çıkılmasının bizzat Reiscumahur Hazretlerinin de en samimi arzu ları olduğunda şüphem yoktur. Bu münasebetle sayın mahkemeniz huzurunda Türk Hakimlerinin vicdanlarından başka bir tesirin altında kalmıyacak kadar âsîl olduklarına bütün saffetinle inanarak adil hükmünü beklediğimi söyleyebilirim.

Mahkememizin bütün safhaları Alâkadarlar, yazılı deliller ve şahitlerin ifadeleri benim bir Vatan haini olmadığımı ve fakat yalnız nâmus ve şerefine itimat ettiğim bir dostumun ricasına uyarak iki türlü barıştırmaya teğebbüs etmiş ve fakat bunda da muvaffak olamamış bir insan olduğumu, ikinci kabahatinin de E. Velidî Bey tarafından okunmak için bana verilen bir cemlî yet profesinin bende bulunmuş olmasında başka bir rolün bulunmadığını isbat etmiştir.

Bu kadar basit bir meseleyi mazza bir davanın korkunç kahramanları haline ifrağ edebilmek için hakikatlardan ne kadar uzak kalmak lazımdır. . . Tarihin büyük bir davası vardır bu davayı yigirminci asırda yaşayan bizler bile biliriz. Sokratın davası. . . Binlerce sene evvel Sokrata ölüm cezası vermiş olan bu mahkemeyi asırların vermiş olduğu hükümler mahkum etmektedir. Ve kim bilir daha kaç asır Sokratın hakimlerini mahkum etmekte devam edecektir. Haklı olan Sokrat lâzım hükmünü dinledikten sonra " İşte artık ayrılıyoruz ben ölme doğru gidiyor sizler de hayata dönüyorsunuz. Fakat hanginizin daha iyi bir kader ve talihle doğru yürüdüğünü ancak Allah bilir. " demişti. Tarih Türk ismini kaydettiği ilk gündemleri Türk medeniyet ve adliye tarihini kirletecek böyle bir misal bulmak mümkün değildir. Çünkü Türk Milletiasil ve adaleti seven âdima adalet uğrunda kanını akıtması olan bir Millettir. Onun adına adalet tevali etmek gibi gereği bir vazifeyi deruhte eden O Büyük Milletia çocuklara hiç bir zaman vazifelerinin kutsiyetini unutmaz degillerdir. Onun için Türk Adli Tarihinde Sokrat davası gibi bir dava görülmemiştir. Fakat büyük bir teessürle arz etmek mecburum ki gerek duruşmalar esnasında ve gerek se şimdi her kelimesine kadar yanlışlıklarını birer birer isbat ettiğimi bu isbatlar benim tevkiifimden üç gün sonra ve hattâ ne için tevkif edildiğimi bile bana tebliğ etmeden önce Sayın Reiscumahurumuzla temennile tahakkuk etmiş birer hakikat olarak bildirilmiş ve 19 Mayıs nutku da bu malûmata müsteniden iradolumuştur. Ben bu güne kadar hermasilda vaki olan bu yanlışlıklara yüksek mahkemenizce kamunî bir kıymet atfetmeyeceğiniz kanaatinde olduğum da arz etmek isterim. Çünkü ancak bu suretledir ki pek büyük bir haksızlık ülemiş olabilir.

Sayın Bargaçlar. . .

Sözlerimi bitirmeden evvel müsaadenizle bir nokta üzerinde de bir not yazmak ihtiyacındayım. 9 Eylül 1944 tarihinde gazetelere verilen bir tebliğde ve son tahkikat suretinde şu cümlelerle Vatan haini olarak tavsif olunduğum . "İrkçilik ve Turancılık gayretile gıslî cemiyet kurarak millete, Vatanı karşı hiyzenet hareketine teğebbüs ettiklerinde dolayı tahkikatları mevkiîfen yapılan şahıslar hakkında alınan son tahkikat kararı umumî efkârı aynı ile arz olunur." Denilmektedir. Yalnız Türkiye efkârını yasine değil bu günkü haberleşme tekniğinin mükemmeliyeti dolayısıyla bütün Dünya efkârını umumiyesi bu davayı takip etmek ve Türk adliyesi hakkında da bir hüküm vermek mevkiindedirler. Benim gibi bütün hayatımı yalnız Milleti için faydalı olmağa hasretmiş, ve şeref ve haysiyetini herşeyden fazla koruyuş olan ve şimdiye kadar da Vatan ve Milletine karşı en küçük bir günah işlenmiş olan bir insanın hiç bir kamunî delil mevcut olmaksızın bir Vatan haini olarak tecrimine hiçbir âdil vicdan razı olmaz.

Sayın Savcı son tahkikat kararının birinci sahifasında 17-18 ince sahirlerinde aynı şu cümleyi yazmış bulunuyorlar. " İsten beliren fesat ve hıyanet hareketlerinde dag unsurlarında tesir ve müdahalesi görülmüştür."

Sayın Y argıçlar,

Bu cümle çok açık olarak güle görülen bir müsbet hadiseden bahsetmekte. Bir.Balbuhi duruşmalarımız esnasında böyle bir ithama hak verecek bir delilin mevcut olmadığı görülmüş ve sayın savcı da 2 gubat 1945 tarihinde okuduğu itihamesinde bu iddiasını aynı tekrar etmeyi doğru bulmamıştır. Örneğin İli gibi gayet müsbet bir mana ifade eden ve müsbet ilmin de yegane temelini teşkil eden bir fiil de husulegelebilen bu yanlışlığın daha son tahkikat kararının bağlangıcında yapılmış olması, bu dava ile yakından ilgili olan savcının görüşlerinde isbat bulunmadığının en cemi bir burhanıdır. İşte bu sebepten dolayısıdır ki tahkikatı idare edenler tarafından Devletin en yüksek ma-

makamlarına kadar bir çok hakikata tevafuk etmeyen malûmat verilmiş bulunuyor.

Savce Gerek son tahkikat kararında ve gerek se en son defa okuduklar i ithamnamelerinde henedense ağır bir takım elfazı tahkiriye kullanmakta dırlar. Pek iyi tahattür buyuracağınız gibi mazmunlardan Fehiman Altanın sorgusu esnasında fena bir muameleye maruz kaldığı beyanı vesilesile savci huzurumuzda" Biz bunları karşınıza birer vatan haini, kâtil ve cani olarak sevkettik Ve ilh." diyebilmişlerdi. Halbuki Benim Vatan ihaneti değil en küçük bir günahım bile olmadığı bu dakikada sabit olmuş bulunduğuna nazaran bir kısmı imzaları altında ve huzurumuzdaki beyan ve isnadı da zaptı geçmemiş olmakla beraber hepimizin ve samîinin muvacehesinde vaki olduğuna nazaran ne kadar büyük bir hakarete ve haksızlığa maruz bırakılmış olduğum tebarüz eder.

Görmek fiili gibi en müsbet bir fiilde bir delîle istinat edilmeyerek söylenilmemiş ve konuşulmamış sözleri söylenilmiş ve görüşülmüş sözler, yazılmamış ve düşünülmemiş fikirleri yazılmış ve düşünülmiş fikirler olarak ileri sürmek yalnız hak ve hakikatin tecellisi için müsbet deliller toplayarak yüksek huzurunuza arz etmek vazifesile mükellef olan bir adliye mensubu için muvaffakiyetli ve adilâne bir usûl olarak tavsif olunamaz. Bu itibarla yüksek mahkemenizin verecekleri kararda bu noktaları ehemmiyetle ve Türk Adliyesinin Tarihigerefile mütenasip bir surette göz önünde bulunduracaklarını tmt ediyorum.

Bu vesile ile ezkârî umûdiye muvacehesinde vaki olan ithamların hiç birinin benimle bir alakası olmadığını ve şimdiye kadar bana ait olmayan hiç bir şeyi almak itiyadında olmadığını için bu ithamları da kabul edemeyeceğimi arz ediyorum. Ben tamamen masum bir insanın vereceğiniz kararın da benim bu masumiyetimi tebarüz ettireceğinden şüphem yoktur.